Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

Maivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43699

Visual Library

ſimus: Lucrabor planè, inquit, vitam, ſi neglectis fœtiſque olidis hiſce membris non ſacrificauero. Mihi verò nec fuſtes, nec vngulæ, nec ignes tui vllũ dolorem adferunt, quia in me manet gratia Chriſti. Tunc Proconſul lata ſententia lapidibus eum obruendum tradidit. Raptus eſt confeſtim à miniſtris diaboli athleta Chriſti, gratias ſine fine Deo agens quòd eum tanta gloria dignum faceret, & triumphum de diabolo, cui nulla in terris poteſtas comparari poteſt, adeò glorioſum concederet. Perductus igitur extra muros martyr, lapidibus cæſus beatam animam Chriſto tradidit: cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

MAIVS.

RES GESTAE ET MARTYRIVM S. APOSTOLI PHILIPPI.

Ex ijs quæ ſunt apud Metaphraſten.

PHILIPPVS Chriſti Ieſu Apoſtolus, Bethſaida ciuitate oriundus à parentibus optimè inſtitutus atque imbutus, poſtquã Moſaicę legis cognitione haud mediocriter animum erudijſſet, in Galilæam ſe recepit, quò altioribus adhuc diſciplinis mentem exc[o]leret, atque ad perfectiſſimam cæleſtium rerum cognitionem, quarum deſiderio vehemẽter flagrabat, tandem aliquandò perueniret. Ibi verò cùm Chriſtus Dominus diuini verbi ſemina tunc ſpergeret, & hunc æternæ ſalutis amore flagrãtem cerneret eũ ſe ſequi iuſſit. Qui protinùs diuino ſplendore mirificè illuſtratus verę ſalutis authorẽ agno- 1. Maij.

Philippus vocatur a Chriſto.

uit, cuius aduentum in terris Prophetarum om
um vocibus promiſſum iam antè legerat, eum
ſecutus eſt. Itaque Chriſto tota mente & corpo
adhærens, tanta ex eius conſuetudine ac ſuper
rerum factis admiratione cum eximia volup
coniuncta affectus eſt, vt alios ſimiliter prima
amicos & familiares vehementer alliceret. In
quos Nathanaelem virum mira ſimplicitate p
tum & omnis doli ac fraudis ignarum ad Chri
adduxit. Quo adducto Philippus in conſider
ne bonitatis Chriſti exultans: Magiſter, inqu
verè Rex es Iſraelis. Chriſtus autem ea homi
etate ac fide delectatus diuinorum arcanoru
ſtam eum futurum eſſe pronúciauit verbiſq
riſſimis ſe vnicum patris filium ad humani g
ſalutem in terras miſſum oſtendit.

Philippus alios ad Chriſtũ adducit.

Ab illo ergo tépore Philippus indiuiduus C
ſti diſcipulus factus quotidiana Chriſti mir
ſpectabat, animumq́ue ad cæleſtium rerum
rem ardentiùs excitabat: & alios praua op
imbutos mirabili charitatis ſtudio veritat
illuſtrare conabatur. Hinc quidam ex ijs, qui
gentilium religione miſerè conflictabantur,
Hieroſolymam ſummam Iudæorum feſtiu
contemplaturi veniſſent, fama rerum admi
rum quas Chriſtus gerebat prouocati, ad Phi
acceſſerunt, ſeſeque viſendi Chriſtum vehem
cupidos dixerunt. Philippus autem ſalutis
gentis auidus re cum Andrea priùs cómunica
ſu eos pręſentauit: qui protinùs de imminen
ſionis ſuę ignominia & gloria eis differens
tis verbis oſtendit, ſimilitudine ex grano in
miſſo ſumpta, ſe crucis & mortis ſupplicio
bus ſempiternam ſalutem & gloriam allatu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Poſtquàm verò mundi totius ſalute egregiè confecta victor Chriſtus Ieſus glorioſo triumpho cęlis conſcendit: protinus Apoſtoli in opus ſedulò incumbentes omnes mundi partes euangelij face illuſtrandas ſuſceperunt. Cumq́ue alij Orientales, alij Occidentales ſortirentur, admirabili huic Apoſtolo Aſia obtigiſſe fertur. Quam quidem tanta virtute peragrauit, vt innumerabilem hominum multitudinem euangelio genuerit, ac ſalutaribus aquis expiatos regni cęleſtis conſortes fecerit. Et quidem cum mentes in ſcelere penitùs obduratas nulla verborum virtute emollire poſſet, facta admirāda adhibebat, prorsùs vt omnia morborum genera ſolo verbo vel ſacræ manûs ſuæ contactu fugaret, dęmonesq; ex obſeſſis corporibus, non ſine ingenti aſtantium ſtupore expelleret. His rebus fidei pietatiſque fundamenta egregiè collocabat: & aduerſarios liuore & inuidia inflāmatos confundebat: adeò vt vel inuiti diuinæ virtutis teſtimonium Philippo perhibere cogerentur.

Philippus in Aſiam mittitur.

Huic Apoſtolus demolitis dæmonum aris ſacra Chriſto altaria erexit & viros eo munere dignos conſtituit, qui ſacra ibidem myſteria peragerent. Cumque maior indies credentium numerus fiebat, certatimque quilibet ſuum Chriſto nomē dare arderet, cum Philippus cæleſti pro meritis gloria coronandus ex hac vita à Dño vocabatur. Eſt ciuitas in Phrygia rerum omniũ opulentia & ædium magnificentia inſignis Hierapolis dicta: quā Apoſtolus vt intellexit ſimulacris deditā & nefaria ſuperſtitione, qua viperę cuidā prodigioſæ diuinum cultũ tribuebat, miſerrimè conflictatā, protinùs diuino ſpiritu concitatus greſſus eò direxit, vnoq; Chriſti nomine fidenter inuocato eam internecione deleuit.

Hierapolim petit.

Deinde

Deinde aduocata concione luculéter admodum
vnius & ſempiterni Dei omnipotentia eis diſſe
& Chriſti in terris aduentum meridiana luce cla
us expoſuit: omnesq́ue in communi hortatu
relictis dæmonum præſtigijs eum agnoſcerent
pro ſalute omnium precioſum ſanguinem fu
minimè dubitaſſet & acerbiſſimis ſupplicijs
tè ſuſceptis nos à ſempiternis cruciatibus
bus noſtris debitis eripere voluiſſet.

Hæc aliaque nō ſine fructu Apoſtolum di
tem quidam diaboli inuidia concitati nefar
ripiunt, vinculisq́ue iniectis in carcerem de
Indè verò maiori furore agitati flagris verbe
que eum concidunt ac poſtremò è talis funib
ctum in ſublime ſuſpendunt. Eodem tempo
tholomeus eiuſdem periculi cum Philippo
Hierapoli verſabatur, qui cùm gentem nefa
moniorum cultui deditã ad veritatis agni
inſtãtiùs adducere conaretur crucis ſupplic
iudicatus eſt. Porrò Mariamna inſigni p
virgo Philippi ſoror cùm fratri immanes cr
patienti adeſſet incredibili dolore confic
quòd nullas pro volũtate ſuppetias ei ferre
Interim verò dum hæc fierent, terra ſubito
gitata ingentem omnibus formidinem in
horrendo quodam hiatu præſentem omnib
tem extremumq́ue excidium minitabatur,
periculi magnitudine perculſi cùm ipſa
illati Philippo ſupplicij pœnas expoſcere
tur, eum circunſiſtentes Saluatoris nomen
bant & ſupplicibus animis ſcelerum ſuoru
am poſtulabant. Ijs hoc modo ſupplicant
preces votaque non ſine multis lachrym
bentibus optata protinus trãquillitas red

Apoſtolus capitur & dirè cruciatur.

S. Bartholomeus ſocius periculorũ Philippi.

Mariamna ſoror Philippi.

Terræmotus horribilis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ab imminentibus periculis liberati vinctos adhuc Christi diſcipulos à vinculis eripere magno ſtudio contenderunt.

Et quidem Bartholomeo ſoluto, Philippus nè deſiderata diu martyrij gloria fraudaretur, conatus eorũ repreſſit, ac toto die in ſupplicijs iſtis continuus Chriſtum illis inſtanter prædicauit & ſupplices etiam ad Deum preces adhibuit vt gentem multis errorum tenebris adhuc occæcatam clariſſima nominis ſui cognitione illuſtrare dignaretur.

Fertur Ebionitanorũ ſectam, qui Dei filium verum hominis naturam ex Maria Virgine ſumpſiſſe negabant huius Apoſtoli virtute ac prædicatione *Apoſtolus Philippus in cruce ſuſpenſus lapidibus obruitur.* Hierapolis euerſam & ſublatam fuiſſe, qui ea propter inuidia & ſcelere concitati Apoſtolum in cruce actum lapidibus obruerunt: eoque fine deſideratiſſimam martyrij palmam contulerunt.

RES GESTAE S. IACOBI APOSTOLI *fratris Domini. ex ijs quæ ſunt apud Metaphraſt.*

NIhil ſanè eſt viro bono & virtutis amanti æquè iucundum atque viri iuſti memoria. Ea *1. Maij.* enim præterquàm quòd animos ad inæſtimabilem quandam lætitiæ magnitudinem excitat tantam etiam vtilitatem adfert, quantam res alia in terris poteſt nulla. AEmula namque virtus ad præclare & fortiter gerẽdas ſtimulos addit, nec patitur animũ cupiditate laudis incenſum otio vel tempore langueſcere. Agedùm igitur nos quoq; magnum illum Iacobum in medium adducentes qui eximia quadam virtute Iuſti nomen aſſecutus eſt, communem ex rebus illius vtilitatem cum nõ mediocri voluptate coniunctam capiamus.

Et quidem patria Iudæa oriundus Alphæum pa- *Patria & parẽtes Iacobi.* trem,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

trem, matrem verò Mariam (quę in ſanctis Scri-
tis Maria Iacobi, interdùm Ioſeph mater, inter-
etiam Maria Cleophæ ſcilicet filia dicitur) hab-
Hic quidem propter inſignem virtutem & mo-
integritatem & eximium iuſtitiæ ſplendorem
mirificè relucebat Iuſtus appellatus eſt. Era-
cùm externo tum interno mentis habitu ado-
mnem modeſtiam lenitatem ac ſanctitatem
que compoſitus vt cuncti ex eius aſpectu im-
quoddam cordis gaudium haurirent. Om-
poris membra certatim virtuti ſtudebant.
ad cęli ſydera cum pietate erecti admiranda
pera ſine fine contemplabantur. Aures diu-
bis & ſecretis eius inſpirationibus ſemper pa-
Os perpetuum quoddam diuinę legis promp-
um mirificam quandam conſolationem aff-
ructabat. Manus à benèfaciendi ſtudio ce-
nunquàm. Venter non modò vitæ huius deli-
ſpuebat, ſed tanta ſe inedia affligebat vt aqu-
tum ſuauiſſimum, panem verò ſiccum delic-
exiſtimaret. Vini vſus planè ei incognitus fu-
nua eius ex aſſidua precatione ita obduru-
pellis cameli inſtar callem obduxerit. Veſt-
inſuper ſua aſperitate fractam longis ieiun-
nem acriùs atterebant. Veſtibus lineis non
ſacra peragenda vtebatur. Nullum ei noctis
diſcrimen fuit, prorsùs vt pari alacritate
ſemper operi incumberet ac perpetua quad-
turis exercitatione omnium ſibi animos
li amoris vinculo deuinciret. Tanta namq-
viri illius ſanctiſſimi apud omnes opinio
ij, qui à Chriſtianæ religionis ſacris abho-
conſtanter aſſererent, non aliam ciuitati H-
lymitanę excidij cauſam aſſcribendam, quam

virum hunc Iuſtum & maxima ſanctitatis laude florentem per ſummum ſcelus morte affeciſſent.

Sed quomodò alias eius virtutes pro dignitate explicare poterimus? Poſtquàm peractis noſtræ redemptionis myſterijs Chriſtus cęlos conſcendiſſet & Apoſtoli in varias orbis terrarum partes ad omnium ſalutem ritè conſtituendam diſperſi fuiſſent, Iacobus hic à S. Petro ad clauum Hieroſolymitanæ eccleſię gubernandum miſſus fuit: quem ſane quanta animi prudentia & vitę ſanctitate adminiſtrauerit ex epiſtolis eius luce clariùs intelligi poteſt. Iam verò quanta eius fuerit non modò apud Hebreos ſed apud Apoſtolos & apud ipſum gentium doctorem auctoritas & dicendi facultas vel ex eo abundè conſtat: quod cùm aliquandò quæſtio Antiochiæ orta fuiſſet, an oporteret eos, qui ex gentibus ad verbum veritatis accedebant, more Moſaico deinceps circũdere, Iacobus tanta auctoritate ac grauitate diſſeruit: vt cuncti illius ſententiã tanquam ſanctiſſimũ Dei oraculum amplecterẽtur. Ego, dicebat, fratres Iudico nõ eſſe moleſtia afficiendos eos, qui ex gentibus ad Deũ conuertuntur, ſed ſuadendũ potius vt ab impio ſimulacrorũ cultu & fornicationibusq; operibus impudicis abſtinẽtes pura mente Deo deſeruiãt. Hæc Iacobi ſententia tanta apud Apoſtolos auctoritate firmata eſt, vt toti deindè Eccleſiæ pro optima viuendi forma tradita fuerit.

Iacobus à Petro Epiſcopus Hieroſolymitanus conſtituitur.

Sed licet etiam audire, quidnam de eo ſcribat ad Galatas Paulus: Aſcendi, inquit, Hieroſolymam ad videndum Petrum. Alium autem Apoſtolum non vidi, niſi Iacobũ fratrem Domini. Res ſanè magna & digna quę literarum monumentis conſignaretur videre Iacobum. Nec immeritò in eo gloriatur doctor gentiũ quòd tanti viri cõſpectu frui meruerit, vtpo-

Galat. 1.

vtpotè quem admiráda vitæ ſanctitate decorum
nouerat. Huic etiam illud vas electionis ſe eſſ
jecit, illiusque monitiones tanquàm à Deo p
ctas accepit. Nam cùm Hieroſolymam ingreſſ
Acto.21. Iacobum diuertiſſet, eumque in conſeſſu presby
torum honorificè ſalutaſſet, ſtatim ſingulatim
ordinem expoſuit quãta per ſuum miniſteriu
gẽtibus Deus operatus eſſet. Illi autem audi
à Paulo narrabatur magno exultantes gaudio
munem Dominum glorificârunt: ac Paulo p
ſerunt, vt gentem Iudęorum, quæ eum defecti
à Moſe docere acceperat, arctiori vinculo
Chriſto conſtringeret. Quod vt faciliori neg
eret, viros ei quatuor voto obligatos adduc
vt ſe cum illis ritu communi ſanctificaret a
eorum raderet: quò prauam opinionem, qu
eius doctrina conceperant, hoc modo depo
Et quidem exiſtimãdum eſt omninò hæc Ia
vtpotè ecclęſiæ illius principem Paulo perſ
ſuaque auctoritate tantùm apud doctorem
vnum omnium præſtantiſſimum valuiſſe, v
dicto libenter audientem præbuerit.

Hæc Hegeſippus lib.5. Hic ergò magnus & diuinus Iacobus p
ſanctimoniæ gratia ex vtero matris ſuæ a D
gnitus, Pontificiam Hieroſolymitanæ eccl
gnitatem primus à Deo adipiſci meruit; qu
ta opinione virtutis ac ſanctitatis admi
vt ſolus in ſancta Sanctorũ perpetuò ingred
Non enim ſemel, ſicut ijs, qui legi & vmbr
ſtium ſeruiebant, concedebatur ingreſſus,
pter puritatem eximiam ſacra illa limin
& ſoli perpetuò patebant: vbi ſanè tanta c
ſiduitate iratum patrem placare nitebatu
melorũ inſtar genua eius obduruiſſe ferant

quàm vino vel alia potione quæ ebrios reddit vſus eſt, nec animalium carnibus veſci voluit, ferro & nouacula nunquàm caput eius raſum eſt, oleo corpus nunquàm vnxit.

Cęterùm quidam ex hæreticorum numero, quorum dux erat Ananus, cùm ſpe inſidiarũ, quas Paulo ſtruxerant, fruſtrati eſſent, conceptum animi furorem in Iacobum quouis modo expromere decreuerunt. Itaque coram vniuerſa plebe fidei rationẽ ab eo poſtularunt vt quid de Chriſto ſentiret liberè pronunciaret. Qui cùm anteà ſemper, tùm verò multo ardentius Ieſum Chriſtum Dei filium viuorum ac mortuorum iudicem à Deo cõſtitutum eſſe confeſſus eſt. Hinc cùm hæreticorum fraude & turbulentis ſermonibus alij in alias atque alias opiniones miſerè diſtraherentur, Iudæorum principes ſeditionem periculoſam verentes, Iacobum aduocarunt: rati ſe virum iuſtum blanda aſſentatione in ſuas partes pertrahere poſſe. Itaque tanquàm pacis tranquillitatis ac communis denique ſalutis vehementer cupidi talem ad eum orationem inſtituiſſe feruntur: Cùm populum errore religionũ furentem in peſtem ac perniciem ſempiternam ruere cernamus, te, quantum poſſumus rogamus, vt eum cohibeas, & ab inſtituta inſania ac præcipiti furore ad ſanam mentem reducas. Noſti enim quantũ tibi ab vniuerſo populo deferatur, & quanto in honore apud nos propter iuſtitiæ opinionẽ ſemper fueris. Tu igitur nobis vicem repende vt errorem, quem de Ieſu quidam ex noſtris conceperunt, ex intimis eorum animis euellas: nè falſa religione cum certo ciuitatis totius periculo atq; interitu, diutius conflictetur. Aſcende ergò pinnam templi, & clariſſima voce enuncia ac teſtificare fruſtrà in Ieſu

Blãda Iudæorũ oratio ad S. Iacobũ.

ſalutis ſpem conſtituendam eſſe.

Iacobus his auditis templi quidem pinn...
ſcendit, magnoque principum honoratus con...
(qui aduocata ciuitate ferè vniuerſa verbis ho...
ficis inſigne iuſtitiæ teſtimonium iterum illi de...
rebant) ità ſermonem exorſus eſt: Quid me, ...
principes, interrogatis de Ieſu? Quid animas ...
precioſo ſanguine redemptas in damnation...
piternæ miſeriam præcipitare conamini? Ip...
qui de cælo ad omnium gentium ſalutem m...
miſſus nunc ad dexteram virtutis patris ſui ...
reſidet, venturus poſthac cum poteſtate m...
nubibus cæli, vt vnicuique digna factis ſuis p...
in iudicio retribuat. His dictis fideles ſublat...
ingenti lætitia vocibus exclamarunt: Oſan...
Dauid. Scribæ verò & Phariſæi cùm tale pr...
mnem expectationem de Ieſu teſtimoniu...
ſent, pœnitudine ducti quòd tãto Iacobum ...
dignati eſſent, contrà voce magna clamaru...
ſtus quoque errauit. Et quidem vt populum ...
ſtianæ fidei religione deterrerét & metu in ...
fugam conuerterent, ſanctiſſimum Apoſto...
pinna templi præcipité dederunt: ac lapid...
ruere contenderunt. Ipſe verò inſita pietate ...
conuerſus, quamuis confractis cruribus ...
humi genibus: Domine Deus, inquit, ne qu...
noxam eis ſtatuas, neq; enim, errore excæca...
faciant, ſciunt. Hęc aliaq; virum ſanctiſſim...
faria gente peccanté cùm lapidibus apperer...
ex ſacerdotibus, qui erát filij Rechã, filij R...
clamauit, dicens: Ceſſate, quid tanto furor...
Iuſtũ ſæuitis? An non attenditis quanta pie...
nobis ad Deũ preces fundat? Hęc eo dicente ...
riũ facinus deteſtante, quidã fullonis fuſte ...

Præclara S. Iacobi confeſſio.

S. Iacobus pręcipitatus de templo.

Iacobus etat pro inimicis ſuis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...officinâ proſiliês, valido ictu capiti eius immiſ-
...ſacroſanctâ illam animâ excuſſit & martyrij co-
...ornatâ ad cælos tranſmiſit. Funus fuit non ſine
...torũ lachrymis & multorũ gemitu haud pro-
...templo ſepultũ. Et quidẽ viro ſanctiſſimo hoc
...defuncto extrema mala continuò ciuitatẽ il-
...inuaſerant: prorſus vt cauſam miſerãdi valdè
...ij, quod deindè conſecutũ eſt, neci huius Apo-
...aſcribere nõ vereretur: tanta namq; apud oẽs
...igni illius iuſtitia ac ſanctitate opinio erat.

Percutitur fullonis fu-
ſte〈…〉.

...ITA SS. EREMITARVM ZOERARDI *Confeſſoris & Benedicti martyris. auctore B. Mau-ro Quinqueccleſienſi Epiſcopo.*

QVo tẽpore ſub Chriſtianiſſimi Stephani re-
gis moderamine rudis adhuc religionis cul-
tus in Pannonia pullulabat, multi ex terris
... veræ pietatis ac religionis amantes, audita fa-
... boni rectoris, ad ipſum tãquàm ad patrem con-
...: vt ſolutis ab omni bellico tumultu & per-
...onis metu animis, pietati vacarẽt. Inter quos
...dus quidam ruſticano quidem ſed pio ad-
... ſtemmate natus de Polonorũ terra in hanc
... venit: vbi à Philippo Abbate, qui mona-
... Zobor, in Nitrienſi territorio ad honorem
... Hippolyti martyris ſitò, cum laude præerat
... acceptus eſt. A quo optimis diſciplinis ad
... ſpiritualis vitę certamen ſtrenuè viriliter-
... aggrediẽdum inſtructus & habitu donatus An-
... dominatus eſt. Itaq; eremũ ingreſſus primùm
... ieiunijs vigilijsq; carnẽ domauit, tãta con-
... ac virtute, vt poſt triduũ exhauſtã ieiunijs
... pertenui cibo reficeret: & ſacro quadrageſi-
... tẽpore ſolis quadraginta nucibus ad exẽplum

1. Maij.

Stephanus Chriſtianiſſimus Rex Pannoniæ.

Zoerardi genus.

Vocatur Andreas.

Mira abſtinentia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Zozimæ victitaret. Et quidem in tāta ciborum
citate nunquàm à labore ceſſauit; ſed accepta
quēdam ſolitarium ſyluæ locum intrabat, ibi
que in opere perſiſtebat, quòad nimia fatigat
Otium deteſtatur. oppreſſus humi laberetur: adeò vir ſanctus o
omnium vitiorum originem deteſtabatur. A
autem vt die quodā humi inſtar mortui ſtra
ceret, cumque dubio procul, omni ſolatio hu
deſtitutus, vltimo mortis aculeo oppreſſus
eccè iuuenis candore eximio adueniens eum
culo impoſitū ad cellam adduxit, ac protin
Liberatur à mortis periculo per Angelum. nuit. Tum Andreas reſumptis viribus vt co
admirabili Dei miſericordia ex præſenti ſe
periculo ereptum exultare, & gratias ager
& Benedictum (is erat viri ſancti diſcipulu
mento conſtrinxit nè ante diem obitûs ſui
mirandam propalaret.

Poſt diurnos autē labores huiuſmodi ſe
puſculo nocturnam quietem adhibebat: ſi
quies dicenda eſt, quæ magis nouos doloris
los, quàm dulcem ſomnum conciliabat. Pl
Nota rigorē vitæ ſanctiſſimi viri. truncum quercinum ſæpe circundederat, &
ſam ſepem arundines præacutas ex omni par
xerat. Ipſe verò membra quieti daturus ita
ſedebat vt ſi fortè corpus ſopore grauatū q
cunque in partem ſe flecteret, arundinum a
uiter ſauciatum euigilaret. Inſuper & ex l
ronam in quatuor partibus totidem lapid
matam capiti ſuo circumponebat, vt ſi capu
tum quocunque inclinaret, lapide percu
O inauditum genus cōfeſſionis quod preci
cit regnum promiſſionis. O beati viri Andr
ces, & corona æternæ vitæ præmijs centies
quæ in cælo multiplicato fœnore reſtituit,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uenis grauiter emptum fuerat. Non cibus, non requies vana potuit dulcedine auferre, quod Christus Dominus ſemel in animū ſerui ſui immiſerat. Hæc, quæ iam dicta ſunt, diſcipulo eius Benedicto referente cognoui, qui & ipſe, patre ſuo defuncto, locum eundem inhabitare decreuit.

Cumque per annos tres exemplo magiſtri ſui diſtricte vitam agerer, latrones erroris opinione ducti, quod ingentem pecuniȩ vim apud eum recondi tam exiſtimarent, in eum irruerunt, raptumque ad ripam fluminis VVag crudeliter interimerunt, & corpus in ipſam aquam demerſerũt. Diu verò corpore eius quæſito & non inuento, viſa eſt aquila per diem integrum ipſam fluminis ripam quaſi quippiam venans ſtudioſè circumuolare; quæ res corporis ibidē demerſi præſagio fuit. Nec mora. Quidam natandi peritus ſe mergit: & corpus ſic integrum, quaſi recens defunctum, inuenit. Conditus hic ſanctus martyr in baſilica B. Emmerammi, in eodem monumento, quo oſſa B. Andreæ eius patris beatiſſimi iampridem aſſeruabantur. Iam quæ ſequuntur, Philippus Abbas mihi Abbati conſtituto narrare conſueuit.

Benedictus Zoerardi diſcipulus à latronibus iugulatur.

Cum tempus, quo ad beatã immortalitatem vocaretur, inſtaret, circunſtantibus præcepit, nè quid indumentorum quibus opertus erat, auferret, donec ipſe Abbas Philippus, qui accerſitus expectabatur, adeſſet. Et quidem Abbas, defuncto iam patre, adueniens, vt primùm ſacrum corpus de more lauandum attigit, catenam ȩneam ipſis viſceribus penitus infixam inuenit: prorsùs vt hoc martyrij genus occultum manſiſſet, niſi ad vmbelicum ligati vinculis apparuiſſet metalli. Soluta verò catena dùm è corpore trahebatur, ſonus coſtarum eliſarum

Catena ænea carni penitùs infixa.

omnium aures cum horrore replebat. Cuius c
næ partem mediam ab eodem patre impetrat
nunc vſque cuſtoditam, petitioni Ducis Chri
niſſimi Geiſæ, cùm deſiderio mihi pro ea i
negare nequiui. Sepulto quoque B. viri co
quæ ex Abbate Philippo cognoui, & cognitu
eſſe videbantur, memoria notaui.

Tempore quodā latrones, quorum colleg
xima ex parte ſolitudinem inhabitāt, in ſylu
greſſi ſunt. Quibus confligentibus, vnus ex e
tùm ſauciatus eſt. Conflictu dirempto, cum
cij vulneratum nequaquam in ſylua dimitte
lent, conſilio inito ad cellam B. Andreæ, cu
ad omnes iam circūquaque diffundebatur, e
ferre ſtatuerūt. Sed cùm longo interuallo a
eſſent, latro in via defunctus eſt. Corpore v
ad cellam deportato, media iam nocte cùm
mo commēdare vellent, ſubitò defunctus re
cœpit. Illis autem nimio pauore oppreſſis &
gam cōuerſis, reſuſcitatus magna voce clam
pit: Nolite fratres formidare, nolite fugere. S
Zoërardus ſuis me precibus vitæ reſtituit. I
tem ſtupentibus & præ gaudio plorantibus
cùm eis diſcederet rogantibus, dixit ſe nunq
ea cella diſceſſurum, ſed quod reliquum eſſ
in Dei laudibus ibidem exacturum. Quod
ſupremum vitæ diem præſtitit egregie.

Latro defunctus redit ad vitam.

Aliud quoque eius miraculū, quod eodem
lippo Abbate narrāte cognoui, nequaquam
præterire volui. Nitria quidā reus ſuſpendi
dicatus eſt. Qui pòſt mirabili Dei miſeric
lutus ad Abbatem Philippum veniēs, eidem
ter meritis B. Andreæ liberatus eſſet, indica
xit enim quod cùm iam damnationis

Suſpenſus à patibulo ſoluitur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cum lata eſſet, nomen ipſius ſine fine implorâſſet, eoque in patibulum ſublatus conceptam de Zoë-ni auxilio ſpem æquè conſtanter retineret, ſtatim ſuis manibus vir ſanctus eum ſuſtentauerit. At illi, cùm eum iam expirâſſe certo certius exiſtimarent, eoque relicto, domum abirent, Andreas eum manu ſua ſolutum abire permiſit.

VITA S. AMATORIS EPISCOPI ANtiſiodorenſis, ex ea quæ eſt apud Surium. Vixit temporibus Honorij Imperatoris. Sedit annos triginta. Obijt anno Domini 421. Numeratur ſextus eius ciuitatis Epiſcopus.

SAnctus Amator literis nō mediocriter inſtitutus tandem coactus eſt à parentibus virginem quandam in matrimoniū ducere. Cùm autem tempus adeſſet, quo inter ſe coniungi deberēt, mutuis exhortationibus ad nuncupandū virginitatis votum ſe permouerunt. Adfuit autem Angelus Dei qui duabus coronis mirifico ſplēdore ornatis, ſacro propoſito ad perſeuerantiam eos incitauit. Itaque puella hilari animo virginum ſe ſodalitati adiunxit: Amator autem in clerum allectus tot fuit virtutum ornamentis illuſtris, vt poſt deceſſum S. Helladij ei in Antiſiodorenſi Epiſcopatu ſubſtitutus ſit. Porrò iam factus Pōtifex multis admodùm clarus miraculis: cæcis reſtituit viſum, curauit paralyticos, mortuos ad vitā reuocauit. Cumq; multos ab ethniciſmo conuertiſſet ad Dominum, tum perpetratis miraculis, tum inſtanter concionādo, cerneretque eccleſiam ſuam anguſtiorem quàm vt ingentem Chriſtianorū multitudinem capere poſſet, a Ruptilio ciue Antiſiodorēſi amplam & excelſam quandam domum intra vrbis mœnia ſitam petijt.

I. Maij.

S. Amator & eius coniunx vouent virginitatē.

Fit Epiſcopus & facit multa miracula.

Ille verò cùm primò petenti aſſentiri nollet,
Condit ampliorem Ecclesiam. multò pòſt grauiſſimo correptus morbo
eius ceſſit. Tum vir Dei condita illic baſilica
protomartyri Stephano dedicauit, quę miro
um ſtudio deindè frequentari cœpit.

S. Germanus gubernator vrbis Antiſiodorenſis. Porrò eodem tempore Germanus Antiſiodo
ſis vrbis gubernacula tractabat, qui venation
dio plus nimio deditus, ferarum capita ex
quadam piro in medio ciuitatis ad adſpectum
tiſſima, ſuſpendebat, vt eo ſpectaculo induſtri
tandem captaret. Quem Amator antiſtes fr
ter ſuis compellabat eloquijs, docens & mo
re Chriſtianorũ animos haud mediocriter o
paganorum verò ad idololatriæ cultum ve
tius incitari. Huic vir ſanctus acriùs quotidie
re vt relicta cõſuetudine praua arborem ip
dicitùs extirparet: ſed Germanus plus laude
manę quàm religionis penſi habens, nullo mo
quieſcere voluit. Tum Amator quodam die,
te Germano, ſacrilegam arborę radicitùs e
eamque, nè qua incredulis memoria eius e
Vulcano deuorandam obiecit. Quæ res vt p
ad aures Germani peruenit ira vehementer
Germanus mortem minitatur S. Amatori. matus mortem viro ſanctiſſimo minitatus e
ſanctę religionis oblitus, cuius iam munere i
tus fuerat, militum ſuorum ſtipatus manu
bem properauit. Cuius aduentus certior fa
mator, ex vrbe protinùs Heduã diceſſit: no
martyrij palmam ſubterfugeret, ſed quia
reuelatione & mortis ſuæ tempus & German
bi ſucceſſorem futurum præuiderat.

Heduam igitur delatus, fuit à Simplicio
lius Epiſcopo ſummis beneuolentiæ & hono
dicijs exceptus: Sed & ipſe Iulius reipublic

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

&Galliæ gubernator viro ſancto honorifico comi-
tatu obuiàm ire non neglexit. Inſequenti autem lu-
ce Amator Iulij prætorium ingreſſus tot tantiſque
ferme exceptus fuit honoribus, & obſequijs, quan-
to tempore Dei cultorem decebant: prorsùs vt
ipſe Præfectus ſuppliciter eius benedictionem po-
ſtularet. Deindè beatus Antiſtes verba ad Iulium
præfectum inſtituens: Quandoquidem, inquit, præ-
ſentem mihi à Domino vitæ terminum inſtare, &
illuſtriſſimum Germanũ in ſacro numero ſucceſſo-
rem mihi deſignatum cognoui, peto vt per te liceat
eundẽ tonſura inſignire. Cui Præfectus, quanquàm
Germanum in reipublicæ moderamine cõmodum
valdè & perutilem haberet, benignè annuit, & an-
tiſtitem voti compotem fecit.

Vide quanti olim fiebãt Epiſcopi.

Tunc Amator cum gaudio non mediocri ciuita-
tem ſuam repetens conuocata concione obitûs ſui
diem inſtare dixit; monuitque vniuerſos vt aliquẽ
ex toto cœtu eligerent, qui ſacro muneri præficere-
tur. Illis autem cõticentibus Amator greſſus ad ec-
cleſiam direxit: cumque populus armis instructus
ſimul cum eo ſacra limina calcare vellet, antiſtes
vniuerſos prohibuit, voluitque vt inermes domum
Dei ingrederẽtur. Illi autem dicto citiùs depoſitis,
... oribus, armis ſubſecuti ſunt. Tum vir ſanctus,
clauſis primò arctiſſimè eccleſiæ ianuis, inuocato
Dei nomine Germanum apprehendit, detractaque
... cæſarie & militaribus ornamentis reiectis,
religionis eum habitu induit, hortans vt honorem
à Deo ſibi commiſſum incontaminatum ſeruaret:
Iam, inquit, me decedente, tibi ab Omnipotente E-
piſcopalis dignitas deſignata eſt.
His peractis Amator morbi cœpit infeſtatione
fatigari, populoque luctu ac lachrymis diſceſſum

Prædicit obitum ſuum S. Amator.

Non patitur armatos tem plũ ingredi.

Deſignat Germanum ſibi ſucceſſorem.

eius deploranti Germanum commendauit. Nu
erat ætas, nullus ſexus, nullus denique ordo, qui
inſigni luctus deformatus, patris abitum def
Sed is ſuauiſſimis verbis à luctu ad gaudium
uocans ad templum, in quo die ac nocte diui
bus inſeruierat, ſuorum ſe manibus deportari
Ibi verò pontificiam cathedram conſcendens
crebros ſingultus & lamentationes populi h
Moritur vir ſanctus in templo. rè diei tertia ſpiritum tradidit. Et continuo S
rum chorus, dictu mirabile, cum hymnis &
ſpiritum eius excepit & ad Dei thronum ad
Corpus fuit ad locum, qui Autricus appella
ductum; & ſepultura tali Pontifice digna de
Eccè autem homo quidā triginta annis para
tentus hominum ceruicibus baiulabatur, vt
cro funere aliquod tāti mali remedium per
Cumque humo iam opertum corpus intell
Sanatur paralyticus. orare & obſecrare miſer cœpit, vt vel aquæ
lum, qua lotum fuerat, tribuere dignarentur
hominis fidem Germanus ſanè admirans, iu
guidi membra perfundi. Qua perfuſus, ili
to languore, paralyticus conualuit, neruis
gentibus ſanus & incolumis ſubſtitit.

PASSIO VITAE S. SIGISMVNDI

gis Burgundiorum ex ea quæ eſt per Greg
ronenſem Epiſcopum lib. 3. cap. 5. & 6. &
lib. 2. hiſt. Frācor. cap. 4. Paſſus eſt anno C

I. Maij. GVnebaldo Burgundiorum rege è viu
to Sigiſmundus eius filius regnum o
Sigiſmūdus conſtruit Agaunēſe monaſterium. qui ductus pietatis ſtudio Agaunen
ſterium ſolerti cura cum domibus baſilic
cauit. Cùm autē priore coniuge defuncta
odorici Italici, ex qua filiū Sigericum ſu

...lam duxiſſet, illa nouercarum more filium prio-
...s coniugis tota mente auerſari cœpit. Vndè puer
...dio ſimiliter in eam concepto, vna ſolennitatum,
...um eam defunctæ matris veſtibus ornatam cerne-
...t, cõmotus ait: Tu profectò minimè digna eras,
...t hæc indumenta, tua terga contingerent, quæ do-
...minæ tuæ matris meæ fuiſſe noſcuntur. At illa his
...verbis furore ſuccenſa, vindicta quauis animum ſa-
...tiare die nocteque meditabatur. Tandem dæmonis
...fraude egregiè inſtructa maritum adijt, eique per-
...ſuaſit Sigericum filium eius regnandi cupidum ne-
...faria de nece illi inferenda conſilia tractare. His ille
...incitatus verbis, iniquæ vxoris conſilio vſus, iniquo
...ſe parricidio contaminauit. Nam ſopitũ vino poſt
...meridiem filium, membra quieti tradere iuſſit: cui
...dato iam ſopore oppreſſo lorum ſub collo iniecit,
...quo, duobus pueris id ad ſe inuicẽ trahentibus, ſuf-
...focatus eſt. Quo ſcelere vixdum patrato, pater ſera
...ductus pœnitentia ſuper cadauer exanime ruens,
...amariſſimis illud lachrymis rigauit. Quo plorante
...& lugubri eiulatu locum implẽte ſenex quidam ſu-
...peruenit qui dixiſſe fertur: Te, inquit, plange amo-
...dò, qui per cõſilium nequàm factus es parricida ſæ-
...uiſſimus: nam hunc qui innocens iugulatus eſt, ne-
...ceſſariũ non eſt plangi. Nihilominùs ille ad ſanctos
...Agaunenſes abiens multis diebus in fletu & ieiunijs
...perſeuerauit, veniam patrati ſceleris à Deo obtine-
...re contendens; & ſanctorum interuẽtu aſſiduò fla-
...gitans, vt iuſtus iudex in hoc potiùs ſeculo quàm in
...futuro puniret examine. Quam petitionem clemẽs
...& miſericors Dominus benignè admittens Clodo-
...æum Francorum regem excitauit vt bello eum
...inpeteret. Itaque Sigiſmundus audito Francorum
...aduentu inſtructa manu obuiam eis ire decreuit.

Sigiſmũdus necat filium ſuũm.

Facit pœnitentiam.

Sed

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sed factum eſt vt commiſſo iam prælio Burgundi-
ones fugæ præſidio ſalutem quærere cogeren-
Sigiſmundus verò cùm tutelam ſanctorum Aga-
nenſium martyrum citato expeteret curſu à Clo-
domiro captus atque Aurelianis perductus cū vxo-
re & liberis carceri eſt mancipatus.

Sigiſmūdus à Clodomiro Francorum rege capitur.

Tunc beatus Auitus, qui in territorio eiuſ-
vrbis Abbatis fungebatur officio, rogare Clodo-
rum cœpit, ne tam excellentis nobilitatis, inſig-
que bonitatis virum neci traderet. Si, inquiens,
rum te ſanguine non cruentaueris præclara-
hoſtibus victoriam obtinebis. Sin, ſpreto hoc
conſilio, eos occideris, tu ſimiliter inimicorum
orum confoſſus gladio cum vxore & liberis tu-
ter occumbes. Quod ille conſilium reijciens, S-
mundum vnà cum coniuge & filijs, in villa cu-
lumpina nomen eſt, capite cæſum in puteum p-
ci iuſſit: de quo poſtmodùm ſublatus atque a-
ſilicam ſanctorum Agaunenſium deuectus, i-
cum honore ſepultus eſt. Nec ea res impune-
dit Clodomiro vtpotè qui Godomari Sigiſm-
fratris gladio interfectus eundem vitæ exitum,
ta Auiti Nutiacenſis Abbatis vaticinium, co-
tus eſt. Porrò Sigiſmundus qui aſſiduo lach-
rum imbre paricidij crimen in vita delere co-
fuerat, ſanctorum conſortio poſt mortem d-
habitus eſt. Quod crebra eius miracula p-
teſtantur. Febricitantes quique, ſi ſalutare
ter ſacrificium obtulerint, continuò ab infirm-
ſuæ liberantur incommodo. Carolus Quar-
perator amans patriæ S. Sigiſmundi exuui-
gam multis prodigijs inclytas tranſuexit.

Sigiſmūdus capite plecti tur & in puteum cum cōiuge & liberis demergitur.

Miracula poſt obitum eius.

VITA S. VVALBVRGAE VIRGINIS.

ex ea quæ eſt apud Surium, optima fide. Claruit circa annum Domini 750.

I. Maij.

QVo tempore Anglorum gens Gregorij Pontificis Maximi ſtudio & opera ad Chriſti fidem traducta fuit, multi eorum virtutis amore ducti in Franciæ regnum peruenerũt. In quibus VVilliboldus & VVinniboldus cum ſorore ſua Deo & hominibus chariſſima VValburga, cùm in has regiones veniſſent, VVilliboldus à S. Bonifacio Primo Moguntinæ Sedis Antiſtite Eyſtetenſis Epiſcopus ordinatus eſt. VVinniboldus autem totus Chriſti amore inflammatus locum, quem Heydenheim vocant, ſibi incolendum ſumpſit: vbi monaſticæ vitæ profeſſionem ad ſupremum vitæ diem ſtrenuè admodùm proſecutus eſt, multosque ſuis exemplis ad benè viuendi ſtudium perduxit.

VVinniboldus & VVilliboldus fratres S. VValburgæ.

VVinniboldo autem è viuis ſublato, fœminei ſexus decus & ornamentum VValburga, omnibus ſe virtutis præbuit exemplum. Erat enim virginum monaſterij Heydenheimenſis Præfecta ſodalitio & materfamiliâs egregia, quę tota mente cælo intenta precibus, quicquid petijſſet, à Deo impetrabat. Accidit aliquandò vt reuertenti hora veſpertina ab eccleſia Gunmeradus cuſtos, lumen præbere nollet. Quæ nihil mota iniuria cùm ſe cæteris virginibus in communi quietis loco recepiſſet, eccè tanta illic repente luminis claritas effulſit vt omnes ſtupore propemodùm oppreſſæ ad VValburgā accurrerent, & immenſum lumen exultantibus animis ei indicarent. Illa autem ſubortis lachrymis, manus oculisque ad cælum tollens: Tibi, inquit, gratias ago Domine Ieſu Chrſte maximas, quòd me, ad excitandas ancillarum tuarum mentes, hac luce indi-

VValburge Præfecta monaſterio.

Lumen cęlitùs cubiculo immiſſum.

gnam

gnam conſolari volueris.

Cùm ex receti fratris ſui VVinniboldi morte im
modico correpta dolore, ad animum à mœrore le
uandum, monaſterio egreſſa eſſet, venit ad ædes
minis cuiuſdam opulenti, qui tãquàm peregrin
& ignotam eam reſpiciẽs à canibus ſuis diſcerp
dam metuebat. Illa verò nihil canum ſæuitia pe
territa VValburgam ſe eſſe declarauit, ac domi
mina ſubiens perijt noctis quietem in eo cubic
exigere; in quo filia eius, mortis circumuenta
ribus grauiſſimè decumbebat. Tùm illis præ n
dolore eiulantibus in cubiculum virgo VVal
ingreſſa eſt, nocteque illa pro ſalute puellæ D
num deprecans, altera luce eam parentibus ſ
exhibuit: qui ſanè pro tanto miraculo imm
Deo gratias agentes, munera virgini obtulẽ
rima, quæ illa recipere noluit, ſed vni Chriſto
cere deſiderans, ad ſuum regreſſa monaſteriu
to arctiori ſe vitæ tradidit, quanto cumulati
in ſe Dei gratiam ſenſit. Tandem multis orna
tutibus, victrix ex hac vita deceſſit, ſepulta ho
ficentiſſimè in monaſterio ſuo.

Puellam à morte liberat.

Porrò Otgarius qui Eyſtetẽſem Sedem de
VVilliboldo tũc adminiſtrabat, viſione mini
bia admonitus ad Eyſtetenſe monaſteriũ ill
tulit. Anno autẽ ſalutis 893 Arnulpho regni g
nacula tractante apertum eſt ſepulcrum virg
quod per Otgarum Antiſtitem repoſitũ fuera
verò contigit tunc miraculum haud vulgari
ratione dignum & euidentiſſimis multorum
monijs comprobatum. Erat puella quædam F
rada nomine, quæ herò ſuò Ederanno & co
lius ſedulò famulabatur. Hæc ſubitò morbo
dam correpta intolerabili dolorum crucia

batur. Cumque ab immenſa doloris vi nonnihil re-
ſpirare cœpiſſet, tàta eam ingluuies inuaſit, vt nul-
la poſſet ciborum copia fames eius expleri. Neque
interim pedibus inſiſtere valebat, prorsùs vt ſuis
ipſa parentibus perpetuam lugendi materiam præ-
beret. Tandem cùm indies maior famis rabies eam
infeſtaret vltima deſperatione adacta, ad ædem S.
VValburgæ delata eſt, vbì triduanas multa inſtan-
tia preces offerens non ſine magno parentum gau-
dio pedum beneficium recepit. Quo audito herus
& hera ocyùs eò aduocantes perpetuæ eam VVal-
burgæ ſeruituti addicunt: Abbatiſſæ munere tum
illic fungebatur Hubila, quæ eam admittere nolẽs,
paucis pòſt diebus ſanam eam dominis ſuis remiſit.
Sed domum reuerſa confeſtìm extinctus iam antè
morbus redijt, tantaque infeſtatione eam concuſ-
ſit, vt rursùs monaſterium petere cogeretur. Et ec-
ce optata ſanitas iterum reſtituta eſt, ſed inexhau-
ſta edendi libido manſit. Itaque multò ea cauſa af-
fecta pudore, eius monaſterij procuratrici Thiel-
hildæ morbum ſuum aperuit, quæ vicem eius do-
lens, fragmen benedicti panis à ſacerdote quodam,
qui Mundus dicebatur, obtinuit. Quo guſtato ità
ſtatim illa ingluuies euanuit, vt dimidio ferè an-
no non niſi parum admodùm caſei edere & la-
ctis bibere potuerit. Deindè vſqueadeò omnis ap-
petendi vis in ea extincta eſt, vt ſi quid alimenti
ſumere vellet, mòx rursùs euomeret. Stupebant
omnes, & meritò fraudem aliquam ſubeſſe ſuſpi-
cabantur; prorſus vt vel inuitam communi homi-
num more veſci cogerentur. Tùm illa nè alios o-
mnes præ ſe contemnere videretur, aliquid vilio-
ris farinæ ſumpſit. Sed mox per nares & oculos
tanta vi reiecit, vt oculorum lumine priuata ſit.

Ad ſepulchrum eius morbida ſanatur.

Nota rem mirabilem.

Ea rẽ

Ea re ad Epiſcopum delata, ipſe vnà cum religi-
verſutiſſimi dæmonis fraude eam deluſam eſſe,
clàm ei ſoli manenti qualicunque arte aliquid ali-
menti ſubminiſtrari dixit. Vndè ſuis in conſiliu
adhibitis, eam cuidam presbytero valdè religio-
cuſtodiendam tradidit, præcepitque vt diligenti-
mè exploraret, num fraude aliqua alijs illuderet.
Sed reipſa compertum eſt nullam fraudem ſubeſſe,
vtpotè quæ toto triennio cibi omnis potusque
pers iuſtum cum reliquis operis penſum perſolue-
bat. Quoties autem cæleſti pane ſe reficiebat,
ſtatim ſomno indulſiſſet, vomitu conflictabat.
Hæc autem ideò hîc adſcribere volui, vt non c
temus facillimum eſſe diuinæ Maieſtati, quod
genij noſtri captum excedit,

Poſt hęc Erckenboldus Eyſtetẽſis Epiſcopus
gnò VValburgę deſiderio tactus ſacras eius reli-
as effodi iuſſit: quę nõ modò integræ, ſed tenu-
dam humore aſperſę videbantur; ex quo incre-
lis odoris ſuauitas fragrabat. Sublata autem
rum reliquiarum portiũcula quadam, quæ ad
heymẽſe monaſterium deferebatur, puer epile-
cus in via ſanitatem conſecutus eſt. Et alius me
ipſo ortu contractus, in ſomnis à VValburga
plum adire iuſſus, ſtatim membris omnibus in
lidatus eſt, vt tota reliqua vita robuſtus & in
mis in eadem eccleſia Deo ſeruierit,

Fragrant odore optimo VValburgæ reliquiæ.

Accidit ſanè nuper res ſtupẽda, & quæ, niſi
torum teſtimonijs fulciretur, apud paucos
inueniat. Cùm plurimi ad S. VValburgæ baſi-
confluerent, quidam inter alios habitu peregri-
vota precesque incubuit, tanta cum animi atte-
one ac perſeuerãtia vt cuncti in eius admiratio-
raperentur. Is verò rem ſanè admirandam, &

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ad gloriam virginis haud parùm facit, enarrabat. Anno nāque ſuperiori quo dira fames multis mortalibus necem adferebat, cùm duo extrema inopia urgenti vitandæ eius cauſa, peregrè profecti eſſent tertius ſe comitem eis adiūgere voluit. Illis autem interrogātibus quò iter intenderet, reſpondit ſe religionis ergò ad S. VValburgam proficiſci. Tum illi: & nos, inquiunt, vt concepta pietatis vota eidē virgini perſoluamus, eò greſſus dirigimus. Itaq; vt iucundius & minori cum periculo inſtitutū iter peragerent eiuſdē itineris ſocium admiſerunt. Intereà urgente fame & confecta ieiunijs membra reficerēt pariter conſiderunt: expletoq; cibo & potione ventres omnes ſe ſopori tradiderunt. Tum duo illi, cùm tertium altiſſimo ſopore oppreſſum cernerent, ex inſidijs ſurrexerūt hominemque innoxium crudeliſſimè iugulārūt. Sed cùm anxios eos haberet, quid de cadauere facerent, tandem alter eo in humeros ſuos ſublato, in locum aliquem auium illud proijcere cogitabat. Eccè autem dum ſuis ex humeris illud deponere conatur, ſenſit protinus circumplicatis brachijs tam tenaciter ſibi adhærere, vt nulla id à ſe auellere poſſet. Quid faciat tunc miſer homicida cùm ſuum facinus celare non poſſet. Fit ei ita illic miſerè vagāti quidam amicus obuius, qui conſpecto cadauere cum admiratione vnde id eſſet ſciſcitabatur. Ille autem tanquam amico fidēs rem totam, vt ſe habebat, narrabat, orans vt ſuæ calamitatis miſereri velit. Non cunctatur ille, diſtrictoq; enſe, brachia cadaueris hominem arctius complexa etiam articulatim diſſecare nititur, vt à tanta ignominia amicum liberet. Ibi tum nouū licuit, atque ſtupendum videre miraculū. Nam ſimulac manu ſua cadaueris lacertos attigit, eos præ-

Stupendum ſanè miraculum.

cidere volẽs, etiam ipſe cadaueri atque homini tenacißimè adiunctus eſt, ita vt ſe ab illis abſtrahere non poſſet. Mox igitur pœnitentia ductus & lachrymis ob admiſſa peccata deformatus precibus ſe ad Dominum conuertit, vt vel S. VValburgæ virginis intercesſione ſui miſereretur. Cumque in ſanctæ VValburgæ patrocinium imploraret, illo horribili nexu abſolutus eſt, ità vt liberam, quò vellet, eundi facultatem haberet. Nec tamen deſerebat miſerum illum, ſed ad Rheni vſque littus comitabatur. Quò vt ventum eſt, alter ille dolore & dedecore grauatus ſimul cum cadauere in Rhenum ſe præcipitem dedit. At verò Rhenus immanem homicidam non ſuſtinens, quamprimum hominem ſceleſtum cum cadauere in littus eiecit. Qua re non mediocriter terrefactus alter, ac quidem ereptione gratulans, ob illius verò calamitatem illachrymans ab eo receſſit, & ad S. VValburgæ monaſterium celeri curſu adueniens, quid geſtum eſſet omnibus enarrauit. Porrò infelix ille homicida, ſæpè quidem ſacra VValburgæ limina petere tentauit, ſed nunquam eius eccleſiæ fines attingere potuit, vt vel indè omnes perſpicuè poſſent intelligere, quàm immani ſe ſcelere obſtrinxiſſet, qui tam procul à S. VValburgæ eccleſia arceretur. Viderunt hanc multi fœda exanimis corporis onuſtum ſarcina, vt ambigi non poſſit verum eſſe, quod multorum teſtimonio confirmatum eſt.

Nota rem admirandam.

Ea quæ hactenùs commemorauimus miracula diuinitùs perpetrata poſt eleuationem corporis beatæ VValburgæ virginis, multa ſane admiratione & preconio digna ſunt: at verò diuerſis alijs voto Francorum regno, quæ eius reliquijs monſtrantur, in dies plura celebrioraque fiunt:

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui viuit & regnat in infinita ſecula. Amen.

VITA S. PATRIS ATHANASII EPIſcopi Alexandrini ex ea quæ eſt apud Metaphraſten. Migrauit ex hac vita anno Domini 371. Gratiano ſecundum & Probo Conſſ. cùm ſediſſet annos ſex ſuprà quadraginta. Corpus eius fertur Venetijs honorificentiſſimè aſſeruari

ATHanaſius, quem Nazi̇ȧzenus poſt alias laudes, oculum orbis, ſacerdotum Antiſtitem, vocem ſublimem fidei columen, Chriſti lucernam & ſecundum Præcurſorem appellat, ex clariſſima Ægypti ciuitate Alexandria oriundus, parentes habuit inſigni pietate & virtute præſtantes, quorum ipſe & genus virtutem propria virtute & admiranda planè vitæ ſanctitate illuſtriorem multo reddidit. Cuius generoſum & liberale ingenium, morumque probitas & conſtantia in ipſa eius pueritia mirificè eluxit. Cùm enim die quodā honeſte cuperet luſibus (vt eſt ea ætas iſtiuſmodi delectamentis) animum oblectare & cùm æqualibus ad quoddam maris litus ludibūdus perueniſſet, eas ibidem per ludos pueriles inſtituit quę futuram eius viſanctitatem haud dubiè declararent. Pueri enim in ludum ea quæ à ſacerdotibus peraguntur imitantes Athanaſium quidem impoſitis manibus Epiſcopum ordinarunt: ipſi verò veluti in Presbyteros & Diaconos electi, alios ad eum pueros ducebant, quorum animi ſacra baptiſmatis vnda nondum expiati erant, vt ab ipſo per lauacrum regenerationis Chriſti gratiam conſequerentur. Res autem ipſe puer omnia, cum rara quadam animi & corporis reuerentia, de more peragens, aqua mari-

2. Maij.

Patria & parentes eius.

Vide ludum puerilem.

ua pueros tingebat, & graui quadam oratione
lenter ad perceptam gratiā ad extremum vitæ ſpi-
ritum ſeruandam hortari videbatur.

Alexander Epiſcopus Alexandrinus.

Præerat id temporis Alexandrinæ eccleſiæ Ale-
xander qui illam ſedem moribus egregijs & di-
nis planè virtutibus adornabat. Is cùm à grauio-
bus vacaret negocijs, cuperetque iucundiſſime
ris ſpectaculo oculos animumque paſcere, fortè
hunc puerilem incidens ludū, quæ ab Athanaſio
rebantur ſedulò contemplabatur. Stupebat ani-
modum & ordinem quem diuinus puer in ti
do ſeruabat, prorsùs vt baptiſma illud à puer
actum ratum haberet, & prompta alacrique
nu ipſe quod ſacris ceremonijs deerat, ſuppl
Ipſum autem Athanaſium ampliſſimis verbi
rentibus commendauit, eosque hortatus eſt, v
erum omnibus maximarum artium diſciplini
buendum curarent, vtpotè egregiū Catholica
propugnatorem & rarum quoddam mundi lu
futurum. Parentes eo antiſtitis teſtimonio ga
lium optimè inſtituendum curarunt, inſtitu
Athanaſio obtulerunt. Is magno cum gaudio
ptum in clerum cooptauit, & ſacerdotali dign
decoratum hoſtibus Eccleſiæ obiecit.

Atque erant quidē in Athanaſio multa & in
ribus eximia, in doctrinaque & dicēdi facult
nè præclara: ex quibus nihil hominem æqu
ſtrem reddidit, atque pro rectis dogmatibus
pta certamina; quæ nos libabimus potius, qu
feremus: quandoquidem tot ac tanta ſint vt v
lis verbis dignè explicari queāt. Inſanus Arri

Arrij furor Eccleſiam exagitat.

credibili quadam rabie in Eccleſiam ſæuiebat,
que ſceleratis dogmatibus nō modò labefactare
planè conuellere nitebatur. Iamque ipſum

orbem vniuerſum, ſua improbitate ità infecerat, vt multi illum haud aliter quàm virum diuino ſpiritu plenum intuerentur. Damnatus exilio & ab Eccleſiæ cõmunione abdicatus, ſua aſtutia ac fraudulenta perſuaſione apud Magnum illum Conſtantinum effecit, vt non modò ab exilio reuocaretur, ſed in gradum priſtinũ nouis etiam ab Imperatore auctus honoribus reſtitueretur. Itaque Alexandriam rediens cùm in manifeſtum Catholicæ Eccleſiæ exitium incumberet, neque vllus qui ſceleri illius obſiſteret ſatis idoneus inueniretur, vnus Athanaſius totis ſe viribus illius furori obiecit, ipſumque Pontificem Alexandrum ad rem ſtrenuè gerendam excitare non deſtitit. Non ceſſabat cùm lingua, tum calamo immanem belluam ſubmouere, eiuſque diabolicas fraudes opprimere. Contrà verò Arrius indiſſolubili nexu ipſum Imperatorẽ ſibi coniungere ſtudebat, quem ità ad ſuam plerunque voluntatem flectebat, vt acriter interdum & Alexandro & Athanaſio minaretur, ſi non iuxtà latam à ſe ſententiam Arrium amplecterentur. Erat Euſebius Nicomedienſis, qui animum Imperatoris odio in Athanaſium inflammare non ceſſabat. Intereà Alexander aduerſa correptus valetudine honeſto fine vitã concluſit; & ecce Athanaſius cõmuni totius populi ſuffragio ad illud honoris dignitatiſque faſtigium euocatur. Hoc virtutis præmio ornatus placidè Alexãdrinam Sedem occupauit, impietatis miniſtris rem hanc ægrè ferentibus: turbulentos tamen impetus nondum omninò mouentibus. Sed cùm parturiens aliquandiu, cõceptam inuidiæ flammam diutiùs occultare non poſſet, ſtructis vndique inſidijs non modò Sede, ſed ipſa etiam ciuitate expellere conati ſunt. Ac primùm cœpit moliri inſidias Euſebius, totiùs

Athanaſius ſe opponit Arrio.

Euſebius Nicomedięſis.

Athanaſius creatur Epiſcopus Alexandrinus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

impietatis inſtrumentum. Vt autem faciliùs quæ
volebãt aſſequerentur, homines quoſdam hæretica
prauitate imbutos & ad omnẽ improbitatem egre-
giè inſtructos conduxerũt, Iſidonem, Eudæmonem
& Callinicum: qui fictis criminibus Athanaſium ac-
cuſarẽt: Primùm quòd AEgyptios eccleſiæ Alexan-
drinæ veſtem lineam pendere coëgiſſet. Secundò,
quòd literis Imperatorijs inſidias paraſſet. Terti-
ùm quòd auaritia cæcus arcam quandam auro ple-
nam cuidam amicorum ſuorum tranſmiſiſſet.
accedebat quartùm Iſchyras quidã homo ver-
& vafer moribus, qui grauiſſimorum crimin-
mira calliditate, obiecta in accuſatores retorq-
nouerat. Is, cùm arrogato ſibi per ſummum ſce-
ſacerdotij honore, diuina myſteria pollutis ma-
bus tractare non vereretur: Athanaſius, miſſo
in rem ad Marcoten (quo in loco Iſchyras verſa-
tur) Macario Presbytero cum cõpeſcuit & ſacra-
ei functionem interdixit. Qua re commotus gra-
ter Iſchyras Nicomediam ad Euſebiũ confugit
pudenter aduersùs Athanaſium vociferãs plur-
que in eum maledicta congerens. Quibus gau-
Euſebius hominem ſua ſponte iam plus ſatis co-
tatũ multis magniſq; pollicitationibus & Epi-
pali etiam dignitate propoſita, eò permouit,
quam accuſationem inſtitueret qua per fas pe-
nefas Athanaſiũ ex illo honoris gradu deturb-
Is igitur in ipſum Athanaſiũ crimen intendit,
ſcilicet illius voluntate presbyter Macarius
ſiam inſtàr prædonis inuadens ipſum magno h-
ab altari detraxiſſet, ſacramque myſteriorum
ſam euertiſſet, & codices ſacros flammis exuſſ-
aliaque inſuper vel homine etiam ethnico in-
perpetraſſet.

Accuſatores in Athanaſium.

Accuſatio Iſchyræ in Athanaſiũ.

Hæc cùm ad Imperatorē de Athanaſio allata eſſet, primùm nónihil commotus eſt: deindè re maturè conſiderata cùm virtus Athanaſij tanti ſceleris ſuſpicionem vinceret eum nec cōdemnauit, nec abſoluit, ſed indicto Tyri concilio accuſationem iure iudicio diſcuti iuſſit. Erat hic annus imperij Conſtantini triceſimus cùm epiſcopis ex diuerſis locis Tyri cōgregatis vinctus Macarius Presbyter adducitur, vt & ab Epiſcopis, & Præſide, qui etiam cum ſuo magiſtratu aderat, damnaretur. Ibi calumniatores cùm præfata crimina intentarent & totis omnibus in eo pugnarent vt Athanaſium ſua dignitate deiectum perpetuo exilio mulctarent, nihil non modò effecerunt, ſed ijſdem criminibus refutatis viri ſancti virtutem multò quàm antè illuſtriorem reddiderunt.

Macarius presbyter vinctus Tyrum adducitur.

Cæterùm nè ſic quidem deſiſtentes ab inſania, ad alios atque alios conuerſi ſunt cuniculos vt quauis tandem via modoque Athanaſium ſubuerterent. Et denuò adductus accuſator Iſchyras cum teſtibus Meletianis, quos cùm Athanaſius à ferendo in ſe teſtimonio reijceret, diceretque Iſchyræ ſacerdotij approbationem ante omnia incumbere, ſi vellet contra Chriſti Sacerdotes accuſationem inſtituere, nihil ea exceptione proficiens tandem abſens damnatus, & ſacra dignitate per ſummam iniuſtitiam priuatus eſt. His peractis rectâ Hieroſolymam ad Arrium contenderunt fictéque in Nicena Synodo homouſio ſubſcripſēre. Sed cùm alij, qui mortuis adhuc puritatem fidei Catholicæ tuebantur, inſtarent vrgerentque vt Arrius Alexandrinæ Synodi examen ſubiret, latentem ſub multis verborum & ſententiarum velamentis fraudem illam deprehenderunt. Intereà dum hæc fiunt miſſæ

Athanaſius abſens damnatur.

Arrij fraus in religiōis negocio deprǣhēditur.

ab Imperatore literæ tam Athanaſium quàm Euſebianos adeſſe iubet. Hæ magnum Synodo timorem incuſſerunt, adeò vt ſingulis ferè ad ſua dilapſis, Euſebius & Theognes eum conuentum formidantes per literas Imperatori reſponderent.

Athanaſius ſe Imperatori ſiſtit & reſtituitur.

Dùm hæc geruntur Athanaſius Nicomediam in conſpectum Imperatoris ſe ſiſtens obiecta ſibi crimina tam luculéter diluit, vt protinus ab ipſo Imperatore in ereptum dignitatis gradum reſtituatur. Ibi Arriani facta inter ſe cōſpiratione tumultu populum concitarunt, clamantes indignum eſſe iudicio retractari, quæ iam antè à tot Epiſcopis ætate & eruditione eximijs probata fuerant. Ea re motus Athanaſius cùm non modò Alexandriam, ſed totam ferè AEgyptum labefactatam cerneret, Imperatori diſcrimen in quo Reſpubl. verſabatur ſignificat, monetque, ſi eam ſaluam cuperet, vt debitas de Arrio intemperantis animi & linguæ pœnas expeteret. Citatur ab Imperatore Arrius. Is vocatis in concilium ſcelerum ſuorum ſocijs, nec ſibi nec Athanaſio parcere ſtatuit. Fraudibus igitur & dolis omnibus inſtructi Imperatori ſe ſiſterunt, interrogatique de ijs quæ in Synodo geſta erant, fraudulenta ſanè modeſtia reſponderunt: De alijs quidem, ò Imperator, non adeò, inquiunt, laboramus; quòd verò ſacram menſam euerterit, calicem mysticum confregerit & minutas in partes diſſecuerit, & ſacra deniq; omnia prophana duxerit: quòd frumentum ex Alexandria ad vrbem mitti ſolitum ſe prohibiturum minatus ſit: quem hæc non commoueant, quem non mordeant, cuius denique animum vel adamantinum non pungant, moueantque? Horum teſtes ſunt Adamantinus, Anubion, Arbethion & Petrus, Epiſcopi omnes: a quibus de his omnibus

Arrianorū accúſatio de Athanaſio apud Imperatorem.

bus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bus conuictus, iuſtum quidem effugit ſupplicium; effugere tamen non potuit, quô minùs ab vniuerſa Synodo, vt impiorum nefariorũque eiuſmodi facinorum perpetrator, Epiſcopatu abdicaretur.

Hæc aliaque ſimulato quodam animi dolore dicentibus Imperator cùm atteras nimiùm aures præberet in iram erupit, & virum iuſtũ exilio in Galliam condemnauit: quamuis alij accuratiùs fortaſsè eius rei ſcopum perpendẽtes, hoc exilium in Athanaſium non propter cõdemnationem aliquam, ſed potius ad tempeſtatem ſedandam & vnionem ac concordiam eccleſiarum conſeruandam ſtatutum eſſe exiſtiment: præſertim cùm morti iam proximus Alexandriam eum reuocari ab exilio, Euſebio aliiſque qui ei aduerſabantur præſentibus, iuſſerit.

Damnatur exilio ab Imp. Athanaſius.

Cæterum Imperator in his vita exceſſit, triceſimo, ſecũdo quidem imperij ſui anno, ætatis autem ſexageſimoquinto, filijs relictis imperij ſucceſſoribus, eoque inter ipſos diuiſo. Nam Conſtãtino quidem maiori ex filijs, maiore relicto imperio, teſtamentum apud presbyterũ depoſuit, quem Arij laudatorem Conſtantia ſoror eius, eademque Licinij coniunx moriens ei vt virum bonum commendarat. Eo vita functo, qui peſtilenti hæreſis contagione in cordis receſſu infecti erant, eamque mira aſtutia occultauerant, cõfeſtim alicundè progreſſi, clandeſtinis colloquijs poſthabitis, nudo (vt dicitur) capite cum omnibus congredientes, Arij maximè opinionem obtinere laborabãt. Facilius autem conſilium ſuum ad optatum exitum perducturos ſperabant, ſi Athanaſij in vrbem Alexandrinam reditum impedirent. Ad eam verò rem veluti manu altera vſi ſunt illo presbytero, qui à Conſtantino moriente, iuramento interpoſito, teſtamentũ Con-

Mors Conſtantini.

 ſtantio

ſtantio filio, quum ex Oriente rediret, tradendū ac-
ceperat. Is quòd apud Conſtātinum non modò ſed
etiam Conſtantium res pleraſque ex eorum volun-

Presbyter Arrianus multos in aula inficit.

tate peregiſſet, nomen aliquod & auctoritatem ob-
tinebat; eoque facilius imo nullo ferè negocio pl[u]-
rimos in aula Imperiali celeriter in ſuam ipſe ſen-
tentiam adduxit. Cumque malum hoc per omne
iam aulam ſerperet, ad ipſum quoque Imperator[em]
tranſijt, ac tandem vrbem totā infecit. Itaque Eu-
bius & Theognes vt Alexandrinæ eccleſiæ Hier[ar]-
cham aliquem, qui eorū eſſet opinionis, præfice[rent]
totis viribus laborabant. Atque vt tandē aliqua[n]-
voti ſui cōpotes fierent, Arrium magna cum au[cto]-

Arrius Conſtantinopolim introducitur.

ritate Conſtātinopolim introducunt vt ibidem ſ[u]-
de diuino numine opinionē Nicænis decretis co[n]-
ſentaneā declararet. Cumq; is doloſa adhibita fa[l]-
lacia & Imperatorem & Magiſtratū eluſiſſet, &
eis teſtimoniū optimum cōſequutus eſſet, Euſeb[ia]-
norum fretus auxilio petulanter admodū ſe ge[ſſit]
prorsùs vt iam deuicto & planè ſubacto Athan[aſio]
palmā victoriæ ſe manibus geſtare putaret. Ex [Im]-
peratoris palatio à quibuſdam Euſebij ſatellit[ibus]

Arrij inſolentia.

deductus per forum inſolenter gradiebatur, p[er]
mediam vrbē venditans ſe inferebat. Poſtqua[m]
ad Conſtātini forum ventum eſt, vbi ingēs illa [por]-
phyretica Conſtātini ipſius columna magni[fica in]
altum excurrit, derepentè timor ei ex conſci[entia]
vulnere inceſſit, & alui eum laxitas cōſequ[uta eſt].
Eo caſu maximè vrgente, cùm ſeceſſum publ[icum]

Arrij mors horribilis.

qui in propinquo erat, petere cogeretur, ibi [animi]
deliquio miſerabiliter oppreſſus crepuit me[dius],
& inteſtina omnia multo cum ſanguine eff[udit].

Eo autem hoc modo vita priuato, Euſebi[us eiuſque]
ius aſſeclæ totum bellū & pugnam aduerſu[s]

aſum ſuſceperunt: ſed conſilium eorum reuerſum ab Occidente Athanaſius impediuit: vnius Auguſtorum, iunioris videlicèt Conſtantini qui Occidentalibus Gallis imperabat, literis fretus. Is namque vbi cognouit patrem Athanaſij exilium teſtamento abrogaſſe, reditu conceſſo, vt Alexandriam reuerteretur curauit. Athanaſius itaque Conſtantini iunioris literis munitus Alexādriam venit, vbi ab orthodoxis quidē ſumma cum gratulatione acceptus eſt; ſed Arrianæ factionis homines nouas ...is inſidias cōpararunt. Fingebant ſcelerati planeque perditi & corrupti pręſtigiatores eum manū ...ſſam Arſenij ciuis Alexādrini neſcio qua arte ...ptaſſe. Hic Arſenius in numerū lectorum aſciuerat & grauiore aliquo delicto ſe contaminarat propter quod fuga ſibi ſalutē quęrere coactus erat. Eam occaſionem nacti Arriani cùm ſuſpicarentur hominem nullo vnquàm tempore rediturū, ...eque quem extinctū credebāt hoc in Athanaſium ...en finxère, & tragico quodam actu nefarium ...d facinus ab Athanaſio perpetratū eſſe iactabāt. Arſenius quamuis nefando ſcelere pollutus iuſſibi ſupplicium ab Athanaſio & Eccleſia conſtitutum eſſe certò ſciret, audita tamen fraude illa, ...m in illum aduerſarij ſtruebant, contempto o... periculo, ad Athanaſium venit, vt eum à falſi ...nus ſuſpicione liberaret: quē Athanaſius latitauit, donec cōſtituto iudicio damnādus eſſet. ...a aduerſarij maiore inuidiæ flamma cōcitati ...m criminū virum ſanctum accuſare nō deſiit. Producūt in iudicio mulierculā vultu mi... impudentē, & in ſycophātijs præclarè exercitatam ac ingēti pecuniæ vi corrupta dicebat ſe domi ...tatis & virtutis ergò Athanaſium accepiſſe, ab eo-

Redit Alexandriā Athanaſius.

Nouæ inſidię in Athanaſium.

Arſenius ſe periculo offert ad Athanaſiū liberandum.

ab eoque hanc pro mercede gratiam retuliſſe, quòd eam media nocte per vim oppreſſiſſet. Hęc cùm ferret accuſatrix, Athanaſius vnà cum presbytero Timotheo ante portam foris ſtabat. Ibi tum Timotheus callidè ſanè & præclarè, ſimulata perſona Athanaſij, repentè irruens: Mulier, inquit, egóne tibi noctu vim intuli, vt ipſa dicis, egone? Illa verò impudenter ad iudices conuerſa: Hic, inquit, qui mihi vitiũ attulit, hic eſt qui inſidiatus eſt pudicitiæ. Illa ergò impudica proprijs verbis conuicta, cùm nec ipſum quidem noſſet, quem tanti ſceleris reum faciebat, iudices qui & teſtes & actores erant, cùm quid agerent planè neſcirent, lęto ac ſereno vultu ſubriſerunt; vt hoc modo figmentum illud diluerent. Quocircà omiſſa ſententia, lege in calumniatores conſtituta, ad crimen maleficij conuerſi ſunt vt priori dedecori aliquod remedium inuenirent. Producũt itaque manum, lus quod miſericordes oculi, ne intueri quidem poterant. Hanc illi, immaniter & impudenter vultu erecto conquaſſantes: Hæc, inquiunt, Athanaſi, te tacens accuſat. Hæc te ineuitabiliter & acriter perſequitur. Hanc non verbis, non arte, non alia vlla ratione poteris effugere. Sciunt omnes Arſenium, cuius tu, ô iniuſte & impiè, hanc manum execuiſti. Dicas nunc qua de cauſa eam execueris, & ad quid ea vſus ſis? Ille autem leni voce & tali vultu respondens: Quis eſt ergo ex vobis, inquit, qui Arſenium nouit, & quis hanc eius eſſe dexteram teſtatur? Cùm autem non pauci ad hæc è cathedra ſurrexiſſent, & Arſenium ipſum & manum & omnia apertè ſe noſſe affirmarent, Athanaſius Arſenium occultatis ſub pallio manibus, introducendum curauit. Poſtquàm verò viuus & ſanus aſtaret,

Crimen adulterij ipſi obiectũ mira arte diluit.

Accuſatur Athanaſius quòd Arſenio manum amputaſſet.

bus acriùs eos intuens: Non eſt hic, inquit, Arſeni⸗ us? Nónne hic eſt ciuis ille Alexandrinus, cuius vos manum per me amputatā eſſe calumniamini? Hæc dicens Arſenium in medium protraxit & primùm dextera, deindè ſiniſtra exhibita: Arſenius, inquit, duas manus habere cernitur: locū autem vndè ter- tia amputata ſit accuſatores nobis quæſo common- ſtrent.

Crimen di- luit.

His rebus hoc modo de Arſenio cōfectis, qui do- lum contexuerant, cùm non haberent, quò ſe verte- rent, pudore & mœſtitia repleti, relicta cathedra, vnà cum lictoribus receſſerunt. Cùm autem popu- lus, qui Arriana contagione iam plus ſatis infectus erat, eos valdè perturbatos & cùm fremitu quodā iudicio excedentes vidiſſet, vt Epiſcopis & Impe- ratori placerent, multis conuitijs aggreſſi Athana- ſium, malè eum perdendum clamabant. quin etiam & iudices maledictis inſectabātur, quòd non po- tiùs poenis & ſupplicijs, quàm iuſtis probationibus eum ſubmiſiſſent. Ingens populi furor, excita- ta ſeditione, per omnia volitabat, & iam iamque ſe manus Athanaſio illaturos iurabāt. Et certè actum procul dubiò de ſanctiſſimi viri vita fuiſſet, niſi Ar- chelaus Præſes iudicij blandis verbis tumultuātem populum ſedaſſet, ipſumque Athanaſium è medijs eorum manibus rapuiſſet, & clanculū ſubduxiſſet. Poſtquam autem Athanaſio ciuitate egreſſo, eccè ſcelera- ti homines, inito conſilio, virum ſanctiſſimum ini- qua ſententia condemnant, reumque criminum o- mnium, quorum accuſatus fuerat, impudentiſſimè pronunciant, actaque conſcribūt, quibus in omnes orbis partes miſſis, & ciuitate & regione & ec- cleſia denique ei interdicunt.

Seditio in Athanaſiū.

Archelaus liberat A- thanaſium è ſeditio- ne.

Damnatur abſens vir ſanctus.

Atque vt tandē virum iuſtū opprimerent ipſum

Impe-

Imperatorem adeò vehementer in eum incitant, v
eorum accuſationibus perſuaſus, præmium hono-
ris & diuitiarum ijs proponeret, qui Athanaſium
vita quoque modo priuarent. Is verò perindè, ac ſi
non à finibus Romani imperij, ſed etiã extra ipſum
orbem terrarum eſſet damnatus exilio, ſex quidem
annis in ſicca quadam ciſterna & aqua penitus
cua delituit. Cùm autem nec ſic quidem perpet
latere poſſet, ſed futurum erat, vt die altero, ca
retur, diuina quadam prouidentia veſperi e ciſ
na egreſſus aliò commigrauit. Deindè ex alia in
alia fugiens, pericula ab Oriente ad Occiden
tranſiuit. Ei tunc imperabat Conſtans Conſt
frater cui cauſam ſuam expoſuit, & ad Iulium
manum Epiſcopum Romam profectus, quam
periculis orthodoxa fides verſaretur, declar
Paulò pòſt cùm certior fieret Gregorium quẽ
Arriana rabie refertum, in Antiochena Syno
ſuum interitum congrata, in Alexandrinam Se
trudendum eſſe, mox datis ad clerum Ægypt
ris eam electionem vtpotè iniuſtã & nefarian
pedire conatus eſt. Sed Euſebiani adeò ardè
ſtantij Imperatoris animum obſidebant, vt
neque nomen quidem Athanaſij ferre poſſet.
verò omnia iam ex animi eorum ſententia flu
ſuaque dogmata magna libertate inferrẽt, n
ſebius ſtrenuus impietatis propugnator, le
etiam ad Iulium Pontificem deſtinauit, qui e
thanaſij & iudicem & punitorem expoſceren
Iulius lectis attentè Euſebij literis cùm m
lumnias eſſe deprehenderet, Athanaſiũ liter
giè munitũ Alexandriam remiſit: aduerſar
acri verborũ caſtigatione inſectatus eſt. Ela
tota ciuitas cõmota eſt: prorſus vt certatim

Sex annis in ciſterna latitat Athanaſius.

Romam venit ad Iuliũ Pontificem.

Gregorium quẽdam Arriani in Athanaſij Sedem intrudere conantur.

Iulius Pontifex remittit Athanaſiũ Alexandriam.

eiuſconſpiraſſe viderentur. Venienti Alexãdro obſidebat Imperator, miſſoq; Syriano duce exercitûs, qui Gregoriũ Alexandriam ad Sedẽ Epiſcopalem honorificè ducebat, necem illi inferre præceperat.

Sol iam ad occaſum præcipitabat, & ciuitas feſtos agebat dies cùm dux exercitûs ordinata acie, ciuitatẽ ingreditur: & Athanaſius curis plenus de ſalute nõ tam ſua quàm eccleſiæ ſollicitus in omnem euentum intentus erat. Cumq; ingenti clamore & tumultu cõcitato omniũ mucrones in caput ſuum districtos cerneret, ſuis abeũdi facultatẽ fecit. Et illis quidẽ nulla vis à furẽti popula illata eſt, ſed omnes omnium oculi ad ſolum reſpiciebant Athanaſiũ, vt ſtatim vidiſſent de medio tollerẽt. Is autẽ cùm pars populi factus eſſet, tanquàm vnus ex multis, militũ oculos fefellit & per mediũ tumultum periculum euaſit, Romáque iterùm confugit. Eodem tempore Paulus Conſtãtinopolitanę Sedis Antiſtes ſua quoque dignitate deiectus Romã venit, factusq; Athanaſij pietatis & periculorũ ſocius vnà cũ illo Conſtantẽ & Iuliũ adijt, quãtoq; in diſcrimine res eccleſiaſticæ conſtitutæ eſſent, præclarè edocuit. Et quidẽ Cõſtans miſſis ad Cõſtantiũ fratrẽ literis nihil nõ fecit, vt ſuis ſedibꝰ ſacri antiſtites reſtituerẽtur: ſed cũ operam oẽm perderet, Athanaſius & Paulus, vt Synodꝰ vtriq; parti cõmunis indiceretur, obtinuerunt. Itaque vtriuſq; Imperatoris ſententia OEcumenica Synodus Sardicæ congregata eſt, in qua Occidentaliũ Epiſcopi pluſquàm trecenti conuenerũt: Orientalium autem ſoli ſeptuaginta, inter quos etiã Iſchyras Marcotæ Epiſcopus annumeratus eſt. Et qui ex Aſia quidem cõfluxerant, ne in Occidentaliũ quidem cõſpectum venire ſuſtinuerunt, affirmãtes nullo aliter cum eis eſſe ſermonem collaturos, niſi

Athanaſius Romã confugit.

Synodus Sardicẽſis.

priùs

priùs Paulum & Athanaſium conuentu expellerét.
Cùm autem Occidentales ne ad aures quidem hunc
ſermonem admitterent, illi reuerſi ſunt: & Philip-
pis Thraciæ priuatum fecere cóciliabulum: in quo
mordicùs ſententiam illam confirmarunt, qua an-
antè filium diuerſæ à patre eſſentiæ profeſſi fuera
His auditis qui erant Sardinicæ omnes illos ma-
feſtę impietatis damnarunt, ſuiſque gradibus Ath-
naſij accuſatores exturbarunt. Quæ vt primũ Co-
ſtans Imperator intellexit, iterùm Conſtãtiam fr-
trem per literas aggreſſus eſt vt Athanaſiũ & P-
lum ſuis ſedibus reſtitueret: ni faceret ſe vel e-
uito vtrumque reſtituturum.

Cõciliabulum hæreticorum Philippis.

Conſtantius igitur fratris minis exterritus,
protinùs literis Athanaſium reuocauit: ſed At-
naſio fraudem & dolum ſuſpicante ideoque v-
renuente, ſecũdis & etiam tertijs humanitate &
neuolentia plenis metum illi ademit. His de c-
Conſtans & Iulius & vniuerſa denique regio
Romano ſubiacet imperio, incredibili gaudio
fuſa feſtum diem inſtituit, quo Athanaſij ad ſ-
ſuam reditum celebrabat. Et quidem fuit cu-
vulgaribus beneuolentiæ indicijs à Conſtan-
vrbe regiâ exceptus Athanaſius. Cumque Im-
tor comiter ei periculum, quod fuga euaſera
probaret, & amicè calliditatis inſimularet,
ait: Pro his omnibus, ô Athanaſi, hác vnam à
tiam repoſco, vt vnicam ſaltem Alexandriæ
ſectatoribus cõcedas eccleſiam. Quo annuen-
ea tamen conditione, vt & ipſe viciſſim ortho-
Conſtantinopoli aliã tribueret, libens etiam
ſus eſt Imperator: quamuis frementibus a-
rijs, qui totis viribus reluctabátur. Fertur
perator admirans cum ſtupore dixiſſe: Non

Conſtantius reuocat Athanaſium.

Conſtantij dictum de Athanaſio.

Arriani aduersùs virum talem omnes mouêre machinas. Sic ergo eius admiratus prudentiam Constantius humaniſſimè eum deduxit, & ſcriptis ad populum Alexādrinum & Epiſcopos ac Magiſtratus Ægypti literis mandauit, vt quanto poſſet fieri honore maximo ac beneuolentia reciperetur.

Cùm ſic ergò tertiò & cum tanto honore ac celebritate ad Sedem ſuam rediſſet, & innumerabilibus fluctibus & laboribus perfunctus in portu iam eſſe videretur, tunc vel maximè mare tempeſtatum ſurrexit. Nam cùm Magnentius Conſtāti necem intuliſſet, ſopitæ nōnihil inſidiæ rurſus ab Arrianis in Athanaſium excitatæ, & nouæ apud Imperatorem calumniç delatç ſunt. Ibi tum rurſus maledicta, rurſùs minæ, exilia, terrores, per mare atque terrā inquiſitio inſtituta. Quantas tum Georgius ille nefarius in eccleſia Alexandrina perſecutiones excitauerit exiſtimo nullis planè verbis explicari poſſe. Nihil erat tutum, nihil ſanctum, ſacra non modo profanis miſcebantur, ſed ij qui vel paulo fidei ſinceritatem ſpirabant, ad exilia, ad carceres, ad flagella, ad ignes denique trahebantur. Nec erat qui graſſanti impietati obuiàm iret, præſertim cùm è viuis ſublato Conſtante, Imperator Conſtantius apertè ipſum impietatis patrocinium ſuſcepiſſe videbatur. Cumque totum Oriētem Arrianis hæreſi repleuiſſet, Occidētem etiam corrumpere aggreſſus eſt. Ea ratione Occidentis Epiſcopos ad dogmatum Arriani communionem magno studio euocauit: ac Mediolani indicta Synodo multos ex fortiſſimis partim blanditijs, partim minationis etiam ac muneribus alijsque fraudibus in ſuam voluntatem deduxit.

Athanaſius autem cùm inſidias Imperatoris exploraſ-

Tertiò redit ad Sedem ſuā Athan.

Magnentius auctor mortis Cōſtantis.

Rurſùs eijcitur Athan.

Cōnſtātius impietatis defenſor.

Synodus Mediolanenſis.

ploraſ-

De virgine apud quam Athanaſiũ delituiſſe ferunt.

plorafſet, & iam iamq́ue Præfectorum ſatellites
vincula ei inijciéda aduentare cognoſceret,
diuina viſione admonitus id quoque periculum
uaſit. Erat Alexandriæ virgo quædam incredibili
pulchritudine prædita, qua cum viri non abſque
bidinis ſuſpicione habitare poterant. Ad hanc
ſanctus cùm periculi magnitudine vrgeretur,
dia nocte confugit. Ea verò rei nouitate ſtupefacta
cauſam quęrebat. Cumq́ue epiſcopus eam
redderet, virgo ſemota ex animo ſuſpicione,
nis, vt dicitur, manibus Athanaſium excepit:
nignè aliquádiù apud ſe habuit. Nam quod
nis eum ibidem latitaſſe & virginis miniſterio

Vide Baron. 3. Tom. Annalium.

creatum fuiſſe quidam exiſtimant, videtur
vero abeſſe: præſertim cùm illud ſexennij
quo apud virginem delituit, in iuſta annorum
putatione, nè inuenire quidem poſſit.

Gregorij furor & perſecutio in Eccleſiam.

Intereà Gregorius Alexandrorum, vt ita
Erinnys, maiori impetu ac furore in rectam
ferebatur. Iamq́ue improbitas & inuidia,
cleſiam omni ex parte conturbarat, confuderat
ad reipublicę quoque excidium ſerpere incipit
Conſtantius, omnibus iam Catholicæ Eccleſiæ
pugnatoribus amotis, Iulianum Gallijs cum

Iulianus Galliæ Præfect.

ſtate ſumma præfecerat. Is rerum omnium
di motus deſiderio, cùm in Gallijs magnam
num conciliaſſet, induit ſe purpura, & ab
Auguſtus acclamatus, bellum aduersùs Con
um mouit. Cùm autem Imperator perfidum
coacto exercitu delere conſtituiſſet, inter
doces & Cilices in loco, qui Mopſi fontes
ſubito membrorum omnium ſtupore oppreſſus

Conſtantij mors.

nà cum imperio vitam abrupit: diuina pro
bio iuſtitia vrgente, quæ iuſtam de eo vin

expetebat. Eadem vindicta ſceleratum quoque Georgium perſecuta eſt: vtporè qui à Gentilibus ex eccleſia eductus, & camelo alligatus in communi theatro viuus flammis vnà cum pecude exuſtus eſt.

Georgij mors.

Imperatore autem defuncto Iulianus cùm iam imperium aſſecutus eſſet, ſimulato Chriſtianę religionis ſtudio, ſtatuit eos, qui erant in exilio reuocare. Quod quidem cùm reſciuiſſet Athanaſius, vt Iulianum priùs in eccleſiam introduceret, eoque obſequio Arrianos præueniret, nocte concubia, in medio ciuitatis Alexandrinæ inuentus eſt. Ibi clerus, pręcipua ciuitatis pars viſo Athanaſio mirè exultare, & vocibus manibusque in cęlum ſublatis de reditu gratulari cœpit: ac confeſtim expulſis Arrianis ſe totos Athanaſio tradiderunt. Sed non potuit ea gratulatio & pax, quæ ſimulata Iuliani pietate Eccleſiæ obuenerat, eſſe diuturna. Nam is cùm totus dæmoniorum cultui addictus eſſet protinùs ſacra Chriſtianorum templa fumo, nidore, alijſque nefarijs animalium ſacrificijs contaminauit. Vt vero omnes Chriſtianæ pietatis cultores eadem contagione perfidiæ inficeret, atque in ſuam ſententiam pertraheret, vndique aruſpices, præſtigiatores & vates coegit: quorum omnium ea erat mens & ſententia Athanaſium procul amandum eſſe. Nam ſi illum, dicebant, fuerit fundamentum, reliquæ quoque illorum fidei partes facilè diruentur. Rurſus ergò Athanaſius ad necem inquiritur. Circumdiderat eccleſiam Alexandrinam exercitus, ne qua via antiſtes elaberetur, cùm ecce ſuperno protectus auxilio per medios hoſtium cuneos ignotus graditur. Nocte autem illa, conſcenſa naui cùm Thebaidem magna contentione pergeret,

Athanaſij ad Alexandriam reditus.

Iuliani impietas.

Athanaſius à Iuliano ad necem quæritur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cumque ſatrapa quidam à tergo vrgeret, & remiges viſo procul perſecutore, accelerarent: Athanaſius paululùm ſubſiſtens, quaſi cęleſti monitus oraculo, iubet protinus remiges proram obuertere, & curſum Alexandriam dirigere. At illi vt par eſt, conturbati, veritique in ſatrapam nè inciderent, cùm animis hærerent, vir ſanctus illos vt ſtrenuè pergerent, hortatus eſt. Itaque Athanaſij parentes imperio, conuerſa antemia rectâ Alexandriam nauiga... Cùm autem iam ſatrapæ appropinquarent, barbari veluti quadam caligine eorum oculis offuſa, ... quam neminem videntes prætemauigabant. Athanaſius autem inſtar Eliſæi eis acclamans: Et quem nam, inquit, tanta remigum contentione quæritis? Cumque illi Athanaſium ſe quęrere reſponderent: Is, inquit, veluti fugiens quoſdam, parùm vos præcedit. Sic decepti quem perſequebantur, non ſentiebant ſe in manibus habere.

Vide mirã Dei prouidentiam.

At Athanaſius proſpero curſu Alexandriam ... latus eccleſiam impij Iuliani furore grauiter quaſſatam mirificè ſuo aduentu recreauit: ac prudenter quieti & ſilentio ſtudens, iuſtam de cęlo in Iulianum vindictam expectabat. Et quidem is cùm omnibus ſe præſtigijs, maleficijs, & magorum artibus contaminaſſet, iamque de ampliandis imperij finibus & ſummis honoribus cogitaret iaculo in brachium dexterũ percuſſus vitam ſimul cum imperio amiſit.

Iuliani mors.

Eo poſt annum imperij vnum & mẽſes octo ... modo extincto, Valentianus aſſumpto in auxilium Valente fratre, in imperio ſucceſſit. Et Valentem quidem in Orientem miſit, qui neque de theſauris neque pecunijs neque exercitu quicquàm ſolli... tus, totis in eo viribus laborabat, quomodo ...

Valentianus cum Valente ſuccedit Iuliano.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

norum res amplificaret : & orthodoxos opprimeret. Hoc enim ſolum ad nominis ſplẽdorem & gloriam ſibi præclarum ducebat vt omnes monaſticæ vitæ cultores quàm maximis vexaret incommodis & internecione deleret. Omnes itaque qui Arrianę impietati ſubſcribere recuſabãt vel exilio vel morte mulctabantur. Iamq́ue ad Athanaſium quoque ventum erat, qui ciuitate rursùs egreſſus, paternum ſibi ſepulcrum ; in quo mẽſes admodùm quatuor belluinum furorem impetumq́; declinans delituit.

Valẽtis perſecutio.

Athanaſius diù latet in ſepulcro.

Quoniam autem populus Alexãdrinus, propter Athanaſij deſiderium, infenſo, in eos qui dominatũ obtinebant, erat animo: ac propterea ad arma & ſeditionem ſpectare videbatur, Valens eorum rebellionem audaciamq́ue pertimeſcens eccleſias orthodoxo populo reſtituere coactus eſt: cùm eccè Athanaſius poſt longos illos propter Chriſtum ſudores, poſt varia pro recta fide certamina, poſt glorioſa trophæa, quadrageſimo ſacerdotij ſui anno Gratiani & Probi ſecundo conſulatu vita excedit : vtpotè qui iam ſatis ſuperq́ue functus laboribus præclarus & diuinus agonotheta cæleſti dignus corona haberetur.

VITA S. ANTONINI ARCHIEPISCOPI Florentini. ex ea quæ eſt iuſſu Clementis Septimi Rom. Pont. à F. Vincentio Mainordo Ordinis Prædicatorum exactè conſcripta. Migrauit ex hac vita anno Domini 1459. Relatus autem in numerum Sanctorum ab Hadriano Sexto Papa anno 1523.

ANtonius, qui propter ſtaturæ breuitatẽ Antoninus vocabatur, Florẽtiæ honeſtis parentibus, Nicolao & Thomaſio, anno 1389, Vrbano Sexto Pontifice & VVenceſlao Cæſare natus

2. Maij.

Patria & parẽtes S. Antonini.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſt. Nicolaus pater vir probatis moribus, Tabelli-
natûs collegio, quod in vrbe Florentina haud con-
temnẽdo loco habetur, quater præfuit. Vt primum
infantiam exceſſit tanta cœpit morum integrita
ac præcipuo pietatis ſtudio florere, vt potius pe
ciuitatis ora in ſe conuerterit. Annos natus qu-
decim perfectioris vitæ deſiderio inflammatus ad
Ioandominicum Florentinum admirandis virtu-
bus & doctrina inprimis clarum, qui ad radices F
ſulanæ ciuitatis cœnobium Diui Dominici à f
damentis excitabat, profectus eſt: vt per eum
dem vitæ inſtitutum aſſumeretur. Sed Ioando-

Petit admitti in ſocietatem Dominicanorum.

nicus quamuis mirificè adoleſcentis indole & a
to viuacique ingenio delectaretur, teneram ta
ætatem cauſatus, & gracile corpuſculum m
tus propoſitum eius diſtulit. Cumque ex con
terarum ſtudijs operam daret quæreret, aud
eum in Pontificis ſanctionibus voluendis, (qu
vnum volumen digeſtas, Decretum vocitant)
lum eſſe: Heus, inquit, fili reuertere ad patern
res, mox inter noſtros admittendus, cum Decr
totum ità excuſſeris vt planè imbibiſſe vide
Putabat enim ſe ea ratione pueri ardorẽ can
temperâſſe, quòd non tam properè tot can
poſſet immenſitatẽ & volumina deuorare. Sed
toninus propoſiti ſui tenax elapſo ſtatim ann
ſulas reuerſus, promptè & alacriter ad omni
ta facilitate reſpondit, vt iam non excluſus,

Induitur habitu S. Dominici.

iecto regulari habitu attonſus, annũ agens ſe
decimum intra Prædicatorum Ordinem ad
ſit. Cumque Fæſulanum cœnobium nondum
lutum eſſet, mox Cortonam regularibus in
dus diſciplinis miſſus eſt, vbi iam tum rad
ctrinæ ac ſanctitatis emittere videbatur:
po

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

poſteà, quaſi iubar ſplendidiſſimum tenebricoſas hominum mentes illuſtrauit. Exacto anno iurauit in Prædicatorum inſtituta, Fæſulasque reuerſus otio perpetuum bellum indixit, prorsùs vt ſomni & cibi parciſſimus, aut in orationibus pernoctaret, aut certè lectioni & conſcribendis, quos nobis tam omnium ordinum atque adeò totius orbis vtilitate reliquit, libris incumberet. Ac mirum prodigio eſt, vt tantulus homo grauiſſimis morbis ad mortem crebrò confectus, potuerit non dicam tot conſcribere, ſed vel perlegere: præſertim cùm præfecturis plerunque fungeretur, quæ ſolum hominem & curarum vacuum exigere videntur. Romæ, Neapoli, Florentiæ, Senis, Caiettæ, Cortonæ, Fæſulis Priorem egit. Mox etiam Romanæ prouinciæ & Neapolitanæ Vicarium generalem, quod illi munus demandatum fuerat, vt collapſas à pietate domos in priſtinum vitæ candorem reuocaret. Inſtitutorum ſui Ordinis erat ſeruantiſſimus. Cilicio & zona interdum ferrea carnis cupiditates domabat. Humi accubans, aut tabulato illiſus dormiebat, ſed & frequenter intorto ſemet funiculo verberabat. Vt ſacerdotio initiatus eſt, quotidiè & ipſe ſacrificabat, & ſacrificio etiam alteri deuotus aderat. Eò humilitatis ſe abiecit, vt Præfectus etiam cœnobijs & prouincijs culinam adiret, catinos, ollas, ahena mundaret & infimæ ſortis famulis ſeruiret. Quod ipſum dum Pontificem ageret, non omiſit. Iam verò quo charitatis & miſericordiæ ardore flagrauerit, quis oratione conſequi valeat? Cùm aliquando puellam immanè lachrymantem & querulas voces edentem conſpicaretur, eiuſque eiulatûs cauſa, quòd capiſterium capiti cum linteis lotis impoſitum, caſu repentino diffregiſſet,

Vigiliæ, ſtudia & preces eius.

Multis cœnobijs præfuit.

Vitæ auſteritas.

Inſignis eius humilitas.

giſſet, blandè illam affari, & vt domum ad matrem
reuerteretur ſuadere cœpit. Sed illa cũ matrim
nas & iurgia maximè timeret, Antonini non mod
voces ad aures non admiſit, ſed etiam fuga ſibi con
ſulere voluit. Tũ ille miſericordia motus, ne qu
labis miſella contraheret & in apertum ſalutis
crimen conijceret, acceptas capiſterij partes, cum
Ieſu nomen inuocaſſet, facto crucis ſigno ita con
gmentauit, vt nulla in eo fracturæ indicia appa
rent. Hæc illi ante initum Pontificatum prima
tutum tyrocinia fuère.

Eius egregium miraculum.

Intereà Bartholomæo Zarabella, qui Floren
Pontificiam dignitatem cum auctoritate ten
humanis rebus exempto, Eugenius Quartus Ro
næ Eccleſiæ Pontifex Antoninum Archiepiſcop
Florentinum declarauit. Quod vt vir ſanctiſ
mùm intellexit, fugam ſtatim animo voluta
pit, tantaque animi conſtãtia ac ferè pertinac
latæ dignitati reſiſtere, vt niſi diuina quædam
interceſſiſſet, nunquàm expugnatus ad conſen
dum fuiſſet. Cumque nullum omnino elabend
fugium ſibi reliquũ cerneret, ad Præſulatus m
velut ad piſtrinum ſe trahi paſſus eſt. Videre
bat virum ſanctum toto in terram corpore pro
tum, paſſiſque manibus collachrymantem,
ralem demùm ſarcinam in humeros reclinare.
Pontificatum autem euectus, qualem ſe præ
quãtumque ſui temporis Prælatos virtutum
um ſplendore obſcurauerit, non eſt noſtræ fa
tis exponere. Ità enim totos tredecim in Epiſc
tu exegit annos, vt in cæteris quoque Magnum G
gorium, qui tantundem Romanę Eccleſię præ
ſit viſus imitari. Primùm omnium in familia
ſe tulit. Plures enim, quam ſex, eosq; frugi ac

Deſignatus Archiepiſcopus Florentinus.

Anguſta familia & res familiaris.

peratos domi nõ habuit, qui vix obeundis negocijs præpoſiti poſſent ſufficere, omni luxu tam in victu ſuo ſuorumque quàm in amictu reſecato. Supellex aut inſtrumentum aliquod quid eſſet, neſciuit. Vnicum tantum mulum eumque non coemptum ſed dono acceptum ad extremas neceſſitates aluit, quo tamen non niſi ſenecta & occulta ægritudine confectus, cùm aliquò proficiſcendum eſſet, vehebatur. Familiam, quam crebrò ad Dei cultum hortabatur, etſi nõ ſplendidè, non parcè tamen ali imperabat. Ipſe parabili facilique cibo contentus, dum tantùm & inexorabilẽ exactorem placare ſtudebat. Noctu ad matutinas laudes vigilabat ſemper, quibus attentiſſima mente perſolutis, quod reliquum erat temporibus ad horã diei tertiam, aut lectioni ſacræ, aut cudendis libris impẽdebat. Hora tertia ſacrificiũ, quod rarò intermiſit, offerebat. Peracto ſacrificio, reliquum diei tempus in obeundo paſtorali munere abſumebat. Nemo erat tam vulgaris, cui ad eum nõ pateret aditus. Ingenio fuit humaniſſimo, vt nullũ vnquàm nè domeſticos quidem, qui ob oculos quotidiè verſantur, quamuis ob culpam acerbiore verbo proſciderit, ſic vt nè paululum quid commoueri, nè dicam excandeſcere, etiamſi id maximè vellet, poſſe videretur: denique citius vidiſſes gelidum marmor, quàm mitiſſimũ virum incaleſcere. Omnes omnium cauſæ, non ſacrorum tantùm, ſed prophanorũ quoque ad eum deferebantur. AEdes aſſiduo religioſorum vſu terebantur: qui frequentiſſimi aut eleemoſynas accepturi (cuncta enim in pauperes, pater pauperum erogabat) vel de rebus dubijs conſulturi quaſi ad certum oraculum confluebant. Tanta enim prudentia, ingenij acumine atque adeò conſilio pollebat, vt

Ingenium placidiſſimum.

Antoninus Conſiliorũ cur ſit dictus

cuncti eum etiam ante Pontificatum Antoninum
Conſiliorum appellarent.

Sicubi verò ab illis negociorũ fluctibus eſſet fe-
riatus, mirum quanto ardore ad literarum ſtudia
ſacrarum, atque ad orationis ancoram recurrebat.
Mitto nunc præter quotidianum horarum munus,
priuatas preces & orationes quas pro varijs eccle-
ſiæ neceſſitatibus offerebat: illum mentis aſcen-
ſum, qui nullo labiorum motu, nulla genuum fle-
xura eget, quis (quæſo) ſatis explicabit? Nulla
vnquàm tanta negociorum moles, vt vel tantil-
hominem Deo plenum retinere poſſet, quin in ſu-
lime totus ſpeculatum cæleſtia raperetur, pro-

Eius miræ ecſtaſes.

vt ipſa corporis moles ſimul cum mente ſubla-
in aëre pendula maneret. Quod quidem contig-
conſtat, dum noctu ad imaginem crucifixi intra
biculum abditus oraret. Accidit etiam cùm
quodam ad orationis ſecreta ſe conferret, vt al-

Rapitur ſublimis ad crucifixi imaginem.

limem Crucifixi imaginem raptus, dulciter il-
amplexibus ſtringeret, & oſcula lateri deffoſſo
ret. Hinc illa inter tot rerum fluctus animi tran-
quillitas: qua vſqueadeò præſtabat, vt nulla
quàm tanta poſſet perturbatione ac mundi tur-
retiri, vt quoties vellet, non ſtatim ad diui-
rerum theoremata rediret, & interna quadam
tis dulcedine frueretur.

Seueritati ſummam humanitatem & miſeri-
diam ſemper copulauit: qua inprimis in er-
cerdotum vtebatur. Ita factum eſt vt oleo cle-
tiæ ad rigoris vinum adiecto, neq; ad delicta
sùs conniueret, neque etiam ad viuum vulne-
ſecaret. Quo temperamento peritus artifex
Clerum, quem in omne flagitiorũ genus ſe-
lapſum acceperat, reſumpto quodam pro-

odeſtiæ nitore, in meliorem formam reſtituit.
on frigora, non æſtus, non pluuiæ, non turbines, nulla denique pericula præſulem morabantur, quò omnia ſedulò & ſtatim obiret: ita vt robuſtiſſimos iuuenes in perferendis laboribus ſenex & tenui valetudine ſuperaret. Triennio ferè, quàm mundo excederet, cùm comperiſſet in mo templo diuinas laudes confuſiùs, quàm eſſet, celebrari: ſtatuit eo ſingulis noctibus, ad tiam exemplo magis quàm edicto docédam, ſerre. In propoſito perſiſtentem, nullis pre- & hortatibus potuerunt duo ex domeſticis dotibus auocare, quin nocte quadam, quę ven- turbine & pluuijs ſolito aſperiùs inhorrue- ad eccleſiam illam fidei & charitatis igne fer- properaret. Omnia ſui Epiſcopatûs templa, per vicarios, ſed ipſe viſitabat. Quas dùm ob- gnis numero non paucis ac magnitudine prę- bus illuſtrauit.

Fortitudo animi eius in perferendis laboribus.

Omnia Pontificis munia per ſe obit.

d Mugellanam vallem cùm veniſſet (ea Bono- verſus ad radices Apennini iacet) cognito ple- quendam graui ægritudine conflictari, ac- lectulo innixus certis precibus cum intima fuſis ſanauit. Cùm ruralibus eccleſijs ad- peram daret Franciſcus vir & moribus & li- tiſſimus eum ad villam Caſtilionem beni- uitauit. Annuit vir mitiſſimus ibidemque na exacta cùm poſtridiè ſe ad iter pararet, cus paucis euaneſcentis iam nobilis fami- mitatem aperuit, quæ vnum Dantem (is nus erat) reliquum haberet vxori ſterili co- m. Paternam itaque ſufficiendæ proli bene- nem daret. Mariettæ (id enim vxori nomen erat)

Eius miracula.

Sterilē matronam impreſſo crucis ſigno efficit valdè fœcūdam.

erat) ad pedes procumbēti, impreſſo in fronte cru-
cis ſigno, benedixit: ex illo fœcunda reddita, fœ-
minam primò, deindè ſeptem mares conſpicuos o-
mnes forma, peperit.

Florentię Elizabeth, tertium D. Dominici Or-
nem profeſſa, quæ ad ſexennium morbo interc
laborauerat, ad Antonini pedes prouoluta eius be-
nedictionem flagitauit. Accepit, ac dubium, v-
prior in eam ſalus an benedictio deſcenderit. In
dicto Templo Florentino filius erat adhuc in ma-
nis vberibus pendens: quo morbo conflictaba-
ne ipſis quidem medicis ſatis compertum: vt
plures ſentiebant, quem ſtriges compreſſum
nauerāt. Nunc enim è lectulo, nunc è cunis ra-
interdùm à nutricis complexibus auulſus, no
pauimento locabatur: quæ quis faceret, null
quàm potuit explorare. In hunc aduſquè ſo
dullas arefactum cùm fruſtrà medicorum
remedia vidiſſet, Antonini curatoris optim
onum præſidia mater implorauit. Ex eo cun
ptum ſudariolum oratione fuſa ſuper cubant
lium iniecisset, ſtatim reſtituta ſalute, omnes
dæmonum præſtigiæ diffugerunt.

Vide rem miram.

Non contemnenda nobilitate ſunt in Flo-
na vrbe Filicarij. Ex ijs cuidam filius erat vn
nitus vnicè dilectus. Is, dubium quo morbi ge-
correptus, miſellus tandem exſpirauit. Pater p
nis affectibus victus cum ſatis diu dolori & la
mis indulſiſſet, tandem armatus fide, relicto
biculo cadauere, ad Antoninum aduolat. (Il
in D. Marci cœnobio nondùm Pontifex habita
Vbi acceſſit interclusa frequenter ſingultibus
interitum filij ſui pientiſſimo patri detexit,
vt eum ſibi viuum reſtitueret, flagitauit. Anto

quamuis ſibi tantum, vt iura naturæ ſolueret, non rogaret, hominem tamen miſerando eiulatu & ... deformatum miſeratus, obortis lachrymis ad Deum preces fudit: moxque blandè patrem affa-tus: Ne te, ait, plangore ampliùs conficias, nè te ma-*Inſigne miraculum.*
... Idomum & filium ad vitam iam reuocatum ...perare. Affuit dicto fides. Redijt, filiumque vi-tæ reſtitutum inuenit.

...eneris vnguiculis mirificè cum Antonino cre-uit miſeratio. Florentina ciuitas, tametſi multas ...e vrbes ingenijs, nobilitate & opibus vel æquet ...ſuperet, ob confertam tamen populi multitu-dinem agri anguſtia mirum in modum premitur. Hinc fit, vt qui mercaturę ſtudio non iuuantur (quę ...pars populi multo maxima) aut nullis omninò, ...anguis agrorum prouentibus fulti, poſſint pro ...ſplendore natalium vitam agere: præſertim ſi quæ ...ſint filiæ iam maturæ viro, maritis collocandæ. ...vrbis incómodo Antoninus inprimis occur-rendum putauit. Itaque viros duodecim ſtatuit, ...S. Martini liberalitate D. Martini collegium ...tuit. Ij quidquid ex ciuium collatione in o-ptimum ...pſſimum coaceruare poterant, totum in hos ...pauperes, ſine dolo, ſine fraude ſola neceſſitatis nul-...lius vel ſanguinis habita ratione, diuidebant: ...præſertim qui nobili prognati ſanguine, e-...ndicare ſtipem per vrbem erubeſcebant. Hoc in-...ſtitutum, labentibus annis tãtùm coaluit, vt eo ſex-...familijs in totum vel ex parte ſuccurratur: ...quod & bonam prouentûs ſui partem ipſe con-...& magiſtratum aliosque tam ciues quàm ex-...ad idem beneficium excitauit. Ipſe prætereà ſi ... aliquid in Chriſti nomine peteretur mira ...tate tribuebat: ſi domi nõ haberet, à proximis

Collegium S. Martini ab Antonino Florentiæ inſtitutum.

Liberalitas eius in pauperes.

mutuò

mutuò capiebat: qui ſi recuſaſſent veſtes, calig
calceos, domeſticam ſupellectilem erogabat.

Accidit quandoque cùm ſub manu tonſoris
deret (is Petrus appellabatur) vt ciuis quidam p
foribus ſtare nunciaretur, qui infimis precibus
nem vnum peteret: Antoninus vti petenti ſati
ret imperauit. At miniſter cùm tres tantùm p
domi eſſe referret, diceretque commodum ne
vt alios pararet, vir ſanctus nihilominùs eum
peri dari voluit. At illo abeunte mox alij
peruenêre, quibus pari largitate reliquos d
tribui iuſſit. Tùm præfectus panariæ cellæ,
ctus, panes alios inſtanti prandio parare rec
Cumque iam tólo antiſtite Petrus recedere
Antoninus eum ad prandium inuitauit. At
quid, inquit, me detinere vis, qui pane car
Præſul: Ne quæſo diffidas, inquit, nam qu
tis opportuno tempore eſcam tribuit, is c
homines paſcere non negliget. Mox igitu
ſam ſterni, & præfectum panem appone
At illo nè micam quidem panis in arca eſſ
te: Prçſul, vade, inquit, & diligentiùs ſcru
accepta claue arcam adiens, dictu mirum,
Panes diuinitùs dati. pane refertam reperit, quem angelico m
miſericors Dominus ibidem collocarat.
quotidianas eleemoſynas, nummos aureos
in Paſchalibus celebritatibus in ſubſidia pa
& pietatis vſus erogabat, vſqueadeò caue
ad futuri temporis vſum in arculas recôd
neret, vt etiam eo vita functo, funeri ſum
ceſſarios defuiſſe certum ſit.

Ac nè prodegiſſe fortunas Antoninum,
peres recreaſſe cognoſcamus, breuiter re
enarrabo. Ambroſiana fortè via ſolenni

reiter faciens, in pauperis tecti culmine adeſſe Angeloscontéplatur. Rei admiratione perculſus cùm omum introiſſet, viduam ac tres vnà filias repe-ri, nudis omnes pedibus & laceras: quę vt paupertatis extremam iniuriam propulſarent lanificio, in textrinæ (non enim habeo exploratum) certè operi neſcio cui, honeſtæ virgines incumbebant. Antoninus qui totus miſericordia redundabat, nè celebri die operam lanificio cogerentur dare, ſimul à proximè cõmorantibus edoctus, eſſe probis moribus & ingenuis, ſtatim iubet quantum ſat eſſet, non modò ad inopiam fugandam, ſed ad cõmodos quoque vſus erogari. Labente tempore cùm illac rurſus iter faceret, iam non angelos, ſed dęmoné vidit faſtigio domûs inſidere: ac tum ſubeſſe mali aliquid ſuſpicatus, quærit quid id eſſet, num prolapſæ in ſcelus aliquod, florem virgineũ delibaſſent. Cognito quòd refertæ eleemoſynis, iam cũ inopia non pugnarent, quòd lanificio nõ intenderent, quòd ſolum à religioſo illo viuendi more cõcidiſſent, quòd delicias demũ in veſtibus, tùm reliquos ornatus corporis adamarẽt: ingratitudinis maximæ coarguit, quòd in muliebres luxus quæ ad fugandã inopiam dederat, conuertiſſent. Tum quòd angelos primum, mox dæmoné vidiſſet explicauit: malam eſſe conuerſionem factã: nempè quòd ſimplici cultu cum angelis anteà vixiſſent: nunc inſolẽtiores factæ ad luxus & illecebras dæmoni aures præberent: rediret itaq; ad ſe, antiqua viuẽdi inſtituta reſumerent, & nullum ocio, nullum dæmoni locum darẽt.

Florentino ciui pauperi cõplures erant filiæ iam nubiles & natu grãdes. Is Antonini monitis, Annunciatæ templum non modo in ea ciuitate ſed in tota Italia celebre petiturus opem filiabus à Deipara

Obſerua hic paupertatẽ multis cauſam æternæ ſalutis eſſe.

para Virgine ante lucem plerunque properabat.
Dumque in officio perſeueraret, accidit vt die qua-
dam duos luminibus captos præ foribus templi ſti-
pem de more petere cerneret. Ij, cùm ſe latere pu-
tarent, de quæſtu pluſquàm maximo colloquen-
vter maiora lucra reportaſſet, inter ſe certabant.
Cùm verò alter in capitio aſſutos ſibi eſſe duce-
tos aureos nummos, alter in galero trecentos aſſ-
maret: bonus ille vir vtroque arrepto ad Anto-
num ſtatim conuolauit. Is ilicò aduocatos cæco-
mendaces ac fures increpauit, quòd inopiam ſi-
lantes eas pecunias egentioribus abſtuliſſent.
ſanctus Præſul vni quinque & viginti, alteri tri-
ta nummos aureos: quod reliquum erat pauper-
ui ad filiarum dotes fidelis diſpenſator aſſigna-

Nota de mẽdicis fraudulentis.

Penè fugerat, quòd eius etiam nuda verba,
na quadam liberalitate redundabant. Fiſcellam
mis refertam ſancto Antiſtiti vir fortè pauper
amplioris muneris donauit. Antoninus hilari
tu & verbis dulcibus gratias agens: Retribuat
quit, tibi Deus. Ille auté tam anguſtus animo,
fortunis tenuis, amiſiſſe ſe & oleum & operam
tans, mœrens & quærulus abijt; quòd nihil
quàm verba reportaſſet. Id vbi Præſuli renunc
eſt, is reuocato ad ſe homine, papyrũ, atrament
& calamum, & præter hæc trutinam afferri
Mirantibus cunctis quid ageret: tria illa verba
pyro perexigua inſcripſit: tum in altera lácium
pyrum, in altera poma omnia cópoſuit: ac ſi
trutina, ſtatim papyrus, táquàm ſi ferri maſſam
iecíſſes, deſcendens, pomis in ſublime volit
prępóderauit: Nè me, inquis, ingratitudinis
Diſce vel ſerò, diuina tuis munera prægrau
Neque verò inter tot miſerantis dulcedin

Nota rem miram.

[...]it animi magnitudo, vt cùm res poſceret, & ire [...]ulam magiſtratibus, & intrepidus iniqua conſi[...]lia conatus, euertere non auderet. Inprimis verò [Ec]cleſiaſticam libertatem aduſque dignitatis & vi[tæ] periculа tutatus eſt. Octouiri (is magiſtratus [Flo]rentiæ quanquàm non ſupremus vitæ & necis [im]perium habet) duos forte ſacerdotes in crimen [de]prehenſos, ac noctu à ſatellitibus captos, primo [...]ulo ad præſulē clangentibus tubis, deduci im[pe]rarunt: ſatis eſſe pœnarum ſumptum rati, quòd [pu]blica eos ignominia affeciſſent. Antoninus ea re [...] offenſus eſt, vt ſtatim igne quodam iuſtitiæ in[fla]mmatus, ad ſupremi magiſtratûs ædes profectus [...]que temeritatis grauiſſimè coarguens, ana[thema]te illaqueatos eſſe pronunciauit, à quo non [niſi] ſummi Pontificis poteſtate liberari poſſent. [...]ent in poſterum aut nullo pacto, aut certè [con]ſideratiùs alienas cauſas tractare. Erant Octo[uiri], quanquã lapſi fuerant, non tamen ingenio per[dito] & deplorato. Vbi antiſtitis conſtantiam co[gno]uerunt, conſcientia ducti ſupplices ad Pontifi[cem] literas dedêre. At Pontifex iubet eos Antoni[no] conuenire, vt vltrò ſupplices culpam faſſi, pro [eoru]m inſtitutis, anathemate ſoluerentur. Anti[...]oniam publicè deliquerant, zona collo indi[...] fores templi iuſſit procedere: atque ibi ſpe[ctante] populo, còuerberatos terga vinculo excom[muni]cationis liberauit.

Fortiter tu-etur Eccleſi-aſticam li-bertatem.

Vide genus pœnitentiæ.

[...] verò anathematis gladium in rebus maximè [...] diſtrinxit: ſic ad leuiſſimos caſus, cùm ex[commu]nicatio ſit pœnarum maxima condebat. Vt [...] pœnæ illius magnitudinem alijs declararet, [...] exemplo vſus fuiſſe legitur. Candidus panis [...]um allatus; cùm in eum anathematis verba

Pœna excõ-municatio-nis quã hor-renda.

protuliſſet, ſtatim in carbonis atredinem eſt c
uerſus. Mox iterùm: Heus, ait, iſthoc nexu a
matis te libero, ac ſtatim excuſſa atredine pri
candorem recepit.

Nullus fuit locus in quo ſe fortē & intrep
non oſtenderet. E templis, in quibus maximè
ditiam & ſanctitatem diligebat, nō dico ſemel
ſæpè fœminas impudico habitu, quaſi inſtrum
dæmonum ad perdendas & in venerem allic
animas, effugauit. Iuuenes qui ſpectatum ve
quantacunque nobilitate ac gratia pollerent
gatos verbis acriter extruſit. Tum vrbem in
cruce præuia aleatores vel ſolo aſpectu per
ad fugam compulit. Nouum ludi genus, ſo
vrbe tunc exortū, quàm celeriter aduenit,
perè exploſit. Mille nummos aureos qui e
genere ſacerdoti cuidam obuenerant, in
quos pauperibus commodiſſimè erogauit.
la in re non vigil illa addidit: Iohannem C
medicum exterum quidem, ſed Florentiæ c
rantem, necromanticum, in Deiparam Vi
latrantem, tum hæreticis dogmatibus per
inquinatum quanquam reclamātibus ciu
cremauit.

Egregiū facinus tanto pallore dignum.

Hæreticam comburit.

Egregium quiddam eſt, vitę innocentiam
rum integritatem in vitæ curſu retinere:
morum ſanctimoniam fax literarum adi
quid, quæſo, abſolutius, quid conſumm
ex parte poteſt cogitari? Præſtitit vtrumq
ninus tam egregiè, vt omnes æquauerit, m
excesserit. Scripta eius, quę omnibus ad m
fidem faciunt, quæ quoniam quotidiano
ſunt per me vt notiora fiant, non laborabo.
num maximè in hominè mirādum, qđod,

Præclara eius eruditio & ſcripta.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...ia omnegenus doctrinarum adyta penetrârit, nullus tamen præceptis inſtitutus fuerit: prorsùs vt ſuperno lumine illuſtratus plurima eum hauſiſſe ...dius dubium non ſit. Nec mirum ſanè, qui etiam ...rana ſoli Deo cognita penetrauit.

Quidam eius amicus mercaturæ deditus blandè ...illo monitus nè ſe tata lucri cupiditate trahi pateretur, neve tanto animi angore in parandis opi...u vexaret, ſed partis, quibus abundabat, diuitijs ...quieſceret, ſi vellet ingens, quod imminebat, in ...quis periculum euadere, eius admonitioni aures ...cludebat. Sed paulò pòſt, ſubita procella, inter ...enetias & Patauium facto naufragio monita illa ...n contemnenda fuiſſe didicit. cumque iam pela...ſubmergendus ferebatur, gemebundus Antonini ...ſidiũ implorauit; & ecce Antoninus adeſſe vi...capillis eductũ ex aquis liberauit. Plurima ſunt ...ius virtutis exempla quæ nos breuitati conſulen...prætermimus: hoc dixiſſe ſufficiat tantam apud ...es ſanctitatis eius fuiſſe opinionem vt tranſ...n quacunque flexo poplite mares, fœminę diui...s, inopes, ſenes, paruuli ad benedictionem Præ...curuarentur.

Prædicit mercatori periculum.

...um iam tempus appeteret, vt quod in hoc vitæ ...culo in lachrymis ſeminarat, in exultatione ...eleſtem vitam tranſlatus, tandē meteret: poſt... annos tredecim ac menſes duos Florentinæ ...cleſiæ præfuiſſet, ad quã quinquageſimo & ſepti...genarius anno fuerat euectus, in morbum incidit: ...o paulatim ingraueſcente ſacro ſe Euchariſtiæ ...xtremæ Vnctionis clypeo muniuit. Cumq; iam ...ad ipſum vitæ limē proceſſiſſet, ita vt nihil, ni...uncatum quidpiam eloqui poſſet, illud tamen ...ebilis vocibus crebrò repetebat: Seruire Deo,

Corripitur morbo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Veriſſima S. viri in extremis ſententia.

regnare eſt. Tum illud quoque frequenter iterabat:
Sancta & immaculata virginitas quibus te laudi-
bus efferam neſcio: incertũ iam ad Deiparam Vir-
ginem conuerſus, quæ ſe luctantem cùm morte vi-
ſitaſſet, an hilaratus, quod inuiolatum ad illum v-
que diem virginitatis florem conſeruaſſet.

Pius II Rõ. Pont. S. viri funus curat magnificè.

Quo tempore ſanctus Præſul animam efflau-
Pius Secundus Rom. Pont. Florentiam appulera
qui maximè Antoninum obſeruãs, quàntoperè
uentem coluiſſet, officijs in defunctũ magnifico
paratu & honore præſtitis declarauit. Quo d
D. Marci templo exequiæ celebratæ ſunt, fœ
inualido latere, & quo non vtebatur, ſancti co
attigit, & integrum lateris vſum, antè quàm te
limine pedem efferret, redijſſe prædicauit. Si
quoque beneficium in præmortuo brachio Ma
us Ciachus recepit.

Miracula poſt obitũ.

Poſtquã verò in ſepulchrũ illatus eſt, tot a
tis miraculis ſplendeſcere cœpit, vt cuncta rec
ri nequeant. Fabrianum oppidum eſt in Piceno
ignobile. Hic fœminæ cuidam tota facies & t
adeò miſerandum in modum intumuerat, vt
lorum orbes reconditi laterent: Accedebat m
corporis contractio, prorſus vt omnium mem
rum officio deſtituta iaceret. Tota erat in an
& angoribus: non noctu, nõ interdiù ſomnum
pebat. Habebat hæc germanũ Andream qui e
dicatorum Ordine apud beatum Præſulem d
uſque obitum perſtiterat. Is ſororẽ ſuam ad
ſeram ad implorandum beati viri præſidium
tatus eſt: futurum vt ab eo aliquod calamita
remedium perciperet. Miſera muliercula c
vndique humano auxilio deſtitutam cernens
tris adhortatione incenſa, Deum, vt ſe ſancti m

...is iuuaret, maximè precata eſt. Acceperat à fratre ...ſo Antonini tunicam quæ illi poſt mortem beati ...m obtigerat. Hanc ad carnem induens, fide mira-...liter incaleſcens tota nocte geſtauit: precibus in-...m & gemitibus diuinam opem implorans. Vbi ...luxit non modò facies detumuerat, ſed membris ...nibus ac neruis tantus vigor redierat, vt quæ an-...nec ſtare nec iacere poterat, ad flumen lotura lin-...a integra valetudine curreret.

Florentiæ in monaſterio D. Luciæ, vbi ſub ſignis D. Dominici nobilis virginũ cœtus militabat, vir-...o Charitas, Guidonis Tholoſini filia, toto ſexen-...io côtracta, adeò vt os genibus iungeretur, fruſtrà medicorũ artes & remedia experta fuerat: quæ ſa-...tis deſiderio ardens cùm in Antonino magnam ...m collocaſſet, vt is à Deo optatã ſibi ſanitatem ...neret, nocte quadam diuinis in cubiculo medi-...tationibus intenta, ab eodem quod deſiderabat, ob-...nere meruit. Sed nè vaſtum mare miraculorum ...ingrediar calamum reprimo. Quomodo enim ...bendorum miraculorum finis eſſe poſſet, qui à ...randis miraculis nũquàm abſtinuit; adeo vt ſole ...odam prodigiorum terras illuſtrare videatur.

...E INVENTIONE S. CRVCIS. EX HI-ſtoria Eccleſiaſtica Zozomeni lib. 11. cap. 1. Cui So-crates lib. 1. cap. 13. Theodoretus lib. 1. cap. 18. & Ruff. lib. 10. cap 7. & 8.

NIceno Concilio feliciter ad exitũ perducto, 3. Maij.
Imperator cùm Eccleſiam vniuerſam in do-ctrina fidei conſentientem videret, mirificè ...hilaratus, vt pro Epiſcoporum côcordia, pro ſe, ...o liberis, pro imperio denique, Deo gratias age-...t, templum Hieroſolymis, circiter locũ qui Cal-

uariæ dicitur, ad honorem Dei illuſtrandum, ædi-
care inſtituit. Per idem ferè tempus Helena Impe-

S. Helena inuiſit Hieroſolymã religionis ergò.

ratoris mater Hieroſolymam cùm precandi, tum
ſancta illa loca viſendi cauſa venit. Quæ quoniam
religionis Chriſtianæ amore & pietatis ſtudio ma-
xime incenſa erat, operæ precium ſibi facturam
eſt, ſi venerandę Crucis lignum inuenire poſſet. Ve-
teres enim Gentiles, qui omnibus opibus viribus
Eccleſiam perſecuti fuerant locum illum, qui Chri-
ſti pro nobis in Crucem acti ſupplicio & ſepu-
celebris eſt, ingenti aceruo obruerant, &, quod
ctu nefas eſt, Veneris fanum eodem in loco ext-

Templũ Veneris in locũ Caluarię.

rant, & ſimulacrum impuræ meretricis ad cu-
nem erexerant, vt qui Chriſtum eo in loco ado-
rus veniret, ipſam Venerem colere videretur
modo Chriſtianę religionis cultũ omninò tolle-
proque eo nefandam ſuperſtitionem confirma-

At verò tandem locus erutus eſt, & error,
ſtabiliendo tantoperè laboratum fuerat, ma-
deprehenſus, indicio, vti quidam memorant,
bræ cuiuſdam Orientem versùs habitantis, qui
ro quodam ſcripto admonitus, locum commo-
uit: ſed quæ verior eſt opinio, monſtratio
Opt. Max. qui ſignis quibuſdã & ſomnijs homi-
ad loci memoriam excitauit. Itaque vt primùm
cus ille Imperatoris mandato fuit perpurga-
profundo quadã in parte illius antrum, vnde Chri-
ſtus reſurrexit, emerſit: in altera autem parte
dem loci tres inuentæ ſunt cruces, & aliud li-

Tres cruces inuentæ.

ſeparatum quod tabulæ geſſit ſimilitudini,
& literis non Hebraicis ſolùm, verumetiam Græ-
& Latinis inſcriptum, Iesvs Nazarenvs
Ivdæorvm. Cæterũ adhuc perdifficile erat, Cru-
cem Dñi à reliquis duabus, quòd inſcriptio

dulſa eſſet, internoſcere.: Accedebat præterea ꝙ mille Cruces ità promiſcuè proiectæ erãt, vt nullo modo lignũ Dominicæ Crucis ſe proderet. Quamuis hac de cauſa adhuc ignotũ eſſet, & diuinomodam, quàm ꝙ ſit in humana poſitũ poteſtate, uit indicio, eiuſmodi quiddam accidiſſe cõſtat.

Nobilis quædam mulier Hieroſolymis in morgrauiſſimum, eumque planè inſanabilem forderat: ad quam in lecto decumbentem Macaepiſcopus Hieroſolymorum ſibi Imperatoris & alijs, quos ipſe circùm ſe habebat, aſſumuenit: atque vt primùm precatus eſt, dederatq; ſtatibus iſtud ſignum, nimirùm eam eſſe DoCrucem, quæ mulieri adhibita, morbo illam aret: ſingulas cruces allatas mulieri admouit. duabus illarũ appoſitis, factum quidem ine & planè ridiculum viſum eſt: quippè mors ominus mulierem iàm iam erat occupatura. ſimul vt tertia itidem fuit adhibita, derepentè itoculos & collectis viribus, extemplò è cuna exilijt. Fertur item, mortuum Crucis virſimili ratione ad vitam reuocatum. Huius au Crucis ſalutaris iam tantùm inuentæ maxima adhuc etiam Hieroſolymis in capſa argentea ditur: reliqua verò ab Imperatrice ad filium antinum deportata eſt. Quod ad clauos attiquibus corpus Chriſti confixum erat, memorãt Helena quoque inuẽtos & Imperatori tranſs, ex quorũ altero galeam, ex altero frœnos fiæcepit, vt ſcriptum eſt à Zacharia Propheta, o prædictũ, quod in tempore iſto, illud quod frenum equi (his enim ferè verbis vtitur Pro) ſanctum eſſet Domino Omnipotenti.

Macarius Epiſcop9 Hieroſolym.

Crux Domini ſanat fœminam moribundam, itẽque mortuum.

Zach. 14.

Illa quidem vt olim præcognita à ſanctis Pro-

 phetis

pheris præuiſaque fuêre, ſic poſteà factis planè mirabilibus tum confirmata, cùm Deo tempus ſum eſt eiuſmodi rebus opportunum. Neque ce tantoperè mirandum, præſertim cùm ipſi Gent ingenuè fateantur hoc eſſe Sibyllæ carmen:

O lignum fœlix in quo Deus ipſe pependit.

Carmen Sibyllę de Cruce Chriſti. Illud enim ita eſſe, nemo, etiamſi acri ſtudio co pugnare voluerit, pernegabit. Quare & ligni cis & eius veneratio à Sibylla præſignificata eſt ſtatur S. Paulinus ſtupendum planè ac perenn raculum de ligno S. Crucis toti orbi notiſſim nam cùm vndique è remotiſſimis etiam regio Hieroſolymam religionis ergò Chriſtiani co re cõſueuiſſent acciperentque de ligno Cruc ticulam, illud, diuina quadam virtute opera lam ſentiebat ex diminutione iacturam. S etiam Cyrillus affirmat totum terrarum orb gno S. Crucis Hieroſolymis accepto eſſe loc tum. Erat autem cuſtodia Crucis demanda ex ſanctioribus cleri Hieroſolymitani, quę P tis tempore ex adytis templi populo adorand ducebatur.

S. Paulinus.

S. Cyrillus Cath. 10.

Porrò illud hic obſeruandum eſt, Græcos etiam de S. Cruce celebrare conſueuiſſe ſolem tem ad 16 Kal. Iunij, qua recolitur memora randæ illius apparitionis Crucis ſigni ſupra H ſolymam meridiæ factæ; cuius rei geſtæ hiſt S. Cyrillus tunc eiuſdem eccleſiæ Epiſcopus e deſcribit poſt catecheſes.

ILLVSTRE MARTYRIVM ALEX *dri Papæ & Euentij atq; Theoduli Presbyter Item Quirini & aliorum. ex eo quod optima pud Surium extat. Paſſus eſt Alexander anno*

...ni 132. Hadriani Imp. 13. cùm ſediſſet annos 10, menſes 5 & dies 20.

ALexander ætate quidem iuuenis, ſed fide canus & ſanctitate incomparabilis, qui quinto loco à B. Petro Romanæ vrbis Cathedrã ...tinuit, magnam Senatorum partem conuertit ad Dominum, ipſumq; vrbis Præfectum Hermen cum ...ore, ſorore, & liberis lumine fidei illuſtrauit: ...que omnes cum 1250. ſeruis eorumque coniugi...s & filijs à veteris vitæ delictis ſacro fonte expia... Quæ mox ad Hadrianũ vt perlata ſunt, is con...tim miſſo è Seleucia Aureliano vtriuſque mili...æ Comite Chriſtianos omnes crudeli internecio... deleri iuſſit. Qui vrbẽ ingreſſus inuidioſis pro...rum Põtificum criminationibus inflammatus ...men præfectum in vincula cõijci Alexandrum, ...in carcerem abduci iuſſit. Cùm autem Hermes ...d Quirinum tribunum in vinculis haberetur, ...nus Hermetis æquanimitatem admiratus: Ec..., inquit, ratio, vir illuſtris, te ad hęc vincula, ab...o honore, ſuſcipienda adigit? Cui Hermes: ...ego, inquit, honorem omnẽ prorſus à me ab..., ſed potiùs mutaui, vtpotè qui pro terreno ...m expecto. Cui rurſus Quirinus: Equidem ...irari nequeo te virum prudẽtem eò demen...m eſſe deuolutum, vt credas te extra hanc vi...non dico honores ſed aliquid omninò adeptu... cùm humana corpora vſque adeo in puluerẽ ...ur, vt ne oſſa quidem poſt breue tempus ſu.... Tum Hermes: Et ego ante hos annos nihil à ...c expectandum credebam, ſed iampridem Alexandro Epiſcopo aliter edoctus indubitata ...eo hominem in alium à Deo finem creatum ... quam vt pecudum inſtar fœdis ſe libidinibus

3. Maij.

Hermes Præfectus vrbis credit cum alijs multis.

 in hac

in hac vita non dico oblectet, ſed contaminet. At
Quirinus, audito ſolo Alexandri nomine, Præfect
rogare & obſecrare inſtitit, ne ſe in peſtem ante o-
culos poſitam tanto mentis furore præcipitē daret:
Alexandrum enim eſſe hominem ſceleſtum & qui
propter maleficia flammis exurendus eſſet. Herme-
te autem in ſententia perſeuerante & Alexandrum
multis iuſtitiæ & prudentiæ laudibus extollente,
tandem ait Quirinus: Profectò ſi is eſt Alexander
quem tu mihi prædicas, & te, & ſe pariter ex hac ca-
ptiuitate liberet: & tum demùm vera te dicere cre-
dam. Et iam quidem triplicia vtrique vincula
ciam, nunciaboque Alexandro, ſi quidem De
virtute quem colit ad te peruenire poteſt, ego
que veſtrę religioni accedam: ſin minùs pœnas
tè ſuo maleficio dignas protinùs pendet.

Cumque abiens Quirinus hæc Alexandro
aſſet ſanctus Pontifex protinùs in genua pro
tus ardentes Chriſto preces obtulit, vt Quirin
ſempiternis tenebris ad veritatis ſuæ lumen
ferre dignaretur. Eccè autem illo in vota pr
incumbenti aſtitit protinus Dei Angelus adm
li ſplendore coruſcans qui aperto oſtio Alex
ad Hermen gaudentem perduxit. Non mult
cò adueniens Quirinus cùm vtrumque exten
nibus ſimul orantes inueniret terrore corre
ſtupuit. Tandem reſumpto nonnihil animo
tè, inquit, hoc artibus magicis effectum eſt.
Hermes animo in Chriſti amorem fidemque
ficè inflammato: Itanè, inquit, tu magicis a
tribuis, quòd Omnipotentis Dei virtute mi
ter geſtum eſt? Sed vt clariùs cognoſcas, ô Q
quanta Deus noſter virtute polleat, quanti
deles ſuos beneficijs afficere ſoleat, non g

Angelus S. Alexādrum è carcere educit ad ædes Quirini.

e quæ in me beneficia contulit, explicare. Cùm v- *Hermes tanti no miraculū narrat.*
nicus mihi eſſet filius nimio languore oppreſſus
corporis vt extremum vitæ periculum ei immine-
ret, abij cum vxore in Capitolium dijs ſacrificatu-
rus quò vitam ei obtinere poſſem. Sed poſtquàm
ſatis diu in ſacrificijs offerẽdis muneribusque Pon-
tificibus largiẽdis ſudatum eſſet, filius nihilominus
vitam cum morte mutauit. Aderat nutrix lumini-
bus orbata, quæ magno animi dolore victa & me &
coniugem increpuit, aſſerens: ſi ſumpta in Chriſtum
fide ad limina S. Petri eum perduxiſſem, certo cer-
tius filium à mortis periculo præſeruaſſem. At ego
audita hac nutricis verba, ſtolida planè vt exiſtimabã,
iracundia correptus mulierculæ reſpondi: Tu cæcitate
tua misera ab ea calamitate te liberare nequis: &
quo pacto tu filio meo ſanitatẽ & vitã promittere
audes? Tu vade & priùs per tuum illũ Alexandrum
luminibus tuis cõſulito, & tum demùm credã eum
aliquid opis filio meo exhibere potuiſſe. Vix hæc
locutus eram cùm illa horã circà tertiã abijt, & hora
ſeu ſexta ad me ſana reuerſa eſt; imponensque hu-
meris filij cadauer ad pedes Alexãdri illud proiecit
orans vt tam admirabile Christi beneficiũ potiùs in
filium meũ, reſtituta ei vita, cõferre dignaretur, mi-
hi cæcitate in ſe redeunte. At Alexãder: Sic, in-
quit, ſic Chriſtus excitabit, vt ſemel tibi reformata
reſtituerat lumina. Cumq; facta oratione extinctũ *Filius Præfecti mortuus excitatur.*
ad vitã reuocaſſet eũ mihi incolumẽ reſtituit.
Ego igo cùm viderẽ an diutiùs obſtinata mẽte tãtæ
potentiæ Dei reſiſtere poterã? An non crederem eum
vitæ & necis poteſtatẽ habere qui mortuos viuifi-
cat & viuos vita ſpoliat? Certè credidi Chriſto, eiq;
me totum cõſecraui, & in his etiam vinculis, illius
amore libenter ſuſceptis, exulto, neque perituri ho-
minis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

minis offenſionem reformido, certò ſciens ſemp
terna mihi bona in cælis conſtituta eſſe, cum iis, q
pro Chriſti nomine hic in terris ſupplicia ſubeu

His auditis Quirinus: Eſt, inquit, mihi filia
viro tradere cupio, forma quidem elegãti ſed
ma in collo deformata, quam ſi ſanare poteſ
vobiſcum Chriſtum confitebor. Cui Alexa
Eam, inquit, in carcerem ad me adducito, eiq
vincula ferrea quæ collum meum circundan
ponito & manè ſaluam eam inuenies. Abi
feſtinus: nam is idem qui me huc adduxit, eo
cet, priùs quàm tu ad carcerem venias. His d

Angelus reducit Alexãdrum in carcerem.

greſſus Quirinus ad filiam abijt: Alexander a
duce angelo ad carcerem reuerſus, cuſtodib
ad portam vigiles excubabant nihil ſentien
vincula reſumpſit. Mox adueniens Quirinus
toque oſtio ad pedes Pontificis procidit, ei
am ſuam ſanãdam obtulit. Tum Alexander
inquit, perquire num inter vinctos tuos qu
ſit qui pro Chriſti nomine patiatur eũque c
nore ad me adducito. Mox Quirinus Euẽtiu
odulũque presbyteros adduxit, quibus viſis
ctus vehementer gauiſus vincula ſua Balbin
namque filiæ nomen erat) impoſuit & ab o
formitate colli, dicto citius, liberauit.

Eo miraculo motus Quirinus carcerem ap
& Alexandro liberam abeundi facultatem, c
At Alexander: Non hoc, inquit, ſed aliud m
beneficium exhiberi volo. Vinctos omnes h
ducito eosque, vt Chriſto nomina dẽt, horta
Quirinus clara voce: Quiſquis veram ſync
Chriſti religionem amplecti voluerit, bap

Captiui oẽs credunt in Chriſtum.

libertate donabitur. Accurrerunt protinus
ad Alexandrum, qui eis Chriſtum annũcia

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

lumine fidei omnes illuſtrauit: vt nulla iam pro Chriſti nomine ſupplicia recuſarent. Exultabant omnes, grauiſſimo dæmonis iugo à ceruicibus excuſſo, in Chriſti benignitate: prorsùs vt carcer ipſe in eccleſiam mutatus videretur.

Hæc protinùs ad aures delata ſunt Aureliani qui furore correptus Quirinum conſtanter Chriſtum confitentem in eculeo torqueri iuſſit. Cumque nullis Aureliani iniurijs, nullis tormentis cederet, tyrannus amputatis manibus pedibusque capite eum plecti, & corpus canibus proijci iuſſit: quòd à Chriſtianis raptum, humatum eſt via Appia in cœmiterio Prætextati.

Quirinus torquetur.

Plectitur capite.

Filia autem eius Balbina in virginitatis propoſito perſeuerans, frequenter beati Alexandri vincula magno cum pietatis ardore exoſculabatur. Quo honore indignum reputans Alexander eam hortabatur vt deſiſteret, magisque ea vincula quę Apoſtolorum principem Petrum conſtrinxerant exquireret, eumq; illis honorem deferret. Balbina his autem multo ſtudio ac deſiderio ea quæſiuit: ijsque autem inuentis tanta lætitia exultauit vt ſe à gratiarum actione Domino referenda die noctuq; continere non poſſet. Tradidit ea poſteà Theodorę fœminæ religioſiſſimæ, S. Hermetis ſorori, cuius decapitati ab Aureliano corpus illa collegerat & via Salaria vetere non longè ab vrbe Roma 5 Kal. Septembris ſepelierat.

Vincula S. Petri à Balbina inuenta.

Eodem tempore ira percitus Aurelianus miſſis militibus omnes in carcere Chriſtianos iam recèns fontibus peccatorum ſacro latice expiatos, alligatis collo ſaxis, marinis fluctibus ſubmergi iuſſit. Et cum ijs Chriſti virgo Balbina quæ glorioſum martyrij triumphum glorificans Deum cõſequi meruit.

Chriſtiani multi in mare mergũtur.

ruit. Vnus reſtabat Alexander cum duobus egregi
pietate presbyteris Euentio & Theodulo. Is igitur
in medium productus cùm ab Aureliano Chriſtia
næ fidei rationem, quam ita mordicùs omnes tue
rentur, reddere iuſſus eſſet reſpondit: Sanctum da
re canibus à Chriſto prohibemur. Ea reſponſi
grauiter laceſſitus iudex: Quid, inquit, num ego ca
nis ſum? Certè, inquit Alexander, etiam cane de
rior. Poſt has autem aliasque varias diſceptatio

S. Alexãder dirè cruciatur.

vltro citroque habitas tandem Aurelianus fu
excandeſcens in eculeum eum leuari, vngulis
ctari, & lampidibus latera eius aduri iuſſit. C
carnifices in ſupplicijs inferendis perſiſteret,
ſanctus nullam omninò vocem vel gemitum e
admirans iudex, tam alti ſilentij cauſam quæ
Cui Pontifex: Orationis, inquit, tẽpore hom
Deo loquitur. Rurſus Aurelianus: Capiat te
aliqua vel ætatis ſaltem tuæ miſeratio qui
nondum 30 excedens pulcherrimum iuuent
rem cæco furore perdere feſtinas. Imò, inqu
xander, vtinam tu animam non perderes. Pe
autem in eculeo Alexandro, miſit ad Aureli
vxor eius Seuerina, vt virum iuſtum miſſum
ret: nî mallet & ipſe mala morte perire, & c
duam relinquere.

Eo nuncio ſiniſtra tactus ſuſpicione iude
Alexandrum valdè charum haberet, ægre p
depoſitum tamen ex eculeo mitiùs aliqua
habuit. Eo autem ſoluto immanis tyrannus
uit Euentium, quem ante omnia de nomine, &

Euentius grãdæuus.

pore quo Chriſto nomen dediſſet, percunct
Et Euentius forti virilique animo: Equidem
tius, inquit, vocor: Chriſtiana autem ſacra a
nos ſeptuaginta ſuſcepi, vndecimo ætatis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

pꝛizatus, viceſimo verò ad presbyterij honorem in-
dignus promotus ſum. Secundum annum in carce-
rem ago, ætatem vniuerſam annum octogeſimum
dignam his vinculis & certamine tali quo nũquam
mihi in hac vita gratius, nunquàm iucundius quid-
quàm accidit. Cui iudex: Conſule quæſo ſenectuti
tuæ & abiurato Chriſto nobis adhære vt locum &
honores inter primos cõſequaris. Reſpondit Euen-
tius: O te miſerum & amentem, nunquàm te mor-
talem eſſe recordaberis? Tu potius Chriſto Dei fi-
lio adhære vt illius miſericordiam conſequaris.

Tum Aurelianus, amoto Euentio; Et tu, inquit,
Theodule, pari furore iuſſa noſtra pro nihilo ducis? **Theodulus.**
Cui Theodulus: Imo, inquit, teipſum pendo nihili,
qui Sanctos Dei varijs afficis ſupplicijs. Aurelia-
nus eo martyris reſponſo in rabiem conuerſus præ-
cepit accendi furnum, & Alexandrum cum Euen- **Alexãder &**
tio ad dorſum pariter colligatos in ardentes conij- **Euẽtius mit-**
ci flammas: Theodulum verò ad furnum ſiſti vt fra- **tũtur in fur-**
trum eorum cruciatu in dæmonum ſacrificia cõſen- **num.**
tiret. Porrò Alexander eum inclamans: Frater, in-
quit, Theodule, feſtinans veni huc & eſto nobiſ-
cum. Nam quartus ille, qui inter tres Hebræos pu-
eros apparuit, etiam nobis adeſt. Exiliens ergo in
furnum Theodulus illud Pſalmiſtæ cecinit: Igne
nos examinaſti, & non eſt inuenta in nobis iniqui- **Pſalm.16.**
tas. Tum Aurelianus dolore pariter & furore tabe-
ſcens Euentium & Theodulum capite plecti iuſſit. **Occiduntur.**
Alexandrum verò per tota membra creberrimis
punctis confodi donec ſpiritum exhalaret. Cumq́;
tyrannus defunctis iam martyribus tanquàm vi-
ctor inſultaret, repentè vox de cælo ad eum facta,
Aureliane, inquit, his, quibus tu inſultas parady-
ſus apertus eſt, tibi verò tartarus. His auditis Aure-
lianus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

lianus tremore correptus ad Seuerinam vxorē ſu-
am cōfugit, eamque obnixè vt precibus ſuis omni-
potentem Deum placare & conſtitutā ſibi tormen-
ta auertere dignaretur, rogauit: Nam, dicebat, ex
quo hæc vox auribus meis inſonuit totus intremu-
& in febres incidi. Seuerina autem, vt erat præſta-
ti pietate fœmina: Ego verò, reſpōdit, abibo, Chri-
ſtique martyres meis ipſa manibus ſepeliam; ne ea-
dem clades in me deſæuiat. Itaque abiens ſeptim-
ab vrbe milliario, via Numentana Alexandrum
Euentium in monumēto prædij ſui condidit: T-
odulum verò alibi ſepeliuit. Indè domum ſe-
Aurelianum alienata prorſùs mente febribus a-
antem & mala omnia ſibi imputantem inuenit.
autem, marito ijs in ſupplicijs tādem defuncto,
licio ſe induens ad ſanctorum limina abiens de-
eorum certamina laudibus celebrauit: donec
Oriente S.Sixtus Epiſcopus veniſſet: qui ad e-
petitionem, relicto ibidē ſacerdote ſacroſancti-
Miſſæ ſacrificium omni die offerri conſtituit.

Aurelianus malè perit.

MARTYRIVM SS. ALEXANDRI
Antoninæ virginis. ex eo quod eſt apud Metaph.

3. Maij.

CVm eſſet temporibus illis ingens perſecu-
inter alios oblata eſt Feſto Præſidi hom-
mnis miſericordiæ experti, virgo quædam
forma, tùm pietate inprimis inſigni Antonina
mine: quæ in perferendis pro pietate certamini-
admirandam fortitudinis & conſtantiæ ſignifica-
onem dedit. Nam Feſtus vt eam in ſuam ſenten-
am perpelleret & donis muneribusq; ampliſſi-
& minis horribilibus expugnare conabatur. At
go eius non modò munera reiecit, minasque c-
tempſit, ſed etiam conſtāter deos eius dæmones

dixit. Quo verbo commotus Præſes primò maxillas eius alapis cædi, deindè in carcerem à quatuor militibus abduci iuſſit. Illa autem læto animò & hilari vultu in carcerem abijt, ac ſtatim poſitis humi genibus noctè & die precibus Deum ſibi in auxilium popoſcit. Cùm verò tres dies in eo pietatis ſtudio conſtanter exegiſſet; repentè horribili de cœlo tonitru clauſtra ipſius carceris perfracta ſunt, & ingens lumen obſcuros carceris angelos illuſtrauit: ſupernamque vox de cælo cibum potumque ſumere iuſſa eſt: vt inuicto animo cum tyranno altera congredi poſſet. Fecit illa vt cælitùs monita erat, placidè ſe ſomno tradidit.

Antoninæ maxillæ cæduntur.

Abit in carcerem.

Inſequenti luce Præſes pro tribunali ſedens eam adduci iuſſit. Illa autem protinùs adducta ſublatis cum intima pietate in cælum oculis iterùm Christum inuocauit: cumque Feſtum in tribunali ſuò ſubſidentem cerneret leniter ſubriſit. Tum Feſtus: Quid ergo, inquit, tibi ridendi cauſa eſt? Cui virgo: Dico equidem: Præuideo iſtud tuum ſolium euerſum, ideoque inanem tuam gloriam riſi. Senſit Præſes virginis contumeliam iuſſitq; è illam flagellis verberari. Quæ iterùm oculis ad cælũ ſublatis: Gratias, inquit, ago tibi Domine Deus meus, quòd indignam & peccatricem famulã tuam Sanctorum tuorum honore dignatus ſis.

Ridet Præſidem & flagellatur.

His auditis Præſes magis turbatus cùm ſe contumeliis peti exiſtimaret, iuſſit eam ad lupanar abduci vt omnium expoſita libidini vexaretur. Sed Deus, qui ſuorum curam paterna prouidẽtia gerit, Angelum ſuum, quẽdam ex militibus annos natum tres & viginti excitauit vt virgini in tantis periculis cõſtitutæ maturè opem ferret. Is in eam cellam, in quã virgo erat, ingreſſus ſe ad eius pedes abiecit:

 iecit:

iecit: & quomodò per Angelum admonitus eò ve-
niſſet expoſuit. Dum hęc fierent repentè lux ma-
vtrumque circumfulſit, & vox cælitùs demiſſa A-
toninæ, quæ inſidias ſuſpicabatur, metum omn-
ademit. Tum Antonina induta militis chlamy-
vultu in terrã demiſſo iſtinc egreſſa eſt, & tanq-
damna quædam è laqueis liberata corporis pol-
tionem euaſit.

Antonina habitu mutato exijt è carcere.

Præſes verò cùm exiſtimaret Alexandrũ eſſe
iam libidinem ſuam cum ea explêſſet, miſſis-
ſtim quatuor militibus eã adduci iuſſit, vt q-
cunque poſſet ignominijs afficeret. At milit-
locum ingreſſi Alexandrum inuenirẽt, percu-
ſu eum apprehenſum ad Præſidem duxerunt.
viſo Præſes maiore oppreſſus admiratione:
inquit, quid ſit. Tu nefariam illam à te viti-
myde tua contectam dimiſiſti, quam te vxor-
cturum promiſiſti. Sed meas nequaquàm ma-
fugies. Et conuerſus ad milites iuſſit eum ſ-
& flagellis acriter verberari. Cùmque torm-
tigaretur, neque tamen vocem vllam, vrge-
quicquàm Pręſide, ederet: ecce Antonina d-
mota forti viriliq; animo ad Præſidem ve-
viſa Feſtus mente ſanè confuſa ac perturba-
tibus, vt eam quæſtionibus ſubijcerent, imp-
Ardebat enim ſcire Præſes nùm ab Alexand-
tùm paſſa eſſet. Cùmque multis eam cruci-
gerent vt quid cum Alexãdro egiſſet, prod-
dem ait: Scelerate & crudeliſſime Præſes,
tuæ crudelitatis neque libidinis particeps
nam Deus ipſe, cui ſeruimus, me ſua miſer-
incorruptam ſeruauit.

Alexander flagellatur.

Antonina cruciatur.

Feſtus hoc reſponſum admiratus, cùm nul-
dò eos, vt dijs ſacrificarent, impellere poſſet

rum manus abſcindi iuſſit. Illi verò, prolata ſen- tentia, mox manus extendentes amputandas obtu- lerunt. Eo affecti ſupplicio cùm generoſi Chriſti milites eandem animi fortitudinem conſtantiamq́; ſeruarent, Feſtus in furorem rabiemq́ue conuer- ſus ingentem in quadam fouea pyram excitari iuſ- ſit, inq; eam arida pice vehementer flagrantem mar- tyres conijci, nè vlla ipſorum memoria, oſſis etiam in cinerem redactis, deinceps extaret. Cumq́ue hæc omnia ex animi ſui ſententia Feſtus perfeciſſet læ- tus quidem domum redijt, ſed mox amiſſa loquen- di facultate, ſeptem diebus continuis, iuſto Dei iu- dicio, tantis cruciatibus vexatus eſt, vt eorum ma- gnitudine victus animam efflauerit. Quo ſepulto, pax Eccleſiæ reſtituta eſt.

Præciduntur martyrum manus.

In ignē conijciuntur.

Vltio diuina in Præſidem.

MARTYRIVM S. VIRGINIS ET MARtyris Pelagiæ Tarſenſis. ex Metaphraſte.

QVò tempore Diocletianus Imperator Chri- ſti Eccleſiam tyrannide vexabat, fuit Epiſco- pus quidam Clino nomine virtute & pieta- te inprimis clarus, qui, vt Chriſti oues tyranni fu- rore diſſipatas cógregaret, aliasque è dæmonis fau- cibus eriperet, atque ad ouile perduceret, admiran- da ſollicitudine laborabat. Virtutis eius fama per to- tum Orientem celebrabatur. Iamq́ue Terſum vr- bem Ciliciæ deuenerat, in qua mirabili pietatis ſplendore omnes impietatis tenebras ità diſſipabat, vt Imperator maiore furore commotus eum ad ne- cem inquiri præciperet. Sed is diuina virtute ela- pſus euaſerat, ac tanta tamq́ue eximia ſanctitatis ſuæ indicia reliquerat, vt nihil eius nomine & fa- ma in ciuitate celebrius eſſet.

4. Maij.

Clino Epiſcopus egregius.

S. Pelagia recuſat coniugiũ filij Imperatoris.

Erat eodem tempore virgo quædam Pelagia nomine, quam propter eximiam formæ pulchritudinem Diocletiani filius in coniugem expetebat: ſed illa conſtanter atque præciſè humanas nuptias recuſabat, vt Chriſto multò ſuauiùs ſeruire poſſet. Cumque virtutis amore Clinonis epiſcopi conſpectu vehementer flagraret, vt eius ſermonibus erudiri poſſet: accidit vt noctis tempore diuina reuelatione ſanctiſſimi illius viri adſpectũ & formam contemplaretur: cuius excellenti integritate, grauitate, continentia, conſtantia, alijſque virtutibus quas in eius vultu tãquàm lucidiſſimo ſpeculo cernebat, adeò in religionis ac fidei amorem exarſit, vt ſe cõtinere non poſſet, quin ſtatim illius colloquio frui vellet. Et nè fortè inani ſomnio deluſa erraret, miſit confeſtim quoſdam paternæ domûs famulos ad eos, qui pro Chriſti nomine in carcere vinciti tenebantur, & à Clinone Epiſcopo ſacris aquis tincti fuerant, vt diligentiùs de habitu & forma eius explorarent. Qui cùm formæ conſtitutionem per omnia ei ſimilem quæ nocte in ſomnis exhibita erat, referrent, illa nihil deinceps cunctata matrem adijt: finxitque ſe nutricem ſuam, quam vnicè caram habebat, inuiſere velle. Mater quamuis ægrè annueret, ne tamen gnatam aliqua triſtitiæ nube inuolueret, indutam protinus regali purpura varijs gemmis diſtincta cum famulorũ & militum armatorum comitatu dimiſit.

Nondum decem milliaribus proceſſerant cùm eccè vnus è militibus, cui Longino nomen erat, videt ſanctiſſimum Epiſcopum ſub montis cuiuſdam arboribus inambulantem: quem vt protinus ex habitu & decora faciei ſpecie cognouit, ad dominam ſuum cõuerſus (vterque enim eorum iam antè

Chriſto

Chriſto nomen dederat) Iuliane, inquit, Frater, en præclarum illum miraculorũ effectorem, Dei hominem Clinonem, cuius fama totum per Oriẽtem vagatur. Hæc fortè eunuchus quidam cùm audiret nunciauit confeſtim dominæ ſuæ, quæ ex iumento, cui inſidebat, deſcendens ſummo cum honore ac reuerentia viro Dei obuiàm proceſſit: ac mox ſe ad eius pedes demittens: Miſerere, inquit, mei, ſerue Dei Omnipotentis: ac dignare me hodiè quamuis indignam Chriſto Dei filio deſponſare, qui occulta cordis mei partes ſplendore veritatis ſuæ illuminare dignatus eſt. Cùm hanc virginis orationem tam admirabilem epiſcopus audiuiſſet, ſublatis ad cœlum manibus ſummas Deo Patri gratias egit: ac ipſa deindè pro eius conſtantia oratione baptiſmate eam lauare inſtituit. Cumque rursùs attonito ſimilis hæreret, ſecumque reputaret non tam leniter excipiandam eſſe: eccè virgo Pelagia vidit duos eximio ſplendore milites ſupra fontem ſtantes ac linteum niuei candoris in manibus geſtantes. Tum vehementer exclamans: Pater mi, inquit, quid dubitas, quid differis me Chriſti ancillam à diaboli nexibus liberare? Vix hæc effata erat cùm Clino eoſdẽ milites, Dei vtique angelos contemplatus eſt. Tùm omni cunctatione poſthabita non ſine tremore virginem illam in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti illuminauit: & ſacroſanctæ communionis participem factam à ſe dimiſit.

Pelagia quitur cum S.Clinone.

Viſio S.Pelagiæ.

Baptizatur Pelagia.

Pelagia verò antè quàm ſe in viam daret in perpetua Chriſti gratia mirificè exultans depoſita regali purpura ad epiſcopum acceſſit, & ait: Quandoquidem virorũ ſanctiſſime à tuis manibus illam Domini & æterni Regis purpurã percipere merui, iuſtiſſimo indecorum eſſe poſthàc fragilem hãc ter-

Hæc mutatio dexteræ excelſi.

renamq́ue veſtem & reliqua hæc mundi ludibria geſtare. Quarè te, quantum poſſum, oro vt hæc accipere ac diuendere velis, eorumq́ue precia indigentibus diſtribuere: ex hoc enim tempore hæc eadem mihi ſunt execrabilia. His dictis cœptum iter ad nutricē ſuam proſecuta eſt: quę cùm more conſueto illi obuiam procederet, vidit Pelagiæ vultum multò quàm antè lætiorem pulchrioremq́ue. Vidit etiam in ea mutata omnia. Nam quæ antea elato admodùm animo inceſſerat, tunc valdè ſubmiſſo humiliq́ue ſe gerebat. Quæ pompoſis antea veſtibus ornabatur, tūc abiecto viliq́ue habitu contenta nihil præ ſe magnificū, nihil ſumptuoſum ferebat. Quæ anteà delicijs affluebat, & exquiſito ciborum apparatu menſam inſtructam habebat, nunc macie & ſqualore confecta, ieiunia & precationes amabat. Ex quibus omnibus nutrix facilè eam Chriſtianam factam eſſe cognoſcens, in domum ſuam admittere auſa non fuit: nè ſimul cum illa ad carceres ſuppliciaq́ue raperetur. Itaque relicta nutrice ad matrem redijt: quæ vt filiam mutata veſte venientem vidit, ſtatim animi deliquium paſſa concidit, ac mortuæ ſimilis diu reſupina iacuit. Interim Pelagia tranſmiſſo cum virginibus quibuſdam, quæ ſe ad Chriſtum etiam aggregauerant, flumine, precibus ac ieiunijs multò inſtantiùs ad futura certamina præparabat: cùm mater reſumptis viribus filiam requirebat, qua non inuenta confeſtim nuntios in omnes vias & ſemitas miſit, vt virginem reducerent. Sed illi loca omnia, ad quadraginta vſque milliaria, nequicquàm perſcrutantes re infecta eodem redierunt.

Magna fortitudo illuſtris puellæ.

Poſt hæc Pelagia cæleſti virtute egregiè munita vltrò ſe in matris conſpectum dedit, eamq́ue mo-

dicis

[illegible] verbis redarguit, quòd tanta inſania ac rabie [...]bum cum ipſo Deo, cui omnia famulantur, ſu[...]ſcipere præſumeret. Mater autem cùm ex filiæ ver[...]bis quid futurum eſſet vel luce meridiana clarius [...]ſpiceret, confeſtim Diocletiani filio ſignifica[...]uit ſponſam illius Chriſtianorum Deo coniugatam eſſe. Quo audito ille paulatim mœrore contabuit, cùm indies reputaret animo quanta ſollicitudine eius nuptias ambijſſet. Cumque nullam ſpem eius iucundi amplexibus reliquam videret, neque tamen vehementem amoris ignem, qui medullas depaſcebat, extinguere poſſet, furore illius tandem [...]peratus inuiſam lucem proprio mucrone, in ſe[...]ipſum crudelis, miſerrimè abrupit.

Amoris inſania perdit Imperatoris filium.

Pelagiæ verò mater cùm filiæ ſponſum manus ſibi violentas intuliſſe audiſſet, extremum familiæ [...] excidium ab Imperatore pertimeſcens appre[...]henſam filiam ad Diocletianum perduxit, vt quas [...] de ea pœnas expeteret. Diocletianus autem [...]quàm furore incredibili percitus vix ſibi ipſi à [...]nibus temperaret, tamen viſa Pelagia, ità illius [...] quieuit, vt non iam de filij nece vlciſcenda [...] potius de amore virginis cogitaret. Erat enim [...] illius pulchritudo quantam nulla orationis [...] dignitate explicare poteſt. Statim igitur, [...] à Chriſti cultu auerteret, allata ingenti [...], blanditijs eam aggreſſus eſt: matremque [...] auri talentis donatam domum remiſit. [...]am verò honorifica militum manu dedu[...] [...]abili ſibi matrimonio iungere cogitabat. [...] coram vniuerſo exercitu ſic illam affatus [...] Vnum eſt quod à te peto, vt abnegato Chri[...] [...] mecum matrimonio copuleris & ampliſſimis [...]rij mei finibus potiaris. Ad quæ Pelagia:

Pulchritudo Pelagiæ eximia.

Diocleti[...] Pelagi[...] [...] pit coniugē.

Inſaniens tu quidē temerè iſta locutus es, ego enim
nulla tibi ratione copulabor: ſed Christo ſpo
meo ad extremum vitæ ſpiritum fidelis adhæreo

Supplicium bouis ænei ardentis.

His auditis Diocletianus bouem æneum, li
bitumen, picem & adypem afferri præcepit: ſu
ctoque igne, bouem illum tam vehementer incen
iuſſit vt totus igneus longiſſimè reluceret. Tum
rò adducta in medium adoleſcentula: Exue, in
veſtes quibus induta es. Pelagia cùm vidiſſet m
tos eſſe qui illam exuerent, magna voce atque
more Imperatorem appellans: Recordare, m
vxores pellicesque tuas eadem, qua ego, carne
tas eſſe. Cumq; Imperator præ amoris inſania
tò magis eam veſtibus ſpoliari iuberet, illa p
& alacri manu eas in conſpectu Imperatoris

Vide quid poſſit Chriſti gratia.

cit, & nuda ad ardentem machinam prope
ſeque in os bouis, virili planè conſtantia,
Corpus illius fuit breui tempore ardoris ve
tia abſumptū: ex quo tanta odoris ſuauitas p
tam vrbem emanauit: vt duo milites (quorum
Theonicus, alteri Iulianus nomen erat) qui
tè pietatem taciti in corde fouebant, ſe diutius
tinere non poſſent, quin in apertā confeſſion
dem erumperent: ac Imperatori tyrānidem
brarent. Et illis quidem fuère continuò vincu
iecta: virginis verò reliquiæ, nè à Christian
nore ſepulcri exciperētur, in montem Linar
mine, proiectæ.

At Clino Epiſcopus cæleſti monitus ora
protinùs ſe contulit & in montis vertice, e
quodam ſacello, honorificè collocauit: ac m

Mons cōgregationis.

deinceps, hūc titulum indidit: *Mons congrega*
in quo virgo Pelagia, quæ ſeipſam Deo ob
pro veritate certauit, requieſcit.

Di

DE S. SYLVANO GAZAE EPISCOPO *& alijs quibuſdam præclaris Martyribus. Ex Eccleſiaſtica hiſtoria Euſebij Cæſareenſis lib. 8. cap. 22.*

CVm ſeptimus intentatæ contrà nos perſecutionis iam propè confectus eſſet, annus & res noſtræ ſenſim & quaſi tacito greſſu ad quandam tranquillitatem ſecuritatemq́ue prolaberētur & ad octauum annum deflecterent, in quo non exigua confeſſorum multitudo apud metalla in Palæſtina cogebatur, qui magna iam in ritibus religionis perfungendis libertate vtebantur, adeò vt domos in eccleſias ædificarēt: Præfectus prouinciæ vir ſæuus & improbus, qualē ſcelera eius, in martyres Chriſti admiſſa ipſum planè commonſtrabant, eò ſtatim profectus, ſimulatque facta & vitæ inſtitutionem eorum, qui ibi degebant, audiuerat, Imperatorem facit per literas certiorem: & in ijſdem ea, quæ ad eorum famam violandam maximè valere putabat, rerum perſcribit. Vndè qui metallorum venis præfectus acceſſit, & tanquàm ex Imperatoris mandato confeſſorum ſegregauit multitudinem, ſicq́ue distribuit, vt deinceps alij Cyprum, alij Libanum incolerent: alios etiam in alia Palæſtinæ loca diſperſos, omnes varijs laborum moleſtijs vexari continuè præcepit. Deindè quatuor ex eorum numero eximens, qui principem locum inter eos tenere videbātur, ad magiſtrum equitum mittit: quorum duo Petrus & Nilus appellabantur AEgyptiorum Epiſcopi: tertius presbyter fuit. His etiam quartus additur Patermythius vir propter ſingulare erga omnem pietatis ſtudium facilè clariſſimus. Ex quibus magiſter equitum religionis & fidei in Chriſtum abiurationem poſtulat: atque haud compos voti factus, eos ignis incendijs cremandos tradit.

4. Maij. quod ad Syluanum & alios quoſdã attinet.

Horum martyrium incidit in 19 Septẽbris diẽ.

Alij rurſus ex Confeſſoribus, qui aut propter in-
graueſcentem ætatem, aut membra inutilia, aut a-
lias corporis infirmitates erant illo operum mini-
ſterio ſoluti, ibi in locum ſeparatum ad incolen-
S. Syluanus egregiꝰ martyr. dum amandati. Quorum primas tulit Syluanus E-
piſcopus Gazę, qui pium virtutis ſpecimen & egre-
gium exemplar Chriſtianiſmi omnibus oſtendit.
Iſte à primo die perſecutionis (propè dixerim) ad
extremum vſque, per totum temporis ſpatium, va-
rijs certaminibus pro crebra fidei confeſſione de-
curſis nobilitatus, ad illum temporis articulum
ſeruabatur: vt omnia certamina martyrum in Pa-
læſtina interfectorum, poſtremus quaſi ſigillo
oris obſignaret. Cum eo coniuncti erant ex Æ-
pto complures: inter quos erat Iohannes, qui
Iohannis martyr excæcati mira memoria. moriæ bonitate facilè omnes noſtri temporis ſu-
rauit: & quanquàm anteà luminibus orbatus
tamen tortores adeò ſæui, truculenti, crudeles
immanes fuerunt, vt propter egregiam in Chriſti
nomine confitendo conſtantiam, qua magnopere
excellebat, tum ignitis cauterijs eius pedem
ratione cum alijs prorsùs labefactarent, tum pu-
lam oculi, quę viſum amiſerat, candente ferro
rerent. Eum autem ob morum probitatem & p-
viuendi rationem, præſertim cùm cæcus eſſet,
eſt quod quiſquam tantoperè admiretur: qu-
quidem illud nō tantùm habet admirationis q-
tum memoriæ vis, qua quidem integros ſacr-
Scripturarum libros, non in talibus lapideis,
2. Cor. 3. Diuus Apoſtolus, neque in animalium pe-
membranis, aut chartis, quæ vel tineæ con-
vel temporis conſumit diuturnitas: ſed in ta-
reuerà cordis carneis, id eſt, in animo ſolerti
ſyncera mentis intelligentia tanquàm ſcript-

buit: adeò vt quando viſum erat, interdum legis &
Prophetarum teſtimonia ſæpè hiſtorias, nonnun-
quam euangelia aut Apoſtolorum ſcripta memo-
riæ ex animi domicilio, tanquàm ex quodam lite-
rarum theſauro, proferre potuerit.

Illis autem quos diximus in loco ſeparato com- *Vide priſcorum Chriſtianorum exercitia.*
morantibus, & conſueta ipſorum vitæ inſtituta in
orationibus, in ieiunijs, in reliquis exercitationi-
bus frequentibus Deus ipſe dexteram benignam &
propitiam porrigẽs, largitus eſt, vt per martyrium
præclarem vitę exitum conſequerẽtur. Hoſtis nam-
que & aduerſarius noſter diabolus eos quidem, vt-
pote precibus attentiſſimè ad Deum fuſis contra i-
pſum armatos non ampliùs ferre poterat: ſed ſicu-
ti turbabat moleſtiam ipſi exhibentes trucidare, & è
medio tollere inſtituit. quippè Deus illi hoc agere
volenti poteſtatem conceſſit, vt pariter nec ipſe
ab improbitate quam dedita opera decreuiſſet, vlla
ex parte arceretur: & hi præclara pro multis ſuis ac
magnis certaminibus præmia iam tandem acciperẽt.
Hac de cauſa ex ſceleſtiſſimi Maximini Imperatoris
mandato, vno die vndequadraginta martyres capi- *Martyres 39*
tis pœna mulctantur.

MARTYRIVM SANCTI FLORIANI.
ex eo quod eſt apud Surium optima fide.

In diebus Diocletiani & Maximiani cùm diuer- *4. Maij.*
ſis regionibus aduerſus impia Imperatorum edi-
cta Chriſtiani certarent, Aquilinus Præſes in
castro Laureacenſium non minùs quadraginta e- *Laureacum.*
gregia pietate viros comprehendit, ac multis ſup-
plicijs maceratos in carcerem miſit. Ad quorum
confeſſionem beatus Florianus exardeſcens Lau-
reacum abijt vt illorum ſuppliciorum pro Chri-
ſti no-

ſti nomine particeps fieret. Vt autem eò perue
fortè ex commilitonibus, quibuſcum anteà mili
uerat, audiuit Chriſtianos ad idolorum ſacrifi
perquiri. Tum ille inflãmato animo; quem alij
inquit, queritis? Ecce ego quoque Chriſtianus
ite, nunciate Præſidi hic me adeſſe. Præſes Aq
nus his auditis eum ad ſe vocauit; & dijs ſacrif
re iuſſit. Cumque ille conſtanter ac præcisè neg
ſe facturũ, fuſtibus grauiter cæſus eſt: deinde
nihil de animi magnitudine remitteret, Præſ
pulas eius acutis ferreis confringi iuſſit. Sed
eo ſupplicio quidquàm motus Deum glorifi
& iniquum Præſidem ſuperatum eſſe declar

Egregia fortitudo S. Floriani.

Cæditur fuſtibus.

Tum Præſes ignominiam non ferens lata
ſententia in Aniſum fluuium de ponte præc
iuſſit. Adfuit protinùs iuuenis quidã ſæuu
delis: qui ligato ad collũ eius ingenti ſaxo
te eum in fluuiũ præcipitem dedit, cuius ocu
crepuerunt. Fluuius autem ſuſcipiens ma
eleuatis vndis corpus eius in quoddam em
ſaxum expoſuit; quod aquila nutu Dei eò a
expanſis alis protegebat.

Iactatur in fluuium.

Apparuit autem in viſione beatus Floria
dam matronæ religione ac pietate eximiæ,
uitque ei, quo loco corpus eius humo co
Illa viſione hac admonita mox ad fluuiũ ab
puſque præ Gentilium metu vngultis in
ad locum ſepulturæ deſtinatum perduxit. C
tem inter eundum, iumenta quę ſacras reliq
hebant, nimia laſcitudine oppreſſa oneri
berent, matrona tremẽs Dominum rogauit,
opem ferre dignaretur: ſtatimque fons illic
cuius aqua iumẽta recreata ſuſceptum iter
cro pignore cõfecerunt. Eo autem in loco

Miraculum præclarum.

…ſepultus iacet præclara de cælo miracula exhi-
…bentur, multaque beneficia ijs, qui rebus in aduer-
…inuicti athletæ auxilium implorant, diuinitùs
…tantur.

VITA S. MONICAE MATRIS S. AV-
guſtini. deſumpta ex libris Confeßionum eiuſdem.
Migrauit ad Dominum anno 389. ſecundum faſtos
Onufrij, ætatis ſuæ 56.

AT miſiſti manum tuã ex alto Domine Deus 4. Maij.
& de hac profunda caligine erroris Mani- Ex Confeſ-
chæorum eruiſti animã meam, cùm pro me ſione Augu-
…raret ad te mater mea, fidelis tua, ampliùs quàm ſtini lib. 3.
…matres corporea funera. Videbat enim illa mor- cap. 11 & 12.
…meam ex fide & ſpiritu, quem ex te habebat, &
…diſti eam Domine. Exaudiſti eam nec deſpexi-
…lachrymas eius, cùm profluentes rigarent terram
…oculis eius, in omni loco orationis eius, & ex-
…ſti eam. Nam vndè illud ſomnium, quo eam
…latus es, vt viuere me ſecum crederet, & habe-
…cum eandem mẽſam in domo, quod nolle cœ-
…, auerſans & deteſtans blaſphemias erroris
… Vidit enim ſtãtem ſe in quadam regula lineã, Viſio S. Mo-
…uenientem ad ſe iuuenem ſplẽdidum hilãrem nicæ.
…arridentẽ ſibi, cùm illa eſſet mœrens & mœ-
…confecta. Qui cùm cauſas quæſiſſet ab ea mœ-
…ſque quotidianarumque lachrymarum, docen-
…ſolet, non diſcendi gratia, atque illa reſpon-
…perditionem meam ſe plãgere, iuſſiſſe illum,
…ſecura eſſet atque admonuiſſe vt attenderet &
…, vbi eſſet illa, ibi eſſe & me. Quod illa vbi
…, vidit me iuxta ſe in eadem regula ſtantẽm.
… hoc niſi quia erant aures tuæ ad cor eius? O
… Omnipotens qui ſic curas vnumquemque
noſtrum,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

noſtrum, tanquàm ſolùm cures: & ſic omnes
quàm ſingulos. Vndè illud etiam, quòd cùm m
narraſſet ipſum viſum, & ego ad id trahere c
rer, vt illa ſe potiùs non deſperaret futuram
quod eram: continuò ſine aliqua hæſitatione, N
inquit, non enim mihi dictum eſt, Vbi ille ibi
ſed, Vbi tu ibi & ille. Nouem fermè anni ſe
ſunt, quibus in illo limo profundi ac tenebri
tatis, cùm ſæpè ſurgere conarer, & grauius
rer, volutatus ſum: cùm tamen illa vidua ca
& ſobria, quales amas, iam quidem ſpe alacri
fletu & gemitu non ſegnior, non deſineret o
horis orationum ſuarũ de me plangere ad te
trabant in conſpectũ tuum preces eius, & m
dimittebas adhuc volui & inuolui in illa cal

S. Auguſtinus Manichæus.

Et dediſti alterum reſponſum per ſacer
tuum quendam epiſcopum nutritum in ec
exercitatum in libris tuis. Quem cùm illa
rogaſſet, vt dignaretur mecum colloqui, &
re errores meos, & dedocere me mala ac doc
na (faciebat enim hoc ſi quos fortè idoneos
ſet) noluit ille, prudenter ſanè, quantũ ſen
Reſpondit enim, me adhuc eſſe indocilem,
inflatus eſſem nouitate hæreſis illius, & no
quæſtiunculis iam multos imperitos ex
ſicut indicauerat ei. Sed ſine, inquit, illu
tantum roga pro eo Dominum: ipſe legen
riet, quis ille ſit error & quanta impietas.
etiam narrauit, ſe quoque paruulum à ſedu
tre ſua datum fuiſſe Manichæis, & omnes p
legiſſe tantùm, verumetiam ſcriptitaſſe li
rum, ſibique apparuiſſe, nullo contrà diſpu
conuincente, quòd eſſet illa ſecta fugien
fugiſſe. Quæ cùm ille dixiſſet, atque illa

quieſcere, ſed inſtaret, magis deprecādo, & vbertim flendo, vt me videret & mecum diſſereret, illo iam ſubſtomachans tædio: Vade, inquit, à me, ità viuas: fieri enim non poteſt, vt filius iſtarū lachrymarum pereat. Quod illa ità ſe accepiſſe inter colloquia mecum recordabatur, ac ſi de cælo ſonuiſſet. S. Auguſtinus lachrymarū filius.

Egiſti etiam mecum Domine, vt mihi perſuaderetur Romam pergere, & potiùs ibi docere, quod docebam Carthagine. Sed quarè hinc abirem, & illuc irem, tu ſciebas Deus, nec indicabas mihi nec matri, quæ me profectum atrociter planxit, & vſq; ad mare ſequuta eſt: ſed fefelli eam violenter me tenentem, vt aut reuocaret, aut mecum pergeret: & finxi me amicum nolle deſerere, donec vento facto nauigaret, Et mentitus ſum matri, & illi matri & euaſi. Quia & hoc tu dimiſiſti mihi miſericorditer, ſeruans me ab aquis maris, plenum execrandis ſordibus vſque ad aquam gratiæ tuæ, qua me abluto, ſiccarētur flumina maternorum oculorum, quibus pro me quotidiè tibi rigabat terram ſub vultu ſuo: & tamen recuſanti ſine me redire, vix perſuaſi, vt in loco qui proximus noſtræ naui erat memoria beati Cypriani, maneret ea nocte. Sed in ea nocte clanculè ego profectus ſum: illa autem remanſit, orando & flendo. Et quid à te petebat Deus meus tantis lachrymis, niſi vt nauigare me non ſineres? Sed tu altè conſulens & exaudiens cardinem deſiderij eius, non curaſti quod tunc petebat, vt me faceres, quod ſemper petebat. Flauit ventus & impleuit vela noſtra, & littus ſubtraxit aſpectibus noſtris. In quo manè illa inſaniebat dolore, & quærelis ac gemitu implebat aures tuas, contemnentes iſta: cùm & me cupiditatibus meis raperes ad finiendas ipſas cupiditates, & illius carna-

carnale deſiderium iuſto dolorum flagello vapula-
ret. Amabat enim ſecum præſentiam meam mo-
matrũ ſed multis multò ampliùs, & neſciebat, quid
tu illi gaudiorum facturus eſſes de abſentia mea.
Neſciebat, ideò flebat & eiulabat, atque illis cruci-
atibus arguebatur rea reliquiarum Euæ, cum gemi-
tũ quærens quod cum gemitu pepererat. Et tamen
poſt accuſationem fallaciarum & crudelitatis me-
conuerſa rursùs ad deprecandum te pro me, abiit
ad ſolita & ego Romam.

Et eccè excipior ibi flagello ægritudinis cor-
ralis & ibam iam ad inferos, portans omnia m-
quæ commiſeram & in te, & in me, & in alios,
ta & grauia ſuper originalis peccati vinculum,
omnes in Adam morimur. Non enim quicqu-
rum mihi donaueras in Christo, nec ſoluerat ille
carne ſua inimicitias, quas tecum cõtraxeram p-
catis meis. Quomodo enim eas ſolueret in cr-
phantaſmatis, quod de illo credideram? Quan-
gò falſa mihi videbatur mors carnis eius, tam
erat animæ meæ: & quã vera erat mors carnis
tam falſa vita animæ meæ, quæ id non credeba-
ingraueſcentibus febribus iam ibam & per-
Quò enim irem ſi tunc abirem hinc, niſi in ig-
atque tormenta digna factis meis, in veritate o-
nis tui? Et illa hoc neſciebat, & tamen pro me o-
bat abſens. Tu autem vbique præſens, vbi erat e-
diebas eam, & vbi eram miſerebaris mei, vt rec-
rarem ſalutẽ corporis mei adhuc inſanus corde
crilego. Neque enim deſiderabam in illo tanto
riculo baptiſmũ tuum, & melior eram puer, qu-
dò illum de materna pietate flagitaui, ſicut iam
cordatus atque confeſſus ſum: ſed iam in dedecus
meum creueram, & conſilia medicinæ tuæ de-

inuidebam, qui me non ſiuiſti talem bis mori. Quo vulnere ſi feriretur cor matris, núquàm ſanaretur. Non enim ſatis eloquor quod erga me habebat animũ, & quanto maiore ſollicitudine parturiebat me ſpiritu, quàm carne pepererat. Non itaque video quomodò ſanaretur, ſi mea talis illa mors tranſuerberaſſet viſcera dilectionis eius. Et vbi eſſent tantæ preces, & tam crebræ ſine intermiſſione? Nuſquàm niſi ad te. An verò tu Deus miſericordiarum ſperneres cor contritum & humiliatum viduæ caſtæ ac ſobriæ, frequentantis eleemoſynas, obſequentis atque ſeruiẽtis Sanctis tuis, nullum diem prætermittentis oblationem ad altare tuum, non ad vanas fabulas & aniles loquacitates, ſed vt te audiret in tuis ſermonibus, & tu illam in ſuis orationibus? Huiuſne tu lachrymas, quibus nõ à te aurum & argentum petebat, nec aliquod mutabile aut volubile bonum, ſed ſalutem animæ filij ſui? tu cuius munere talis erat, contemneres, & repelleres ab auxilio tuo? Nequaquàm Domine, imò verò aderas & faciebas ordine, quo prædeſtinaueras eſſe faciendum. Abſit, vt tu falleres eam in illis viſionibus & reſpõſionibus, quæ iam commemoraui & quæ non memoraui, quæ illa fideli pectore petebat, & ſemper orãs, tanquam chyrographa tua ingerebat tibi. Dignaris enim, quoniam in ſeculũ miſericordia tua, eis, quibus omnia debita dimittis, etiã promiſſionibus tuis, debitor fieri. Recreaſti me ab illa ęgritudine, & ſaluum feciſti filium ancillæ tuæ, tunc interim corpore, vt eſſet, cui ſalutem meliorem atque certiorem dares. Spes mea à iuuentute mea, vbi mihi eras, & quò receſſeras? An verò non tu feceras me, & diſcreueras me à quadrupedibus & volatilibus cæli? Sapientiorem me feceras, & ambulabam per tenebras

S. Monicæ virtutes.

Ex lib. 6. Cõfeſſ. cap. 1. & 2.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& lubricum & quęrebam te foris à me, & non inu-
niebam Deum cordis mei, & venerā in profundum
maris, & diffidebam & deſperabam de inuentione
veri. Iam venerat ad me mater pietate fortis, ter-
rique me ſequens, & in periculis omnibus de te
ſecura. Nam & per marina diſcrimina ipſos nautas
conſolabatur, à quibus rudes abyſſi viatores, cùm
perturbantur, cōſolari ſolent, pollicens eis perue-
cionem cum ſalute: quia hoc ei tu per viſum pol-
citus eras. Et inuenit me periclitantē quidem gra-
ter deſperatione indagandæ veritatis. Sed tamen
cùm indicaſſem, non me quidem iam eſſe Mani-
um, ſed neque Catholicum Chriſtianum, non
inopinatum aliquid audierit, exiliuit lætitia
iam ſecura fieret ex ea parte miſeręæ meæ,
me tāquàm mortuum, ſed reſuſcitandū tibi,
& feretro cogitationis efferebat, vt diceres
duæ: Iuuenis, tibi dico ſurge, & reuiuiſceret
ciperet loqui, & redderes eum matri ſuæ. Non
gò turbulenta exultatione exultauit cor eius
audiſſet ex tāta parte iam factū, quod tibi quo
plangebat, vt fieret, veritatē me nondum adeptū,
ſed falſitati iam ereptū: imò verò quia certa
quod reſtabat te daturū, quod totū promiſeras,
cidiſſimè & pectore pleno fiduciæ reſpondit
credere ſe in Chriſtū, quòd priùs quā de hac vita
migraret, me viſura eſſet fidelem Catholicum
quidē mihi, tibi autem fons miſericordiarum
& lachrymas denſiores, vt accelerares adiutori-
um, & illuminares tenebras meas, & ſtudioſius
eccleſiā currerem, & in Ambroſij ora ſuſpē-
fontē ſalientis aquę in vitā æternā. Diligebat
lum virū ſicut Angelū Dei, ꝙ per illum cogno-
me interim ad illā ancipitem fluctuatione

S. Monica venit Romā ad S. Auguſtinum.

S. Monica cur amàrit S. Ambroſium.

perductum, per quã tranſiturũ me ab ægritudine ad ſanitaté, intercurrẽte acriore periculo quaſi per acceſſioné, q̃ citricã medici vocãt, certa præſumebat. Itaque cùm ad memorias Sanctorum ſicut in Africa ſolebat, pultes & panem & merũ attuliſſet, atq; ab oſtiario prohiberetur, vbi hoc epiſcopum vetuiſſe cognouit tam piè atq; obedienter amplexa eſt, vt ipſe mirarer qui tam facilè accuſatrix potiùs conſuetudinis ſuę, quàm diſceptatrix illius prohibitionis effecta ſit. Non enim obſidebat ſpiritum eius vinolentia, eamq; ſtimulabat in odiũ veri amor vini, ſicut pleroſq; mares & fœminas, qui ad canticũ ſobrietatis, ſicut ad potionẽ aquatã madidi, nauſeant. Sed illa cùm attuliſſet caniſtrũ cum ſolẽnibus epulis prægustãdis atque largiendis, plus etiam q̃ vnum pocillũ pro ſuo palato ſatis ſobriè temperatũ vndè dignationẽ ſumeret, non ponebat. Et ſi multæ eſſent, quæ illo modo videbãtur honorãdæ memoriæ defunctorũ, idem ipſum vnum ꝙ vbiq; poneret, circumferebat, quo iam non ſolùm aquatiſſimo, ſed etiã tepidiſſimo cũ ſuis pręſentibus per ſorbitiones exiguas partiretur: quia pietaté ibi quærebat nõ voluptatem. Itaq; vbi cõperit à præclaro prædicatore atq; antiſtite pietatis præceptũ eſſe, iſta non fieri, nec ab eis qui ſobriè facerẽt, ne vlla occaſio ſe ingurgitãdi daretur ebrioſis, & quia illa quaſi parentalia ſuperſtitioni gentiliũ eſſent ſimilima, abſtinuit ſe libentiſſimè, & pro caniſtro plenis terrenis fructibꝰ, plenum purgatioribus votis pectus ad memorias martyrum afferre didicerat, vt & ꝙ poſſet, daret egentibꝰ, & ſic communicatio Dñici corporis illic celebraretur, cuius paſſionis imitatione im̃olati ſunt martyres. Sed tamen videtur mihi Dñe Deus meus, & ita eſt in conſpectu tuo de hac re cor meum, nõ facilè fortaſsè

de hac amputanda conſuetudine matrem meam
iſſe ceſſuram, ſi ab alio prohiberetur, quem nõ
Ambroſium diligebat quem propter ſalutẽ me
maximè diligebat: eam verò ille propter eius
gioſiſſimam cõuerſationem, qua in bonis operi
tam feruens ſpiritu frequẽtabat eccleſiam, ita
pè erumperet, cùm me videret in eius prædica
ne, gratulans mihi, quod talem matrẽ haberem
ſciẽs qualem illa me filium, qui dubitabam de
omnibus, & inueniri poſſe viã vitę minimè pu

Ex lib. 1. de Ordine cap. 11.

Atque intereà mater ingreſſa eſt, quæſiuit
nobis, quid promouiſſemus. nam & ei quæſti
ta erat. Cuius & ingreſſum & rogationẽ cũ
bi noſtro more iuſſiſſem: Quid agitis, inqui
quid in illis, quos legitis libris, etiam fœmina
quam audiui in hoc genus diſputationis
ctas? Cui ego: Non valdè curo, inquam, ſupe
rum imperitorũque iudicia, qui ſimiliter in
dos libros, atque in ſalutandos homines
Non enim cogitant, quales ipſi, ſed qualibus
veſtibus ſint; quãta pompa rerum fortunæ
fulgeant, &c. Mei autem libri, ſi quorum fo
nus tetigerint, lectoque meo nomine non di
Iſte quis eſt? codicemque proiecerint: ſed
rioſi vel nimiùm ſtudioſi, contempta vilitate
nis intrare perrexerint: me tecum philoſoph
non moleſtè ferẽt, nec quenquam iſtorum,
meis literis ſermo miſcetur, fortaſsè contem
Nec deerit, mihi crede, tale hominũ genus, cu
placeat hoc ipſum, quia mecũ philoſopharis
ſi quid hîc aliud aut iucunditatis aut grati
uenerit. Nam & fœminæ ſunt apud veteres
ſophatæ & philoſophia tua mihi plurimum
Nam ne quid mater ignores, hoc Græcum

quod philoſophia nominatur, Latinè amor ſapientia dicitur. Vndè etiam diuinæ Scripturæ, quas vehementer amplecteris, non omninò philoſophos, ſed philoſophos huius mundi euitandos atque irridendos eſſe præcipiunt. Nam quiſquis omnem philoſophiam fugiendam putat, nihil nos vult aliud, quàm non amare ſapientiam. Contemnerem te igitur his literis meis, ſi ſapientiam nō amares: non autem contemnerem, ſi eam mediocriter amares: multò minùs, ſi tantùm, quantùm me, amares ſapientiam. Nunc cùm eam multò plus quàm meipſum diligas, & nouerim quantùm me diligas, cumque in eo tantum profeceris, vt iam nec cuiuſuis commodi fortuiti, nec ipſius mortis, quod viris doctiſſimis difficillimum eſt, horrore deterrearis, quam ſummam philoſophiæ arcem omnes eſſe confitentur, ergo me non libenter tibi etiam diſcipulum dabo? Et illa cùm blandè ac religioſè nunquàm me tantum mentitum eſſe dixiſſet, & viderem tam multa in verba fudiſſe, vt neque ſcribenda non eſſent, & vel libri modus eſſet, neque tabulæ reliquæ forent, placuit quæſtionem differri: ſimul vt meo ſtomacho parcerem.

Philoſophia.

Philoſophi quinam in ſcripturis reiecti.

Annus erat, aut non multò amplius, cùm Iuſtina Valentiniani regis pueri mater, hominē tuum Ambroſium perſequeretur hęreſis ſuę cauſa, qua fuerat ſeducta ab Arrianis. Excubabat pia plebs in eccleſia, mori parata cum Epiſcopo ſuo, ſeruo tuo. Ibi mater mea, ancilla tua ſollicitudinis & vigiliarū primas partes tenens, orationibus viuebat. Nos adhuc frigidi à calore ſpiritûs tui, excitabamur tamen ciuitate attonita atque turbata. Tunc hymni & pſalmi vt canerentur ſecundum morem Orientalium partium, nè populus mœroris tædio cōtabeſceret,

Ex lib. 9. Confeſſ.

inſtitutum eſt, & ex illo in hodiernum retent
multis iam ac penè omnibus gregibus tuis, &
Inuenta corpora integra SS. Geruaſij & Protaſij. cætera orbis imitantibus. Tunc memorato an
tuo per viſum aperuiſti quo loco laterent mar
rum corpora Protaſij & Geruaſij, quæ per tot an
incorrupta in theſauro ſecreti tui recondiderat
dè opportunè pͥmeres ad coërcēdam rabiem
mineam, ſed regiam. Cùm enim propalata & ef
ſa digno cum honore transferrentur ad Ambr
nam baſilicam, non ſolùm quos immundi vex
ſpiritus, confeſſis ijſdem dæmonibus ſanab
verumetiam quidam plures annos cæcus ciui
tatique notiſſimus, cùm populi tumultuan
tiæ cauſam quæſiſſet atque audiſſet, exiliuit
ſe vt duceret ſuum ducem rogauit. Quò perd
impetrauit admitti, vt ſudario tangeret fer
precioſæ in conſpectu tuo mortis Sanctorum
rum. Quod vbi fecit atque admouit ocul
Cæcus ſanatur ad SS. Geruaſij & Protaſij. ſtim aperti ſunt. Indè fama diſcurrens, indè l
tuæ feruentes lucentes, indè illius inimica
etſi ad credendi ſanitatem non applicitus,
quendi tamen furore compreſſus eſt. Gra
Deus meus. Et tamen tunc cùm ita fragrare
vnguentorum tuorum, non currebamus po
ideò plus flebam inter cantica hymnorum
olim ſuſpicans tibi, & tandem reſpirans, qu
patet aura in domo fœnea.

Cap. 8. Qui habitare facis vnanimes in domo, con
ſti nobis & Euodiū iuuenem ex noſtro mun
Qui cùm agens in rebus, militaret, prior
te conuerſus eſt & baptizatus, & relicta mil
culari, accinctus eſt in tua. Simul eramus, fu
bitabamus placito ſancto: quærebamus, q
cus nos vtiliùs haberet ſeruientes tibi: pa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

remeabamus in Aphricam. Et cùm ad oſtia Tibernia venimus, mater defuncta eſt. Non præteribo quicquid mihi anima parturit de illa famula tua, quæ me parturiit: & carne, vt in hanc temporalem, & corde, vt in æternam lucem naſcerer. Non eius ſed tua dicam dona in ea: neque enim ſeipſam fecerat, aut educauerat ſeipſam. Tu creaſti eam, nec pater nec mater ſciebat, qualis ex eis fieret illa. Et erudiuit eam in timore tuo virga Chriſti tui, regimen vnigeniti filij tui in domo fideli, bono membro Eccleſiæ tuæ. Nec tantam erga ſuam diſciplinam diligentiam matris prædicabat, quantam famulæ cuiuſdam decrepitæ, quæ patrem eius infantem portauerat ſicut dorſo grandiuſcularũ puellarum paruuli portari ſolent. Cuius rei gratia & propter ſenectam ac mores optimos in domo Chriſtiana ſatis à dominis honorabatur. Vndè etiam curam Dominicarum filiarum commiſſam ſibi diligenter gerebat, & erat in eis coërcendis cùm opus eſſet, ſancta ſeueritate vehemens, atque in docendis ſobria prudẽtia. Nam eas præter illas horas, quibus ad menſam parentum moderatiſſimè alebantur, etiam ſi exardeſcerẽt ſiti, nec aquam bibere ſinebant, pręcauens conſuetudinẽ malam & addens verbũ ſanum: Modò aquá bibitis, quia vinũ in poteſtate non habetis: tùm autẽ ad maritos veneritis, factæ dñæ apothecarũ & cellariorũ, aqua ſordebit, ſed mos potãdi pręualebit. Hac ratione præcipiẽdi & auctoritatem imperãdi fręnabat auiditatẽ tenerioris ætatis, & ipſam puellarũ ſitim formabat ad honeſtũ modũ vt iam nõ liberet, ꝙ nec deceret. Et ſurrepſerat tñ, ſicut mihi filio famula tua narrabat; ſurrepſerat ei vinolẽtia. Nã cũ de more tanquam puella ſobria iuberetur à parẽtibus de cuppa vinũ depromere, ſubmiſſo poculo, qua deſuper

patet, priuſquàm in lagunculam funderet merum
primoribus labris ſorbebat exiguum, quia non po-
terat ampliùs ſenſu recuſante. Non enim villa te-
mulenta cupidine faciebat hoc, ſed quibuſdam ſu-
perfluentibus ætatis exceſſibus, qui ludicris moti-
bus ebulliunt & in puerilibus animis maiori pon-
dere premi ſolent. Itaque ad illud modicum quo-
tidiana modica addẽdo, quoniam qui modica ſper-
nit paulatim decidit, in eam conſuetudinem lapſa
erat, vt propè iam plenos mero caliculos inhianter
hauriret. Vbi tunc ſagax anus & vehemens illa pro-
hibitio? Nunquid valebat aliquid aduerſus la-
morbum, niſi tua medicina, Domine, vigilaret ſu-
per nos? Abſente patre & matre & nutritoribus, tu
præſens qui creaſti, qui vocas, qui etiam per præpo-
ſitos homines boni aliquid agis ad animarum ſa-
tem, quid tunc egiſti Domine Deus meus? Vnde cu-
raſti? vnde ſanaſti? Nónne protuliſti durum & a-
cutum ex altera anima conuitium, tanquam medi-
cinale ferrum, ex occultis prouiſionibus tuis, & v-
no ictu putredinem illam præcidiſti? Ancilla e-
cum qua ſolebat accedere ad cuppam, litigans
domina minore, vt fit, ſola cũ ſola, obiecit hoc
men amariſſima inſultatione vocás meribibulam.
Quo illa ſtimulo percuſſa reſpexit fœditatem ſuam,
confeſtimque damnauit atque exuit. Sicut amici a-
dulantes peruertunt, ſic inimici litigantes plerumque
corrigunt. Nec tu quod per eos agis, ſed quod ipſi
voluerunt retribuis eis.

Mala cõſuetudo etiam in minimis, niſi mox reprimatur ad peiora adducit.

Nota.

Educata itaque pudicè ac ſobriè potiuſque
ſubdita parentibus, quàm à parentibus tibi, vbi ple-
nis annis nubilis facta eſt, tradita viro ſeruiuit ve-
luti Domino & ſategit eum lucrari tibi, loquens
illi moribus ſuis quibus eam pulchram faciebas

Cap. 9. S. Monica vt in matrimonio ſe geſſerit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uerenter amabilem atque mirabilem viro. Ita au-
m tolerauit cubilis iniurias, vt nullam de hac re
cum marito haberet vnquàm ſimultatem. Expecta-
bat enim miſericordiam tuam ſuper eum, vt in te
credens caſtificaretur. Erat verò ille ſicut beneuo-
lentia præcipuus, ita ira feruidus. Sed nouerat hæc
non reſiſtere irato viro, nó tantùm facto ſed ne ver-
bo quidem: Iam verò refracto & quieto, cùm op-
portunum videret, rationẽ facti ſui reddebat, ſi for-
te ille inconſideratiùs motus fuerat. Denique cùm
matronæ multæ, quarum viri manſuetiores erant,
plagarum veſtigia etiam dehoneſtata facie gererẽt,
inter amica colloquia illæ arguebãt maritorum vi-
tam: hæc earum linguam, veluti per iocum graui-
ter admonens, ex quo illas tabulas, quæ matrimoni-
ales vocantur, recitari audiſſent, tanquã inſtrumen-
ta quibus ancillæ factæ eſſent, depᵃtare debuiſſent:
proinde memores conditionis, ſuperbire aduerſus
dominos non oportere. Cumque mirarentur illæ,
ſcientes quàm ferocem coniugem ſuſtineret, nun-
quam fuiſſe auditum, aut aliquo indicio claruiſſe,
quod Patritius ceciderit vxorem, aut quòd à ſe in-
uicem vel vnum diem domeſtica lite diſſenſerint,
cauſam familiariter quærerent, docebat illa in-
ſtitutum ſuum quod ſuprà memoraui. Quæ obſer-
uabant expertæ gratulabantur: quæ non obſerua-
bant, ſubiectę vexabantur. Socrum etiam ſuam pri-
mò ſuſurris malarum ancillarum aduerſus ſe irri-
tatam, ſic vicit obſequijs perſeuerans tolerantia &
manſuetudine, vt illa vltrò filio ſuo medias linguas
famularum proderet, quibus inter ſe & nurum pax
domeſtica turbabatur, expeteretq́; vindictam. Ita-
que poſteaquàm ille & matri obtẽperans, & curans
familiæ diſciplinam, concordię ſuorum conſulens,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

proditas ad prodẽtis arbitrium verberibus coërce-
it, promiſit illa talia de ſe præmia ſperare debere
quæcũq; de ſua nuru ſibi, quô placeret, mali aliquid
loqueretur: nullaq́; iam audente memorabili inter
ſe beneuolẽtiæ ſuauitate vixerunt. Hoc quoque illi
bono mancipio tuo, in cuius vtero me creâſti, Deus
meus, munus grãde donaueras, quòd inter diſſiden-
Inter diſcordes vt pacẽ ſolita ſit cõciliare. tes atq; diſcordes quaſlibet animas, vbi poterat, tam
ſe præbebat pacificam, vt cùm ab vtraque multa de
inuicem audiret amariſſima, qualia ſolet eructare
turgens atque indigeſta diſcordia, quandò præſenti
amicæ de abſenti inimica per acida colloquia cru-
delitas exhalatur odiorum, nihil tamẽ alteri de al-
tera proderet, niſi quòd ad eas reconciliandas vale-
ret. Denique etiam virũ ſuum iam in extrema vita
Patritius S. Monicæ opera credit in Chriſtũ. temporali eius, lucrata eſt tibi, nec in eo iam fidelii
planxit, quod in nondum fideli tolerauerat. Erat e-
nim ſerua ſeruorum tuorũ. Quiſquis enim eorum
nouerat eam, multùm in ea laudabat, & honorabat
& diligebat te: quia ſentiebat præſentiam tuam in
corde eius, ſanctæ cõuerſationis fructibus teſtibus.
Fuerat enim vnius viri vxor, mutuam vicem pa-
tibus reddiderat, domum ſuam piè tractauerat,
operibus bonis teſtimoniũ habebat. Nutrierat fili-
os toties eos parturiens, quoties abs te deuiare cer-
nebas. Poſtremò nobis Domine omnibus, quia
munere tuo ſinis loqui ſeruis tuis, qui ante dormiti-
onem eius in te iam cõſociati viuebamus, percepta
gratia baptiſmi tui, ità curã geſſit, quaſi oẽs genuiſ-
ſet: ita ſeruiuit, quaſi ab omnibus genita fuiſſet.
Cap. 10. Imminente autem die, quo ex hac vita erat exi-
tura quem diem tu noueras, ignorãtibus nobis, pro-
uenerat, vt credo, procurante te occultis tuis mo-
dis, vt ego & ipſa ſoli ſtaremus incumbentes ad

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quandam feneſtram, vndè ortus intrà domum, quæ nos habebat, proſpectabatur, illic apud oſtia Tiberina, vbi remoti à turbis, poſt longi itineris laboré, inſtaurabamus nos nauigationi. Colloquebamur ergo ſoli valdè dulciter, & præterita obliuiſcentes, in ea, quæ antè ſunt, extenti, quærebamus inter nos apud præſentem veritatem, quo tu es, qualis futura eſſet vita æterna Sanctorum, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit. Sed inhiabamus ore cordis in ſuperna fluēta fontis tui, fontis vitæ, qui eſt apud te, vt indè pro captu noſtro aſperſi, quoquo modo rem tantá cogitaremus. Cúque ad eum finem ſermo perduceretur, vt carnaliũ ſenſuum delectatio quãtalibet, in quantalibet luce corporea præ illius vitæ iucunditate non comparatione, ſed ne cõmemoratione quidem digna videretur: erigentes nos ardẽtiore effectu in idipſum, perambulauimus gradatim cuncta corporalia, ipſum cælũ vndè Sol & Luna & ſtellæ lucẽt ſuꝑ terrá, &c. Loquebamus talia, etſi nõ iſto modo & his verbis, tamen Dñe, tu ſcis, quòd illo die, cùm talia loqueremur, & mundus iſte nobis inter verba vileſceret cũ omnib⁹ delectationibus ſuis, tũc ait illa: Fili, quantum ad me attinet, nulla re iã delector in hac vita. Quid hîc faciã adhuc, & cur hîc ſim neſcio iam cõſumpta ſpe huius ſeculi. Vnũ erat propter ꝙ in hac vita aliquantulũ im̃orari cupiebã, vt te Catholicũ Chriſtianũ viderẽ, priuſquã morerer: cumulatiùs hoc mihi Deus meus præſtitit, vt te contempta etiã felicitate terrena, ſeruũ eius videã. Quid hîc facio? Ad hæc ei quid reſponderim non ſatis recolo. Cap. IX.
Illa intereà vix intrà quinq; dies, aut nõ multò amplius decubuit febribus. Et cùm ægrotaret, quodam die in defectũ animæ paſſa eſt & paululùm ſubtracta à præ-

à præſentibus nos concurrimus, ſed citò reddita eſt
ſenſui, & adſpexit adſtantes me & fratrem meũ &
ait nobis quaſi quærenti ſimilis: Vbi eram? Deinde
nos intuens mœrore attonitos: Ponetis hîc, inquit,
matrem veſtram? Ego ſilebam & fletum frenabam.
Frater autem meus quiddam locutus eſt, quo eam
non peregrè, ſed in patria defungi tanquàm felicius
optaret. Quo audito, illa vultu anxio reuerberans
eum oculis, quòd talia ſaperet, atque indè me intu-
ens: Vide, ait, quid dicit. Et mox ambobus: Ponite,
inquit, hoc corpus vbicunque: nihil vos eius cura
conturbet. Tantum illud vos rogo, vt ad Domini al-
tare memineritis mei, vbì fueritis. Cùmque hanc
ſententiam verbis, quibus poterat explicaſſet, con-
ticuit, & ingraueſcente morbo, exercebatur. Ego
verò cogitans dona tua Deus meus inuiſibilis, quæ
immittis in corda fidelium tuorum, & proueniunt
indè fruges admirabiles, gaudebam & gratias age-
bam tibi, recolens quòd noueram quanta cura ſem-
per æſtuaſſet de ſepulcro, quod ſibi præuiderat &
prouiderat iuxta corpus viri ſui. Quia enim valde
concorditer vixerant, id etiam volebat, vt eſt ani-
mus humanus minùs capax diuinorum, adiungi ad
illam felicitatem, & commemorari ab hominibus,
conceſſum ſibi eſſe poſt tranſmarinam peregrinati-
onem vt coniuncta terra amborum coniugum ter-
râ tegeretur. Quandò autem iſta inanitas pleni-
dine bonitatis tuæ cœperat in eius corde non eſſe,
neſciebam & lætabar admirans quod ſic mihi ap-
paruiſſet: quanquàm & illo ſermone noſtro ad fe-
neſtram, cùm dixit: Iam quid hîc facio? non ap-
ruit deſiderare in patria mori. Audiui etiam poſtea
quòd iam, cùm Oſtijs eſſemus, cum quibuſdam ami-
cis meis materna fiducia colloquebatur quodam

Memoria defunctorũ in Miſſa.

de con-

e contemptu vitæ huius & bono mortis, vbi ipſe non aderam: illisque ſtupentibus virtutem fœminæ, quam tu dederas ei, quærentibusque vtrùm non formidaret tam longè à ſua ciuitate corpus relinquere: Nihil, inquit, longè eſt Deo: neque timendũ eſt, nè ille non agnoſcat in fine ſeculi, vndè me reſuſcitet. Ergò die nono ægritudinis ſuæ, quinquageſimo & ſexto anno ætatis ſuæ, trigeſimo & tertio ætatis meæ, anima illa religioſa & pia corpore ſoluta eſt. Obitus S. Monicæ.

Premebam oculos eius, & confluebat in præcordia mea mœſtitudo ingens, & transfluebat in lachrymas, ibidemque oculi mei violento animi imperio reſorbebant fontẽ ſuum vſque ad ſiccitatem, & in tali luctamine valdè malè mihi erat. Tum verò vbi efflauit extremũ ſpiritum, puer Adeodatus exclamauit in planctũ, atque ab omnibus nobis coërcitus tacuit. Hoc modo etiam meum quiddã puerile, quod labebatur in fletus, iuuenili voce cordis percebatur & tacebat. Neque enim decere arbitrabamur funus illud queſtubus lachrymoſis gemitibusque celebrare: quia his plerunque ſolet deplorari quædam miſeria morientium, aut quaſi omnimoda extinctio. At illa nec miſere moriebatur, nec omninò moriebatur. Hoc & documentis morũ eius & fide non ficta, rationibusque certis tenebamus.

VITA S. IOHANNIS DAMASCENI.

ex ea quæ eſt à Iohanne Patriarcha Hieroſolymitano conſcripta. Floruit Damaſcenus ſub Leone Iſaurico, & non ſub Theodoſio Seniore, quemadmodum Volaterranus, Vincentius Valuacenſis, & D. Antoninus exiſtimarunt. quod planè refutatur, non ſolùm

Ioannis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ioannis Hieroſolymitani, ſed ipſius quoq; Damaſcen teſtimonio. Trithemius quoq; putauit duos fuiſſe Da-maſcenos, alterum ſub Theodoſio qui libros de Theo-logia compoſuerit, alterum ſub Leone, qui pro Imagi-nibus diſputarit. Sed ille quoque erroris conuincitur, cùm liquidò conſtet Damaſcenũ hunc aduerſus Ico-nomachus diſputaſſe. Lib. 4. cap. 17. Et in lib. 3 de Orth. fide cap. 10. & lib. de Trigaſio, qui in quinta Synodo ſub Iuſtiniano damnatus eſt.

6. Maij.

INter eos Sanctos qui mentẽ ab ignorantia & o-liuione, animam verò à perturbationibus m-busque omnibus vindicarũt, qui mundum lu-brationibus ſuis adornârunt, menteſque omni-ritatis lumine illuſtrarunt haud poſtremas obti-percelebris ille Iohãnes, cui cognomen à Dama-ciuitate patria inditũ eſt. Fuerunt autem illi & p-genitores admodũm pij, quiq; in medio ſpinar-pietatis florem Chriſtianæq; ſcientię fragrantia-ſtodiebant vnicè. Ab eo enim tẽpore, quo in Agi-norũ manus ciuitas venit, ſoli ipſi Chriſtiannm-men vt præclaram inuiolabilemq; hæreditatẽ a-uabant, rectitudinem fidei nulla ex parte corru-tes. Enimuerò ſicut ſigna in colle, imò ſicut lu-in nocte, & ſicut ſemen Iſraël, & ſicut ſcintill-cinere, ita genus progenitorum Iohannis in Da-ſco relictum eſt, quod præclaram hanc facem-tum orbem olim illuſtraturam, proferret. Et-quidem inclyto illi progenitorum ſtemmafu-

Parentes Iohannis Damaſceni.

Pater eius vir cumprimis pius atque humanus ſingulari præditus dignitate facilè princeps, cu-pliſſimas poſſideret opes, eas non in comeſſatio-aut ſumptus intempeſtiuos effundebat, ſed in re-mendis Chriſtianis captiuis impendebat. Re-

Patris eius virtutes eximiæ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

utem bona immobilia (quæ in Iudæa & Palæſtina
bebat plurima) redemptis Chriſtianis ad reſo-
llationem, vitęque, quantum ſatis erat, ſubſidium
partiebat. Et ſanè tanta vir ille humanitate &
tute pollebat, vt cùm multa haberet, ipſa nō tam
ſi quàm alijs poſſidere videbatur. Hac itaque non
tam hoſpitalitate, vt Abraham, ſed humanitate
æditus cùm eſſet, partum ſanè admirandum præ-
ij loco à Deo accipere meruit.

Naſcitur igitur ei puellus ille præclarus, quem
nero adhuc corpuſculo, filium lucis fecit: ac viro
uidam omnigenis diſciplinis exercitato maxima-
rum artium alimentis nutriendū tradidit. Quo au-
tem modo virum hunc nactus fuerit non erit abs re
plicare. Barbari Damaſcenorum excurſione in
itima loca facta Chriſtianos complures in præ-
dam abegerant, quos partim venales emptoribus
proponebant, partim gladio ad exitium petebant.
In horum ſorte fuit vir quidam ab Italia abactus
(cui Coſmæ nomen erat) qui internam mentis con-
ditionem ſanè diuinam tum honeſtate vultûs tum
habitu (profitebatur namque diſciplinam monaſti-
cam) referebat. Huic certatim omnes, qui ad mortē
ducebantur, demiſſo corporis habitu ſupplicabāt,
vt ſua intercesſione Deū ſibi conciliaret. Id vbi ani-
maduerterūt Barbari, deſtinatos morte ſupplicare
homini benè honeſteq; morato, acceſſerunt, & cuius
apud Chriſtianos auctoritatis eſſet, interrogarunt.
Quibus ille: Nō ſum, inquit, ſacerdotio initiat⁹ ne-
que aliqua dignitate functus, ſed inutilis monachus
& philoſophiæ profeſſor, non noſtrę tantùm qua in
Dei cognitionē amoreq; perducimur, ſed eius etiā
quæ ab exteris ſapiētibus tradita ſummo apud mū-
danos ſapiētes in honore eſt. Hęc vt loquutus eſt,
vim lachrymarum effudit.

Damaſceni ortus ac baptiſmus.

Coſmas monachus Iohannis præceptor.

Non

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Non procul ſtabat Iohannis pater, qui viſo viro
ſic lachrymante calamitoſum cõſolaturus acceſſit,
& ait: Homo Dei, quid eſt quòd huius mundi amiſ-
ſionem tantis lachrymis proſequeris, cui iàpridem,
quantùm ex habitu coniectare licet, renunciaſti? At
monachus: Non huius, inquit, vitę amiſſionem de-
ploro, ſum enim, vt dixiſti, mũdo mortuus: ſed hoc
vnum me affligit maximè, quòd cùm omnium arti-
um diſciplinis imbutus ſim, & inſtructiſſimã eru-
ditionis ſupellectilem multis mihi ſudoribus com-
parauerim, hactenùs mihi denegatũ ſit, vt per phi-
loſophiam filium mihi ſimilem generem, quo
rea illa philoſophorum progenies ſemper in mũ
conſeruetur. His auditis Iohannis pater, qui tale
theſaurũ magna auiditate deſiderabat, concito gra-
du ad Saracenorũ principem cucurrit, eiusque pro-
uolutus pedibus Coſmam illum κόσμον & ornatũ
expetijt: ſtatimque voti cõpos factus virum illum
domum ſuam reduxit tantaque beneuolẽtia recre-
auit vt maiori non poſſet. Cumque illum rerum o-
mnium ſuarum participem feciſſet, petijt ab eo vt
filij ſui curam ſuſciperet & omniũ diſciplinarum
cognitione diligenter inſtrueret. Erat illi præterea
Coſmas Hierosolymitanus. alius quidã egregia indole adoleſcens quem tenella
adhuc corpore pupillum, Coſmam nomine, Hie-
roſolymis pulſum in filium adoptauerat, qui com-
muni & menſa & præceptore cũ Iohãne fruebatur.

Itaque monachus is tanquam alter Midas ingen-
tibus potitus theſauris alacritate incredibili ad o-
pus ferebatur, & vtrumque breui temporis ſpatio
tam exactè omnibus diſciplinis imbuit: vt fere ni-
hil quod ad cuiuſuis ſcientiæ perfectioné requira-
tur, in ijs deſiderari poſſet. Nam cùm ingenij felici-
tate ſtudijque pertinacia quidquid in grammatica
dialo-

dialecticisque difficile eſt, ſuperaſſent: protinùs moralem philoſophiā ita complexi ſunt, vt omnibus animi perturbationibus ſedatis, admirabilem quandam de ſe mentis ſplēdorem præberent. Indè in naturæ candorem aliorū oculis vix tolerabilem, tanquam perſpicaces aquilę intenderunt. Arithmeticas autem proportiones nō minùs feliciter quàm Pythagoras vel Diophantes ipſe aſſecuti ſunt. Geometriam ita edocti ſunt vt Euclidi non cederent. Muſicam item quanto calluerint artificio, carmina eorum & hymni liquidò teſtantur. Denique quantum Iohannes in ſyderum ſcientia valuerit, ex his quæ ſcripſit luce meridiana clarius apparet. Iam verò quis non iure illius in diuinis literis ſtudium admiretur? quis pro dignitate diligentiam, quis eruditionem commendare poterit?

Sed illa quamuis magna ſint admiratione digna, mirabiliùs tamen eſt, quod tanta ſciētiæ magnitudine non modò inflatus non fuerit, ſed potius animum tantò ſubmiſſiùs depreſſerit, quantò altiùs mente ac cogitatione in ſublime tendebat. Etenim cum quadam animi in mundum propenſione non eſſet, atque cum nauigio aliquo adhuc ipſe innataret, cupiebat hanc quoque mundi nauem abijcere, corporeæque affectionis veſtes omninò exuere, ſicq; nuda mente in pelagus ſe cōijcere, atque in fundum ipſum vſque penetrare, vt ingentis pretij margaritam illic reconditum inueniret. Hac igitur cupiditate flagrans, ad imum vſque gurgitem ſe demittebat, nec eruditionis nomine tumorem vllum contrahebat, verùm per arcanæ ſapientiæ amorem ſeſe deprimebat. Damaſceni humilitas.

His itaque diſciplinis cùm Iohanne tùm Coſma inſtructis, magiſter ad pueri patrem acceſſit, aitque:

En quod tanta auiditate cupiebas plenè conſem
es. Pueri enim & ingenij magnitudine & impro
laboribus eò eruditionis euecti ſunt, vt iam me
tecellere videantur. Quocircà cùm nulli iam
deinceps vſui eſſe queam, ſupereſt vt mihi me
perſoluas, hoc eſt, vt per te mihi in monachori
nobium abire atque illic ſupremam ſapiētia
tè inueſtigare liceat.

Hanc Philoſophi orationē pater Iohānis
ùis illibenter in aures admitteret, nè tamen
pro tam præclara opera mercedem rependere
pliſſimo inſtructū viatico in pace dimiſit.
tem ad Lauram, quæ in Sabæ ſolitudine ſita
fectus, illicque ad ſupremum vitæ diem com
tus ad ipſammet ſapientiam, hoc eſt, ad Do
grauit. Simul etiam è viuis exceſſit Iohann

Iohannes à Saracenorū principe dignitate ornatur.

At verò Saracenorum princeps Iohānem a
primarij conſiliarij dignitate inuitum & d
tumque reluctantē coornauit. Gubernaba
poris Romanum imperiū Leo Iſauricus, q

Leonis Iconomachi furor.

quam belluino furore cùm in Chriſtiana
cultores, tum verò in venerandas imagine
bat, & tyrannica impietate Eccleſiæ cœtu
leo rapiens & rugiens laniabat. Ibi tum
audita Leonis inſania omnia eruditionis
inſtrumenta expediuit: atq; Dei verbum,
ritûs gladium incidendi facultate prædit
rinæ illius mentis dogma tanquàm caput
dum, obiecit. Ad orthodoxos itaque libell
lares inſigni eruditione refertos pro venera
imaginum honore deſtinauit: omnique ra
ſtudio nouus veritatis pugil in id incubuit
quiſſimam Patrum traditionem per totum
rum orbem ſartam tectam conſeruaret.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quod vt ab Imperatore Leone compertum eſt, accitis continuò nõnullis, qui eadem ſecũ mentis inſania laborabant, id negotij ipſis dedit, vt quauis tandem ratione epiſtolam aliquam Iohannis manu conſcriptam nanciſcerentur. Factum eſt haud oſcitanter à quibuſdam ſcelerum propugnatoribus quod imperatum fuerat; & epiſtola Imperatori tradita. Qua accepta Leo accitis ex toto regno notarijs ſcribendi peritiſſimis, iuſſit vt omnes ingenij vires intenderent, quò ſingulari artificio ipſius Iohannis characteres exprimerent imitarẽturque, ne vlla omnino literarum differẽtia inueniri poſſet. Cùm igitur notarios ſcribendi peritiſſimos nactus eſſet, tum demum iuſſit, vt epiſtolã tanquàm ex Iohannis perſona ad ipſum impium Imperatorem ſcriptã exararent, cuius hęc eſſet ſentẽtia: Salue Imperator, Maieſtati tuæ hoc nomine gratulor, quòd eandẽ nobiſcum fidem teneas, tuęque Celſitudini honorẽ, quem par eſt, tribuo: eaque de cauſa illud tibi ſignifico, vrbem hanc noſtrã exiguo Agarenorũ præſidio munitam nullo ferè negotio obtineri poſſe. Quarè per te obteſtor, vt tam pręclaram occaſionem nõ negligas, ſed ingenti ſtrenuaq; manu huc quamprimum aduoles. Ad id enim ipſe quoq; non mediocrẽ opem afferã, quandoquidẽ & vrbs & regio vniuerſa in mea penè poteſtate ſita eſt. Hac epiſtola cõſcripta, ex eadẽ animi peruerſitate, impius ille alteram ad Damaſcenorũ principem hoc exẽplo confecit: Cum nihil ſanè pace atq; amicitia ſtabili in hac vita fortunati' excogitari poſſit, tũ nihil antiquius habeo quam ictũ ſemel amicitiæ fœdus ad extremũ vſque ſpiritũ firmũ inuiolatumq; conſeruare. Quarè cum homo quidã ſub tua ditione Chriſtianus crebris literis incitare non deſinat, vt violato pacis fœ-

Leonis fraus.

Imperatoris Leonis falſa & fraudulenta Epiſtola ad Damaſcenorũ principem.

Item altera eiuſdem.

dere per ſummum ſcelus vrbem tuam (ad quã p ſentem opem ſuam pollicetur) in poteſtatẽ re redigam, nolui tantam perfidiam te celare ne tafſis fides apud me parùm ſancta videatur. M itaque vnam ex ipſius ad me datis epiſtolis, ex improbitatem ac fraudem eius optimè perſpe habere poteris.

His literis acceptis Barbarus Iohannem acc fraudulentamque ei epiſtolam oſtendit. Qu lecta Iohannes characteres ſuis quidem ſimi cõfeſſus eſt, ſe tamen literarum argumentum rare, imò huiuſmodi quicquam ne in men dem vnquam ſibi veniſſe teſtatus eſt. Ver Chriſti inimicus princeps nullam Iohannis tionem admittens iniquũ facinus imperauit nulla mora interpoſita dexteram Iohanni ri iuſſit. Cumq; ille breue aliquod tempus di ſui cauſa multis ab eo precibus peteret, B furore ebrius poſtulata reiecit, & dexteram quæ aliquoties Imperatoris impietatẽ pro excindi iuſſit, exciſamque in foro ad terror pendi iuſſit.

Amputatur S. Iohãni dextera.

Suſpenditur dextera in foro.

Cùm autem dies in occaſum tenderet ac tyranni indignationem ſedatam atque com eſſe conijceret, ſupplicibus ab eo precibus p petijt vt ſuſpẽſam in aëre manum ſibi dona doloris acrimoniam & acerbitatis aculeos, idipſum vehementiores eſſe dicebat, nom uare poſſet. His precibus ceſſit barbarus, viro iuſto reſtitui iuſſit. Qua accepta ille quod domi habebat, ingreſſus, prono corp imaginem quæ Dei genitricis effigiem gere uolutus exciſam manum priſtinæ ſuæ com admouit: & intimò pectore ingemiſcens

ſiſſimam illam ad miſericordiam Dominam exorare cœpit, vt manum, quæ pro Dei & Sanctorum honore ſtrenuè certauerat, reſtitueret. Cumque vir ſanctus prolixis precibus nõ ſine lachrymis oraret, tandem laſcitudine oppreſſus in ſomnum incidit. Erat autem in ſomnis conſtitutus vidit genitricis imaginem placidis lætisque oculis ipſum intuentẽ, dicentemque: Eccè ſanitati manus tua reſtituta eſt: tu igitur ſine mora eam alacriter aduerſus graſſantem vbique impietatem exerce.

Reſtituitur ei manus diuinitus.

Expergefactus igitur vir ſanctus, cùm exciſam manum ſanatam contemplaretur, incredibili gaudio exultans manus in altum extulit, totamque illam noctem ad grati animi ſignificationem cum vniuerſa familia in precibus & canticis & hymnis egit. Hęc autẽ tanta animorum exultatio & coniubilatio cùm ad vicinos & qui in orbem habitabant, ſeſe diffunderet, factum eſt vt quidam ex Chriſti inimicis Saracenis principem ſuum adirẽt, & Iohanni minimè dexteram amputatam, ſed ſeruum alicui, qui beneuolentia erga eum ductus ipſum domini loco huic ſupplicio expoſuiſſet diceret: eos autem, quibus huiuſmodi exectio imperata fuiſſet, pecunijs corruptos pœnam in alium contuliſſe. En enim, dicebant, Iohannes domi degens tanto ſe iubilo oblectat, ac ſi nuptiale feſtum celebraret.

Hoc nuncio allato ſtatim Ioannes accerſitur, qui ſanatam dexteram exhibere iuſſus, eam certo Dei potentis conſilio ac prouidentia ſibi reſtitutam eſſe, notâ quadam exciſionis in ea clariſſimè elucente, demonſtrauit. Tum Barbarus miraculo rei ſtupefactus: Quiſnam, inquit, te in ſanitatem aſſeruit: & quænam quæſo medicamenta impoſuit? Et Iohan-

nes clara & ingenti voce miraculum prædica
Dominus meus, inquit, Ieſus omnipotens medic
in ſanitatẽ me vindicauit. Ad hæc Barbarus: Qu
tum coniectura aſſequor, ô homo, inſons hoc ſu
pliciũ paſſus es: ac propterea id nobis ignoſcas
lim, quòd præcipiti atque inconſiderata ſente
tibi intulimus. Tu verò priſtinũ munus admini
bis, principemque inter conſiliarios noſtros lo
obtinebis. At Iohannes mox humi proſtratus,
nusque perdiu iacens, vt aliam ſibi viam mul
cundiorem optabilioremq; ingredi permitte
ſtanter rogauit. Contrà verò Barbarus hanc
teſtatem præcisè negabat. Eratque cernere ta
gladiatores quoſdam, Barbarum & virum
pugnantes. Ille enim multis mundi vinculis
nem coërcere cõtendebat: hic contrà magna
ac ſtudium adhibebat, vt ea perrumperet, an
gelicis in ſublime pennis volaret. At verò
to tandem cum preconio vincit gladiator
omnesque aduerſarij illecebras tanquam pa
rum ſagittas ducit, victorque diſcedit.

Damaſceno rũ princeps viſo miraculo reſtitutæ manùs ſibi ignoſci petit.

Tum verò nouo perfuſus gaudio cõſeſtim
omnibus in pauperes, captiuos, ſeruos ſuos
etiam libertate donauerat) & cognatos di
quemadmodũ ex matris ſuæ vtero nudus e
ſic etiam, neceſſarijs indumentis exceptis,
mundo exceſſit. Et quidẽ Hieroſolymam pr
cùm in his venerandis locis adorationis m
par erat, perfunctus fuiſſet, tanquam ceru
ſiti flagrans in ſolitudinem contendit, com
ſocium non itineris dumtaxat, ſed inſtitut
Coſmam habens, qui eandem cum ipſo edu
nem ac diſciplinam habuerat. Itaque Iohan
bæ Lauram diuinum planè monaſterium ing

Iohannes omnia ſua pauperibus diſtribuit, & monaſteriũ petit.

ad paſtoris pedes ſeſe abiecit, maiorem in modum obſecrans vt ſe in ouium earum, quæ illic verſabantur numerum adſcriberet. Qua quidem re ouilis præfectus mirificè exhilaratus, eum ſuſcepit & tantum Domino gratia præuētum beatum prædicauit. Cumque propter vitæ ſplēdorem doctrinæque præſtantiam nouitium illum vni ex magnis ſenibus, cuius ductu ac magiſterio per Dei viam ſine vllo errore incederet, committere conaretur, ille quamuis omni virtutum genere maximè inſignis, regendo tanto viro, tantaque eruditionis gloria prædito imparem ſe eſſe affirmauit. Hoc igitur prætermiſſo, antiſtes alterum & tertium ad ſe vocauit: ſed omnes ad vnum Iohannis inſtituendi curam deprecati ſunt: atque à ſe reiecerunt. Tandem poſt multos ſenex quidam morũ grauitate ac doctrina præcipuus prompto alacrique animo promptum & acutum Iohannem ſuſcepit: & diuturno temporis ſpatio per omne tentationis & experimenti genus egregiè perduxit. Iohannes verò nequaquàm ſe indocilem, nequaquam rebellem, præbebat, ſed quidquid imperatũ eſſet ſine vlla recuſatione aut murmure obibat.

Susceptitur in monaſterio.

Atque vt ſenex pugilem ſuum maioribus obedientiæ certaminibus aſſuefaceret, quid comminiſcitur? Permultis ſportis, quas pro opere habebant, in vnum collectis hoc prætextu vtitur Iohannem ſic alloquens: Audiui, fili, ſportas Damaſci cariùs, quàm in Palæſtinæ partibus vendi. Multis porrò, vt ſcis, rebus indigemus. His itaque acceptis, illuc, quàm celerrimè poteris proficiſcere, neque vel obolo quidem minoris eas vende, quàm tibi impero. Pretium porrò duplo quàm par erat, maius ipſi conſtituebat. Huic imperio minimè aduerſatus eſt,

Egregia Iohannis obediētia & humilitas.

nec imperantis ſermonem ſibi diſcutiendum pu-
uit : ſed obedientia tãquàm alis quibuſdam in-
ctus, huiuſmodi faſcem in humeros tollit ac Da-
ſcum petit. Qua in vrbe qui priùs inſignis & cla-
erat, laceris indutus veſtibus & ſqualore obſ-
rum peragrabat vt ſportas ſuas venderet. Cùm
tur nimiùm eas æſtimaret omnium probris & c-
tumelijs exagitatus nihil præter ſui riſum a-
bat. Vnus autem ex ijs, qui quondam illi a-
dignitate cõſtituto ſeruiuerat, in cognitione-
veniẽs grauiſſimo ſanè dolore ſaucius quòd
tanta aliquando claritate & honore cóſpicu-
trema macie & ſqualore horrido confectum
ret, tãquàm ignotus accedens ſportas emit p-
toque, quod ab illo poſtulatum erat, pretio e-
miſit. Quo accepto generoſus ille vir victo-
iuſdam inſtàr, humi proſtrato aduerſario,
inanis gloriæ ac ſuperbiæ tentatione deui-
uertitur.

Egregia tanti viri obedientia.

Enimuerò Iohanni monachus quidam vi-
rat qui terreſtrem peregrinationem cum c-
micilio commutarat. Is autem carnalem
reliquerat, qui huiuſmodi calamitate pro-
fraternam mortem impatiẽtiſſimo animo f-
Cumque Iohannes illum conſolaretur & ſe-
bus varijs à mœrore & nimio luctu reuoca-
téderet, is qui in luctu verſabatur, ſummis
que ab eo precibus petere cœpit, vt aliqu-
carmen recreandi animi cauſa conderet. C-
tem Iohannes ſenis mãdatum pertimeſceret,
modo eius petitioni morem gerere voluit. T-
verò importunis precibus expugnatus præ-
rem iſtam ſe arcanam habiturum promitte-
han nes carmen modulari cœpit, quod ad h-

dem omnium cãtu celebrabatur, nimirùm *Vanitas*
omnia humana. Aberat autem tunc quidem à cella
ſenex, ſed poſteà ſuperueniens cùm modulatum il-
lum carminis ſonum foris audiret, ingenti cum ira- En vt vir ſan-
cundia irrumpens: Siccinè, ait, veterum tuarũ pol- ctus à ſene
lutionum oblitus, pro eo quòd in luctu & mœ- exerceatur.
ſtitia verſari debebas, diffuſus gaudio ſedes, & de-
lectationes ex cantu captas? Hęc dicens ſimulq́ue excuſa-
tionem omnem, quam Iohannes adferebat, reijciẽs,
illum eum è cella exturbauit. Tùm verò vir ſanctus
maiori, quàm is qui fratrem amiſerat, luctu op-
preſſus animum in omnes partes verſabat quomo-
do ſenem ſibi conciliaret. Tandem ad alios quos re-
ligionis virtute ſuperiores eſſe norat, accedit, eosq́ue
ad inflectendum ſenis illius animum deprecatores
adhibet. Abierunt illi ſed ſenem illũ inexorabilem
inueniunt. Cumq́ue quiſquam ex illis diceret: Li-
ceat tibi quidem aliud ei, qui peccauit, obedientiæ
mandatum iniungere, nullo tamẽ modo à tuo con-
tubernio remouere, ille reſpondit: Hoc mandatum
ſtatuo, ſiquidem inobediẽtiæ veniam dari ſibi cu-
pit, conſtituo, vt Lauræ ambitum peragrens ſuapte
manu monaſticarum cellarum ſordes atque excre-
menta purget. Hæc illi vt audierunt pudore ſuffuſi
triſtes receſſerunt, ſenis illius rigiditatem ac du-
ritiam ad ſtuporem vſq; mirantes. Quibus cùm Io-
hannes occurriſſet, patris de ſe ſententiam ſciſcita-
tus eſt. Illi autem tantam ſenis acerbitatem eſſe re-
ſpondebant vt ea ipſis ſtuporem cõmoueret, ſeq́ue,
ne ipſius ſententiam exponerent, pudore quodam
prohiberi. At ille etiam atque etiam, vt eam aperi-
rent, petebat. Cuius precibus cõmoti turpem illam
purgationem commemorant. Qua audita, prętér
omnem eorum expectationem, maximoperè dele-

ctatus, hoc ſibi facile ac perquàm iucundum eſſe aſ-
ſeruit. Confeſtim itaque conquiſitis inſtrumentis
ad repurgandas fæces accommodatis, ad illius cel-
lam, cui ſeni vicinus erat, accedit, eamque ingreſ-
ſus, manus illas, quas priùs multis ſuauibus vngu-
entis perfuderat, contaminare cœpit, dexteramque
illam à Deo curatam (ô ſingularem viri humilita-
tem) cœno ac ſtercore conſpergit. At ſenex com-
perta Iohannis ingenti obſequendi promptitudine,
mox aduolans ipſum amplexus eſt, atque de ipſius
collo pendens, manuſque & oculos atque humeros
exoſculãs, ait: O quantum beatæ obedientiæ, quan-
tæ humilitatis pugilem in Chriſto genui. Iohannes
autem ex ſenis verbis rubore affectus pronus ca-
bat, pauimentumque lachrymis rigabat. Non enim
parentis ſermonibus inflabatur, nec ad ſenis enco-
mia intumeſcebat, ſed ampliùs depreſſus animum
ſuum quàm maximè conterebat.

Vide mirabilem tanti viri humilitatem.

Non multum temporis interceſſit, cùm ſeni in
ſomnis illa omnium laude celebratiſſima & puriſ-
ſima virgo apparet, aitque ad eum: Ecquid fontem
eum obſtruxiſti, qui tam ſuauem tamq; limpidum
ac copioſum & nectareum laticem profundere po-
teſt? Fontem fluere ſine. Fluet enim vberrimè, &
vniuerſum terrarum orbem peragrabit, hæreſum
maria operiet, eaque in admirandam dulcedinem
conuertet. Manè itaque is qui hoc arcanum accepe-
rat Iohannem accerſens, quę àglorioſa Dei geni-
ce audiuerat, ei expoſuit, atque vt ingẽtem prudẽ-
tiæ meditationem quam corde perceperat, ſalubri-
ter eructaret, hortatus eſt: ſibique ignoſci petijt,
quod pro ſua (vt dicebat) ruſticitate illi impedi-
mento fuiſſet.

Beata virgo apparet ſeni in ſomnis.

Ab eo itaque tempore Iohannes diuinos com-

plicatus, eos omni eruditione ac pietate refertos edidit libros, qui tantæ omnibus admirationi ſunt. Porrò ad huiuſmodi labores hortatorẽ & extimulatorem egregiũ habebat Coſmam, qui propter ſingularem eruditionem ac prudentiam à Hieroſolymitano Patriarcha ad Maiumæ Epiſcopatum vi coactus eſt. Iohannes verò ab eodem Hieroſolymitanæ eccleſiæ gubernatore ad Presbyterij dignitatem vocatus quia ſapientiæ amore incredibili ardebat, gratiſſima illi ſolitudinis requie conceſſa, permiſſum, vt quos iã antè magno ſtudio ac labore codices elaborauerat, ad incudẽ reuocaret. Et ſanè quiſquis in ipſius lucubrationes cum iudicio incubuerit, ſpeculationũ altitudinẽ ac dictionis elegantiam cũ admirabili grauitate cõiunctam facilè perſpiciet. Iam verò ipſius pro pietate zelũ, quis nõ ex ipſius monumẽtis contemplabitur, quonamq́ue pacto ſapientiæ diuitias cunctis diſtribuerit? Ipſum tamq; diuinus zelus eò impulit, vt ſupra leges diuinas pugnãs, è Damaſco priùs, ac poſteà è Palęſtina, eum qui diuinas imagines in vrbe Conſtantinopolitana euertebãt, contumelijsq; afficiebãt, impeteret. Quo quidẽ nomine ille quoque magnæ vrbis alumnus, qui idem cum primo martyre nomen habebat, eodemque, vt ille pro Chriſto, ſic pro ipſius imagine, coronatus in cælum aſcendit, diuinum virũ ac diuinitus afflatũ appellat. Quamuis autẽ ſummo ſacerdotio initiatus non fuerit, martyrij tamẽ corona cinctum perſpicere licet, vtpotè qui propter pietatis & religionis defenſionem dextera manu priuatus fuit. Cùm igitur ad hunc modũ religioſæ vitæ curriculũ confeciſſet, tandem vinculis mortalitatis ſolutus ad Chriſtũ migrauit, quẽ nunc non in effigie, ſed facie ad faciem æternùm beatus contemplatur.

Iohãnes nauat operam conſcribendis libris.

Iohãnes ordinatur Presbyter.

Is fuit Stephanus iunior.

VITA

VITA IOHANNIS HAGVSTALDENSIS
Eccleſiæ primùm, deindè Eboracenſis Epiſcop. ex ea quæ eſt per Venerab. Bedam Eccleſiaſt. hiſtoria Anglorum lib. 5. cap 2. Migrauit ex hac vita anno Domini 721.

7. Maij. PRincipio regni Alfridi, qui poſt fratem ſuum
Ecgfridum genti Nordanhimbrorum præfuit,
defuncto Eata epiſcopo, Iohannes vir ſanctus
Haguſtaldenſis eccleſiæ Præſulatum ſuſcepit,
eximia ſanè vitæ ſanctitate & miraculorum v
te clarus fuit. Eſt locus quidam non longè ab H
ſtaldenſis eccleſiæ diœceſi, interfluente Thino
ſeparatus, in quo vir ſanctus capta opportun
temporis, maximè in Quadrageſima, cum pa
rationi & lectioni operam dare conſueuerat. C
que tempore quodam ibidem manſurus adue
iuſſit ſuos pauperem aliquè maiore infirmitat
inopia grauatum inquirere vt eum ſecũ diebu
lis (hoc namque ei ſolitum erat) haberet. F
tinuò adoleſcens quidam ex villa non mult
mota adductus, qui præter alias calamitates m
erat, & tanta capitis ſcabie laborabat vt coma
tutus, horridos tantùm in circuitu crines ge
Hunc igitur Epiſcopus ad ſe adductũ in paru
dam tugurio apud ſe manere voluit, vt quoti
ab eo ſtipem acciperet. Secunda autem Q
ſimæ hebdomada ingreſſus tugurij locum m
linguam proferre iuſſit. Protulit ille, & epiſc
impreſſa in eam Crucis figura, præcepit ei v
Sanat mutũ impreſſo Crucis ſigno. proferret. Res mira. Mutus ille ſtatim ſolu
culo linguę articulatim ac diſtinctè fari cœpit
riſtes ea Domini miſericordia vehemẽter g
& ampliora Dei beneficia nequaquàm deſp
pra

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

præcepit medico vt ſanandæ ſcabredini capitis eius curam adhiberet. Fecit ille vt iuſſerat, & iuuante Præſulis benedictione, nata eſt cum ſanitate cutis venuſta ſpecies capillorum : factuſque eſt iuuenis vultu limpidus & loquela promptus capillis pulcherrimè criſpis, qui antè fuerat deformis pauper & mutus.

Cùm defuncto Boſa eximiæ ſanctitatis & humilitatis viro Iohannes pro eo Eboraci ſubſtitutus eſſet, venit ad quoddam Virginum monaſterium, vbi virgo quædam repentini doloris infirmitate tacta grauiſſimo languore decumbebat. Brachium namq; ex inciſione venæ parùm conſiderata tumorẽ quendam contraxerat, qui duabus vix manibus circumplecti poterat. Itaq; cum lecto affixa vltimum ſpiritum trahere videretur, Abbatiſſa Epiſcopum vt eam ſua benedictione munire dignaretur, rogauit. Annuit ille libens virginis calamitatem miſeratus. Cumque fuſis cum pietate magna ad Deum precibus benedictionem tribuiſſet, cõtinuò fugatum dolorem fuga quoque tumoris horrẽdi ſanitaſque ſecuta eſt : & erepta morti ac doloribus virgo laudes Deo Saluatori vnà cum cæteris ſeruis illius retulit. Sanat virginem valde ægrotam.

Aliud quoque huic non multùm diſſimilè miraculum Abbas Berechtus quondã eius diaconus narrare ſolebat. Villa erat Comitis cuiuſdã, cui Huch nomen erat, cuius cõiunx quadraginta diebus acerbiſſimo languore detenta pedem foras efferre non poterat. Contigit autem eodẽ tempore virum Dei aduocatum ad dedicãdam eccleſiam ab eodem Comite vocari. Dedicata autem eccleſia cùm ægrè tandem ab abnuiſſet, vt ſecum pranderet, obtinuiſſet, miſit vir ſanctus languenti mulieri, aquam benedictã, quàm ad dedicationem eccleſiæ conſecrauerat, præcipiens Nota vim aquæ benedictæ.

vt eam

vt eam guſtaret, & dolori applicaret. Quod vt factum eſt, mulier collapſas planè vires mirabiliter recuperauit, adeò vt lecto exiliens ſancto Antiſtiti cæteriſque ad menſam miniſtraret. Alio item tempore vocatus ad dedicãdam eccleſiam Comitis cui Addi nomen erat, expleto miniſterio, filium quendam eius acerrima ægritudine preſſum & in ipſis mortis faucibus conſtitutum, benedictione ſua & precibus liberauit & integræ ſanitati reſtituit.

Sanatur puer ad orationem Epiſcopi.

Neque hoc ſilentio prætereundum quod famulus Chriſti Herebaldus in ſeipſo ab eo factum ſolet narrare miraculum. Vitam, inquit, illius per omnia epiſcopo dignam eſſe cognoui. Sed & cuius apud internum iudicem habitus ſit meriti, & in multis alijs & in meipſo maximè expertus ſum quippe qui ab ipſo (vt ita dicam) mortis limite reuocatus ad viam vitæ ſua oratione ac benedictione reductus ſum. Manſit autem in epiſcopatu annis triginta tribus, & ſic cæleſtia regna cõſcendens, ſepultus eſt in porticu S.Petri, in monaſterio ſuo quod dicitur, in Silua Deirorum, anno ab Incarnatione Domini ſeptingenteſimo vigeſimo. Nam cùm pro maiori ſenectute minùs epiſcopatui adminiſtrando ſufficeret, ordinato in epiſcopatum Eboracenſis eccleſiæ VVilfrido presbytero ſuo, ſeceſſit ad monaſterium præfatum, ibique vitam Deo digna conuerſatione compleuit.

MARTYRIVM S. ACATHII CENTVRIONIS. ex eo quod eſt apud Metaphr.

8. Maij.

Acathius Cappadox Centurio.

CVm Maximianus Diocletiani gener in Chriſtianum nomen ſatanica rabie deſæuiret, Acathius genere Cappadox & conditione miles, propoſito verò & voluntate Chriſti athleta,

pgia fortitudine & genus ſuum & ordinis digni-
tem exornauit. Cùm enim ſub Firmo quodã mi-
litaris ordinis Tribuno Centurionis officio funge-
tur: & Tribunus omniũ militum animos partim
ſtationibus partim minis ad idolorũ cultum ac
perſtitionem nefariã alliceret, Acathius Chriſti
more acriter inflammatus in medium proſiliens
conſtanter ac viriliter ſe Chriſtianum eſſe confeſ-
ſus eſt: paratum etiam pro ipſius nomine quoſlibet
ciatus ſubire. Firmus eam hominis alacritatem
conſtantiam admiratus primò quidem ingenti-
bus promiſſis, mox terribilibus minis eximiam vi-
fortitudinem debilitare conatus eſt. Sed cùm ille
immobilis in Chriſti confeſſione perſeueraret, Tri-
bunus edicto regio coactus virum ſanctum vincu-
lis adſtrictum ad Bibianum miſit, qui totius exer-
citus imperium cum poteſtate ſumma admini-
ſtrabat.

Conſtantia eius.

Acathius verò vt primum Bibiano oblatus fuit
futurorum bonorum exultans ſubriſit & à iu-
dice de patria ac nomine interrogatus conſtanter
reſpondit, nomen ſibi a Chriſto deriuatum eſſe: il-
lud verò quo humano vſu appellatur, Acathius eſ-
ſe, genere Achiuum, in Cappadocia natum, quo lo-
co cum parentes habitarent, ad exercitum veniſſe,
commilitonum ſuorum certaminibus inflam-
matum vt in Chriſti confeſſione cum ſempiterna
gloria ſanguinem profunderet. Illos igitur ſe mal-
le ſequi, quàm humanis legibus ſumma iniquita-
te in Deum latis obtemperare. Ad quæ iudex: Ab-
iice, inquit, ô Acathi iſtas mentis tuæ cogitationes
inanes, quæ duros tibi cruciatus pariunt: & noli
in homine propter ſcelera ſua in crucem acto ſpes
tuas collocare: nam is tibi opem omninò nullam
in re-

Siſtitur corã Bibiano Duce.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in rebus afflictis præſtare poteſt. Quid enim? Si
tanta in cælo potentia dominatur quemadmodum
vos affirmatis vt vniuerſam hanc mũdi machinam
gubernet, quid eſt quòd Imperatores noſtros ipſius
voluntati repugnantes non puniat? Cui Acathius:

Cur Chriſt' permiſerit tyrãnos diù impunè ſæuire in Chriſtianos.

Profectò, inquit, ex hoc ipſo, ſi aliqua tamen ſapien-
tiæ ſcintilla in vobis relucet, ipſius bonitatem pa-
tientiamque colligere poteſtis. Nam ſi ſtatim pec-
cato vindictam expeteret, ecquis in hoc mundo ſu-
pereſſet? & quo modo dignis laudibus eius glorio-
ſum vbiq; nomen extolli poſſet, niſi diuturna in no-
ſtris ſceleribus puniendis patientia vteretur? Præ-
terà ipſius gloria in illis hominibus manifeſtius
lucebit, qui bonitate ipſius ad ſcelerum ſuorum co-
gnitionem adducti ad meliorem ſe frugem rece-
runt. Poſtremò quis in optimum iuſtiſſimum
iudicem excandeſcere poterit, cùm videat tanta
patientia & longanimitate ſcelerum ſuorum
dictam differri, vt hominem omnibus ſuppliciis
dignum à peſte & exitio potiùs eripiat, quàm
ri iudicio quamuis iuſtiſſimo condemnet.

His auditis, Bibianus: diſertè quidem, inquit,
reſpondes; ſed omiſſis argumentis volo vt pro
Imperatorum edicta exequaris legibusque ob-
peres nî malis omnibus pœnis ac ſuppliciis di-
carnificari. Cui Acathius: Sæpè iam Chriſtianum
me eſſe cõfeſſus ſum, neque vllo modo impuris dæ-
monibus ſacrificare velle dixi. Et iudex: Certè, in-
quit, niſi iſtam ætatem tuã (video enim te vix
tum & vigeſimum annum ſuperaſſe) miſericordia

Ætas Acathij.

proſequerer, & militarem dignitatẽ reuererer
ſtatim te tormentis ſubijcerem. Cui Acathius:
inquit, habes corpus meum ad flagella excipienda
paratiſſimum: vtere illo vt libet: mentem certè

animi propoſitū, neque tu, neque Imperator tuus, neque omnis denique dæmonum malitia peruertere & in tantum ſcelus impellere potuerunt. Tunc Iudex furore percitus & cohortem affatus: Figite, inquit, vectes quatuor & Acathium in illis ſuſpenſum crudis neruis verberate, vt diſcat tandem effrenatam linguam compeſcere: & tunc apparebit quàm inaniter a Deo ſuo auxilium expectet.

His dictis Acathius vectibus alligatus & crudeliſſimum in modum cæſus eſt. At martyr Chriſti opem inter tormenta implorans aſſiduò exclamabat: Domine Deus ne me derelinquas. Cùm verò ſex carnifices alternis vicibus inſtarent & profluentes ex lacero corpore ſanguinis riuos acriùs elicerēt, & ipſe iudex tanquàm victor martyri inſultaret, Acathius ad iudicem conuerſus: Hactenùs, inquit, tormentorum tuorū expectatio cogitationes meas aliqua ex parte perturbabat; at nunc illata vi, Chriſti Ieſu potentiam manifeſtiùs expertus ſum: prorſus vt eiuſdem gratia confiſus intrepidè alios quoſuis cruciatus ſuſcipere paratus ſim. His auditis iudex cōmotus plumbeis laminis maxillas eius contundi iuſſit: eundem martyrem in eadem conſtantia perſeuerantem in interiorem carcerem grauiſſimis catenis oneratum conijci.

Crudeliſſimè verberatur.

Maxillæ eius contunduntur.

Ductus igitur in carcerem Acathius tum præterita confeſſione, tum futuris bonis, quæ firmiſſima a Deo fide expectabat, lætus ſqualorē ſubijt: & diebus admodùm ſeptem in vrbe Perintho in carcere fuit. Intereà Bibianus Flaccini literis Byzātium [illegible] vinctos omnes ſe ſequi iuſſit. Ibi tum Chriſti martyr & vulnerum tumore & corporis labore [illegible], & ferreis catenis grauatus, & militum in urgentium, & itineris laſcitudine oppreſſus, &

Ducitur in carcerem.

extrema inedia exhauſtus & amicorũ omnium ſolatio deſtitutus cùm iam collapſis planè viribus in vltimũ vitæ diſcrimen veniſſet, petijt à carnificibus vt ſibi orandi Deum poteſtatem facerent. Qua ergo tandem obtenta prouolutus ad genua primò quidẽ immenſas Deo gratias egit quòd illum in ſortem martyrũ vocaſſet: Sed tu Dñe, inquit, qui carnis noſtræ infirmitatem nouiſti, & in hanc horam vſque virtute tua ex alto corroboraſti, & nunc tot actum malis vndiq; me oppreſſum vides, mitte quæſo angelum tuum qui me ab his anguſtijs eripiat & martyrij gloria coronatũ ad te perducat. Cùm in hunc modum Deum oraret vox è nube demiſſa horrendo terrore aſtãtium aures compleuit: Acathi eſto fortis. Hac voce attoniti carnifices: Ecquid, dicebant, eſt hoc? Nunquid & nubes vocẽ edunt? Nunquam rem tãta admiratione dignã audiuimus. Et hæc quidem illi. Alij verò qui eadem vinculorum moleſtia cum Acathio premebantur fidei lumine illuſtrati ad martyris ſe pedes abijciebant, ſupplicesque ut Chriſtianæ fidei doctrinã ipſis exponeret, rogabant.

Orat Deum extrema laſſitudine cõfectus.

Celitùs conſolatur.

Tunc martyr luculẽta ſanè oratione ab ipſo humani generis parente exorſus, & Adami lapſum, Chriſti in terras aduentum expoſuit, multosque à tenebris ac diaboli captiuitate in libertatem Chriſti vindicauit. Poſtridiè verò noctis tempore, ij qui ad Chriſti fidem recenter conuerſi fuerant viderunt quoſdam ſplẽdida veſte indutos & militaribus ornatos cum Acathio nõ modò loquẽtes, ſed & vulnera aqua feruenti abluentes, eumque ita curantes vt altera luce ex multis plagis ne cicatrix quidem appareret. Inſequenti verò die martyr in carcerem interiorem coniectus & iudicis iuſſu ferreis vinculis conſtrictus, fuit ſimili angelorum obſequio

Multos adducit ad Chriſtum.

recre-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

creatus: nam qui eodem in carcere vincti tene- Angeli martyrem in carcere viſitãt.
bantur viros alios angelico ſplendore coruſcantes
viderunt, qui martyrem & vinculis ſoluebant, &
cibum potumque benignè offerebant.

Septimo verò die à quo Byzantium Præſes vene-
rat Acathium ſibi offerri præcepit: qui vultu hilari
& angelico planè aſpectu cõparens tanta Præſidem
admiratione concuſſit, vt exiſtimaret eum à militi-
bus lautè ac genialiter habitum vitam Epicureiam
duxiſſe. Quarè Præſes furore rabieque exardeſcẽs,
aſperis verbis in carceris cuſtodẽ inuectus, qua au-
dacia hoc facinus contra mandatum perpetraſſet,
quæſiuit. Cumque Antoninus ſcriba carceris cuſto-
dem purgare niteretur, Acathius Chriſti amore in-
flammatus: Mea, inquit, pugnandi virtus è cælo eſt:
hanc enim quam vides corporis pulchritudinẽ non
terreſtres epulæ, quemadmodum tu exiſtimas, ſed
Chriſtus IESVS mihi ſuppeditauit qui ſolo verbo
ægrotos ſuos curare conſueuit. At iudex ea martyris
compellatione offenſus: Dentes eius, inquit, con- Dentes eius conterũtur.
terite vt ſciat non niſi ad interrogata ſibi reſpon-
dendum eſſe. Et cõuerſus ad cuſtodem: Quidnam,
inquit, ſceleſtiſſimè reſpondes? Ad quę Caſſius (ſic
enim que cuſtos vocabatur:) Per tuam amplitudinẽ
iuro, inquit, me, quæcunque iuſſiſti fideliter execu-
tum fuiſſe: ſed vidimus ſæpiùs milites quoſdam
huic non abſimiles ſplendida veſte ornatos vul-
nera eius curantes & cibum potumque offerentes:
cumque ingreſſus carcerem viros illos examinare
& eorum cibos excutere vellem, repentè & illo-
rum & cibariorum conſpectu priuatus fui: huncq;
in ligno alligatum inueni.

Tum iudex furore percitus: Video, inquit, quid
... pecunias ab Acathij conſanguineis accepiſti,

 & iu-

& iudicium eludere conſtituiſti, ſed pœnas tan-
to ſcelere dignas pendes: ſtatimque plumbeis vir-
gis terga eius pulſari iuſſit. Qui cùm cruciatus ma-
gnitudine victus lamentabiles admodùm voces e-
deret & veniam à iudice ſuppliciter deprecaretur,
Acathius riſu propè diſſolutus quamuis fractis ma-
xillis: Profectò, inquit, nequeo ſatis ſtultitiam ve-
ſtram admirari. At iudex furore percitus: Tune, in-
quit, veniſti, vt præſtigijs ac veneficijs tuis conſi-
nos derideres? & mox quernis virgis terga ventrem-
que eius à decem hominibus robore præſtanti-
verberari iuſſit. Tum verò martyr ſub pondere ſup-
pliciorum gemens ſemel iterúmque exclamauit: Do-
mine Chriſte Ieſu adiuua ſeruum tuum Acathium.
Hoc cùm iterata voce ſublatis ad cælum oculis
ceret vox cælitùs demiſſa: Acathi, inquit, eſto
animo: nam breui præmiũ nullo vnquàm tempore
interiturum recipies pro ijs, quæ nunc in terris
fers, ſupplicijs. Hac voce & carnifices timore
preſſi conciderunt, & iudex ipſe ingenti admiratio-
ne perculſus ab inferendis martyri ſupplicijs
cem compreſſit: eumq; ad Flaccinum Thraciæ
conſulem miſit.

Crudelis iudex carceris cuſtodẽ immerentem punit.

S. Acathius virgis quernis flagellatur.

Flaccinus verò qui vxorem Chriſtianis ſacris ini-
tiatam habebat ab eaque, nè grauia Chriſti Confeſ-
ſoribus ſupplicia inferret, rogatus erat, Acathium
in liberam cuſtodiam dedit, & quinque pòſt diebus
recitatis actis eius capite plecti iuſſit. Poſtea
quàm beatus Acathius mortis ſentẽtiam in ſe latam
audiuit, incredibili gaudio exultans exclamauit:
Quàm multis te linguis Chriſte dux vitæ lau-
vellem qui me infinitis peccatis obnoxium
gulari tua in nos bonitate tali ſorte dignatus
Cumque extra Byzantium ad locum certami-

Sententia mortis in martyrẽ.

carnificibus perductus eſſet, rurſus orandi facultate conceſſa, genua ſumma cum reuerentia humi fixit, & Deo pro tantis beneficijs, quibus ſe planè indignum profitebatur, ſine fine gratias egit: ac tandem gladio percuſſus ad cælos euolauit. Corpus eius furtim à viris religione ac pietate præclaris in locũ, qui Staurius appellatur, inductũ & funus omni honore tanto martyre digno curatum. Poſteà verò ad Scyllaticum littus diuinitùs delatũ maiore ibidem honore aſſeruatum eſt.

Porrò arborem illam, in qua martyr Dei Acacius appenſus tormentis excruciatus fuit (quã nucem fuiſſe dicunt) temporibus Arcadij Imperatoris adhuc ſuperſtitem fuiſſe ſcribit Nicephorus: licet Socrat. caſtaneam eam fuiſſe aſſerat. Quicquid verò ſit, effecerũt ſanè ſcriptores illi, vt arbor illa feliciſſima, ſanguine tanti martyris irrigata adhuc viuens in memoria hominum perſeueret, & ſit in posterum permanſura longè beatior ficu Romulea, Athenarum olea, Deli palma vel Mariana quercu, quam clariſſimus orator ſcriptorum ſuorum monumentis perpetuitati conſecrandam putauit.

Hæc Baronius.

Hiſtor. lib. 13 cap. 38.

Lib. 1. de legibus.

MARTYRIVM S. VICTORIS MAVRI, cuius meminit S. Ambroſ. in Lucam, lib. 7. cap. 13. ex eo quod à Maximiano notario conſcriptum eſt.

8. Maij.

QVo tempore Maximianus Imperaror impius in Mediolanenſi ciuitate atrocem in Chriſtianos perſecutionem excitabat, fuit illic miles quidam, natione Maurus, Victor nomine, egregia profectò in Deũ pietate & fortitudine eximia: qui de religione Chriſtiana apud Imperatorem accuſatus conſtanter fidei ſuæ profeſſionem edidit. Cuius virtute conſtantiaque commotus Imperator

Victor apud Imperatorẽ

conſtãter ſe Chriſtianũ profitetur.

& in furorem conuerſus horrendas illi minas ſu-
pliciaque propoſuit, niſi dijs ſacrificia offerre p-
poneret. Cumq; contemptis minis atque tormen-
Victor iterata voce reſponderet, Chriſtianus ſu
& Chriſto, cuius ſpiritu nutrior, me totum ab
eunte ætate conſecraui : & vnica mea ſalus &
tus Chriſtus eſt: miſſus in carcerem ſex diebus
déque noctibus omni cibo potuque deſtitutus ſ
lorem pertulit. Septimo verò die tribunali ob
cùm eadem, imò maiore animi conſtantia, im
deorũ ſacrificia execraretur fuſtibus cæſus e
cone voce maxima aſſiduò clamante: Sacrific
quibus Imperator & omnes, diuinos merito
res attribuunt. At martyr contrà vocem e
clamabat : Iam dixi, iterumque dico me da
non ſacrificare, ſed vni Deo, cui meipſum ſac
um laudis offero. Tunc Imperator eum in car
abduci iuſſit : vbi toto triduo exacto iterum
tamen vocatus eſt. Adfuit martyr alacritate
dibili & ſacrificare iuſſus reſpondit : Profe
ſtimo & ſanctiſſimis Chriſtianæ religionis
quibus initiatus ſum, & hac mea canitie in
eſſe, vt à te homine corruptibili & nulli n
mitati obnoxio coactus collatam mihi à C
gratiam deſeram. Hoc dicto non ſegniter p
tus Imperator iterũ fuſtibus martyrem ſ
citer mactari iuſſit. Sed martyr omnes plag
peo orationis excipiens tyrannum irridebat

Mittitur in carcerem.

Fuſtibus cæditur.

Iterùm fuſtibus cæditur.

Ea cõtumelia fractus Imperator rurſus c
ceribus mancipari iuſſit : & Anolino, qui ei
lijs erat, mandauit, vt martyrem quoquo m
ſuam ſententiam pelliceret. Et ille quidem
continuò homines dicendi fallendique ſ
tos, qui multis blanditijs & promiſſis inge

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

martyris animum pertentabant, ſed nullo prorſus
operæ precio. Tunc verò Imperator furore incenſus omnia tormētorum genera expediri & in martyris conſpectum adduci præcepit. At Victor: Hæc quidem, inquit, ô Imperator, mihi tormenta minantis, ſed longè tibi maiora, in iuſto illo extremi iudicij die, à Deo parata ſunt. Imperator non ferens hanc dicendi libertatem ſimulque ratus ſe contumelia affici, iuſſit feruenti plumbo totum martyris corpus perfundi. Sed accidit vt orante martyre, plumbum inſtar aquæ è fonte manantis corpus eius refrigeraret. quæ res ingentem ipſi Imperatori admirationem commouit. Vindictæ tamen cupiditate inflāmatus ad Vercellinam portam abduci mandauit. Milites autem cùm ibidem Imperatoris ſententiam in martyrem diutiùs expectarent ſomno oppreſſi martyrem indè abeuntem non ſenſerunt. Expergefacti verò eum inſecuti ſunt atque in ſtabulo ante equorum ora precibus intentum inuenerunt.

Bulliente plumbo perfunditur.

Tum verò varijs eum iniurijs afficientes foras duxerunt: ac tandem Imperatoris ſententia capite damnatum, in ſylua, quæ Dunlinus vocabatur, truncarunt. Cùm autem ad ſupplicium raperetur conuerſus ad carnifices: Dicite, inquit, Imperatori hoc anno illum è vita abiturum. Vt verò ad locum cædi deſtinatum ventum eſt, oculis manibuſque ad cælum ſublatis, dixit: Gratias ago tibi Domine Ieſu Chriſte quòd me à ciuibus meis Nabore & Felice Sanctis tuis non ſeparaueris. Quo dicto intrepidè ceruicem gladio ſubiecit. Imperator autem vt martyris gloriam ſempiterna obliuione inuolueret, corpus eius beſtijs deuorandum obiecit. Sed illæ nullā non modò feritatē ſacris reliquijs in-

Fuerunt hi martyres ētiā Afri idcirco ciues ſuos vocat.

tulerunt, ſed etiam intactum inuiolatumque ab in-
curſu ſceleratorum hominum conſeruarunt. Tum
Imperator tanta rei nouitate ſtupefactus, ſepultu-
ræ honorem martyri conceſſit: quem Marinus an-
tiſtes non longè ab ea ſylua, belluis & feris ei lo-
cedentibus, qua potuit reuerentia impendit. Ego
Maximianus notarius, ab infantia Chriſtianus, q
licèt paganiſmi iuramento me cõſtrinxerim, tam
hoc martyris certamẽ, quod coràm oculis inſpe
noctu ad luminaria in ſcriptis redegi, & fideli n
ratione ad poſteritatem tranſmiſi.

Porrò Gregorius Turonenſis magnificam in
huius martyris memoriam apud Mediolanen
vrbem eſſe teſtatur, quòd ſæpiùs vinctos ab e
ſtulis diſſoluat, captiuosq; liberos abire permi
Et quidem Apollinaris cùm interfecto apud vrb
Romam Victorio Duce, ab incolis loci illius
vlla vnquam redemptionis ſpe, in captiuitatem
riperetur exilioque mulctatus apud Mediolan
degeret, & adueniente S. Victoris feſtiuitate v
lijs intereſſet, proſtratusque coram ſepulcro Sa
impenſiùs oraret: audiuit duos quoſdam pa
familiari colloquio admirandas martyris vi
prædicare, alterumque alteri certò affirmante
nocte quendam à miſeranda captiuitate eu
martyris virtute abſoluendum. His auditis A
naris quaſi quodam auſpicio ex Dei nutu adm
tus iterum atque iterum ad martyris proc
tumulum orauit: vt ſaluus in patriam abi
poſſet. Moxque vocato puero equum ſterni p
pit, quo conſcenſo præſidio beati martyris e

Turonenſis de gloria martyrum lib. 1. cap. 45.

Vigiliæ in eccleſijs in feſtis Sanctorum.

VITA S. STANISLAI EPISCOPI C
couienſis & Martyris, ex ea quæ eſt prolixè p
Ioann

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ioannem Longinum Canonicum Cracouienſem. Paſſus eſt anno Gregorij Septimi Romani Pontificis ſeptimo, à quo rex impius eius interfector regno, ſolẽni ritu priuatus eſt, regnũq́; ipſum ſacris eſt interdictũ.

STaniſlaus apud Polonos in territorio Craco- **8. Maij.**
uienſi pago Sciepanouio, ex ſe quidem obſcuro
ſed illius ſanctitate illuſtri & celebri ortus,
parentes habuit pietate nõ minus quã generis nobi-
liſſime preſtantes. Patri eius VVeliſlao, matri Bognę **Patria & parentes eius.**
nomen fuit, quos non modo generis ſplendor & rei
militaris gloria, ſed multò magis inſignis religio
cum raro quodam de omnibus benèmerẽdi ſtudio,
coniuncta commendabat. Cùm id temporis rara a-
pud Polonos templa viſerentur, illi pro eximia ſua
erga Mariam Magdalenã deuotione, ſacram in ho-
norem illius ædem exſtruxerunt, quam non modò
ampliſſimis prouentibus, aureis & argenteis vaſis,
veſtibus ſacris, ſed ſuis etiam precibus & aſſiduo
orationis ſtudio ita illuſtrarunt: vt vita illorum non **Pietas eorũ eximia.**
multũ à monaſtica perfectiõe diſcrepare videretur.
Sed cùm multę eis & opes & copiæ ſuppeterent,
ſterilitatis incõmodo eę obſcurari videbantur:
adeo vt ab omni ſpe prolis excluſæ eſſent. Iamq́;
ſeptimum in matrimonio agebant annũ, cùm præ-
ter omnem exſpectationem grauidam ſe ſentit; ac
die quodam poſt luſtratos meridie greges domum
appropinquans, haud procul ab ædibus abſq; vlla ob-
ſtetricis opera idque ſine vllo debilitatis aut dolo- **Naſcitur Staniſlaus.**
ris ſenſu filium peperit, quem ſtatim in fonte ablu-
tum incolumis domum aſportauit. Indè baptizatus
in æde S. Mariæ Magdalenæ Staniſlaus vocatus
anno Dñi milleſimo & triceſimo, regnãte apud
Polonos Meiciſlao Primo, anno regni eius tertio.
Poſtquàm autem parẽtes eius tali ſe filio auctos

 vide-

viderunt, pari conſenſu perpetuam Domino con-
nentiam vouerunt, eamq́ue ad extremum vitæ ſpi-
ritum cum non mediocri ſanctitatis laude conſe-
uarunt. In ipſo verò puero, teneriori infantia iam
perfuncto, ſæpè obſeruatū eſt, illum molliori ſtra-
to relicto, ſuper nudam humum aut paleas cubare.
Hinc ab vtroque parente, egregiam pueri indolem
admirante, nihil quòd ad concepta pietatis fomen-
ta magis magisq́ue promouenda vtile eſſet, præter-
miſſum. Et quidem vt primum per ætatem lit-
teris & diſciplinis liberalibus traditus eſt im-
dus, quas ille propter ingenij felicitatem ac me-
riæ tenacitatem mira eſt facilitate conſecutus.
ta illi grauitas, modeſtia & pudor in ſermon-
tu & actionibus inerat, tanta ad virtutem pro-
ſio: vt viri etiam grauiſſimi doctiſſimique ad
rationem & amorem eius prouocarentur. In
rili & tenera ætate tanta erat erga pauperes
gnitate, vt quicquid bona parentum volunta-
terat, pauperibus elargiretur, facilè daturus
ni præceptorum ſeueritate puer modeſtus
bundus vetaretur.

Indicia futuræ ſanctitatis eius.

Poſtquàm verò adoleſcentiā ea modeſtia
rum ſanctitate & grauitate exegit, in ipſo
tis flore incredibili diſcendi ſtudio flagran-
tiam Pariſiorum ſe contulit, vt ætatem ſuam
re diuini pariter & humani iuris cognitione
naret: vbi cùm vberrimos in vtraque facul-
ſanctioribus etiam vitę diſciplinis feciſſet p
ſus, cœpit monaſticæ vitæ cupiditate flagra-
Dominus, qui ad maiora eum certamina
bat, id minimè permiſit.

Proficiſcitur Pariſios ſtudiorum gratia.

Septennio Lutetiæ in ſtudijs conſumpto,
loniam cum inſtructa bibliotheca reuerſus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vtroque parente mortuo, cùm ſe locupletem cerne-
ret adire hæreditatem omnes opes ſuas in pauperes Diſtribuit
inſigni liberalitate diſtribuit, vt illis abiectis ſarci- ſua pauperibus.
nis expeditiùs Domino ſeruiret. necdum enim om-
nem monaſticæ ſuſcipiendæ vitæ cogitationem de-
poſuerat: ſed hærebat animo, quam viuendi ratio-
nem potiſſimùm ſectaretur, cùm monaſtica quidẽ
videretur tutior & tranquillior, ſed contrà formi-
dabat abſcondere credita ſibi à Domino talenta. Ea
tempeſtate eccleſię Cracouienſi pręerat Lambertus
Zula, qui Aaroni ſucceſſerat, nolensque, de more,
pallium à Pontifice Maximo petere, id effecerat, vt
ea ſedes deinceps nõ Archiepiſcopos ſed Epiſcopos
haberet. Is vbi cõperit Staniſlaum fluctuare animo
in vitæ inſtituto ſuſcipiẽdo, ad ſe accito perſuadet,
vt in Clerum ſe ſinat coaptari, creatq́; eum Craco-
uienſis eccleſię Canonicum, ac deindè etiam auctor Fit Canonicus & Sacerdos.
fuit, vt ſacerdotio initietur. Quo in ſtatu omni-
bus ſui ordinis hominibus, optimis exẽplis pręfuit.
Verò etiam cõcionandi munus obiens plurimos à
corruptis moribus ad honeſtatis ſtudiũ traduxit, &
Dei amorẽ incendit; eò magis faciliusq́; quò lon-
gius ab omni arrogãtia eius doctrina aberat, eximia
vitæ ſanctitate ac morũ integritate mirificè ornata.
Hinc Lamberto Zula ex rebus humanis diſcedẽ-
te anno Dñi milleſimo ſeptuageſimo primo, menſis
Nouemb. die quinto & viceſimo omniũ ſuffragijs
ad Epiſcopalem cathedram euocatus eſt. Ille verò Succedit in
cùm diebus non paucis reſiſteret, ſuosq́; humeros epiſcopatu
ad ferendo oneri impares clamaret, precibus ta- Lamberto
men & lachrymis virorũ ornatiſſimorũ expugna- Zula.
tus tandẽ ceſſit, non abſque metu & tremore; veri-
tus ne diuinæ reſiſteret volũtati, quæ per tot ora &
ſuffragia ipſi innoteſceret. Confirmatus igitur ab
Alexan-

Alexandro XI Pontifice Maximo eiuſdemque iuſſu conſecratus animum ad eccleſiæ illius gubernacula ità adiecit, vt cunctis ſe virtutibus inſtructum declararet. Nihil ſibi præclariùs & præſtabiliùs ducebat, quàm per omnẽ vitam Saluatoris inſiſtere veſtigijs: Et quidem ante omnia pauperum, pupillorũ ac viduarũ cura illi aſſidua fuit, adeò vt domus illius ægris & egenis plena ſemper videretur. Calamitoſorum hominum & iniuria oppreſſorum cauſas acriter tuẽdas ſuſcipiebat. Habebat ad beati veſtri Pontificis morem viduarum omnium ſuæ diœceſis nomina conſcripta, quibus pro facultatum ratione ſubueniebat; omnes epiſcopatûs ſui prouentus in pauperum & viduarum ſolatia conferebat. Nec eo pietatis ſtudio contentus frequenter eiſdem ad menſam ſedentibus, excluſa famulorũ turba cibum potumque miniſtrabat, ac pari charitatis officio ſordidos pedes nixus genibus abluebat. Ad condonandas autem tolerandaſque iniurias fuit ſanè paratiſſimus, adeò vt nunquam perturbati animi indicium dederit, ſed quibuſcunque potuit modis pro maleficio beneficium reddiderit.

Benignitas eius in pauperes.

Humilitas egregia.

At verò eo modo ſanctiſſimo viro ſe comparante, & tum doctrina, tum vitę ſanctimonia omnibus prælucente, & in ſumma trãquillitate munus ſuum exercẽte, hoſtis antiquus eccleſiaſticam pacem lætis creſcere ſucceſſibus, ſanctique Præſulis virtutes & ſtudia abſque liuore florere, diutiùs paſſus non eſt. Sedebat ea tẽpeſtate apud Polonos ad regni gubernacula Boleſlaus eius nominis ſecũdus, qui multis rebus præclarè geſtis, & militari quoque gloria non minùs quàm pacis laudibus inſignis, partam tamen eximia virtute gloriã effrænata quadam in venerem propẽſione obſcurabat. Nam

Boleſlaus rex Poloniæ.

rerum felicitate elatus, ad explendam carnis libi-
dinem, ſua minimè contentus vxore, virgines &
matronas ingenuas, primò quidem clàm cōſtupra-
uit, ac poſteà immenſa malæ conſuetudinis mole
preſſus perfricta planè fronte ſemper in deteriora
prolabebatur. Ea res quanquàm grauiter procerum
offenderet animos, nemo tamē regem obiurgare au-
ſus fuit. Solus Staniſlaus inani timore poſtpoſito, Staniſlaus regem cor-
& mortis periculo cōtempto, omnibus excluſis ar- ripit.
bitris regem adit, & conſtanter, in quantam ſit pro-
lapſus turpitudinē exponit, docetque, ni protinùs
effrenatam libidinē coërceat Deum pariter & ho-
mines ſe infenſos habiturum: ac ſibi ſuoque regno
extremam ignominiam cum certa pernicie immi-
nere. Oſtendit etiam quātam non modò animæ ſed
corpori etiam fœditatem vitium illud adferat, &
quantam de eo vindictam cùm in alia, tum in hac
vita Deus expetat. Rex etſi non mediocriter incan-
deſceret, attamen non ignorans Staniſlaum præci-
puum iuſtitiæ cultorem, multaq; virtute illuſtrem,
nullis minis vel terroribus ceſſurū, interim ſe com-
preſſit: animique furorem ficta lenitatis ſpecie diſ-
ſimulauit. Verùm mox ab eius receſſu conceptum
animo furorem expromere cœpit & præcipuos au-
licæ nobiles obteſtari, ne tantam, vt ipſe interpre-
tabatur, iniuriam inultam paterentur: quorum pe-
ſtiferis adulationibus incitatus effrenatiùs etiam
quàm ante in fœdas libidines, poſthabita ſalute & Immane fla-
exiſtimatione ſua, proſilijt: adeò vt feruentis cupi- gitium regis
ditatis impetu victus Meciſlai nobilis in Siradienſi
regione viri vxorem nobilem æquè atq; pudicam,
ſua militum manu, abripuerit & fruſtrà recla-
mante, atque rei indignitatem queritante marito,
ad ſuam libidinem fœde abuſus fuerit.

Hæc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hęc aliaque cùm per ſummam indignitatem rex nefarius patraret, & omnes regni proceres iniqu facinoribus in grauiſſimum ſui odium prouocaret, nemo tamẽ vel epiſcoporum vel procerum inuen tus fuit, qui regem pijs monitis ab inſtituta perditi onis via reuocare vel ſui eum officij cõmoneret de deret. Solus Staniſlaus animo ad martyrij certam parato, cõtra multiplicem impietatis rationem pu gnabat, regemque intrepidus ſecundo, adiunctis vtriuſque ordinis viris adijt, atque, ni protinus re piſceret, fulmen excommunicationis ei intermi tus eſt. Tùm verò rex in furorem rabiemque co ſus, contra pia monita horrendas minas cum bili verborum tonitru eiaculatus eſt. Sed Stanis eiuſmodi tempeſtate verborũ nihil motus per bat in admonendo, docens atque obſecrãs vt la pauliſper mentem indueret, & imminentem di iudicij furorem dignis pœnitentiæ operibus a capite ac toto denique regno auerteret. Hęc po ma Staniſlai ad regem oratio quàuis a cæteris gno cum vocis applauſu exciperetur, eiuſque p dentiam & animi conſtantiã admirarentur om regis tamen animum libidine occupatum nihil uerunt: ſed cùm illius ſancti viri tam ſapiẽtem incantantis voces ampliùs ferre non poſſet, p piti furore è ſolio exiliens immaniter ſe à Sta lao læſum vociferatus eſt, atque omnibus mod latas ſibi iniurias cum iureiurando vindicatur proteſtatus.

Staniſlaus ſecũdo corripit regem & excommunicationẽ minatur.

Nec mora communicato cùm proceribus & licis quibuſdam concilio, vindictæ cupiditate a ter inflammatus omnes vlciſcendi modos inqu uit. ſed cùm in virum inculpata vitæ & morum tegritate vallatum, nulla omninò nè tenuis qu

cri-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

criminis ſuſpicio caderet totus ad fraudes & calumnias conuerſus eſt: nihilq́ue non fecit vt virum ſanctiſſimum per ſummam iniuriam atro carbone notaret: & apud populum vniuerſum ſempiterna ignominia afficeret. Emerat vir beatus in tractu Lublinenſi pagum Petrauinum, à Petro quodam equite, vnico pagi eius hærede, quem Cracouienſi eccleſiæ, precio eius integrè perſoluto, adiunxerat, eumque iam propè triennio abſque vllius infeſtatione poſſederat. Et quia ſacer Antiſtes ex ſua fide & ingenio aliorum etiam fidem probitatemq́ue metiebatur, neglectis actorum publicorum inſtrumentis, nudis teſtibus ſibi cauerat. Id vbi comperit rex, vocatos ad ſe Petri nepotes, ad quos pagus ille iure hæreditario deuolutus eſſet, hortatur vt epiſcopũ de vniuerſa hæreditate ſua apud ſe deferant atque in ius trahant: additq́ue ſe facilè minis abſterriturum teſtes, quorũ fide maximè nitebatur Staniſlaus, ne auſint pro illo teſtimonium dicere. Hac illi ſpe animati & præda allecti negotium faceſſunt viro ſancto, eique per ſummam audaciã & iniuſtitiam contra legem litem intentant.

Boleſlaus rex molitur fraudes in Epiſcopũ.

Citatur itaque ad iudicium antiſtes, cui rex ipſe, vt tum more receptum erat, præſidebat, & ab aduerſarijs accuſatur, quód præter ius in eorum hæreditatem inuaſerit. Reſpondet vir ſanctus ſe optimo iure eam ſibi vendicare, pecunia Petro illorum auo numerata. Negant id aduerſarij. Promittit ille ſe teſtes producturũ: nec id recuſatur. Sed vbi ventum eſt ab eis dicendum teſtimonium, illi præ timore obmuteſcẽtes ne malè à rege mulctẽtur, virum ſanctum per ſummum ſcelus deſtituũt. Iam res ad occaſum tẽdebat & Epiſcopi res in periculo verſabatur. Lætabatur rex, lætabãtur aduerſarij,

Staniſlaus ad iniquum citatur iudicium.

qui

qui opimam prędam iam ſpe magna deuorauerat
Anxius interim vir Dei, omni auxilio humano de-
ſtitutus certam in Deo fiduciã repoſitam habebat.
Tandem eius inſtinctu animatus, coram rege & to-
to illo conuentu promittit ſe poſt triduum teſtem
veritatis producturum, ipſum Petrum, licet iam
triennio vita functum: quę res miraculi & ſtupor
plena, apud poſteros ob credẽtium imbecillitatem
plus admirationis fortaſſe, quàm fidei habitura eſt.
Ijs verò auditis, primò quidem ſtupent omnes,
poſteà rei, vt ipſi putabant, impoſſibilitate ma-
penſata, in riſum verſi, ſibilis & ſannis virum
tanquàm parùm mentis ſuæ compotem exci-

Antiſtes cõfugit ad auxilium diuinum humano deſtitutus.

Intereà Staniſlaus veſte indutus cilicina, tri-
no ſuis indicto ieiunio cum clericis & paucula-
in Petrauinum diſcedit pagum, & coram alta-
proſternens multis cum lachrymis diuinam co-
nenter opem implorauit. At verò vbi ſponſio-
luxit dies, re diuina ex more peracta, pontifica-
dutus veſte accedit ad Petri ſepulcrum, amo-
per miniſtros humo, ſubmittit ſe in genua, &
magna cum fiducia ad Deum precibus, pa-
manu contingit cadauer, iubetque illum Petr-
puluerem planè redactum in nomine Patris
& Spiritus ſancti à mortuis reſurgere, vt ver-
filijs hominum proſtitutæ & deſertæ teſtim-
perhibeat. Confeſtim reuiuiſcit homo & in-
corpore è monumento tanquam à ſuaui e-
ſomno, prodit. Tùm Staniſlaus apprehẽſa ma-
nu, chlamyde circundatum in præſentiam
regis, & ait: En Boleſlae rex, hunc ego teſtem
co venditionis & emptionis, & perſoluti
quod ille pro pago ſuo exegit. Magnus fiebat
ſium concurſus certatim rediuiuum intuen-

S. Staniſlaus excitat defunctum à mortuis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

um, omneſque rei nouitate attoniti ſublato ad cum clamore diuinum miraculum collaudabant. verò Petrus ille in vitam reſtitutus ſic regem compellauit: Ego ad preces Staniſlai iuſſus à Deo os redire, ad tuum hic teſtis & euictor aſſiſto tribunal, palàque confirmo me pagum Petrauinum pecunia vendidiſſe, neque iſtos meos nepo- quicquam in eo iuris habere, ſed Staniſlao ab il- lo malo calumniam adhiberi. Et mox conuer- nepotes & teſtes: Quis, inquit, vos furor huc git, vt alij calumniando, alij veritatem celando, ſcelere obſtringeretis? quod niſi digna pœ- dilutũ fuerit, grauiſſima vos Dei vindicta, hac, & futura manet vita. Illi incredibili ſtu- oppreſſi obtumeſcebant. Rex verò tam euidẽti culo compulſus, quamuis non abſque multo a- felle & moleſtia, pagũ Staniſlao adiudicauit. ita geſtis beatus Antiſtes ad pagum Petraui- abijt cum Petro. Vtque ad ſepulcrum ventum ine, ait, Petre, vt gratitudinis ergô aliquot ti- os vitæ à Domino impetremus? Cui Petrus, quit, Pater ſancte, vitam hanc, quã mortem appellẽdam cenſeo, nequaquàm expeto: ſed qua præſente Dei vultu frui poſſum. Nam iuſto Dei iudicio hactenus Purgatorij pœ- peſſus ſum, attamen ſpero breui me ad ſupe- migraturum. Tu quæſo, mi pater, ora pro ad citò fiat: aut ſi iuſtitia non permittit, ali- ſupplicij tempore minuatur. Promiſit Sta- curaturum quod petebat, & ille rediens ulcrum animam rurſus expirauit.

Reſuſcitatus regem & alios alloquitur.

us tam illuſtris & præclari miraculi fama, Staniſlai nomen apud Polonos & exte- berrimũ reddidit; ſed regis etiam furorem

& libidinis flammam nonnihil repreſſit: quicquid
illa conuerſio nullo pietatis fundamento ſtabili
non potuerit eſſe diuturna. nam cùm poſtea nou
ex Ruſſis victoriam adeptus fuiſſet, in fœdiſſim
rurſus cum ſuis militibus libidines prolapſus e
& totus deindè ad ingenium & priſtinos mores
uerſus, tyrannidem in ſuos exercere cœpit; co
impietatis prorupit, vt nullis ſe monitis vel p
bus ad ſanitatem reduci pateretur.

Iterùm corripit & monet regem Stanislaus.

Tùm verò iuſtitiæ zelo inflammatus Sta
omni prorſus formidine calcata ad regẽ, mu
cerum & militum ſtipatum caterua, reuere
prolixa admodùm oratione animum eius
piſcẽtiam flectere nititur: ampliſſima Dei,
rigat, promittens munera, ſin verò in ſuſcep
lere & dementia perſiſtat temporarias ſimul
ternas ſibi fuiſſe à Deo pœnas conſtitutas
cet. Sed rex praua ſcelerum conſuetudine
tus, omnem animi medicinã reſpuebat, & i
medicum maiori iræ impotentia excãdeſcen
tumelias & minas iaciebat. Sed Staniſlau
tumelijs & maledictis conſtantior effectu
contra furibundum regem precibus & mon
gnabat, & vltrices gehennæ flammas prop
Sed rex omni ſaxo durior, cùm ſui ſimilis p
ret vir ſanctus ad extremum, fulmen eccleſ
ei interminatus eſt. Quod rex vſqueadeò
tulit, vt cum fremitu quodã & indignis ve
iniurijs repentinum ei interitum moliretur.

Rex ei mortem minatur.

At vir ſanctiſſimus qui iampridem mag
tyrij deſiderio flagrabat, tàm præſenti mort
culo nihil penitùs permotus, multò etiam
quam antè ad procurandam regis ſalutem &
nicæ gentis libertatem tuẽdam accendebatur

integras ſæpè noctes in precibus & lachrymis & ſpirijs exigeret: & mille modis impendétem Poloniæ regni ruinam auertere niteretur. Tandem verò cùm cerneret regem per omnia flagitiorũ genera ſemper impudentiùs vagari, neque vlla lenitate & manſuetudine ad ſaniorem mẽtem reuocari poſſe, ab eccleſiæ corpore eum ſeparauit & præcidit, ac tanquàm dira cõtagione infectum ab ingreſſu templi excluſit. Ea res cùm ſoleat medicinæ faciendæ cauſa id genus deploratis hominibus adhiberi, crudeli & libidinoſo regi adeò furorem auxit, vt planè deliberârit crudeliſſimo ſupplicij genere ſanctiſſimum virum è medio tollere. Auxit verò impietatẽ quòd etiam anathemate percuſſus nihilominùs per ſummam impudẽtiam diuinis ſe officijs ingereret: & palam, in odium & contemptum Staniſlai ſingularem quandam turpitudinem ſuam, quam humanæ aures ferre non ſuſtineãt, in ocu̾los omnium pateret, non contentus infando & nimis execrando ſcelere priuatim ſe contaminare, niſi id etiã publicè oſtentaret. Vidit hoc & indoluit Staniſlaus & contremuerũt renes eius, nec zelus illius tantam nequitiam diſſimulare potuit. Iuſſit igitur, vt præſente rege diuina in eccleſia ceſſarẽt officia, & ipſe pio zelo ſecundum iudicium legis Apoſtolicæ accenſus, ornamẽto, quo ille impurus abutebatur, ornatum ſuis ipſe manibus detraxit, & nares ei auribus amputauit. Tum verò rex incredibili furore accenſus, viam omnẽ modumq́; excogitare cœpit, quo imprimum animum ſuum acerrima vindictæ cupiditate exulceratum epiſcopi ſanguine ſanaret. Erat haud procul Cracouia templum in editiori loco diuo Michaeli Archangelo ſacrum. In id ſanctus antiſtes diuinum peracturus ſacrificium, ſe

Staniſlaus regem excõmunicat.

Zelus Staniſlai admirandus.

Templum S. Michaelis.

receperat. Id Boleſlaus vt comperit ratus iam adeſ-
ſe opportunitatem patrandæ cædis celeri gradu, ne
fuga elaberetur Staniſlaus, ſuis ſtipatus ſatellitibus
eò aduolauit, & armatos, qui ſacrificantem inte-
merent, milites in adyta templi immiſit. Illi quam-
uis audacia ſatis feroces & amentia præcipites
ruerent, mox tamen, dum ſtrictis enſibus niterentur
ferire epiſcopum, immodico terrore correpti,
ſupini in terram cadunt, humique reptantes e tem-
plo ſe euoluunt. Rex illorum increpans ignauiam,
iubet eos ad facinus edendum redire: redeũt illi,
ſed rursùs humi proſternuntur. Iterum exeuntes ter-
tiò cogit rex templum ingredi, nec audent re-
reuerſi obrigeſcunt omnes, & maiori, quàm an-
impetu collabuntur. Tertiò egreſſi ad regem,
cant quid ſibi acciderit, aiũt Staniſlaum diuina
tute ſeruari. Boleſlaus furoris ſui ſtimulis agita-

Boleſlaus rex manu ſua S. Staniſlaum crudeliter interficit.

& minacibus verbis milites ſuos ignauię inſimulans
ipſe ſtricto enſe ferociter irruit, ſanctumque
lem altari aſſiſtẽtem, quanta poteſt vi maxima
dio percutit, & palpitantem adhuc ſuis ipſe ma-
bus naſo, genis oriſque partibus, vt deformis
pareret, nefariè ſpoliat. Deinde corpus e
templo extractum militibus ſuis concidendum
dit. Illi priorem ignauiæ, vt putabant, maculam
piaturi certatim in ſacrum illud corpus gladijs
pugionibus ſęuiunt: dexterã amputant, caput
cant, coronam capitis, quam raſo capite re-
cerdotes, gladijs excindunt, ac poſtremò
corpus in ſexcentas partes crudeliter diſſecant.

Corpus S. Antiſtitis miſerè laniatur.

tamen hac totius corporis diſſectione crude-
tentus impius rex, iubet membra ſecta in varias
ſpergi partes, vt à beſtijs & volucribus deuorarentur,
vetuitque ſceleratus, graui propoſita pœna, ne

uſum doloris ſignificationem in morte antiſtitis e-
derepræſumeret. Cumque ad iuſſa capeſſenda pro-
currerent milites, & iam longè lateque ſacros artus
diſpergerent, eccè digiti vnius articulus in flumen de-
lapſus à piſce deglutitur. Atque vt celebritatem no-
minis eius & ſanctitatis famam aboleret penitùs,
aut ſaltem obſcuraret, fictis criminibus omnia eius
facta virtutesque præclaras calumniando peruerte-
re conatus eſt veritus: prorsùs vt vir ille in vniuerſo re-
gno ſanctiſſimus omnibus paſſim ludibrio, & qui-
dem menſarum ludus ac vulgi fabula eſſet.

Sed omnipotens Deus non paſſus eſt tam fœdè
ſanctiſſimi martyris ſui exiſtimationem lacerari.
Nam altera ab eius cæde die, cùm iam ſacrum cor-
pus à feris & auibus putaretur abſumptum, eccè à
quatuor mundi partibus totidẽ raræ formæ & ma-
gnitudinis aduolarunt aquilæ, quæ magno ſtudio
noctes omnia circumuolantes cõtra incurſum & vim
ferarum ſacra Præſulis membra tutatæ ſunt. Vide-
runt etiam viri religioſi nocte, quæ necem eius ſe-
cuta eſt, miri ſplendoris radios in omnes corporis
diſſecti partes cælitùs effundi, totidemque ſingulis
locis ardere lãpades, quot illic partes corporis ha-
bebantur. Hæc verò triduò non ſolum rumore vul-
gata, ſed crebrò etiam à fidelibus conſpecta, quoſdã
Eccleſiæ Cracouienſis Canonicos & primores, non-
nullos etiam fide integros & conſtantiores laicos a-
nimarunt, vt contemptis regis minis, ſacras partes
accuratè colligerent, ſingulasque apto naturæ
ordine inter ſe coniungerent. Ibi tum contigit mi-
raculum omni admiratione digniſſimum. Nam ſi-
mulatque id ità factum fuit, corpus diuina protinùs
virtute adeò integrum conſpectum eſt, vt nulla in — Præclarum ſanè miraculum.
eo cicatricum veſtigia apparerent. Tanta verò odo-

ris ſuauitas indè prodijt, vt omnium nares ea mi-
ficè complerentur. Auxit etiam miraculi magnitu-
dinem vnicus ille digiti articulus, quē ante à piſce
deglutitum diximus, qui, lumine quodam piſcem
prodente, inuentus & corpori poſteà adiūctus fu-
Fuit autem ſacrum corpus hoc modo reſtitutum
in ædem ſancti Michaelis honorificè quidem, &
regis obſtante furore, ſine luctu aut ceremon
ſepulcum. Ipſum verò ſepulcrum aſſiduis no
bus cæli luminaria illuſtrabant, & quotidiana
racula magis magisque ſanctitatem viri teſta
tur.

Poſtquam verò rumor nefandi facinoris ad
gorij VII Pōtificis Maximi aures perlatus eſt,
Pontifex & Cardinales multo tempore in luctu
mœrore ob immanem tam præclari viri nec
verſati ſunt: & regem ſceleriſque miniſtros
ne excommunicationis percuſſit, ac totum d
regnum interdicto ſubiecit, regioque honore
auit. At Boleſlaus in inſtituto mentis furore
tinacia perſeuerans Pontificis anathema toto
nio pro nihilo putauit, donec diuina perurge
dicta, proſperi ſucceſſus in diuerſum muta
Etſi autem Pontificis anathema animum ei
cruciaret plurimùm, plùs tamen rumore ill
de luminaribus & lāpadibus cælitus ad mon
tum Stanislai ſubmiſſis, ferebatur, torque
eſt. Et quidem cùm nullam rumoribus fi
adhiberet, vt certiùs aliquid cognoſceret, ip
oculis è ſpecula arcis Cracouienſis ea lumina
dit, & lampades è cęlo ſupra ſepulcrum deſce
tes cōtemplatus eſt. Tùm verò ferocitas anim
nihil compreſſa patrati ſceleris grauitatem
ruit, & in ſummum ſuiipſius odium tum
Exag

Gregorius Pōtifex VII regem excōmunicat, & regnum interdicto ſubijcit.

Exagitabant eum die nocteque ſcelerum furiæ, adeò vt nec cibum nec ſomnum placidè capere poterat. Tandem cùm diutius vrgentes conſcientiæ ſtimulos ferre non poſſet, & à ſuis ſibi metueret, cum ...cono filio & quibuſdam alijs fuga ſibi ſalutem quærens, in Hungariam ad Ladiſlaum regem ſe recepit: à quo ſane licèt honorificè exceptus & humaniter aliquamdiu habitus ſaluus tamen, diuina vltione perſequente, diu cõſiſtere non potuit. Nam ſecundo exilij anno ſubito languore correptus & amentia percuſſus, ſyluas & loca auia petijt, vbi à proprijs canibus, cùm repentina morte præcinctus eſſet, fertur deuoratus. Ita vt quod beato Staniſlao ille ſtruxerat, in ſuo cadauere ſtupendo Dei iudicio perpeſſus ſit. Plexi ſunt diuinitùs ...modis, qui ei in ſancti viri nece ſocij fuêre. Succeſſit ei Vuladiſlaus frater eius, ſed nequaquàm cum regio munere regium ſibi nomen vſurpare auſus fuit. Eſt autem hoc inprimis memorabile quòd toto decennio ab interfectione beati viri ſingulis noctibus luminaria & lampades cælitùs demiſſæ, ardere viſæ ſunt.

Diuina vindicta in Staniſlaum.

Decimo autem ab eius martyrij anno imperauit ipſe ſanctus per viſum nobili cuidam matronæ vt ...am ipſius corpus per Lambertum epiſcopum eius ſucceſſorem in ædem primariam transferri curaret. Creditum eſt illi matronæ, quòd eius dicta a...mam teſtimonijs fulcirētur. Aperto igitur monumento mira odoris ſuauitas inde effuſa eſt, & ſacræ reliquię in ſummam ædem Cracouienſem Epiſcopi ipſius & Canonicorum humeris importatæ ſunt anno ſalutis milleſimo octogeſimo octauo, quarto Kalendas Octobris.

Translatio corporis eius.

Plurima deindè meritis beatiſſimi viri edita ſunt

miracula, quorum è multis vnum ſilentio præteri-
non poſſumus. Cùm diu multumque laboratum eſ-
ſet ſub Innocentio IIII Romano Pontifice vt in
Sanctos referretur, & Cardinale Oſtienſi Rainaldo
(qui poſteà Innocentio ſuccedens, Alexãder dictus
eſt) admodùm repugnante res effectũ obtinere non
poſſet, Cardinalis morbo correptus, à medicis in
vitæ deſperationem vocatus eſt. Hoc morbo di-
es aliquot laboranti, apparuit S. Staniſlaus vigilan-

Præclarum miraculũ.

ti & decumbenti cum multo ſplẽdore & gloria, iu-
bens vt in ſignum ſanctitatis ſuæ quamprimum ſa-
nus è lecto ſurgeret, & etiam atque etiam vetans
nè deinceps pijs aliorum conatibus obſiſteret. Ea
res adeò permouit Cardinalem illum, vt cũ ſuis mi-
rantibus repentinam eius ſanitatem, mox ad Ponti-
ficem Innocentium ſe conferret, eumque impẽſi-
nis etiã precibus vrgeret, vt ſine hæſitatione in San-
ctorum catalogo illum aſſcriberet. Itaque Pontifex
in eam curam intentus cùm iam coram infinita ho-
minum frequẽtia Aſſiſij, in hoc opere verſaretur, vi-
dit iuuenis cuiuſdam recenter defuncti cadauer in
templum inferri. Cumque tacitus adhuc apud ſe
Staniſlai ſanctitatem in dubium vocaret, ſtatim co-
ram altari humi ſe proſternens ſupplex Dominum
rogauit vt præſenti miraculo ſparſam vbique Sta-

Defunctus ſuſcitatur.

niſlao ſanctitatis famam confirmaret. Vix precibus
finem fecerat, cùm ecce defunctus ad vitam redijt.
Pontifex gaudio perfuſus, peracto ſacrificio Sta-
niſlaum Sanctorum catalogo dignum pronunciat,
& feſtum ei diem octauo Maij celebrandum, quo
martyrij palmam adeptus eſt, decernit. Incidit hæc
res in annum Chriſti ſupra milleſimum ducenteſi-
mum quinquageſimum cùm iam à cæde beatiſſimi
viri fluxiſſent anni centum & ſeptuaginta quinque.

Perma-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

multa indè ſecuta ſunt miracula, quibus Deus ſtum cohoneſtauit martyrem ſuum ad laudem gloriam nominis ſui, quod eſt benedictum in ſe- a. Amen.

ITA S. PETRI ARCHIEPISCOPI TA- rentaſij. ex ea quæ iuſſu Lucij Romani Pontificis à Gaufrido Abbate Altæ Tubæ conſcripta eſt Migrauit ex hac vita anno Domini milleſimo centeſimo ſeptu- geſimo primo, cùm ſediſſet annis triginta tribus.

VEnerabilis hic Petrus in Viénenſi diœceſi pa- 8. Maij.
rentibus inſigni pietate natus, paternæ fra-
ternæque virtutis æmulus in ambiguo ado-
ſcentiæ tempore mente minimè ambigua in cœ- Petr⁹ in mo-
bio Bonæuallis Chriſtianę militiæ nomen dedit: naſterio Bo-
tanta tamque eximia cõtra infenſos animarum nęuallis ſe
ſtes pugnauit vt omniũ oculis admirabilis, bre- Deo conſe-
poſt ad Stamedienſis cœnobij regimen cum Ab- crat.
nomine ac dignitate aſſumptus ſit. Quod ſanè
oris genus cùm horreret maximè, & inuitus ad-
eum dignitatis titulum admitteret, tùm
medio honorum omnium decurſu ita ſe ab omni
one & voluptatum contagione illibatum ſer-
, vt nihil eo humilius, nihil pauperius videre-
tam vt plurimùm ſimplici pane ac aqua pro- Victus eius.
ſuſtentabat, ſi quid verò obſonij eſſet idi-
pauperibus diſtribuere ſummę illi voluptati
. Hoſpites menſa illius pauperes & peregrinos Benignitas
, ijsque conuiuijs adeò delectabatur, vt quo eius in pau-
pauperior vel infirmior eò gratior aduẽtaret. peres.
tempeſtate Idraël quidam homo prauis opi- Idrael Epi-
bus imbutus Tarentaſi eccleſiæ præſidebat, qui ſcopus.
gregem ſibi commiſſum in eandem ſecum pe-
trahere conaretur maturè tanquàm arbor in-

 utilis

utilis Apoſtolica falce præciſus eſt: & in locum e-
ius Petrus ſubſtitutus; qui licèt primò totis viri-
bus illud honoris faſtigium recuſaret, tandem ta-
men Bernardi Claræuallenſis Abbatis viri ſancti-
Petrus fit E-piſcopus. te & eruditione præcipui auctoritate victus gra-
illum conſcendit: ita tamen vt de ſuſcepto vitæ ri-
gore nihil minueret, ſed potiùs indies aliquid ad-
ijceret: & ſumma contentione ad culmen non ho-
noris ſed paupertatis ac perfectionis aſpiraret. An-
te omnia verò nihil vir ſanctus antiquius habe-
quàm vt pauperes & calamitoſos homines à gr
paupertatis malo liberaret. Itaque domus illi
aula ſed veriùs xenodochium videbatur, ad q
ægri & egeni vtriuſque ſexûs commeabant, o
busq; beati Antiſtitis adiuti tantam cõſolation
vt maioré non poſſent, inueniebant. Ipſe verò q
cùnque pergeret tanta liberalitate, tanta affecti
pauperum curam gerebat, vt cùm nummis e
ſtus eſſet ſibi ipſe veſtimenta detraheret, eaq
dis & egenis largiretur.

Cùm aliquandò per Alpem (quam quidam C
lumnam Iouis appellant) iter haberet, & xeno
chium nimis inops inueniret, ſtatim propr
penſa ædificia dilatauit, & prædijs atque an
bus egregiè locupletauit, vt opportuna tran
um neceſſitati ſubſidia miniſtraret. Simile h
cium in monte, qui Læſionis dicitur, (licet
prouinciam ſuam conſtituto) pauperibus
Et in Iurenſibus ſolis pari pietate ac munif
xenodochium ordinauit. In regione Prouin
vili quodam tugurio ſecùs viam cùm fœm
Vide eximiã charitatem extremo paupertatis malo miſerè oppreſſam
niret tanta erga illam miſericordia motus
præ nimio dolore vox ei, cùm fari vellet, inte

rer vimque lachrymarum profunderet. Tandem que ſibi neque ſuis parcens, veſtes alias atque ali- omnibus detraxit, eaſque cum ingenti pecuniarũ pondere fœminæ largitus eſt. Hinc cùm eius benignitatis miſericordiaq; nullum ſciret modum vndiq; ad eum innumerabilis hominũ multitudo conflue- re cœpit, alij corporum, alij animarũ ſalutem quæ- rentes: quam omnibus cum magna ſanctitatis ac miraculorum virtute impertiebatur. Cęcis viſum, mutis loquelam, ſurdis auditum, claudis greſſum, & incommodis varijs laborantibus deſiderata con- tulit remedia; tantiſque virtutum ſignis claruit vt nulla orationis vi cuncta exprimi poſſint.

Cùm autem tam excellens in omni genere virtus ſummo honore ac miro totius populi applauſu ex- ciperetur, vir ſanctus ſalutari timore concuſſus ne animus tantis exaltata honoribus eum per vanã glo- riam præcipitem daret: fuga ſalutem quæſiuit. Per noctes igitur difficiles perque loca inuia noctis ſilen- tio vno comitatus ſocio ad cœnobium quoddam Ordinis ſui Ciſtertienſis in Germaniam peruenit: vbi ignotus aliquandiù latitans diurna pariterque nocturnã rerum diuinarum meditatione paſcebat animum. Sed tandem à puero quodam, qui in eius familia nutritus fuerat & illac tunc fortè iter habe- bat, agnitus à fuga illa retractus eſt: & maiori cum applauſu atque admiratione in priſtinum honoris gradum reſtitutus. Tùm verò neceſſitate compul- ſus rejectam ſarcinam humeris iterum impoſuit, & ad intermiſſa illa externæ pietatis opera reuer- ſus nouis beneficijs vniuerſos ſibi deuinxit. Incre- dibili charitate gregem ſuum proſequebatur, adeò vt etiã capitis periculo, illi ſi opus fuiſſet, con- ſuluiſſet. Multa odia inueterata frequẽter extinxit,

Vir ſanctus mũdi fauo- res pertime- ſcens fugit ad Germa- niæ cœno- bium.

bella

bella admodùm grauia compeſcuit, & diſſidentia
membra mutua beneuolentia conciliauit egregiè.
Iiſdem diebus cùm Romani Imperij prouincias
ſchiſmatica rabies exagitaret Chriſti Eccleſias pe-
ſtiferæ hæreticorũ opiniones occuparent, ſolus ipſe
eorum furori ac prauitati ſeſe oppoſuit, ſolus diui-
nis ſermonibus improbos arguit & pullulantem v-
bique opinionum diuerſitatem conſtanter oppo-
ſit, oberrantes verò ouiculas ad Eccleſiæ gremium
reuocabat, lapſos erigebat, & ſtantes confirmabat;
hæreticos autem totis viribus irruere conantes
diátis fidei armis egregiè protectus repellebat
ta conſtantia & virtute vt quanquàm ipſe Impera-
tor hæreticæ prauitatis libidini faueret plurimos
& præcipuos bellatores defenſoresque Catholicæ
fidei acerrimos ſubmoueret: exilioque damnatos
nefariè opprimeret, hunc tamen Petrũ reuereretur
ſupplexque non raro ſe eius ſuffragijs cómendaret.

Imperator quanti Petrum fecerit.

Erat inter alios infames hęreſiarchas Heribertus
cleſiæ Chryſopolitanæ antiſtes qui Imperatoris
rorem contra virum ſanctum iniquis ſuggeſtioni-
bus acuere nitebatur: nullumque non mouebat
pidem vt Petrus pari cũ cæteris exilio mulctaretur.
Sed vir ſanctus nec venenata inuidiæ tela, nec
peratoris furorem pertimeſcens eccleſiam tuen-
tur miraque conſtantia varias inimicorum op-
gnationes ſuſtinebat: cumque Heribertus furore
tus armatus inſtaret, & vrgeret & vim prope infer-
ret vt vir ſanctus, deſerto loco, oues ſuas lupis
uorandas traderet, ipſe indicta ſupplicatione ge-
rali, diebus admodùm quinque precibus & ieiunijs
pro libertate Eccleſiæ contra tyrãnidem pugnans
etiam atque etiam à Domino contendens vt ob-
rato Heriberto ſaniorem mentem & pœnitentiam

Indicit ſupplicationẽ contra hæreticos.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...m tempuſque tribueret, vel nefariam peſtem ci-
...de medio tolleret: nè ad totius corporis conta-
...nem tandem permanaret. Eccè verò vt oratio
...uintum diem protracta fuit, Heribertus diuina
...gente vindicta miſeram cùm ſchiſmate animam
...halauit.

Accerſitus eſt deindè vir ſanctus à Romano Pon-
...ce Alexãdro, eius nominis tertio, vt per Italiam Confirmat Catholicos per Italiam.
...ſciamque Catholicos hæreticorũ fraude oppreſ-
...ſolaretur, hæreſesque nefandas deleret: quod
...præſtitit egregiè ſignis & virtutibus admiran-
..., quos ſermone non poterat, expugnans. Accidit
...dem ferè tempore cùm in cœnobio Longiuadi,
...tare in memoriam S. Bernardi Abbatis dedicaret,
...uidam iniqua cupiditate ſtimulatus argenteam
...eodem templo crucem furaretur. Quo cognito
...ſanctus ſacrilegum anathemate percuſſit, præci-
...ns nè priùs pedem templo efferret, quàm ablatã
...em reſtitueret. Res mira. Homo ille quamdiù Sacrilegus excõmunicatus fugere non poteſt.
...re contaminatus erat, fines monaſterij, quam-
...m inſtanter conatus, egredi non potuit. Perſtitit
...ominus improbus in diem alteram, ſperás poſt
...copi diſceſſum illam exeundi difficultatẽ ſub-
...iri. Sed nec tunc quidem libertatem conſequi
..., niſi priùs per ſalutarem dolorem ipſe ſe a-
...matis vinculo ſoluiſſet. Et hunc quidem pro
...e ſic meritum conſtrinxit: alios verò innume-
...rijs & animæ & corporis doloribus miſerijſ-
...oppreſſos ſoluit & multos etiam diabolica ty-
...de & fraude vinctos in libertatem vindicauit.
...poſſunt omnia quæ per eum Dominus operari
...tus eſt miracula recenſeri. Cùm grauis inter
...ciæ & Angliæ reges diſcordia exorta eſſet quæ Diſcordiam inter Frãciæ &Angliæ re-
...que regno excidium minitare videretur, Ponti-
fex

[...]gem exortã extinguit. ſex tantum ſibi de Petri auctoritate & gratia poſſi-
ceri auſus eſt, vt eum ad vtriuſque regis animum
ſanandum nouoque fœdere conciliandum deſtina-
re minimè dubitauerit. Et ſanè quanquàm vtriuſq;
furor nullius auctoritate vel precibus placari poſſe
videretur, vir ſanctus primo tamen congreſſu ita
fecit, vt ortam diſſidij & imminētis belli flammam
non modò extinxerint ſed agminam etiam manſue-
tudinem induerint. Nec aliud ſanè fuit quod poten-
tiſſimorum regũ ferociam ità ſubitò compeſcuit
quàm ſanctitatis & miraculorũ eius celebritas
longè lateque cum ingenti admiratione vagata.
Itaque cùm annos triginta admodùm & tres epi-
Moritur vir ſanctus. ſcopali functione & omni vitæ ſanctitate expleſ-
ſet ingenti ſui deſiderio relicto lætus ex corporis
ergaſtulo ad cælos migrauit.

VITA S. GREGORII NAZIANZENI

Epiſcopi, Patris celeberrimi atque doctiſſimi, quæ eſt per Gregorium Presbyterum conſcripta.

9. Maij. GRegorius qui propter excellentem rerum di-
uinarum cognitionem, cognomentum à The-
ologia conſecutus eſt, patriam habuit ſecun-
dam Cappadocum prouinciam vrbem Nazianzum,
quæ quidē per eum adeò nobilitata eſt, vt ad ex-
Patria & parentes eius. tremos etiam orbis terrarũ fines clara atq; illuſtris
extiterit. Parentibus ortus eſt nobilibus ac
iuſtitia præditis. Et quidem pater eius Abrahami
iuſpiam inſtàr paterna terra idoliſque relictis ad
gregium pietatis cultum migrauit: excuſſa
pſiſtariorum nefaria ſuperſtitione atq; impietate
ſacris aquis à Leontio epiſcopo Cæſareæ Cappado-
ciæ expiatus, tanta virtute conſtantiaq; perceptam
Dei gratiam tutatus eſt, vt non multò poſt Naz[...]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...ſiæ eccleſię gubernacula tractare meruerit. Mater ...que quæ cum ipſo lacte pieratē hauſerat, cùm ma...læ prolis cupiditate flagraret ſupplicibus preci...ab huiuſmodi beneficiorũ auctore petebat, vt ſe ...compotem faceret, promittens ſe naſciturũ fi...lium Deo oblaturam. His precibus aſſiduò intenta ...noctuɾnũ viſum naſcituri filij vultum nomenq́; ...nouit: qui tandē in lucem editus egregiã naturę ...bolem exhibuit: prorsùs vt ex moribus, quanquã ...ilibus & diſciplina quàm ſectabatur, præclarũ ...tum futuræ ſanctitatis ſpecimen præberet.

Votum matris eius.

Naſcitur Gregorius.

Cùm autē ſimul cum ætate incredibilis in eo li...terarum amor creſceret, primùm Cæſaream profe...ctus eſt, vbi cum pręſtantiſſimis quibusq́; conſuetu...dine habita doctrinam haud exiguam collegit: indè ...Palæſtinam migrauit, vt optimam dicendi facul...tatem addiſceret. Hinc Alexandriã, quæ ad Pharum ...eſt, perrexit, vt multiplicem prudentiæ theſau...rum ex varijs hominũ moribus rebusq́; colligeret. ...a in vrbe cùm plurimum vtilitatis percepiſſet, ...iſſimas illas Athenas inuiſere cupiens AEgeneæ ...us naui, Parthenio mari, alieno quãquam tem...pore atque ad nauigandum incõmodo ſe commiſit. ...que coorta repentè tempeſtate ſummũ vitæ pe...riculũ vectores ſubierunt: prorsùs vt venti in aper...tam nauis perniciem cõſpirare viderentur. Ibi verò ...m alij oẽs corporis mortem deflerent, Gregorius ...animæ exitio atq; internecione ſolicitus veſtem ...abat, tantisq́; clamoribus & querelis vectores ...omnes exterrebat, vt nemo eſſet, qui non, omni ſui ...ipſius cura abiecta, illius luctui ſeſe ſocium adiun...geret. Nondum enim ſacris aquis à primi parentis ...delicto, quod in oẽs deriuatur, expiatus erat. Itaq; ...præſens animæ periculum euaderet poſt lachry...

Diſcẽdi cauſa peregrè proficiſcitur.

Athenas nauigans periclitatur naufragio.

mas

mas & preces multiplices ardenti pietate fuſas, vo-
to ſe obſtrinxit fore, ſi ſaluus euaderet, & ad rege-
Votum Athanaſij. nerationis lauacrum perueniret, vt ſe perpetua ſer-
uitute Deo conſecraret. Hoc votum protinus opta-
ta ſerenitas conſecuta eſt, tantaque tranquillitas v
ipſe non modò Gregorius per inſperatam ex tem-
peſtate ſalutem Dei manifeſtè miſericordiam, ſed
& ij qui varijs multi fidiſque erroribus tenebantur
vnius ac ſummi Dei potentiam intelligerent: ideo
pari cum Gregorio alacritate ad Chriſti fidem
tumque reciperent.

Poſtea verò quàm nobilem illam florentem
Venit Athenas. Athenarum vrbem attigit, fuit magno doctoru-
mnium gaudio propter iugij præſtatiam excep
quò etiam non multò pòſt Baſilius Magnus B
tio appulit cuius conſuetudine ſtatim mirifice
lectari cœpit: adeo vt mutua eorum coniun
& animorum cócordia nihil copularius vider
Erant enim vna eademque fide colluſtrati, p
virtutis amore flagrantes incredibiles in omni
tute & ſapientia progreſſus faciebant. Omnes
que artium diſciplinas præcipuas ita mente
gitatione aſſecuti ſunt, vt in omni eruditione
Athenarum præſtātiſſimos facilè primas ten
philoſophorumque opiniones, qui ſeſe de
tię magnitudine venditabant, egregiè labefa
Et quidem Baſilius, poſtquàm multis paraſang
thenienſium philoſophiam ſuperaſſet, dom
recepit: Gregorius autem à cádidata Atheni
Gregorius docet Athenis. iuuentute cóſectis, vt dici ſolet, manibus re
docendi prouinciam ſubire ac ſophiſticā alc
cathedram coactus fuit. Verùm haud multo
iecto tempore tandem poteſtate in patriam
andi obtenta, triceſimo iam anno in artium

feliciter exacto, in patriam profectus eſt. Ac pri-
mum diuino tinctus lauacro legem ſibi indixit, nè *Baptizatus.*
umquam iuramento labia ſua contaminaret, quam
ad extremum vitæ ſpiritum egregiè ſeruauit. Cum-
que parentes illi auctores eſſent, atque vrgerent ve-
hementer vt nominis celebritatem ac rerum terre-
narum ſplendorem amplitudinemque ſummo ſtu-
dio ſectaretur, ipſe promiſſionis ſuæ memor ſtatim
ſe Deo conſecrare aggreſſus eſt, ac mundi honore
contempto die noctéque veritatis ſplẽdorem ex fa-
miliari ſacrorum librorum lectione tota auiditate
concupiuit. Et quidem dum hoc modo mente aſſi-
duè in cæleſtibus verſaretur, ſæpè in ſomnis Chri- *Videt Chri-*
ſtum perſpicuè intuitus eſt: tãta cum animi ſui vo- *ſtum.*
luptate vt mundo planè mortuus nihil præter diui-
na mente ac cogitatione circumferret.

His aliiſque pietatis ſtudijs operibusque ſanctis
cum iuuenilem ætatem exegiſſet pater filium inui-
tum planè ac repugnantem ad ſacri muneris functi- *Fit Sacer-*
onem preſbyterijque dignitatem euexit: cumque *dos.*
illis etiam honore eum digniſſimum iudicaret
Gregorius vt curas mentem humi deprimentes ef-
fugeret, in Pontum clàm ad Baſilium abijt: vbi mu-
tuæ virtutis æmulatione exſtimulati præclaras mo- *Gregorius*
naſticæ vitæ leges pijs & à mũdi ſocietate diſiunctis *cum Baſilio*
hominibus ſcripſerunt. At verò pater & canitie & *monaſticos*
annis grauis & filij Cæſarij interitu mœſtus & lu- *canones e-*
ctu profligatus, cùm orbitatem & ſolitudinẽ ſuam *dit.*
ægrè ferret, eas ad Gregorium epiſtolas dedit,
quibus à Ponto redire compulſus fuit. Cùm autem
Cæſarius ingẽtem pecuniarum vim & poſſeſſiones
amplissimas (præter alias enim dignitates quæſto-
ris officio functus fuerat) ſuis reliquiſſet, mul-
ti execrabili quadam rapacitate per fas & nefas

defuncti facultatibus inhiarēt, eaſq; ſpe magna d[…]
uorarēt, Gregorius vt parētem ſenectute & morb[…]
fractum (nonaginta náque vitæ annos expleuera[…]
iudiciorū turba moleſtiaque leuaret, totam illa[…]
curarū molem ſuis humeris ſuſtinere coactus eſt.

Eadem tempeſtate cùm Ariana hæreſis dira co[n]-
tagione per Eccleſiam graſſaretur, multoſq; [...]
eruditione viros à vera fide pietate abripere[t, pa]-
rentem etiam eius morum ſimplicitate decep[tum]
eandem in fraudem impulit. Ex cuius prola[pſione]
ſanctus quantum animi dolorem hauſerit, qua[nto]-
que in mœrore & tempore verſatus ſit dici [non po]-
teſt. Vt autem nefariam hæreſim extingue[ret, pa]-
tremque in gratiam matris Eccleſiæ reducere[t, aſſi]-
duis orationibus & peruigilijs Deum placa[re ſtu]-
duit, nec priùs à pio labore ſtudioq; quieuit, [quàm]

Arianā hæreſim profligat.

exortas Eccleſiæ tenebras noua veritatis luce [fuga]-
ret, & obſcuratas fidelium mentes ſplendore [doctri]-
onis ſuæ colluſtraret. Itaque & patrem in via[m re]-
duxit, & diſtracta ac diuulſa membra ſyncer[æ fidei]
glutino coniunxit, & hęreſim nefariam profl[igauit].
Nec dubitauit vir ſanctus hæreticę prauitat[i]
ri ac libidini conſtanter ſeſe opponere, ipſum [ca]-
put Iulianū Imperatorem infamem apoſtat[am inue]-

Inuectiua Gregorij in Iulianum.

ctiua oratione proſcindere ipſiusq; ſcelus o[...]
que impietatē in oculis & aſpectu omniū p[...]
re: palamque hortari omnes vt ſubdolā Iulia[ni do]-
ctrinam externa pietatis ſpecie tectam decl[...]

Porrò cùm Athenis adhuc ageret & [...]
ſtris cum Iuliano admodùm adoleſcente [...]
ad Imperium euecto, operam daret ferur[...]
quibuſdam animi indicijs, tantò antè amici[...]

Gregorius quid de Iuliano prędixerit.

caſſe, Iulianum ad omne ſcelus procliuem, [...]
atque impium bellum Catholicę veritati in[...]

ium : magnoſq́; in Eccleſia motus ac grauem perſe-
cutionem concitaturum. Ac ſceleratus quidem ille
furorem rabiemq́; ſuam in Eccleſiã expromere non
deſtitit : Gregorius verò totis viribus ſeſe oppone-
re, & cõiurata hæreticorum arma impetumque re-
pellere non formidauit. Inierat aduerſus hæreticos
cum Baſilio ſocietatem belli ſacri, vt coniunctis vi-
ribus in hæreticorum præſidia arceſque irrũperent,
& vinctas eorũ ſcelere ac furore animas eriperent :
totamque Eccleſiam miſerãda ſeruitute oppreſſam
in libertatem integram vindicarent. Præſtitit id i-
pſum vterque egregiè, prorsùs vt duo illi tanquàm
præcipua Eccleſiæ luminaria in medijs tenebris re-
luſtia apparerent : horrendãque caliginem quę mul-
tis indies inuoluebat, repellerent.

His rebus ſtudijsque cùm nocte dieque intenti eſ-
ſent, Cæſarienſis eccleſiæ Antiſtes ad vitam meliorẽ
migrauit, cui protinus Baſilius ſucceſſit: Gregorius
verò ad Saſimorum regimẽ electus varijs modis ar- S. Gregorius Saſimis da- tur Epiſco- pus.
tibusque eum honorem ſubterfugere conatus eſt,
nam enim animi tranquillitatem in vita præcipuè
curaretur, quò totam mentem in diuinarum rerum
contemplationẽ defigeret, nullo modo huiuſmodi
negocijs ſe implicare volebat, eaq́; nõ ſecùs quàm a-
cerrimum quendã philoſophiæ hoſtem declinabat.
Sed cùm pater pro ſua auctoritate eũ vt filiũ coge-
re, & vt ſacerdotẽ obſecraret, ne tam ſacri ſanctiq́;
muneris functionẽ animo adeò pertinaci reijceret,
tandẽ paternis & precibus & auctoritate expugna-
tus manus dedit, & Nazianzenæ eccleſiæ curã ſuſce-
pit, ita tamen vt defuncto patre, in cuius gratiam il-
lud honoris pondus potiſſimũ ſubibat, palàm teſta-
retur ſe ad priſtinũ philoſophiæ ac humilitatis ſtu-
dium redire velle. Itaque vtroque parente fato per-

Relicto epiſcopatu abit Seleuciam Gregorius.

functo ex Eccleſia ſe proripuit, Seleuciamque profectus, in virgineo ſanctiſſimę Teclę cœnobio commoratus eſt: vt videlicet eo abſente alius Nazianzenæ vrbi antiſtes præficeretur. At verò cum Nazianzum reuerſus paſtorem nullum ſubrogatum cerneret, tametſi plebs vniuerſa multis lachrymis eum flectere niteretur, nulla tamen ratione adduci potuit, vt relicto arcanæ ſapientiæ ſtudio, cum dignitatis gradum denuò conſcenderet: quin potius veræ paupertatis ac ſimplicitatis amator ita virtuti vacabat, vt interim diuinæ gloriæ ſalutiſque communis mirè ſtudioſus nocte dieque pro omnium ... tate ac profectu ſudaret. Itaque intermiſſam quamdiù Baſilij conſuetudiné reperens pium ... conſilium & ipſo ius inprimis charitate dignum ... medium protulit. Magnus erat calamitoſorum ... minum numerus qui tetra lepræ contagione ... alijs quidem horroré Baſilio verò & Gregorio ... ſericordiam commouebant. Quorum calamitati ...

Domus hoſpitalis ęgrorum & pauperũ à Gregorio & Baſilio extructa.

conſulerent ædes cumprimis ampliſſimas & ... orum prouentuum diuites extruxerunt: quas ... perum gymnaſia appellari volebãt. In quibus ... gorius præclaram admodum operam ſtudium ... Dei magnificentia & benignitate dignũ colloca...

Nec interim minori cura ac vigilantia labo... Eccleſiæ opem ferebat: nouasque ſubindè hæ... pullulãtes pietate & eruditione reprimebat. ...

Hæreſis Macedonianorum.

nõ pauci ex peſtifera Ariani doctrina progna... Filio ęqualem quidem cum Patre ſubſtantiã & ... riam concedebant, ſed Spiritum ſanctum ... aſpernabantur. Horum blaſphemias Gregorius ... extingueret diuino ſpiritu impulſus Byzãtium ... ijt, atque eccleſiam planè oppreſſam & grau... hæreticorum impietate fere extinctam, ...

dom...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

domos ſpoliatas & per vim occupatas breui recuperauit: & ſplendore doctrinæ ac pietatis ſuæ, horrendam tenebrarum caliginem, quæ fidelium oculos mentesque inuoluerat, diſpulit, optatiſſimamq; veritatis lucem reſtituit. Nondum eam peſtem integrè profligârat, cùm Apollinarius Syrus nouam quandam hęreſim in lucem efferre conatus eſt: qua aſtruebat Chriſtum carne tantùm, anima verò rationis experte prędìtum fuiſſe. Ea opinio quanquàm abſurda multos tamen diſcipulos inuenit, quos auctor, quia profana eruditione excellebat, multis verborum lenocinijs in fraudem induxerat. Rursùs igitur difficili certamine cōſtrictus Gregorius ſtrenuè ſe opponebat & firmis ſolidisque argumentis falſas opiniones ſpecie quadam veritatis ſubnixas euertebat. Sed cùm ea vulgi captum excederent, lu... fide & auctoritate præualentes, pium paſtorem in ſuſpicionem mendacij adducebãt: & rudem plebem falſis ſermonibus inflammabant, vt virum ſanctum tanquàm ſeditioſum & veritatis calumniatorem lapidibus obruerent: Verùm Deo militem ſuũ & veritatis defenſorem tegente fruſtrà in eum ſaxa coniecerunt. Tùm verò correptum ipſum conſula... iudici ſiſtunt, vt de eo tanquàm tumultuum & ſeditionis auctore ſuppliciũ ſtatuat. O ſtuporem admirandum: ô vim mendacij inſignem, ſi Gregorius ... rebus dicẽdi libertatem obtinuiſſet: ſed cùm ... tantisque rerum acerbitatibus premeretur nihil proloquutus eſt aliud quàm hoc vnum: Propter nomen tuum Chriſte, etiáſi ambulauero in medio umbræ mortis non timebo mala, quoniã tu mecũ es. Atque a iudice ſine verberibus & tormentis dimiſſus martyr ſine periculo vibicibusq; laureatus eſt.

Hæreſis Apollinaris.

Impetitur lapidibus Gregorius inde rapitur ad tribunal.

Huiuſmodi porrò certaminibus clariſſimè per-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

functus iam apud omnes cùm ob doctrinæ præſtantiam tùm ob virtutem totque exantlatos labores illuſtris admodùm cenſebatur. Quo factum eſt, vt Petrus vrbis Alexandrinæ Antiſtes, egregijque illius Athanaſij ſucceſſor, à Gregorio Magno Conſtantinopolitanæ eccleſiæ præfecturá ei poſtularit: & inuitũ pro Eccleſię fideiq; defenſione eum dignitatis gradũ ſubire compulerit. Eodem tempore erat in ciuitate regia Maximus quidã genere Aegyptius, moribus barbarus, & nouus quiſpiã Iam pallio tenus philoſophus qui ſubdolam aduers. Gregoriũ aciem inſtruebat. Cùm enim ficta pietatis ſpecie epiſcopum cepiſſet, ita vt eadem cum eo domo, eademq; menſa vteretur, & apud omnes ratione haud vulgarem grauitatis pietatiſq; opinionem captaſſet, Byzantinæ Sedis dignitatẽ æmulari cœpit. Et quia ad huiuſmodi gradũ auro inprimis opus eſſe nouerat, callida quadam circumuentione presbyterum quendam induxit vt ingentẽ pecuniæ ſummam, quam ad marmoreas tabulas coemendas Byzãtium attulerat, ſibi traderet. Is autem cùm nimia ingenij leuitate Maximo fidem adhiberet, eã tradidit: quam protinùs alij quidã, ſceleris ſui adminiculum Alexandriam deſtinârunt, ſumma vi contentione Petri animum expugnantes, vt Maximum ſummę auctoritatis & ſanctitatis (vt ipſi quidem aſſerebant) virum Byzantinę vrbis Antiſtitem crearet. Hæc cùm ſumma celeritate clãculum agerentur Petrum eò impulerunt vt & literarum quas ad Gregorium anteà dederat & virtutis eius nominisque ſplendoris oblitus Maximum, eiecto Gregorio, Byzantinum Epiſcopum declarauerit. Verùm huius rei fama per vrbem ſparſa, tanta repente animorum motus facti ſunt vt plebs vniuerſa animi

Præficitur eccleſiæ Cõſtantinopolitanæ.

Petri Alexãdrini temeritas.

...nd & inimici perditam illam profligatamq; Ma-
...i ambitionem non modò execrati fuerint, ſed
...etiam Gregorio vehemẽter ſuccenſerint, quòd
...a beneuolẽtia & familiaritate nefarium homi-
...m complexus fuiſſet. Fuerat enim antè Græcorũ
...erſtitione cõtaminatus Maximus & Herculem — *Maximi fraus & impietas.*
...m coluerat: ac tandem ſimulata religionis ſpe-
...e baptiſmi gratiam à Gregorio petierat, obtinue-
...que. Itaque fideles Byzantini impietatem illam
...a fraude tectam deteſtantes culpam in ipſum
...egorium tranſtulerũt, adeò vt exulceratos plebis
...imos orationis medicamento lenire coactus fue-
...t. Non enim, dicebat, ô viri, ideò culpæ obnoxius — *Gregorij ad Conſtãtinopolitanos oratio.*
...m quòd malitiã non prçſenſerim, cùm hoc ſolius
...ei ſit, qui intimos animorum receſſus ſolus pene-
...are poteſt. Nos enim futuros rerũ euentus perſpe-
...os habere nõ poſſimus, niſi Dei munere hoc nobis
...nceſſum fuerit. Itaque ſi hominẽ paterno affectu
...beneuolẽtia cõplexus fuerim ſi ex legis præſcri-
...o viſcera miſericordiæ ei aperuerim, q à nefaria
...æcorũ ſuperſtitione ad ſanctiſſimę religiõis cul-
...um ſe trãsferre volebat, certè crimini mihi dari nõ
...debet, prçſertim cũ ex Chriſti mãdato nemini fores
...ccludẽdæ ſint. Hac oratione multitudinis iracun-
...am repreſſit, maioréq; ſibi beneuolentiã cõciliauit.
Intereà Maximus cùm in legibus ſanctionibusq;
...cleſiaſticis nihil, quo ſe tueretur, haberet, impe-
...torio edicto ſacerdotium ſibi vendicare cogita-
...it, vt qui non ſacerdotem, ſed tyrannum agere de-
...ſtinaſſet. Itaq; Ægyptiorum præſulum agmine ſti-
...patus Theodoſium, qui tunc Theſſalonicę erat, adijt
...ſibique vrbis epiſcopatũ ab eo petijt. Verùm Im-
...perator poſtulatum nõ modò reiecit, ſed ira etiam
...atque vehementibus hominem inſectatus eſt.

Hac igitur ſpe deiectus Maximus Alexádriam pro-
fectus eſt, cumq; ijſdem technis præcipuos ferè Pe-
tri familiares auro pellexiſſet, ipſum quoque pa
improbitate aggreſſus eſt, dicens: Aut mihi prin-
pis ciuitatis epiſcopatum aſſere, aut à tuo nó abſ-
nebo. Et quidem in perſpicuum malum audax ho-
minis facinus deſijſſet, niſi Alexandriç Præfectus ſe-
ditionis & cædum metu, Maximũ vrbe exturbaſſet.
Atque ille quidem præmia temeritate digna tulit.
Gregorius autem cùm depulſis periculis, optatam
rebus quietem reſtituiſſet, reditum in patriam me-
ditabatur, vt laborum multitudine & curis fra-
quod reliquum erat vitæ totum in cæleſtium
meditatione exigeret. Sed plebs cognito pa-
ſui diſceſſu concordi fletu orbitatem ſuam de-
rans, diſcedendi cupiditatem repreſſit, propoſitis
periculis, quæ ſanctiſſimæ religioni ipſius diſ-
imminere dicebat, ab ea mente virum ſanctum
uocauit.

Itaque vir Dei tantæ multitudinis ſalutem pri-
uatis commodis proponens iterùm Eccleſiæ an-
excolere cœpit, tanta vigilantia animique ſo-
vt omnibus impietatis ſpinis euulſis & peſti-
hæreticorũ doctrinis profligatis ſolum orthodo-
fidei lumen clariſſimè fulgeret. Nec mirum
quippè qui dogmatum ſublimitate ac Theolo-
adeò excellebat, vt quamuis permulti viri doctri-
laude celebres, varijs ſeculis diuinitatis doctri-
explicârunt, hic tamen ſolus poſt Iohannem Euan-
geliſtam Theologi nomen inſignitus ſit, atque
cognomentum ipſi velut proprium & peculiare
tributum. Enimuerò quemadmodum alias om-
laudes atque virtutes animi complexu tenebat,
nè à Prophetiæ quidé gratia deſerebatur. Iam
quæ

Theologus dictus Gregorius ſolus poſt Iohannem.

quot publicos conuentus ſuis orationibus exhilarit, quot hominũ iracundias mitigârit, quis commemorare valeat? Ipſe verò ſi qua ab alijs iniuria laceſſitus fuiſſet eam vltionem inſtâter expetebat, non vt graui aliqua pœna eos mulctaret, ſed vt delictum agnoſcerêt, Dominique pedibus aduoluti imperatem proderent & ſalutem denique conſequerentur. Itaque qui eum oderant beneficijs afficiebat in viam redeuntes incredibili beneuolentia ac charitate amplectebatur. Huic plures multò lenitate ſua, quàm ſeuera diſciplina ad Deum adduxit. Erat enim mirifica verborum ſuauitate prædictus, & non ſecus ac præſtantiſſimus medicus ægrotantium habitudinem explorans, congruentem cuiuſq; morbo medicinam adhibebat: pręclarê prudenterque ſecum ſtatuens non omnibus omnia conuenire. Hinc non modò vulgus ſed ipſe etiam Imperator Theodoſius illum venerari & ſine fine admirari nõ deſiit. Et quidê cùm bello, cum Orientalibus Barbaris ex animi ſententia geſto, triumphis elatus ad Imperatoriam vrbem reuerteretur, Põtificem Gregorium pro eo, ac laboribus illius dignum erat, honorificè accepit, prolixorique alloquio ſuam erga eum beneuolentiã declarans, poſtremò hæc ad eum verba habuit: O Pater, Deus tibi tuiſque ſudoribus hanc Eccleſiam cõmittit. En igitur ſacram ædem & thronum tibi trado. Ea re mirificè gauiſus Gregorius votis precibuſque Imperatorem remunerãs ... aulã extulit: Ariani autem, qui ad hoc vſque tempus ſacroſanctam domum tenuerãt, ſicariorum manu comparata, cum Imperatore quidê precibus, cum Gregorio verò armis contendere decernunt. Atque cùm publicè armis inſtructi, tùm priuatim ſubornato quodam qui ad Pontificem accederet, e-

Eius prudentia in moderãdis ſubditis.

Theodoſij Imperatoris erga eum beneuolentia.

Ariani mortem intentãt Gregorio.

iuſque pectus enſe traijceret, omnibus modis mortem intentabant. Atque hæc quidem erat hoſtium conſpiratio.

Poſtero auté die, cum prima luce populus cum paſtore ad ſacram ædem recipiendam pergeret non minùs grauis, quàm ſi ciuitas hoſtili impetu expugnaretur, tumultus excitatus eſt, pleriſque hominibus in vicis tectiſque cum armis ſtantibus, mulieribuſque & pueris graue eiulatum permixtim edentibus. Ipſe quoque Imperator templũ vnà cum beato Gregorio ingreſſus eſt. Vt autem multa in rebus humanis caſu euenire ſolent, nubibus Solis ſub luculum ſubeuntibus, tenebræ repentè coortæ ... Quæ res, vt à feſto atque huiuſmodi lætitia alie... Arianos non parua lætitia afficiebat, perindè ac ... Deus templi tranſlationem minùs gratam habere... pias contrà animas intolerabili dolore crucia... verùm ſimulatque Epiſcopus & Imperator ſacras valuas ingreſſi ſunt, atque omnes vnam eandem laudationis vocem ſuſtulerunt, manuſque cum lachrymis extenderunt, confeſtim Dei prouidentia ſubducta nube, fulgentes Solis radij ſacroſanctam domum ſplendore perfuderunt, aëreque colluſtrato, homines animi mœrorem in lætitiam commutarũt, principemq́ue obſecrare atque obteſtari cœperunt, vt Epiſcopum in throno collocaret. At Gregorius cùm ab illa ſede abhorreret, nec præ vitæ continentia & corporis infirmitate vocem in tanto hominum numero mittere poſſet, per quendã his verbis multitudinem affatur: O filij, nunc tempus est vt beneficium à Trinitate acceptum agnoſcamus, gratiasq́ue ipſi agamus. De throno aliàs agemus. Hec audiens populus cõticuit: Imperator verò hominis modeſtiam ad ſtuporẽ vſque admiratus ...

gima-

gnagisque eius conſuetudine delectari, ac paren-
tico eum colere cœpit. Verùm Gregorius Deo
m Imperatori operã dare multo præclarius exi-
ſtans frequenter ex vrbe in agros ſecedebat, vbi
ationibus & cõtemplationibus animum exter-
rum rerum curis oppreſſum recreabat: & ægrotis
e recreandis inuiſendiſq; ſedulò incumbebat.

ndem ampliſſimæ eccleſiæ Præſul inſtitutus,
olens volens in Archiepiſcopali Sede colloca-
ta inter opes verſatus eſt, vt conſcientiæ potiùs
m rationum referendarum curam haberet. Ex
ibus verò eccleſiæ bonis ne vnica quidẽ drach-
facultates ſuas auxit, cùm tamen maximam ta-
rum copiam, ſi ità ipſius voluntas tuliſſet, col-
e potuiſſet. Adeò namque diuinis rebus tota
intentus erat, vt cauponum veriùs, quàm Ec-
ſiaſticorum eſſe diceret, temporalium rerum ad-
ſtrationi incumbere.

S. Gregorius creatus Archiep. Conſtantinop.

Mira eius inter tantas opes continentia.

ndem aſſiduis laboribus & ſenio corporiſque
illitate fractus in morbum incidit: cumque
tudine oppreſſus lecto ſe cõmittere cogere-
rotinùs ingens populi cócurſus ad eum factus
qui pro impenſis in ſalutem omnium laboribus
s agebat. Inter alios verò aderat tum fortè a-
ſcens quidam, qui manibus ſuis beati viri pe-
mprimens cum lachrymis & lamentationi-
ſceleris veniam ſupplex poſtulabat. Gregorio
ſciſcitante, quid ſibi hoc ſermone vellet, ni-
ſpõſi dabat, ſed tantùm lugebat & veniam pe-
. Tum quidã ex ijs qui aſtabant, ità locutus eſt:
eſt ille carnifex tuus, ô Pater, qui à nonnullis
natus, ferrũ tibi in præcordia defixurus erat,
Chriſtus perſpicuè tibi auxilio fuiſſet. Proindè
ad pedes tibi procumbẽs clamat, ſuſcepti ſce-
leris

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

leris pœnitudine affectus. Confeſtim ille, vt Patri
æquum erat, adoleſcētem ita alloquitur: Propitius
tibi Chriſtus ſit iuuenis chariſſime, tibique ipſe i-
gnoſcat, qui me quoque ſeruauit. Hoc ſolum a ſi-
cinoris excuſationē à te peto, vt hæreſim execreris,
atque ad Deum accedas, ipſique ſinceram & volun-
tariam ſeruitutem offeras. Hoc tam leue reſpōſum
cùm ad plebem permanaſſet, miro ardore omnium
animos in Patrem tam benignum excitauit.

Facilè ignoſcit ſicario qui necem illi molitus erat.

Sub id tempus Synodus centum & quinquaginta
epiſcoporum coacta eſt, tum vt pium Præſulem Re-
giæ ciuitati præficerét, tum vt hæreſes, quę interim
dum Arriani rerū potirentur, exortæ fuerant, Oecu-
menici Cócilij decreto ab Eccleſia eijcerent. Ea
uerò quæ ad hęreſes profligandas pertinebant, mul-
tò antè Gregorius præſtruxerat, atque in ipſa etiam
Synodo pari animi contentione cum alijs, vt noxi-
oſas beſtias ab Eccleſiæ ouili arceret, decertauit. In
ea verò Synodo Gregorius Concilij decreto in Ar-
chiepiſcopatu confirmatus eſt. Et quanquam ani-
mum ab ea dignitate planè alienum haberet, grato
tamen amore illo honoris titulo ſe decorari paſſus
eſt. Sed paulò pòſt cùm Meletius Antiochēnus Pa-
ſtor, vir fidei probitate inſignis, & qui florentibus
Arrianorum rebus, multis calamitatibus exhauſtus,
diuturno exilio mulctatus fuerat, extremo vitæ die
Conſtantinopoli perfunctus eſſet, noua de ...
contentio inter Epiſcopos excitata eſt: Alijs ...
ſuffragijs ſtatuta fuerant rata habentibus, alijs ...
quæ iam decreta fuerant, reſcindentibus. Tum ...
beatus omnibus Epiſcopis in vnum coactis, ...
ad concordiam hortatus eſt; ſeq; non inuitum ...
honoris ac dignitatis locum relicturū teſtatus ...
Tandem poſt multa, diſcedēdi poteſtate obtenta ...

Synod. Conſtantinopolitana.

Contentio de Sede Cōſtantinopolitana.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ppadociam perrectùrus, cùm clerum ac prȩſtan-
ſimum quemq́ue populari multitudine aduocaſ-
ſetq́ue ad fidei depoſitum ſeruandum admonu-
it, maximo ſui deſiderio omnibus relicto, Arian-
zum profectus eſt, quem locum ex paterna hæredi-
tate ad ſe deuolutum poſſidebat. Ibi verò poſtquàm
nihil temporis quietus egiſſet, vitamq́ue philo-
ſophiæ opera purgaſſet, in extrema tādem ſenectu- S. viri obitus.
te caducam hanc vitam cum meliori & præſtantio-
rum ſtatu, cuius hîc pertenues etiam ſpecies
reperiri queant, permutauit.

MARTYRIVM S. GORDIANI CLARISſimi viri. ex eo quod apud Surium extat. Paſſus eſt quidem ſub Iuliano, ſed ſciendum eſt (quemadmodum monet Baronius) carnificinas illas, quas Romæ in Chriſtianos exerceri ſolitas ferunt, non ab ipſo Iuliano, ſed Aproniano vrbis Præfecto inſtitutas fuiſſe.

TEmporibus Iuliani cùm Chriſtianæ pietatis 10. Maij.
fideiq́ue cultores à iudicibus vrbiumq́ue prȩ- Vide Notas
fectis eiuſdem ſcelerati Imperatoris edicto Baronij, hoc
varios cruciatus ſuppliciaq́ue raperentur inter die in martyrium Gordiani.
cæteros beatus Ianuarius venerāda ſenecta & presby-
terij honore cōſpicuus à Gordiano in vincula con- Ianuarius presbyter.
iectus eſt. Qui cùm ſanctum Presbyterū inter quæ-
ſtionem ad deorum ſacrificia nefandamq́ue ſuper-
ſtitionem impellere niteretur, Ianuarius: ô, inquit,
ſi operes toto cordè ad Chriſtum Saluatorem ve-
rum conuertereris, & poſt tantas vitæ huius tempe-
ſtates vel ſerò tandem animæ tuæ requiem procu-
rares. Gordianus cùm ſurda aure hāc ſancti viri ad-
monitionem pertranſiret, noctu è cuſtodia eum ad
ſe accerſens, voluit ſe eius ſermonibus oblectare.
Ianuarius qui viri clariſſimi, & ſi ingenium ſpe-
ctares,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ianuarij admonitio ad Gordianũ.

ctares, minimè mali cæcitatem miſerabatur:
dicebat, noli vanis & inutilibus ſermonibus
pus terere, ſed potiùs conſidera impietatem
qua in trucidandis Sanctorum corporibus
te tuoſque contaminaſti. Agnoſce quæſo
um atque ad fontem ſalutarem propera, ne
tantaſque huius vitæ miſerias ſempiterna
menta inuoluant.

His auditis Gordianus: Quid, inquit,
is audiens fuero, nunquid tu mihi facinorum
rum omnium ſuppliciorumque veniam
Imò verò, inquit presbyter, non modò
inſolitum quendã iuſtitiæ ſplendorem
liceor; qui tanto te gaudio perfundet, vt
gnoſcas nullam vitam eſſe, vna Chriſtianorum
ſtantiorem. Hæc audiens Gordianus
nimo commotus eſt, vt ingenti lachrymarum
oculis profluente ad vxorem, Marinam
reciperet: eique Ianuarij monita panderet.
itaque noctis hora vxor arrepta manu
Ianuarium abijt, ſeque vnà cum marito
viri ſancti abiecit, orans atque obſecrans
ri lauacro vtrumque expiare dignaretur.
rius: Videte, inquit, num toto corde
quam decet conſcientiæ puritatem
Scio enim quàm arctè hominem conſtringant
que potenter vinciant huius mundi honores
vos Imperator affecit maximis. Maxima
proponentem audiret presbyterum
in ſuum cubiculum adduxit, & Iouis
tripodemque ei oſtẽdit, vt eadem ad vſus
que vellet deſtinaret. Sanctus autem
feſtim igne ea conflauit & in cloacam
ingẽti cum gaudio Gordianum virum

Gordianus cum vxore & 53 è familia ſua baptizatur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

em vxore Marina & promiſcui ſexûs familia ad
es & quinquaginta ſacris aquis expiauit.
Eodem tempore poſt dies quatuordecim, Iulia-
us miſſo ad Gordianum Clemētiano tribuno, ſci-
e voluit num Ianuarius ad deorum cultum animū
ppuliſſet: cumque tribunus familiari colloquio
ulta de viri ſanctiſſimi conſtantia quæreret, Gor-
ianus: ô Clementiane, inquit, profectò ſi veritatis
umen admittere & Chriſtum verum æternumque
um cognoſcere velles, ſpretis hominum minis
erroribusque ſempiternam vitam cum ineffabili
gaudio contemplareris, quam ego mihi paratam
intueor. Nam ad Presbyterum Ianuarium quod at-
tinet, tantùm abeſt vt ego eum ſupplicio afficiam,
quin potiùs magno me honore affectum putarem ſi
vel pedes eius humi proſtratus exoſculari merear.
His auditis Clementianus concito gradu ad regiam
properauit: multisque clamoribus cum eiulatu ex-
citatis Ianuarium presbyterum ſæpiùs magum ap-
pellauit, quòd magicis artibus Gordianum eiusque
coniugem cum tota denique familia dementaſſet:
deos in maſſam redactos conflatosque intole-
randis contumelijs affeciſſet. Tum verò Iulianus
iracundia inflammatus Gordianum catenis vin-
ctum in cuſtodiam dari, vxorem verò perpetuæ
ruſticorum ſeruituti, in pago quodam quem ad a-
quas Syluias vocant, mancipari iuſſit. Clementi-
anus autem à Iuliano in Gordiani dignitatem ſub-
rogatus pro ſua poteſtate virum clariſſimum ſan-
ctiſſimumque multis iniurijs onerare & mortem
acriter minitari cœpit: niſi proiecta deorum ſa-
crificia repeteret ſolitumque ijs honorem deferret.
Tandem cùm præcisè conſtanterque nefarium dæ-
moniorum cultum execraretur, plumbatis cæſus
capi-

Cæditur capite S. Gordianus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

capite plexus eſt : & corpus canibus, vt ab iiſdem [illegible]
raretur, obiectum. Sed illi tyranno ipſo humanio-
res lugubri admodùm vlulatu mortem ſanctiſſimi
viri proſecuti ſunt, illudque ab incurſu ferarum tan-
diu tutati, donec è familia vnus fida Chriſtianorū
manu adiutus ſancti martyris corpus in Cryptam,
in via Latina vno ab vrbe milliario intulit: vbi iam-
S.Epimach⁹. pridem S. Epimachus inſigni virtute ac pietate [illegible]
ſepultus fuerat. Quo in loco memoria eorum [illegible]
tis virtutibus ac miraculis clara in hodiernum [illegible]
diem celebratur.

VITA S. IOB PROPHETAE. PER D. [illegible] dorum Epiſcopum Hiſpalenſem ſcripta.

10 Maii.

S. Iob Rex Idumæorū.

IOb filius Zare de Boſra, Rex Idumæorum [illegible] tus, poſt Eſau ſucceſſor Bale filij Beor, homo [illegible] tilis, fidelis, ſtabilis, humilitate ſummus, [illegible] talitate præcipuus, in diſciplina manſuetus, in [illegible] moſynis largus, diues in cenſu, exemplum [illegible] genis, locuples in liberis.

Quibus repentè orbatus tentationi traditur, [illegible] contra tentationem fide religionis armatus, [illegible] rioſus in certamine, æquanimis in dolore: [illegible] rerum pertulit, funera pignorum doluit, corpo[illegible] vulnera patienter excepit, & inter ſupplicia [illegible] per Deum glorificauit, mala ſua ſapiēter ſuſtin[illegible] cōiugis verba & amicorum rationes ſuperauit [illegible] tanta virtute ſapiētiæ, duplici in fine ſubleuatur [illegible] muneratione, & poſt rerum caſum multiplici [illegible] ritate donorum. Nam poſt noctis triſtitiā diem [illegible] nuit. Poſt fœtorem vlcerum, caſſię odore fragra[illegible] ſed & poſt abiectionem eorum inunctionem [illegible] promeruit, & ſtibium in acceptū laudis aſſum[illegible] Vixit autem poſt plagam centū ſeptuaginta & [illegible]

...anis & mortuus eſt, atque ſepultus in regione ſua. ...verò Hebræi aſſerunt non fuiſſe de genere E... ...ſed de Nachor fratris Abrahæ deſcendiſſe ſtir... & fuiſſe eum temporibus Patriarcharum. Na... enim genuit Hus, de cuius ſtirpe Iob creditur ...ratus, ſecundum ꝙ in exordio voluminis eius ...atur, inquiẽs: Vir erat in terra Hus nomine Iob.

...TA B. ANTHIMI PRESBYTERI, ...mi Diaconi, & aliorum ſanctorum Martyrum. ...ijs quæ apud Surium extant.

Pinianus ducta in vxorem Lucina egregia nobi- 11. Maij.
...itate matrona; cùm acceptis à Diocletiano & Pinianus Aſiæ proconſul.
Maximiano Auguſtis codicillis, Aſiæ procon-
...declaratus eſſet, vt gratum Imperatoribus obſe-
...um exhiberet, acerrima perſecutione Chriſtia-
...agitabat. Habebat autem à conſilijs Chære-
...em quẽdam hominem mente ſacrilega & val-
...peruerſum, qui cùm multiuarijs tormentorum
...ribus Chriſtianos interimeret, à malo dæmone Chæremon à dæmone arreptus expirat.
...tus, & per multa horarum ſpatia miſerrimè
...tus, tandem Sanctos, quos interfecerat, inuocãs
...rauit. Quo viſo Pinianus nimio terrore corre-
...in morbum incidit, qui nulla medicorum arte
...poterat. Cernens autem Lucina nõ aliam hu-
...orbi cauſam eſſe quàm quòd Chriſtianorũ cæ-
...pollutus aditum in ſe inimico patefeciſſet;
...ſtudio Chriſti Confeſſores perquiſiuit, eoſ-
...dam è vinculis liberatos ad ſe adduci curauit.
...Anthimus erat presbyterij honore inſignis &
...us diaconus, alijq́; religione præſtãtes, Maxi-
... Baſſus, Fabius, Diocletius & Florentius: qui-
Lucina opes ampliſſimas & liberam abſcedẽdi
...tatem propoſuit, ſi maritum ab ea, qua tene-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

batur ægritudine, liberare poſſent. Ad quam Anthimus: Si, inquit, maritum tuum ſaluum & incolumem vis, hortare eum vt relicto dæmoniorum cultu Chriſtiana ſacra pura mente amplectatur: & eo facto citiùs optata ſalute gaudebit. Illa, his auditis mox ad Pinianum ingreſſa quę ab Anthimo acceperat expoſuit; eumque vt Chriſtianis ſacris ſe initiari pateretur, ſedulò admonuit. Ille verò cùm ſe à medicis deſtitutum, nullamque ſalutis ſpem reliquam cerneret: Profectò, inquit, valdè illum delirare oportet, qui nō credat eum verum eſſe Deum, qui deſperatam ſalutem reddere, & homines è mortis faucibus eripere poteſt.

Lucina itaque egreſſa, protinùs Anthimum & Siſinnium introduxit, eosque honorifica ſede ac ſalutatione excipere voluit. At Anthimus: Non, inquit, huc ſedendi cauſa ingreſſi ſumus, ſed vt Chriſtianæ fidei dogmata ſemianimi Piniano proponamus; quibus ſi acquieſcere velit, optatam ſalutem conſequi poterit. Ad quæ Pinianus cùm aures animumque erigeret, & ſe promptum paratumque ad Chriſtiana ſacra ſuſcipiēda eſſe diceret, Anthimus ſine mora

Anthim⁹ Piniano ſummam doctrinę Chriſtianæ exponit.

accuratè ſanctiſſimæ Trinitatis myſterium, & creationem lapſumq; humani generis expoſuit. Poſtremò cùm ardenti pietate de redemptione & Chriſti ſuppliciis differere inciperet, Pinianus ſublatis in cœlum

Pinianus credit.

manibus, & corde & ore Chriſtum confiteri, Chriſtum adorare & ſupplex ſcelerum ſuorum veniam poſtulare cœpit. Qua confeſſione Anthimus & Siſinnius vehementer gauiſi, humique proſtrati, vnanimiter precibus incubuêre. Et ecce illis orantibus ſubitò ingens fulgor emicuit, totumq; illum locum mirificè illuſtrauit: ſimulque Pinianus priſtinam ſalutem conſecutus eſt.

Tam

Tum verò in Chriſti benignitate incredibili gau-
dio exultãs, Maximum, Baſſum, Diocletium & Flo-
rentium è carcere ad ſe vocauit, quibuſcum ſeptem
diebus in precibus perſtitit: & clariore Dei cogni-
tione imbutus ſacris aquis cum coniugé totaq; fa-
milia expiatus eſt. Intereà vt percepti beneficij me-
morem animum declararet, nequaquàm functio-
nem proconſulis abiecit, ſed anno integro in eadem
perſeuerãs Chriſtianos à metallis & ergaſtulis do-
miſſa exceptos benignè habebat, pedes lauabat,
manus exoſculabatur, & ſuppeditato ſumptu re-
buſque neceſſarijs ad propria dimittebat. Et quia
numerus magis indies magiſque excreſcebat, præ-
dia ſua & vicinam prouinciam, vbi ampliſſimas
apud Auxium oppidum poſſeſſiones habebat, eis
diſtribuit.

Poſtquàm verò annis admodùm tribus Siſinnius,
Diocletius, & Florentius, cum alijs permultis vno
in loco Deo pariter vacantes conſediſſent, & ſine
vlla moleſtia debitam Chriſto ſeruitutem impen-
diſſent tali modo ad martyrij palmam perueniſſe
traduntur. Erat ibi conuentus hominũ quorundam,
qui impuris ſacrificijs ſemel quolibet triénio à dæ-
monibus reſponſa poſtulabat: Cùm ergò ſtatuto
temporis ſpatio euoluto ſolitas impietates offeren-
do ſacrificijs exercerent, negarunt dæmones ſe con-
ſueta oracula dare poſſe, niſi Siſinnius, Diocletius,
& Florentius, ſacrificarent. Itaque ſacrilegi violen-
ta manu Sanctos ad ſimulacra pertrahentes, cùm
nullo modo ad ſceleris conſenſionem eos inducere
poſſent, lapidibus in ipſo monte obruerunt: vbi
ad diſceſſum malignæ plebis, Chriſtiani debi-
to ſepulturæ honore reliquias eorum proſequuti

Cædes Siſinnij, Diocletij & Florentij.

Porrò Anthimus Presbyter nó longè ab vrbe via Salaria apud prædia Piniani latitabat. Accidit au-tem vt ruſticis Syluano ſacrificantibus, is qui erat eorum ſacrificiorum auctor, à diabolo arreptus fu-reret, omneſque ipſi occurrentes gladio cæderet. Ea res cùm ad Anthimũ perlata fuiſſet, is fidei clypeo armatus homini furioſo & in obuios quoſque cru-deliter ſæuienti occurrit, dixitque: In nomine Do-mini mei Ieſu Chriſti ſta vinctus catenis ſpiritali-bus, gladiumque, quem ad hominum faciendas cæ-des corripuiſti, abijcito. Ad hanc vocem pro-ille fixus permanſit, quem Anthimus manu ar-ad ſuum domicilium perduxit; & precibus ac nijs triduò vacãs, non modo hominem à men-rore, ſed quod multo præclarius fuit, à nefan-perſtitione liberauit, & ad Chriſtum adiunxit. Ne-ille tantùm ſed multi inſuper alij eius virtute exemplo prouocati nomina Chriſto dederũt: a-vt locum illum Syluano dicatum ſecuribus ex-derent, & Deo omnipotenti conſecrarent.

Anthimus hominẽ furioſum liberat, & ad Chriſtũ adducit.

At verò alij nonnulli peſtifera ſimulacrorum re-ligione demẽtati, eaque re grauiter offenſi Priſ-Conſularem adduxerunt, vt euerſa ab Anthi-mulacra reſtitueret & debitum de eo ſupplici-meret. Sed cùm is in Chriſti confeſſione immo-permaneret, & minas ſuppliciaque contem-ligato ad collum eius ingenti ſaxo, in Tyberim p-cipitatus eſt. Angelus autem Domini, qui cla-ſe illi conſpiciendum prębuit, ruptis vinculis cum orationis eum reſtituit. Altera igitur luce Gentiles eum ſaluum & ad populum concion-viderent, tam admirãdo ſpectaculo attoniti ad nua eius ſeſe abiecerunt & pœnitudine ducti im-etatem execrati ſunt. His auditis Priſcus Anthi-

Anthimus in Tyberim iactatur, & ab Angelo educitur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſiſti iuſſit, quem cùm vinculis & minis & terro-
bus fruſtrà ſuperare conatus fuiſſet, neq; vlla poſ- **Anthimus**
ratione permouere vt idolis immolaret, capitis **necatur.**
m ſententia damnauit.

Eo autem vita functo & honorificè à Chriſtia-
nis in oratorio ipſius ſepulto, Maximus, qui Anthi-
perquā familiaris fuerat, venerari cœptus eſt:
paulò pòſt ab eodem Priſco in vincula miſſus
fuſtibus grauiter cæſus eādem martyrij palmam **Maximus**
m Anthimo percepit. Eo igitur etiā ablato, Baſ- **verberatur**
s eodem in loco perculſos Chriſtianorū animos **& indè ca-**
gregia oratione confirmabat, hortabaturque vt in **pite plecti-**
ſanctorum paſſionibus lætarentur potiùs quàm lu- **tur.**
gerent. Accidit indè vt multi ad mercatū (qui tum
loco, quem Forum nouum appellabant, habeba-
r) confluerent & Baccho ſacrificarent; cumq; Baſ-
m ad eadem ſacrificia impellerent, & is conſtan-
ter ac pręcisè negaret, eosque execrandæ impietatis
gueret, & flatu oris ſui ſimulacra euerteret, illi in
rorem verſi impetu facto calcibus, pugnis & fu- **Cædes Baſſi.**
bus eum ceciderunt, donec ſpiritum exhalaret.
bium verò tradiderūt Priſco, à quo diuturna ma-
ratus cuſtodia, cùm omninò reſpueret ſacrificia
æmoniorū, capite plexus eſt. Atque ità omnes iſti, **Item Fabij.**
nthimus, Maximus, Baſſus, & Fabius illis locis cæ-
ſunt, in quibus orare conſueuerant via Salaria.
erò Siſinnius, Diocletius, & Florentius eo in lo-
humati ſunt, quo lapidibus obruti fuêre, iuxta
ntimum oppidum. Eorum autem martyrio mul-
m gratulabatur Pinianus illuſtriſſ. qui fidei & in- **Mors beati**
tegritate & moribus inſignis migrauit ad Dominū. **Piniani.**
Lucina autem coniunx eius iam marito orbata,
u noctuque in precibus perſeuerans caſtiſſimum **Lucinæ re-**
o exhibebat famulatum. Cumque ſupra vires in- **ligioſa vita.**

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

edia & triduanis ieiunijs ſe maceraret. Sebaſtian
martyr Domini ei apparuit, locumque, in que
ipſius corpus ſacrilegi abiecerant, indicauit. Quod
illa mox extractum venerabunda ſepeliuit: atque
ab eodem martyre ſe admonitam referebat, vt quo-
tidiano ieiunio contenta, cibum, poſt datam à Sa-
cerdotibus in Miſſæ ſacrificio benedictionem, ſu-
meret & moderatum etiam vini vſum admitteret.
Eodem tempore cæſis Simplicio & Fauſtino fra-
bus via Portuenſi, eorum ſoror Beatrix poſtqua
funera debito cum honore & pietate curaſſet
Lucinam ſe contulit, vt reliquum vitæ ſpatiu
diuino cultu cum ea exigeret. Sed menſibus vi
ſeptem eo ſtudio tranſactis, cùm Lucretius qu
vicinus Beatricis poſſeſſor prædium quoddam
luculentum iniqua cupiditate expeteret, Be
cem comprehendi & ad ſacrificandum duci
Cumque illa conſtanti animo recuſaret, vir
us noctu eam à ſeruis præfocari iuſſit: quam
na ſuis ipſa manibus apud fratres eius ſepe
Porrò Lucretius, occupato prædio cùm amicis
ram daret, & inter pocula ſanctis martyribus
taret, eccè infans fœminæ cuiuſdam in has vo
rupit: Audi Lucreti, occidiſti & inuaſiſti
datus es in manus inimici. Ad quæ verba pall
tremore correptus Lucretius, & mox à dæm
grauiter tortus poſt horas tres impium ex
ſpiritum: cæteriſque, qui conuiuio intererant
tum ſua morte incuſſit timorem, vt ſimul om
Chriſtianos confugerent & ex animo nom
Chriſto darent.

S. Beatrix præfocatur in carcere.

Lucina autem fugam meditante propter p
cutionis acerbitatem, S. Beatrix ei apparens
mente illam reuocauit, dixitque illo ipſo m

Eccleſiæ reſtitutum iri. quod ita factum eſt. [illegible] autem caſtiſſima matrona annis nonaginta [illegible]que eleemoſynis, ieiunijs, precibus & hymnis [illegible]enta: quibus operibus mirificè ornata tandem [illegible] ad Dominum migrauit.

VITA S. GANGVLPHI MARTYRIS. *ex ea quæ extat in Surij Commentarijs.*

GAngulphus præclaris in Burgundia ortus na- 11. Maij.
talibus, à parentibus adhuc puer Chriſtianæ Patria eius.
religionis diſciplinis apprimè eruditus eſt: [illegible] tenera illa ætate cũ eſſet egregia indole & for[illegible] eleganti, conſueſcebat crebris piorum intereſſe [illegible]uentibus, fauoſque diuinorum eloquiorũ ſuſci- Pietas pueri
[illegible]ens ab ore illorum, Catholicas ſententias manda[illegible] memoriæ: ità vt fragili corpuſculo impreſſam [illegible] liceret cernere effigiẽ & exemplar ſanctitatis. [illegible]ſcente autem ætate nulla non morum honeſtate [illegible]ditus, ludicra malè ocioſorum hominũ ſpecta[illegible] tanquàm voraginem quãdam deuitabat, & pe[illegible]cium iuuenum lubrica conſortia reſpuebat. [illegible]quà verò ampliſſimæ opulenti patrimonij poſ[illegible]ſiones & facultates ad eum deuolutæ ſunt, tanta [illegible]gnitate pauperibus & egenis conſuluit, quantã [illegible] verbis vix explicare poſſumus.

[illegible] autem ad virilem ætatem peruenit, vxorem Ducit vxo-
[illegible] generis quidem nobilitate ipſi non imparem, rem.
[illegible] moribus longè diſſimilẽ, quam præpotens Deus [illegible] potiſſimùm ei ſociaſſe videtur, vt per illam [illegible] viri patientiam & innocentis vitæ ſimplici[illegible] probaret egregiè: qua vſqueadeò virtutum [illegible] merita occulere ſtudebat, vt ab inuidis [illegible] ignaro inertia torpere diceretur. Atque ne vllum

otio vel torpori locum daret, plerunque venatio
ſe exercebat, eaque ratione innata vitiorũ alimẽ
repellebat. Cùm autem eo tempore Pipino regi q
regni Franciæ gubernacula ea tempeſtate tractãt
Militat regi Franciæ. prçcipuam quandam inter fortiſſimos exercitu
ros operam nauaret, & regio miniſterio perfunct
in patriã redire vellet, iter per Campaniam hab
Vbi verò ſumpturus ientaculum & equis pabu
prçbiturus nonnihil à via deflexiſſet, fortè in loc
perſpicuò fonte irriguũ, & lçto gramine amœn
incidit, in quo poſtquàm conſediſſet Domin
ſuperuenit, quem vir beatus, vt erat humanis
ad pariter ſumendum cibum inuitauit. Inter
dum autem de fonte illo emendo agere cœp
verò vt poſſeſſor audiuit, intrà ſe tacitus vi
ctum ridere cœpit, exiſtimans id non ab anim
ritate ſed quadam ſtoliditate proficiſci. Au
Emit fontẽ, isque diuinitus alio trãſfertur. cùm putaret ſe & pecuniam recipere & fon
hilominùs retinere poſſe, indicauit pretium c
nimirùm ſolidos, quos protinùs vir beatus
rari iuſſit. Indè ſumpto cibo, cùm aſcenſis equ
rennas veniſſet, (qui locus baſilica in eius hon
extructa celebris habetur) vxori quid egiſſe
uit: quæ eius facta malignè imperrans clàm
hebetem & vecordem, & rerum ſuarum pro
dicere cœpit. Non diu autem pòſt cùm ad lo
mui ſuæ propinqua exiuiſſet, & aquam fac
nibusque aluendis non haberet, ſcipionẽ que
tè manu tenebat ſolo defixit: & plenus fide
mulum conuerſus iuſſit eum, euulſo ſcipion
quam, quç illic emerſura eſſet, haurire. Et ecce
extracto per famulum ſcipione, ingẽs aqua
ex imis terræ viſceribus ſcaturijt, & fons ille
auarus venditor ſe perpetuò retenturum ſpe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

manauit; vel potius diuina virtute tranſlatus eſt, qui vſque hodiè ſaluberrimè ſcaturiens beati Gangulphi ſuffragijs multis ſanitatem adfert.

Fons ille morbis medetur.

Vxor autem beati viri rupta coniugij fide, cum quodam è clero nefaria commixtione ſeſe polluit. Cuius rei indignitate permotus vir beatus debitas ab ea pœnas exigere ſtatuebat: ſed veritus, ne, ſi illi cauſa necis eſſet, ſuperioris vitæ innocentiam alieni ſceleris næuo obſcuraret; tandem rem totam diuino iudicio commiſit. Accidit interim vt die quodam cum ſola coniuge prædij fines luſtrando circuiret, & ad quendam fontem veniret: vbi vxorem his verbis compellauit: Multa quidem de te, coniunx, paſſim ferũtur fœda & indigna natalibus tuis, quæ veráne an falſa ſint, certò mihi non conſtat: ſed diuina prouidentia, quam nihil fugit, vt ſe res habeat, iam certis declarabit indicijs. En fons hîc propoſitus eſt, nec frigidus valdè, nec immodicè calidus. In hunc igitur manum immitte, & è fundo lapillum extrahe: & ſiquidem à culpa es aliena, nihil mali patieris, ſin autem polluta es nõ ſinet Deus latere ſcelus tuum. Tum illa, cùm intrepidè iurando, falſos de ſe rumores ſparſos aſſereret, & illos beati viri ſermones contemneret, vecordiæque aſſcriberet; incunctanter in fontem manum iniecit. Ecce autẽ ſimulatque lapillum ad ſe retrahere conata eſt, membris omnibus obriguit, abſtractaque à digitis & brachio, quouſque aqua pertigerat, cute, nihil aliud miſera niſi repẽtinum interitum expectabat. Tum Gangulphus ad eam: Optaram quidè, inquit, ſi fidem ſeruaſſes, omnia tecum vitæ huius diſcrimina perpeti, & proſpera atque aduerſa omnia, vtcumque ſors tuliſſet, æquo animo ſuſcipere: ſed quãdoquidem hoc te ſcelere obſtrinxiſti, morte

Diuinitus proditur cõiunx adultera.

quidem digna es, ſed meis manibus nolim tibi ne-
cem adferre: diuino potiùs te iudicio relinquo. Et
ſi quidem dignos pœnitentię fructus egeris veniam
à Deo impetrabis. Si autem tantæ nequitiæ finem
non impoſueris, cum auctore eius diabolo flammis
gehennæ inextinguibilibus concremaberis. Meo ſa-
nè deinceps contubernio nequaquàm frueris. Ha-
beas autem tibi, vndè poſſis vitam ſuſtentare, no-
am propter nuptias donationem. His dictis, cum
ſuos conuocaſſet, aſcenſo curru, ad prædia ſua pro-
Diſcedit ab adultera vxore. cul in Auabenſi territorio ſita profectus eſt, pie-
tis illic & miſericordiæ vacans operibus, nullum-
que tempus ſolitis virtutum ſtudijs vacuum re-
ſinens.

At mulier infœlix iam ſuæ relicta libertati cu-
deteſtando illo Clerico ſolitæ libidini indulſit: &
nè fortaſſis zelo inflammatus Gangulphus ambos a-
liquādò interficeret, nefaria de eius morte conſilia
agitare cœperunt. Totus igitur malo dæmone ob-
ſeſſus clericus, capta & temporis & loci opportu-
nitate, cùm virum ſanctum famulorum, mini-
rio deſtitutum ſciret, clam eius cubiculum ingre-
ditur vt dormientem opprimat. Cumque pen-
tem ad caput eius gladium è vagina educeret, ſ-
Atrociter vulneratur. ctumque in cer[illegible]em abdere niteretur Gangulphus
experrectus ictum declinās in coxam accepit. Ille
profanus ille proiecto gladio & equo conſcenſo fu-
ga euaſit. Gangulphus verò atrociter vulneratus,
cùm aliquot pòſt diebus viuendi finem adeſſe ſenti-
ret, Dominici corporis & ſanguinis perceptione ſpi-
Reddit ſpiritum. itum ſuum muniens fœliciter è corpore ad Domi-
num migrauit. Porrò duæ amitæ eius religioſæ fœ-
minæ eo in loco, qui Varennas dicitur, ſanctitati
& caſtitatis ſtudijs vacantes, VVildetrudis & VVi-
ſegi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ogoſa comperto obitu eius, ad funus acceſſerunt, ablatumque corpus cum crucibus & cereis, diuinorumque hymnorum melodia, ad eum, quem diximus, locum, non ſine miraculorum gloria deportârunt, atque in baſilica, quam vir ſanctus in S. Petri Apoſtolorum principis honorem cõſtruxerat, condiderunt: in quem ſanè locum ante obitum ſuum admodùm benignum, beneuolum ac liberalem ſeſe declarârat, & neceſſarios redditus illîc Deo ſeruientibus ſuppeditârat. Vt autem de eius ſanctitate & beatitudine certiores fierent mortales, ad communem omnium vtilitatem & profectum virtutibus & ſignis Dominus eum celebrem reddidit & mirabiliter illuſtrauit.

Quæ verò pœna ſit conſecuta auctores cædis eius, non eſt ſilentio prætereundum. Itaque Clericus cum properè tam atrox facinus ſuũ deteſtabili mulieri tanquàm nuncium lætiſſimum indicaſſet, & mutuò ſeſe ea immanitate oblectaſſent, miſer abijt aluum exoneraturus. Mox adeſt cæleſtis vindicta, & cum fecibus corporis viſcera quoque in cloacam deponit, & infælicem animam in tartarum præmittit. Fœmina autem, vt audiuit ex quadã puella ſua, multa diuinitùs collata eſſe beneficia ijs in locis, per quæ S. Gangulphi exanime corpus fuiſſet deportatum, furore & amentia percita dixit: Perinde efficit virtutes & ſigna corpus Gangulphi atque anus meus. Dixit illa & nefariam impuri oris vocem mox obſcœnus quidam ani crepitus cõſecutus eſt. Erat autem dies Veneris, quem Chriſtiani ſextã vocant feriã quo id accidit: ſemperq́; deinceps quòd vixit, quot illo die verba protulit, totidẽ à parte corporis poſteriori fœdos reddidit ſonos, inaudito quodã diuinæ animaduerſionis exẽplo. Cuius

Vltio diuina in percuſſorẽ viri ſancti.

rei

Item in adulterã vxorem.

rei tam celebris fama toto regno diffuſa eſt, vt iã, quẽ diximus, rex Pipinus illac iter faciens, aliquos miſerit percunctatum, nũm hęc ita ſe haberent. Illi autem ad regem & proceres, quæ auditione & oculis compererant, bona fide retulerunt.

VITA S. MAIOLI ABBATIS. EX E... quæ eſt ab Odilone presbytero conſcripta. Succeſſit hic Ademaro anno Dom. 944. peruenitq; vſque ad annum 993. numeraturq; quartus cœnobij Gluniacenſis Abbas.

11. Maij.

BEatiſſimus Maiolus pręclaro ſtemmate ort.. & à nobilibus parẽtibus ab ipſa infantia vigili cura nobiliter educatus, poſtquàm ... tu & prouidentia Dei totum adoleſcentiæ tem... ſine vllo caſtitatis diſpendio tranſegiſſet, ... accedente ætate Lugdunum profectus eſt, vt ab ... & præſtantiora quæque in diuinis libaret. Erat ... vir quidam Antonius nomine, ſapientiæ & erudi... onis laude cumprimis celebris, cui ſe in diſcipl... tradidit, vt poſteà magni illius Antonij eremi... Chriſti diſcipuli exempla lõgè acriùs, quàm ... Antonij philoſophi, ſectaretur. Poſteaquàm ... nimum humanarum diuinarumque rerum cogn... one egregiè imbuiſſet, Lugduno ad Maticenſe... uitatem à proceribus patriæ, nempè cognatis & ... micis reuocatus eſt: apud quos cùm aliquandiu ... ſine admirabili virtutis ſplendore verſatus ... epiſcopus loci illius, quem tantus virtutum ... dor latere non poterat, eum eccleſiæ ſuæ archi... conum conſtituit: quod ille miniſterium, imp... te epiſcopo, ſola obedientiæ virtute ſuſcepit.

Lugdunum ſtudij cauſa proficiſcitur.

Fit Archidiaconus.

Ea autẽ ciuitas habet vicinum monaſteri... tis ſpiritualibus ſtudijs decẽtiſſimè ornatum, ...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

pfectus & fratres crebrò eum ad ſe inuitabant, e-
ſque colloquio & ſpiritali cótubernio vehemen-
r delectabatur: prorsùs vt vnicè eum ſibi fratrem
ſciſcere cuperent, quem poſteà etiam patrem ha-
remererétur. Et huc quidem cùm omnis ille Do-
mini grex intentus eſſet, tum verò Hillebrãdus qui-
dam ſenior adeò eius amore ardebat, vt nullum nó
moueret lapidem quô tãto theſauro, qui in eius pe-
ctore latitabat, cœnobium aliquando potiri poſſet.
Interea poſt dulciſſima colloquia & mutua ſynce-
riſſimæ charitatis officia & obſequia, gratia Dei in
eius animo ſeculi contemptum parere cœpit. Quid
multa? Poſito eccleſiaſticæ dignitatis officio, ſpre-
to mundanæ nobilitatis faſtu & ſupercilio, poſtha- Fit Religio-ſus.
bito blandiſſimo illo parentum & amicorum con-
ſortio, totum ſe cæleſti magiſterio ſubdidit. Nec
tum multò pòſt ad monaſterium veniens, ad exe-
quenda monaſticæ vitę inſtituta, mira animi prom-
ptitudine & alacritate non ſolùm Abbati ſed etiam
fratribus ſeſe ſubiecit: tantaque inter eos virtute ac
charitate verſatus eſt, vt facilè in quouis pietatis
humilitatisque ſtudio primas ſibi vendicaret.

Sexto autem conuerſionis ſuæ anno, cùm beatus
Aymarus Abbas, cuius monitis & iuſſis tota ani-
mi intentione parebat Maiolus, non ſolùm viribus
deſtitutus, ſed etiam luminibus orbatus eſſet, com-
munibus fratrum omniũ votis in Abbatem electus
est, cui electioni inuitus planè & interdicto ada- Fit Abbas.
mus tandem acquieuit. Igitur cùm tanti cœnobij
curamque & ſpiritalium & temporalium rerum
curam ſubterfugere non poſſet, non minùs pruden-
ter quàm ſtrenuè rem aggreſſus eſt. Erat vir omniũ
membrorum conuenienti diſpoſitione decẽtiſſimè
aptus; ſed virtutum omniũ ornatus, qui ex vul-

tu ocu-

Virtutes & miracula eius.

tu oculiſque, atque totius denique corporis habitu clariſſimè elucebat, animum planè diuinum cuiuis exhibebat. Quanùm autem vir ſanctus Deo placuerit, docere poſſunt ſigna & miracula, quæ eius meritis Dominus effecit, quandò, vt multorum fidelium fidiſſima affirmat relatio, multis diuerſis affecti morbis, plerique etiam, quorũ iam deſperata erat vita, ab eo viſitati, per gratiam Dei priſtinæ ſunt incolumitati reſtituti: complures oculorum densa caligine, lumen recuperarunt: non pauci multis varijs vexati febribus, eius precibus ſunt liberati: multi, vt ferũt, ſerpentum, luporum, canum morſibus infeſtati, dęmonum quòque ludibrijs exagitati, Dominicæ Crucis ſigno eius dextera impreſſo ſalutis remedia perceperunt. Multi in periculis fluminum, ictibus fulminum, alijſque incõmodis earum rationibus ſunt ſeruati. Etſi autẽ non excitauit corpore mortuos, alia certè potiora præſtantioraque per eum Dominus miracula edidit. Quod ſi verè anima plus eſt quàm corpus, multo excellentius eſt animas ſemper victuras à peccati morte excitare, quàm extincta corpora ad vitæ huius pericula & ærumnas reuocaſſe. Porrò eorũ, quos ab animæ ſempiterna morte & immani vitiorum voragine ad vitam reduxit, ſuiſque exẽplis in vitæ vias perduxit, tantus eſt numerus, vt ſoli Deo cognitus ſit. Hic ergò atque id genus alijs clarus virtutibus Deo & hominibus charus extitit. Principes viri & reges potentiſſimi ſumma eum veneratione atque honore colebant, pectuſque eius diuino ſpiritu plenum humillimè exoſculabantur. Hugo Gallorum Rex, qui illi deferebat plurimum, eum in vltima ſenectute ad ſe vocabat, vt ſancti Dionyſij monaſterium eius conſilio & ope rectiùs poſſet conſtitui: cumque

Innumeros cõuertit ad Christum.

Hugo Rex Gallorum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſævoluntati lætus obſecundans Syluiniacum per-
miſſet, plenus dierũ & ſanctitatis ex hac vita mi-
grauit quinto Idus Maij, ſexta feria illuceſcẽte poſt Beati viri
ſacratiſſimam ſolennitatem, qua Chriſtus in cęlum obitus.
aſcendit, & fideli ſeruo ſuo Maiolo poſt ſe ſcanden-
di viam oſtẽdit. Quod vbi comperit Hugo Rex, ſua
præſentia & regijs muneribus eius exequias coho-
neſtauit & tumulum, vbi præſtante Domino multa
facta ſunt & fiunt miracula, permultiſque plurima
præſtita ſunt, & præſtantur beneficia, quę præ ni-
mia multitudine & magnitudine commemorari
non poſſunt.

NEREI ET ACHILLEI, ITEMQVE *Domitillæ & quorundam aliorũ illuſtre martyrium. ex eo quod optima fide apud Surium extat.*

Domitilla virgo nobiliſſima Domitiani Im- 12. Maij.
peratoris neptis, cùm Aurelianus conſulis Domitilla
filius incredibili eius amore inflãmatus eã neptis Do-
in coniugem expeteret, illa vt viciſſim oculis eius mitiani.
placeret maximè ingentem curam & ſtudiũ in cor-
poris ornatu & cultu diu noctuque impendebat.
Habebat autem Nereum & Achilleum eunuchos à
cubiculis quos beatiſſimus Petrus apoſtolorũ prin-
ceps Chriſto lucratus fuerat. Illi itaque cùm domi-
nam ſuam gemmis & veſtibus auro ſplendidè in-
texris fulgẽtem quotidiè cernerent audacter di-
xerunt: Profectò ſi id ſtudij & operæ quod in cor-
pore ornandò, vt Aurelianũ maritum conſequaris,
ponis, ad animæ ornatum transferres immortalem
Dei filium omnium ſeculorum regem ſponſum &
maritum habere poſſes: qui te eadẽ immortalitatis
gloria donaret: neque de ornamentis quicquam vllo
tempore decidere pateretur. Ad hæc Domitilla:

Ecqua

Ecqua verò maior poteſt eſſe charitas, quàm matri-
monium cõplecti, ſuſcipere liberos, per quos dul-
ciſſima poſteritas propagetur, & tam generis quàm
nominis dignitas ſempiterna memoria cõſeruetur?
Conſtat autem quàm ſit aſperum & immane omni-
bus vitæ huius oblectamẽtis ſibi interdicere, & tan-
quàm viuẽs cadauer in hac luce verſari. Ad quę Ne-
reus: Tu quidem, inquit, ô domina, momentaneas
huius vitæ delectationes ob oculos tibi proponis,
ſed diuturna, quæ poſteà ſequũtur, pericula non vi-
des. Nam vt cætera ſileam, ecquid matrimonium
cum non adfert moleſtiarum? quare, te quæſo, cor-
poris tui dominum hominem extraneũ eligere vis,
qui ingenuitati tuæ ne parentes quidem domi-
paſſa es? Annon Chriſto Domino & mentis & cor-
poris caſtitate cum incredibili animi voluptate
certiſſimo gloriæ cæleſtis præmio ſeruire mauis,
quá inſtàr viliſſimi mancipij mortalis hominis do-
minio & voluntati te ſubijcere? Elige nunc igitur,
ô Domitilla, vel hunc Regem regum omnipotẽtis
Dei filium ineffabili pulchritudine decorum, ſuo
fulgore Solis radios obſcurantem, tibi perpetuo
blandientem delicias cæleſtes gaudiaque ſempiter-
na conciliantem: vel hominem mortalem malis
in hac vita miſerijs & doloribus obnoxiũ, & omni-
bus fortunæ ludibrijs ſubiectum, cum quo eius pa-
riter deliciæ ſunt interituræ.

Matrimonij multa incõmoda.

Hęc & id genus alia multa cùm Nereus & Achil-
leus proſequerentur, Domitilla ab imo pectore ſu-
ſpiria trahens: Vtinam, inquit, iam olim diuina
ſcientia mihi obtigiſſet, certè nunquàm ſponſi no-
men ſuſcepiſſem: ſed queadmodùm in baptiſmo
idolorum cultui valefeci, ità hac ratione
carnale hoc commercium reſpuiſſem. At nunc
Deus

tis ſermone oris veſtri animã meam lucrari vo-
lo, non dubito quin etiam rationem vobis indica-
turus ſit, qua poſſit per vos effici id, quod pro eius a-
more optamus. His auditis Nereus & Achilleus ad
Clementem Pontificem abierunt, eique Domitillæ
propoſitum explicarunt humiliter rogantes ne gra-
uaretur virginem manuum ſuarũ impoſitione Deo
conſecrare. Ad hæc Clemens: Video, inquit, adeſſe
tempus quo & ego, & vos, & illa, ad martyrij pal-
mam pertingamus. Agite igitur fratres, nullus vos
timor inuadat, contemnamus hominem mortalem
eiusque omnibus principi vitæ ſempiternæ paré-
tamur. His dictis ad Domitillam abijt, eamq́;
conſecrauit.

Clemẽs Pontifex conſecrat virginẽ Domitillã.

Interea Aurelianus furijs exagitatus impetrauit
à Domitiano principe vt virgo in Põtiam inſulam
relegaretur, ſi ſacrificare nollet: ſperans ſe illo in-
commodo animum virginis à perſeuerantiæ propoſito
deducturum. Cùm igitur in ea inſula exſularet, ad-
eſſentque ei Nereus & Achilleus, erant etiam illic
duo malefici Simonis Magi diſcipuli, Furius & Pri-
ſcus, qui magicis præſtigijs pœne omnes inſulæ in-
colas eò adduxerant, vt Simonem Magum ceu Dei
filium colerent. Quibus cùm Nereus & Achilleus
ſtrenuè viriliterque opponerent, venit Aureli-
anus in inſulam, vt Domitillam à fide & virginita-
tis propoſito auerteret: cœpitque Nerei & Achillei ani-
mos muneribus pertentare vt virginis mentem eò,
quò volebat, impellerent. At illi dona eius execran-
tes cùm Domitillę fidem magis magisque in Domi-
no confirmarent, grauiſſimis ſunt verberibus affecti,
& Terracinam miſſi, Memmioq́; Rufo conſulari tra-
diti, qui eos eculeo & flammis ad immolãdum ido-
lis compellere nitebatur. At illi cùm nulla ſuppli-

S. Domitillę exilium.

Furius & Priſcus Magi.

Cruciatus Conſtantia & cædes SS. Nerei & Achillei.

ciorum atrocitate vincerentur, tandem capite cæ-
ſunt. Eorum autem corpora rapuit Auſpicius diſci-
pulus eorũ, nutritor ſanctæ virginis, & in crypta a-
renaria ſepeliuit via Ardeatina, miliario vno & di-
midio ab vrbis muro iuxta monumẽtum, quo con-
dita fuerat Petronilla, Apoſtoli Petri filia.

Cùm Aurelianus cęſis Nereo & Achilleo, Domi-
tillam ad ſibi conſentiendum inducere moliretur,
dictum eſt illi à quodam, maiorem ei interce-
amicitiã cum Euthyce, Victorino, & Marone, quam
cum Nereo & Achilleo interceſciſſet. Itaq; a Ner-
principe eos ſibi, ſi ſacrificare nollent, donari im-
trauit. Sed illis viriliter agentibus, & minas A-
liani contemnentibus, ex inſula amotos tanq-
ſeruos per ſua prædia diuiſit: Euthycen decim-
ſexto ab vrbe milliario via Numentana, Victori-
milliario ſexageſimo via Salaria, Maronem cen-
mo triceſimo eadem Salaria via: iuſſitque eos
die terram fodere, & cãtabrum edere. (Sic enim
bet hiſtoria: quid autem Cantabrum ſit incom-
habeo, niſi fortè Cantabricam herbam velit a-
cuius meminit Plinius lib. 25. cap. 8.) Sed Deus
nipotens in locis peregrinis multis gratijs & mi-
culorum virtutibus eos illuſtrauit. Euthyces
filiam cõductoris illius à dæmone liberauit: Vi-
rinus loci vicedominũ, triennio ex paralyſi de-
bentem, precibus ſanauit: Maro hydrope vex-
curauit. Loquebantur intereà populis, mul-
ad Chriſti religionem traduxêre, ornatique p-
terio, credentium numerum egregiè auxeru-
non ferens Satan, Aureliani animum ira inflam-
uit, qui miſſis eò ſatellitibus multipli pœnar-
nere eos cruciauit: & Euthycen quidem medi-

Cædes Euthycetis.

cædi iuſſit, donec exhalaret ſpiritum: cuius co-

Chriſti-

Christiani multo cum honore ſepeliêrunt, & noua eccleſiæ fabrica ſuper illud extructa decorârunt. Victorinum autem apud Cotilias, vbi putentes & ſulphureæ emanant aquæ, in ipſas aquas capite deorſum verſo, trium horarũ ſpatio deprimi mandauit, iterumq́; ſuſtolli. Quod cum triduo vir ſanctus pro Christi nomine pertuliſſet, migrauit ad Dñm: Corpus fuit poſtridie, quanquã vetante Aureliano, ab Amiternenſibus ſepulturæ mandatum. Denique Maronem voluit ab amico ſuo Turgio ingenti ſaxo opprimi. Itaque in eius humeros impoſita eſt petra immaniſſima, quã homines ſeptuaginta ægrè poſſent trochlea adducere. Eam autem vir ſanctus tanquam leues paleas ad duo milliaria portauit illæſus, eoque loci eam repoſuit, vbi ſolitus erat Domino preces offerre: cuius ſanè facti admiratione eius prouinciæ populus ad fidem Chriſti adductus eſt, & ſacro baptiſmate expiatus. Porrò Conſularis, acceptis ab Aureliano muneribus, S. Maronem occidit. Populus verò in ea petra, quam humeris ſuis portarat, ſepulcrum excidit, ibique eum condidit, & in eius nomine Chriſto eccleſiam fabricauit, in qua præſtantur beneficia Domini vſque in præſens ad ſui nominis gloriam.

Item Victorini.

Item Maronis.

Poſtquàm igitur Sanctos omnes, qui S. Domitillæ erant ſolatio, è medio ſuſtulit Aurelianus, dixit ad Sulpitium & Seruilianũ illuſtres iuuenes: Scio collactaneas Domitillę Euphroſynam & Theodorã vos habere ſpõſas, virgines ſapientię opinione celebres. Nunc igitur vbi Domitillã ex inſula in Campaniã reuocauero, illæ inuiſendi gratia ad eam accedant, vt ſua perſuaſione eam ad mihi obſequendũ adducant. Itaque Domitillã ex Pontia inſula Taracinas perducta, Euphroſyna & Theodora ad eam vene-

S. Domitilla Taracinas perducitur.

venerunt. Cumque ad epulas ventum eſſet, illiſque
prandentibus, Domitilla ieiunijs & precibus operã
daret, dixerunt Euphroſyna & Theodora: An nobis
nuptiæ & cibus moderatè ſumptus impedimento
eſſe poterunt, quô minùs Deum tuũ colamus? Qui-
bus Domitilla: Vos, inquit, ſponſos habetis viros
nobiles, ſed ſi ignobiles & humili loco nati ab illis
vos auocare & ſibi matrimonio ſtabili iungere vel-
lent, num vos illis pareretis? Reſponderũt illæ pro-
tinùs: Auertat hoc Deus à mentibus noſtris. Tum
Domitilla: Auertat, inquit, & à mente. Magnum e-
nim ego ſponſum habeo Dei filium, qui ſe vitam æ-
ternam daturum promiſit ijs, qui in eius gratiã per-
petuam corporis caſtitatem ſeruant: ſecumque in
thalamum ſuum ſempiternum ducturum, vbi cum
angelis exultent, & ſine fine ſplendidiſſimè epulen-
tur. Et vt huius promiſſi certitudinem haberemus,
cæcis viſum reformauit, leproſos curauit, morbos
omnes depulit, mortuos excitauit. Atq; hoc modo
verum ſe Dei filium declarauit, multosq; è tenebris
eripuit, atque ad ſui nominis cognitionẽ perduxit.

His auditis Theodora: Eſt, inquit, mihi frater iu-
uenis Herodes, iam anno integro oculorum lumine
orbatus, illum ſi tu in Dei tui nomine ſanare poteris,
dictis tuis fidẽ adhibebo. Euphroſyna verò: Tu qui-
dem Romæ, inquit, fratrem cæcũ habes, ego autem
hic habeo nutricis meæ filiolam, quæ ex morbo lo-
quendi beneficio priuata eſt, ſimulq; puellam accer-
ſiuit & Domitillæ obtulit. Quæ ſtatim toto cor-
pore humi proſtrata multis cum lachrymis pro ſa-
lute puellæ Deum precata eſt; ſurgẽſque, manus ad
cælum ſuſtulit & ſignum Crucis in os puellæ impri-
mẽs, dixit: In nomine Domini mei Ieſu Chriſti lo-
quere. Mox puella in hæc verba prorupit: Verus

Muta puella loquitur

Deus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Deus tuus Domitilla, veraque ſunt, quæ ore tuo de-
promſiſti. Tum ambæ ſe ad pedes virginis abiece-
runt & credẽtes Chriſtianę religionis myſterijs ini-
tiatæ ſunt. Frater etiam Theodoræ cæcus eò addu-
ctus, Domitillæ precibus & mentis & corporis lu-
men obtinuit. Porrò omnes vtriuſque ſexûs homi-
nes, tum ſerui, tum ingenui, qui ex vrbe eò aduene-
rant, viſis his ſignis, in Chriſtum crediderunt, do-
musque illa inſtar Eccleſiæ erat.

precib⁹ Domitillæ.

Cæcus videt.

His ità geſtis, Aurelianus cum duobus, quos dixi-
mus, ſponſis aduenieẽs, tres ſecum qui organis cane-
rent, adducebat tanquam triplices vno die nuptias
celebraturus. Sulpitius autem & Seruilianus, vt vi-
derunt mutam loqui, & Herodem viſum recupe-
raſſe, cognitis etiam omnibus, quæ dicta factaq; fu-
erant, crediderunt: cumque Aurelianus multa in-
ſtantia hortaretur eos, vt vno die nuptias celebra-
rent, illi vt viri prudẽtes dixeruñt ei: Da honorem
Deo, cuius virtute & muta loquitur, & cęcus videt.
At ille neglectis ijs, quæ ab eis dicebantur, per vim
iuſſit Domitillam includi intrà cubiculum, vt ſecu-
rus voluptates ſuas expleret: poſitisque organis, &
cantibus & tripudijs ſe oblectare cœpit, aliosq; ad
eandem mentis inſaniam prouocare. Porrò cæteris
ſaltando defatigatis, ille duos admodùm dies toti-
demque noctes in vano gaudio & tripudio illo per-
ſeuerauit; donec nimia laſcitudine oppreſſus ani-
mam pondere peccatorum grauatam expiraret. Ea
re perterriti omnes ad ſaniorem mentem redierunt
& ec animo nomina ſua Chriſto dederunt. Luxuri-
ante Aureliani frater ab Imperatore Traiano po-
teſtatem in eos petijt, vt ſi ſpontè nollent diris ſup-
plicijs ad ſacrificandum eos impelleret. Itaque Sul-
pitium & Seruilianum Præfecto vrbis Aniano tra-

Sulpitius & Seruilianus credunt in Chriſtum.

Aureliani interitus.

Sulpitij & Seruiniani cædes. didit, qui eos in Chriſti confeſſione mirè conſtan-
tes capite plecti iuſſit: quorum corpora fideles in
prædio eorum via Latina ſecundo milliario poſue-
runt: quo in loco exuberat virtus martyrij eorum
vſque in præſentem diem. Poſt hæc Luxurius abijt
Taracinas ad virgines Chriſti, & vt vidit præclarè
conſtanterque dæmoniorum cultum execrātes, ab-
Item Domitillæ, &c. latis omnibus, quæ habebant, eo in cubiculo, in quo
pariter morabantur, ſubiectis flammis eas exuſſit.
Altero die ſanctus Cæſarius diaconus eò veniēs ca-
ſtiſſima ſacrarum virginum corpora prorſus illæſa
reperit: quæ in nouo condens ſarcophago, humo
altiùs effoſſa, ſepeliuit.

MARTYRIVM S. PANCRATII. EX E… quod ſyncera fide apud Surium habetur. Paſſus e… anno Chriſti 308. ætatis ſuæ 14. Marcellini Pa… anno 7.

12. Maij. ILlis fortè tēporibus, quibus Diocletianus & Ma-
ximianus Imperatores Chriſtianos diris cruci-
tibus ad ſimulacrorum venerationem compel-
lebant, fuit apud prouinciam Phrygiam Cledonius
Cledonius pater Pancratij. quidam vir egregia nobilitate clarus, qui ex ama-
coniuge filium habebat nomine Pancratium. Cu-
que poſt aliquod vitę ſpatium corporis infirmitate
correptus ad alteram ſibi vitam migrādum eſſe cer-
neret, vocato ad ſe Dionyſio fratre, vnice ei filium
Dionyſius patruus Pācratij. ſuum Pancratium commendauit, orans atque obſe-
crans, & per omnipotentē Deum quoque adiurans,
vt vniuerſas facultates, quas relinquebat, ampliſſi-
mas fideliter & accuratè nepoti ſuo conſeruaret.
Itā mortuo Cledonio, Dionyſius ſumma fide Pan-
cratium curandum ſuſcepit, tantaque beneuolentia
ac ſtudio tractauit, vt paterni amoris affectum ma-
ioti

iri non potuiſſet. Poſt triennij autem tempus Romam cum Pancratio profectus, in mõte Cælio cum omni familia & dæmoniorum ſuorum ſimulacris ſedem fixit. Ibi tum propter perſecutionis acerbitatem Romanus Pontifex in vico Dionyſij & Pancratij latitabat: cuius egregias virtutes Dionyſius vt cognouit, quomodò populũ cum idolorum cultu miſerrimè confligtantem in æternæ ſalutis viam inſpiceret, vehementer eius amore inflammari cœpit; prorſus vt viam omnem modumq́ue exquireret, quô cum Pancratio eius conſpectu & colloquio frui poſſet. Itaque die quadam pedibus Euſebij totius ſanctitatis viri (is Ianitoris officio apud Pontificem fungebatur) aduoluti rogârunt, vt ad Pontificem adduci mererentur. Fuêre continuo benignè admiſſi (cæleſti namq́ue oraculo de eorum aduentu Pontifex monitus erat) & peramanter excepti. Illi autem demiſſo corporis habitu ad terram vſque Pontificem venerantes, Chriſtum ſibi, quem hactenùs ignoraſſent, prædicari poſtularunt. Tum Pontifex maiori delibutus gaudio eorum poſtulato ſatis fecit egregiè, atque poſt dies admodum viginti ſacris aquis expiatos intra ſanctæ matris Eccleſiæ limina recepit. Eo igitur beneficio affecti adeò in Dei timore animis feruére cœperunt, vt etiam vltrò ſeſe perſecutoribus offerrent. Non multò pòſt Dionyſius Deo charus ex hac miſera & caduca vita ad alteram illam in omni ſeculorum æternitate beatam migrauit. Cùm autem paganorum in Chriſtianos furor indies augmentum caperet: adeò vt Chriſti cultores etiam iniuſta cauſa ad ſupplicia & mortem raperentur, inter alios comprehenſus etiam Pancratius propter naturalium ſplendorem Diocletiano oblatus eſt.

Dionyſius & Pancratius poſt catecheſin baptizantur.

Dionyſij obitus.

Pancratius comprehenditur.

Tyrannus autem viſo Pancratio vehemẽter ad vultûs eius pulchritudinem obſtupuit; & ſine fine admirans quòd in tantilla ætate ad mortem pro Chriſti gloria ſeſe offerret, ſic eum affatus eſt: Infantule, conſulo tibi vt omiſſa, qua tenéris, vanitate, mihi conſentias, & ab hac Chriſtianorum inſania diſcedas: reddasq́; te natalibus tuis. Ego enim te propter patrem tuũ, qui mihi in vita amiciſſimus fuit, honoribus & diuitijs auctũ loco filij habebo. Quòd ſi verò ſpretis pietatis meæ monitis Chriſto adhærere pergis, iubebo te crudeli internecione delere, & corpus tuum flammis exuſtum etiam ſepulturæ honore ſpoliari.

Pancratius puer præclarè reſpõdet Diocletiano.

Ad hæc Pancratius animo planè virili reſpondit: Noli fruſtrà errare, domine Imperator, vt dum vides puerum annorum duodecim, credas mihi minus aut ſenſûs aut ſapientiæ ſupereſſe. Dominus enim noſter Ieſus Chriſtus eam nobis mentem & intelligentiam contulit, vt nullos prorsùs aut principum aut iudicũ terrores timeamus. Porrò dij, quos me hortaris colere, plani & impoſtores ſunt, qui nec ſuis pepercêre parentibus, & fratrum [illegible] ſe ſtupris contaminarunt: ità vt ego ſatis mirari nequeam, quomodò non fœdum & turpe ſit apud te illos colere, quorum ſi ſimiles eſſe ſcires famulos tuos, iure in eos animaduerteres. Diocletianus his auditis, iuſſit eum ſine mora in viam Aureliam [illegible] duci, & capitis ibidem ſententiam ſubire: ne [illegible] ro victus ſempiterna ignominia notaretur. [illegible] miniſtri Pancratium ad deſignatum locum abduxerunt & capitis ſupplicio affecerunt. Octauilla [illegible] corpus eius noctu ſublatum cum aromatibus [illegible] pulcro condidit 4 Idus Maias. Eodem tempore [illegible] teris claris natalibus orta, virgo ſacratiſſima, [illegible]

Capite truncatur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rij palmam adepta eſt; Diocletiani Nono & Ma-
ximiani Octauo (incertum vtrũ Imperij vel Con- Vide Baron. Tom. 2. anno Chriſti 304.
ſulatûs) anno. Porrò Păcratius quàm pręclaris poſt
mortem miraculis floruerit, teſtatur Gregorius Tu-
ronenſis, qui ait: Si cuiuſquã mens inſana iuramen- Lib. 1. cap. 39. de glo. mar.
tum inane proferre voluerit, priùs quàm ſepulcrũ
eius adeat, hoc eſt, antè quàm vſque ad cãcellos, qui
ſub arcu habentur, vbi clericorum pſallẽtium ſtare
mos eſt, accedat, ſtatim aut arripitur à dæmone, aut
præceps in pauimentum ruens amittit ſpiritum.

VITA S. MODOALDI TREVIRORVM Epiſcopi. ex ea quæ eſt per Stephanum Abbatem Leodienſem. Vixit circa annum Domini 720.

INter præclaros & præcipuos ſumma ſanctitate 12. Maij.
& ingenuitate viros, quorũ fide, doctrina, mori-
bus, & virtutibus ſancta fulget Eccleſia, S. Mo-
doaldus inclyta Aquitanorum proſapia ortus haud
extremas obtinet. Etſi autem propter vetuſtatem
& ſcriptorum abolitionem minùs nobis comper-
tum ſit, quibus auis aut maioribus vel quàm digna
ex radice tam inſignis arbor prodierit, tamen ex pro-
pinquis & cognatis, nomine, gloria, & honore, ter-
ra marique celeberrimis, quorum virtute publica
res floruit, quorumque potentiam totus orbis exti-
muit, tam charta quàm fama genus eius incognitũ
non eſt. Nam ſoror eius, Itta nomine, mulier admo- Nobile & præclarum genus S. Modoaldi.
dum venerabilis, ſtabili matrimonij vinculo clariſ-
ſimo Duci Pipino coniuncta fuit, quę defuncto ma- Itta ſoror eius.
rito, propriæ domûs faſtigia, ſpe ſecundarũ nuptia-
rum procis multis inciſa, in eccleſiam cõmutauit,
& à ſanctiſſimo Amando Traiectenſi Epiſcopo ſacrum
ſanctæque religionis habitum ſuſcepit. Iam
vero quàm clarè genus & nobilitas Modoaldi ex li-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

beris & nepotibus venerādæ ſororis eius eluceſcere,
Grimoaldus paternæ dignitatis ac pietatis hæres, & (Grimoald' filius Ittæ.)
duæ ſorores eius Gertrudis & Begga egregiè decla-
rant. Nam Grimoaldus, præter illam, qua domi mi-
litiæque viguit, induſtriam, duo illa præclara mo-
naſteria, Stabulaus & Malmundarium ex propio
conſtruxit: ſoror verò eius Gertrudis ſpretis omni- (Gertrudis ſoror Grimoaldi.)
bus diuitijs & mundi honoribus contemptis Chri-
ſtum in terris ſponſum elegit: cui tanta fide ac de-
uotione adhæſit, vt plurimis poſt mortem miracu-
lis ab eodem decorari meruerit. Begga verò cum (Item Begga.)
Anſigiſo nobiliſſimo Duci matrimonio iuncta, in
& ſeptem eccleſias, vbi & corpus eius à ſacris vi-
rorum choris honoratur, conſtruxit, egregijs eius
eximiæ ſanctitatis monumentis claruit. Huius au-
tem filius Pipinus nomine, vt nomen aui, ità & vir- (Pipinus filius Beggæ.)
tutem cum dignitate referens, mortuo rege Childe-
rico, eò magnitudinis excreuit & potentiæ, vt tota
ta Auſtria etſi non regio nomine, regia tamen do-
minaretur poteſtate. Iam verò Carolus quem filium (Carolus Pipini filius.)
Pipinus ſibi ſuperſtitē tam dignitatis quàm & vir-
tutis ſuæ reliquit hæredem quàm mirabiles trium-
phos de ducibus ac regibus, de populis & barbaris
nationibus reportauit, difficile eſt explicare. Nam
& Saracenos, tribus eorum regibus peremptis,
ad internecionem fudit. Vndè & cognomen Tude- (Carolus Tudetes cur dictus.)
tes, à tundendo accepit, eò quòd à Sclauis vſque ad
Hiſpanos, tot regna, tot vrbes, tot caſtra & oppida
tam Saracenorum quàm Chriſtianorum ferro in-
ſtàr mallei tundens, propitio Deo, tranſuolaſſe di-
citur potiùs, quàm ſuperâſſe. Quid verò de filijs
iuſdem Caroli, Carolomanno ſcilicet ac Pipino di- (Carolomannus & Pipinus Breuis Caroli Martelli filij.)
xerim? è quibus Carolomannus poſt plurimas
& nobiles triumphos, relicta ſeculari militia,

…nte Caſſino cæleſti ſe militiæ monachis conſe-
…uit. Pipinus verò virtutum ſuarum meritis ex-
…ens, primus in hac ſtirpe regium nomen obti-
…. Iam veniamus ad illum glorioſiſſimum Im-
…ratorem Carolum Magnum huius Pipini filium, **Carolus Magnus Pipini Breuis filius**
…s nomen & gloria, virtus & victoria, per tanta
…mpora adhuc quaſi recens ore vniuerſorum cum
…o ſtudio & admiratione celebratur; vt ſi litera
…, ſola fama quaſi viuere credatur. At verò de
…us Ludouico quid dignũ referre valeam, qui **Ludouicus Pius.**
…atris obitum imperialia ſceptra, vt nullus di-
…ſuſcipiens, præter cætera quæ bello fortiter
…, maxima ſuæ pietatis monumenta exhibuit.
…etiam de Clotario huius Ludouici filio dixe- **Clotarius.**
…qui paternæ religionis hæres exiſtens, poſt plu-
…iam ſapienter quàm & fortiter geſta, regnum
…ius diuiſit, relictoque ſeculo ac ſanctæ couer-
…is habitu ſuſcepto, in monaſtica profeſſione
…vitæ fœliciter conſummauit. Sed iam con-
…a horum potẽtia & nobilitate, quid vltrà tot
…s & Pipinos, tot Clotarios ac Ludouicos, a-
…eges & Imperatores, qui de hac glorioſa ſtir-
…que ad noſtra profuſi ſunt tempora, neceſſe eſt
…morare cùm ex his præclari B. Modoaldi in-
…s luce clarius eniteat. Hoc tãtum in ſumma
…onis noſtræ dixiſſe ſufficiat, de nulla ſtirpe,
…erimus, tam præclarũ tamq; nobile germen
…ullulaſſe, qui tantũ potẽtię Gallico regno ad-
…; totq; & tam mirabiles triũphos de duci-
…egibus & Barbaris nationib⁹ reportauerint.
…r glorioſus ac venerabilis Modoaldus tam
…ortus natalibus, deſpecta carnis nobilitate,
…us huius mundi honoribus, diuitijs ac deli-
…entis nobilitatem propoſuit: & liberalibus
ſtudijs

ſtudijs ac cæleſtibus diſciplinis animum tam p
clarè in tenera adhuc ætate erudijt, vt omnes g
ria anteiret Chriſtique tyrunculus inuidiam vir
te ſuperauerit. Poſtquàm verò adulta ætate cu
illi ad omnes honores & voluptates pateret
mus, ipſe contrà ad maiora ſpiritalis militiæ
ſeſe accinxit: aſſiduiſque ieiunijs ac vigilijs c
voluptatem frenauit, adeoque ſui ipſius contem

Benignitas eius in pauperes.

gauiſus eſt, vt paupertatem pro diuitijs ample
ſit. Vndè etiam nulla illi cura quàm eccleſiæ
perum antiquior. Cumque in eius pectore
dùm accenſa inualuiſſet flamma cæleſtis de
nihil ocij, nihil quietis patiebatur, vt ad oc
quietem diuinæ cõtemplationis perueniret.
ob rem remotiora loca quærere, & ab aulic
multu ſeſe occultare modis omnibus elabo
quanto occultius tantò liberiùs pulcherrim
dilectæ Rachelis amplexibus poſſit inhære
rùm quoniam nõ eſt in hominis poteſtate
ſed contrà ſpem votumque ſæpè à Domino
eius diriguntur, beatus Modoaldus Liæ

Inuitus cogitur regiæ ſuam nauaſe operam.

in nocte huius vitæ iungitur; dum primo
gni & primoribus palatij quaſi vtilis in ver
uidus in conſilio, diuina prouidentia lice
gnans ſocius accitur.

Intereà venerandus Antiſtes Sebaudus
Treuirenſis rebus humanis exceſſit. Cui
nõ impar ſanctitate dum ab omnibus cum
fectione quæritur, Dei gratia procurante,
indicijs præſignante, haud longè digniſſim
ritur. Itaque concurrunt pariter omnium
& dux æquiſſimus Pipinus, alijque optima
rus & populus, omnis ſexus & ætas: Modo

Eligitur & conſecratur Epiſcopus.

non tam eligũt Pontificem quàm à Deo iam

dam & ſibi promiſſum exigunt. Igitur nequic-
am reclamans in domo Domini, & in atrijs Dei
ni plantatur, tanquàm palma florens, & vt ce-
Libani multiplicatus. Nam ſicut palma virens
altum tendens fidei virore & vitæ altitudine
profectum eccleſiæ florebat, & ſicut cedrus Liba-
multiplicabatur, dum odore ſanctæ conuerſatio-
tus ſerpentis antiqui à ſubditis expelleret, &
multo virtutum candore dealbatus per altitu-
em cõtemplationis ad cæleſtia euolaret. Sed in-
promiſſis illis, quæ in interiori homine Deo tā-
teſte & ſanctis Angelis eius operatus eſt: quis
illam ſolicitudinem, qua Pater vigilantiſſimus — Solicitudo
miſſo ſibi gregi præerat, dignè valeat explicare? — eius in Epiſcopatu.
m tanta docendi perfectione, tanta magiſterij
formando inſtituebat, vt quaſi illa propheti- — Exod. 15.
a intùs labrum reflecteret, id eſt, ad cor ſer-
m reuocaret, quod loqueretur attenderet, o-
ur quod prædicaret. Denique verbum do-
r opere commendans miſericordiæ, ſic erga
ora ſubditorum ſtudia feruebat, quatenùs eis
oris vitæ prouidentiam nõ negaret: nè ſi cura
oris vitæ ab eo negligeretur, quaſi iure à per-
a prædicatione gregis animus frangeretur.
reà cùm domûs Dei decorem diligeret, & ad
las dignas conditori laudes ardētiſſimo ſem-
ore flagraret, ſuper ripam Moſellæ oratoriū — Extruit monaſterium virginum.
ore beati Symphoriani martyris extruxit, o-
dem exiguum, & artificioſi ſchematis de-
is ambitioſum: ſed, quod nobilius eſt, cla-
virtutum gemmis ac pulcherrimis virginei
margaritis multo ſplendidiùs ſpectabili-
quàm fuerit illud celeberrimum Salomonis
m, auro & argento, ac tot mirificis expolitū

argu-

argumentis. Ibi quippè cõgregationem ſanctarum virginum, tanquàm dulciſonos adoleſcentularum choros, in nuptijs Chriſti & Eccleſiæ iugiter laudes canentium, inſtituit: quibus ad regularis vigoris diſciplinæ ſeruandum ſororem ſuam nomine Se- ueram præfecit. Quæ pluſquam materna pietate iucunda quadam ſeueritate virgineam illam ... inſtruxit egregiè, & exemplo ſanctitatis in ... conſtantia diſciplinæ confirmauit. Qua fœliciter defuncta, vir ſanctus Modoaldus æterni Regis mi- les iam emeritus, ad præmium & palmam fœlici- tatis æternæ cœpit ardẽtiùs anhelare, ad quam ger- manam cum exultatione Angelorum tranſlatam nouerat præceſſiſſe. Cumque ex fidei & operis ſe- curitate & ſpei certitudine dignam iam a Deo poſ- ſet miſſionem petere, tamen quaſi adhuc multa in ſe arguenda forent, nouis & acrioribus tormentis exquiſitis de ſe ſupplicium ſumebat; ſeque ... crudelis exactor perſequebatur: in illa iam ... ſi vltima ætate, quam profectò non tam ... quàm ipſemet continuis laboribus vrgendo ... rauerat.

Seuera ſoror eius Abbatiſſa.

Mortua ſorore vir ſanctus ardentiùs aſpirat ad cæleſtia.

Cùm ergò ſub graui corporis labore die noctu- que deſudaret, totoque mentis deſiderio ad cæle- ſtem patriam properaret, nihil de conſueta au- ſteritate remittebat; donec inter verba ... cùm admiranda ſanè ſanctitatis ſignificatione ſpi- ritum in manus Creatoris exhalaret. Interea ... ſacrum funus de more componitur, à circum... pſallentium choro nunc pijs lachrymis ... nunc pſalmis & hymnis honoratur. Cuius ... ſtum fœlix & liber tranſitus ſicut feſtiuus ... ſupernis ciuibus extitit, ità totam penè * Au... nimio quodam & inconſolabili mœrore ...

Fœliciter abit è vita.

** alij Auſtraſiam vocãt.*

...dè tota penè prouincia inſigni luctu deformata
...ti patris exequias cohoneſtauit. Ingens paupe-
...m multitudo à feretro dependens voce lachry-
...ali patrem ſe ſuum amiſiſſe querebatur. His fa-
...ularibus baiulis cælum ſuo clamore pulſanti-
...s, chariſſimum corpus in dilectam ſibi Eccleſi-
...m defertur, quam ſuprà diximus, ab eo funda-
...m, & in honore beati Symphoriani martyris de-
...icatam. In qua etiam non ſine graui gemitu mul-
...que ſuorum lachrymis, prout decebat tantum
...ntificem, cum dilecta ſorore terræ mandatur.
...in teſtimonium ſanctitatis eius, tot & tanta
...racula quotidiè coruſcare videntur, vt nunc de-
...m veriùs cum Chriſto viuere credatur.

Poſt obitum viri ſancti indomita Nortman-
...um gens quaſdam Galliæ & Germaniæ partes
...paüit: & ſceleris ſui immanitate efferata in-
...em vbique ſtragem edidit. Cumque horren-
...illa tempeſtatis procella vrbem etiam Treui-
...em inuaderet, & iam iam præ oculis omni-
... mortis imago volitaret, ſacræ Deo dicatæ vir-
...s, quas in beati Symphoriani martyris orato-
... beneficio Modoaldi collocatas ſuprà memora-
...s, pro vita præſenti, quam deſpexerant ni-
...licitæ, pro caſtitate ſeruanda quam deuoue-
... ad conſueta orationum præſidia confugerunt:
... mirabile auditu, mirabilius viſu, ne mala,
... pro ſexûs fragilitate metuebant, videre coge-
...r, in pace lecto decubantes intra dies triginta,
...nis & precibus Modoaldi, quem aſſiduò in re-
... deſperatis implorabant, omnes præſenti vita
...erunt: quarum corpora eodem in oratorio
...ita ſunt.

Miracula ad eius tumulum.

Cùm

Cùm igitur eiuſdem adhuc tempeſtatis reſiderēt veſtigia, lōgaque ſolitudo pleraque ſanctorum cohiberet loca, fiebat nimirùm vt ille ſancti familiaris angelus pro ſui quidem dignitate parū obtineret reuerentię, neglectu verò ciuium omni cultu deſtitutus, etiam pateret iniurię. Sed ea mortaliū incuria noſtro pontifici auctioris gloriæ facta materia. Quidam enim viri, genere Franci, ſui generis haud ignobiles, ſanctæ deuotionis gratia videndi Treuirem acceſſerant. Cumque ſancti Symphoriani eccleſiā viderent incultam, iniuriæ opportunam & à miniſtris ciuibusque neglectam, flagitium arbitrati non ſunt, ſi, quauis arte, ſacras Præſulis reliquias indè ſecum aſportarent. Remotis ergò arbitris, noctis ingreſſi tempore, pia ſed audaci violentia mauſeolum ſanctiſſimo fœcundum corpore effringunt: dehinc, vnus cæteris paratior manum temerè inijciens, quicquid tenaci digitorum potuit concludere potuit, ſibi recondens fugam cum ſociis maturat inuadere. Quod facinus licet amore ſancti licenter perpetratum ſit, non tamē ſancto placuiſſe, rerum ſequentium documēto comprobari potest.

Ex reliquijs S. Modoaldi furtim ablatis copioſus manat ſanguis.

Simul enim cum illius extractis artubus, mirabile dictu, ſanguis copioſus erupit. Qui dum abundè quam de patenti vulnere proflueret, tenebris tamen viſum arcentibus, raptores ipſos nihil huiuſmodi aut videntes aut ſentientes antè prodidit, quàm à cœpto deterruit.

Intereà die terris reddito, cùm matutina plebs ex more ad orandum cœpiſſet concurrere, animaduertunt eccleſiæ pauimentum largo perfuſum ſanguine; cumque diu multumque incerta ſuſpicione agitarentur, tandem exploratis omnibus, reperiunt indicia fracturæ, nocturnæ temeritatis damna ...

...

runt. Nec viſus eſt labor difficilis fugitiuos in-
ſui, cùm ſanguis à direptis emanans oſſibus, nuſ-
quam locorũ reos ſuos dereſeret; donec illos con-
ſcientia trepidos, nec ſatis periculi ſecuros, ſuis ve-
ſtigijs & quidẽ haud obſcuris, manifeſtos efficeret.
Iubentur ergò expediti equites iniuriam perſequi,
temeritatem corrigere: qui celerrimè fugientium
vestigia prementes, eosque facili negotio à fuga retra-
hentes, delicti quidem gratiam faciũt, omnibus ta-
men admirantibus, receptas integrè Summi Ponti-
ficis reliquias ad vrbem referunt: & ne quid ſimile
deinceps pernicioſa crearet licentia, corpus Sancti
in propatulo poſitum ab eccleſia in oratorium S.
Paulini transferunt, cęleſtemque theſaurum firmi-
oribus apothecis & tutiori ærario commendant.
Igitur S. Paulini eccleſia nouo illuſtrata hoſpite
magnam breui claritudinem peruenit. Sed poſt-
quam diuturna quies ociũ, ocij verò ſecuritas cor-
ruptos mores pepererat, totãque vrbis faciem im-
purã pro religione diuinorum contemptus in-
uaſerat, ſuſtinenda erat neceſſariò ſupernæ corre-
ctionis ſententia, quæ pollutam licentiam ſub fre-
no diſtrictionis coërceret. Itaque intempeſtæ no-
ctis ſilentio idem oratorium ſubito cõflagrauit in-
cendio, totaque ædificiorum moles ſubuerſa eſt.
Tum res mira & ſeculis noſtris inuſitata accidit.
Flamma enim, quæ omnem ſuperficiem contexe-
rat incendiorum cõgerie, cuncta præter ſpem quæ
intus erant, integra reperêre, ipſumque loculum
expertem iniuriæ, vt aurum crederes de for-
nace productum, purgatum non corruptum. Fulſit
igitur multis alijs præcipuæ ſanctitatis miracu-
lis, quæ tanta tamque præclara ſunt, vt Tullianis
opus habeant ingenijs & eloquentiæ.

Transfertur corpus eius ad S. Paulinum.

S. Paulini ædes conflagrant.

VITA S. EPIPHANII CONSTANTIÆ

Epiſcopi, ex ea quæ eſt apud Metaphraſten, *ſuper-*
ſtes fuit vir ſanctus ad annum vſque Arcadij impe-
ratoris Septimum. Vincentio & Fravitta Coſſ. qui
ſcribitur à recentioribus annus Domini quadrage-
ſimus primus. Vixit autem annis centum & quin-
decim, minus menſibus tribus, adeoque ſpectatæ ſan-
ctitatis vir fuit, vt licèt aduerſus Arianos ſemper
ſtrenuè decertaſſet, ipſi tamen Ariani, & eorum pa-
tronus Valens Imp. eum reueriti, quicquam mo-
ſtiæ ei inferre auſi non ſunt. Quod autē alicubi Con-
ſtantiæ, alicubi Salaminæ Epiſcopus dictus repe-
tur, mirandum non eſt: nam Salamina etiam Con-
ſtantia dicta eſt, vt expreſsè teſtatur S. Hieronym.

In Epiſt. 27. In Epitaph. S. Paulæ ad Euſtochiū.

12. Maij.

Patria & parentes eius.

EPiphanius genere Phœnix, ex ea regione quæ
eſt circa Eleutheropolim oriundus, parentes ha-
buit Agricolam, tenuioris fortunæ & condi-
tionis hominem, qui cum ſua coniuge durius
victum quærebat: quo mortuo, mater ſola
familię curam ſuſtinere debuit. Ea autem quam
exigua (vnicam enim præter Epiphaniū filiam
litropem tantum habebat) ingentes tamen
moleſtias, propter facultatum anguſtias, pati
adeò vt extrema ciborum inopia coacta, iu-
vnicum idque adhuc indomitum per Epiphanium
ad nundinas venale tranſmitteret. Erat tunc
natus decem Epiphanius, cùm accepto iumento
nundinas properaret; cumque in emptorem
Iudæum Iacobum nomine incidiſſet, & is Epipha-
nium, antè quàm de precio conueniret, ſedulo
religionis profeſſione percunctaretur, & puer
ctus ſe Iudæum eſſe diceret, Iacobus: Benè,
ſe habet: cùm igitur ſimus eiuſdem generis,

Epiphanius Iudæus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

inter nos peccatũ intercedere: ſed cùm Deus
iuſtus ſit, iuſtum etiam iumenti preciũ con-
ſtituamus, nè quo maledicto inuoluamur. His au-
dítis Epiphanius Iacobi maledictionem pertime-
ſcens, protinùs iumentum retraxit, negauitque ſibi
eſſe illud vendere, eò quòd inſolens & indomi-
tum eſſet. Et quanquàm acerbiſſimæ famis neceſſi-
tate impulſus vt matris & ſororis anguſtias ſuble-
uaret, eò adduxiſſet, nè tamen iuſti iudicis iram in-
curreret, ſe nulli mortalium damnum inferre velle.
Iacobus tam admirabile pueri reſponſum mira-
tus, mox tres de crumena nummos deprompſit, &
collaudata pueri voluntate, domum illum cum iu-
mento remiſit. Accidit interim vt Epiphanius, dum
iter ad matrem faceret, in hominem Chriſtianum — Cleobius Chriſtian⁹.
incideret Cleobium nomine, qui viſo iumento, id
venale poſtulabat. Cumque ad verba Cleobij
Epiphanius gradum figere vellet, animal inſolens,
impetu facto, ſeſſorem ſuum excuſſit, humiq; gra-
uiter alliſit: adeò vt flens eiulansq; puer ſe loco mo-
uere non poſſet. Tum Cleobius propiùs accedẽs al-
lapſum puerũ trina vice Cruce ſignauit, & ab omni
dolore ſanatũ erexit. Deindè conuerſus ad iumen-
tum, vt inſolentiam eius compeſceret. Tibi, inquit,
in nomine Ieſu Chriſti crucifixi, non ampliùs
ex loco excedas. Hæc vbi dixit, animal in terra
cadens expirauit. Quo viſo, admirans Epiphanius
ſtatim à Cleobio percunctari cœpit quęnam illa
virtus eſſet, qua in Chriſti Ieſu nomine res adeò
mirabiles effeciſſet. Reſpondit Cleobius: illam eſ-
ſe non ſuam, ſed Chriſti, quem Iudæi in crucem e-
gerunt, omnipotẽtis Dei filij poteſtatem. Epipha-
nius his auditis ſe Iudæũ eſſe tunc quidem iudica-
re timuit; cuncta tamen ſedulò cum mente ſua

pertractabat : & pium quendam Chriſtianæ religionis amorem concipiebat. Poſt hęc domum rediens matri cuncta ex ordine narrauit: quę reditu filij ſui vehementer quidem gauiſa eſt, ſed cùm omni vitæ ſolatio ſe deſtitutam cerneret, rurſùs curis ingentibus opprimebatur; ſuadebatq; filio vt ſe alicui ſpectatæ probitatis viro in ſeruum traderet: quò ſuis laboribus & arte durum deſolatę matris & ſuæ paupertatis onus nonnihil ſubleuaret. Hęc cùm acum agitarent, venit ad eos Iudæus quidam vitæ mirandæ religionis Tryphon nomine, qui Epiphanium ſumma matris eius voluntate ac gaudio in filium adoptauit, & Moſaicæ legis diſciplinis diligenter erudijt, & in omnibus accuratè inſtituit: filiam ei vnicam matrimonio ſtabili coniunxit. Sed accidit vt filia eius paulò pòſt è vita excederet, & ipſe Tryphon eodē fato eam ſequeretur, omneſque ſuas facultates ſanè ampliſſimas Epiphanio relinqueret: qui cū ſorore ſua (matre paulò pòſt defuncta) in ſumma vitæ tranquillitate degebat.

Tryphon adoptat Epiphanium.

Accidit interim cùm die quodā equo vectus ampliſſimas ſuas circumquaq; poſſeſſiones luſtraret, & Lucianus vir inſigni eruditione & monaſticæ vitæ opinione præſtans ei occurreret; vt pauper quidam ad pedes eiuſdē Luciani ſeſe abijceret, & panis fruſtū triduana inedia confectus humiliter poſtularet. Cumq; vir Dei, nihil, quo eius inopiæ occurreret, haberet, protinus ſe ſuo amictu exuens illi hilari vultu tradidit, vt eo diuendito panem ſibi compararet. Spectabat hoc ex propinquo Epiphanius, viditque Lucianum hoc modo nudatum candida de cælo ſtola veſtiri: & mirabili ſplendore decorari. Quo viſo tanto eſt affectus timore, vt pronus è iumento, cui inſidebat in faciem caderet.

Lucianus monachus inſignis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Chriſtianis à Luciano ſacris ſe initiari poſtularet: omnibus valere iuſſis, in monaſticæ vitę ſocietamadoptari. Ea re gauiſus Lucianus eum cum ſorepiſcopo obtulit, qui vtrumque poſt exactam institutionem vitalibus aquis expiauit. Fertur autem cùm Epiphanius ad eccleſiã pergeret, quòd ipſo graduum aſcenſu calcei è pedibus illi exciderint: neque deinceps vllo calceamentorum genere vſus fuerit, ſed nudis reliquo vitæ tempore pedibus inceſſerit.

Baptizatur Epiphanius

Poſtquàm igitur hoc modo in albo eccleſiæ adſcriptus eſſet Chriſtianæ quoque militię annos natus ſedecim ſub eodem Luciano nomẽ dedit. Habebat is in caſtris ſuis ſpiritualibus decem egregia pietate monachos: in quibus Hilarion ſignis virtutibus admirandus: qui ex præcepto Luciani Epiphanium, in ijs quæ ad monaſticæ vitæ diſciplinam attinent, inſtituendum ſuſceperat. Porrò Hilarion cùm incredibili ciborum parſimonia carnem maceraret, & hebdomadarum frequentér inediæ affligeret, Epiphanius non ſegnis pręceptoris æmulator idem vitæ inſtitutum ſtrenuè viriliterque imitabatur. Erat autem locus ille, quem incolebant, omni aquarum ſolatio deſtitutus, ita vt aquæ ad quinque milliaria, idq́ue noctu tantùm ferrentur. Cumq́ue die quodam viatores vino onusti maximis Solis ardoribus eò diuerterent, & propter aquæ penuriam extrema laſcitudine confecti de vita periclitarentur; Epiphanius hominum calamitatem miſeratus, extenſa dextera: Credite, inquit, fratres, quòd qui aquam vinum fecit, vinum quoque aquam faciet. Eo dicto vteres qui vino pleni erant, protinus aqua redundarunt, & miſeros viatores mortis angoribus oppreſſos à præſenti peri-

Fit monachus.

S. Hilarion.

Vinum Epiphanius in aquã mutat.

culo liberârunt. Ea res cum Epiphanij nomen ma-
ximè celebre faceret, & longè lateque miraculum
diuulgaret; vir ſanctus vt hominum celebritatem
famamque ſanctitatis vitaret clanculùm ex eo lo-
co in vaſtam agreſtéque ſolitudinem profectus eſt.

Pergit ad eremum.

Accidit autem Saracenis quadraginta per illam
ſolitudinem iter habere, viſoque Epiphanio, ra-
ſunt hominem parum ſanæ mentis eſſe: vnde mul-
tis cum iocis & ſcommatibus proſecuti ſunt. Vnus
autem qui altero oculo orbatus erat, moribus fe-
nis & ingenio crudeli, ſtricto enſe eum interimere
voluit: & ecce cùm magna vi gladium vibraret, o-
culus ille lumen recepit: vnde ingenti pauore cor-
reptus barbarus conſtitit immobilis, enſemque ab-
iecit: & alij pariter ſtupore oppreſſi Deũ eſſe exiſti-
mabant: tantaque eum ſunt veneratione proſecuti,
vt ſe ſine illo ſaluos non poſſe conſiſtere exiſtima-
rent. Sequutus itaque illos trium menſiũ ſpatio
ſanctus, inſolentiam eorum comprimebat, & piis
ſermonibus ad omnem modeſtiã & manſuetudinem
informabat. Illi verò eodẽ, ex quo cum eis profectus e-
rat, loco, opera ſua domũ illi ędificârunt: & vir-
tem ſine fine mirati, ibi Chriſto in pace ſeruientem
reliquerũt. Ego autem (hic eſt auctor hiſtoriæ
ſancti diſcipulus) qui vnus erã ex ipſis adhærens Epi-
phanio, ab eoque, quæ ad fidem pietatemque atti-
institutus, poſt mẽſes ſex ad magnum Hilarionem
cum eo perrexi, vt ſignaculũ fidei in Chriſto
conſequerer. Quo obtento, trãſactis cum eo diebus
tribus diebus admodũ tribus, ad horrida & inculta
eremi loca regreſſi ſumus. Ad ſecũdum autem à mo-
naſterio lapidem obuiã habuit adoleſcentem vio-
lenti dæmonio obſeſſum, quẽ verbo in Chriſti no-
mine eiecit, & horrendas iactãtem minas

Diſcipulus Epiphanij Iohannes.

Dæmoniacum ſanat.

Imm-

Immundus autem dæmon ſe illam iniuriam haud
ultam paſſurũ minabatur, ſed Perſarũ regem in
eum concitaturũ: vt diris eũ cruciatibus afficeret.
Nec multò pòſt Imperatoris filia ab eodem dæmo-
nio correpta, eaſdem, quas antè adoleſcẽs, afflictio-
nes patiebatur. Exagitabat autẽ illam miſerandũ in
modum, & niſi Epiphanius Phœnix veniret, cuius
iuſſu ſe eum inuaſiſſe calũniabatur, nullo mo-
do ex ea ſe migraturũ affirmabat. Rex hęc audiens,
miſſa cõtinuò ingenti hominũ in Phœniciam mul-
titudine, Epiphaniũ adduci pręcepit. Et quidẽ poſt
multas itinerũ moleſtias tandẽ eum in Spanydrion (ibi locus habitationis eius erat) inuenerunt. Cumq́; Spanydrion
hoſtium cellulæ pulſaſſent, & vir ſanctus diuinis
operibus laudib. eorũ clamores negligeret, vnus eorũ
ceteris audacior ſtricto enſe fores effringere aggreſ-
ſus eſt: & ecce manus eius cõtinuò virtute ſua de-
ſtituta penitùs exaruit. Quod cæteri vt viderũt in-
genti correpti formidine diffugerũt. Tandẽ Epipha- Manum ari-
nius expleto diuinarũ laudũ ſtudio ꝓdijt: & homi- dam ſanat.
nem illi miſericordiã poſtulãtem ſanitati reſtituit.
Reliqui autẽ qui non modico interuallo ab eo ſe-
cedentes hæc ſpectabãt, poſito inani formidine acceſ-
ſerunt: & Epiphaniũ cum diſcipulo honorificè iu-
mentis impoſitum ad regiam duxerunt. Fuit conti-
nuò regis filia adducta, quam vir ſanctus Crucis ſi- Perſarũ re-
gnaculo à teterrimo dæmonio liberauit. Cõmoue- gis filiam à
bat ea res ingentẽ regi admirationẽ, adeò vt demiſ- dęmone li-
ſo corporis habitu Epiphaniũ veneraretur & opes berat.
auri & argẽti immẽſas & maximam gemmarũ co-
piam in grati animi ſignificationẽ offerret. Vir ſan-
ctus autẽ cuncta reijciẽs pauperibus ea diſtribui iuſ-
ſit, regẽque, vt relicta ſuperſtitiõe, Chriſtũ cogno-
ſceret inſtanter hortatus eſt. Tranſactis autẽ decem

in aula diebus, ad ſuum in ſolitudine domicilium
remeauit: cumque elato vix pede, adoleſcentem v-
nius ex proceribus filium magica arte à malefico
nefariè necatum efferri cerneret, vt eum de gentis
more, canibus deuorãdum obijcerent: Epiphanius
miſericordia erga miſerũ motus conſtitit; & mor-
tuũ ſuo indumẽto (erat enim nudus) operuit. Tum
ſublatis ad cœlum manibus Chriſtum, qui triduanum
Lazarum ſuſcitauerat, cum lachrymis inuocans,
Mortuum excitat. vt eadem virtute defunctũ ad vitam reuocaret. Vix
orationem compleuerat, & ecce adoleſcens ſurgens
Epiphanium amplexatus eſt. His ità geſtis venit
Spanydrion, vbi extrẽma ſiti cõfectus precibus
Fontem elicit è terra. è terra fontem elicuit: tantamque deindè olerum
vbertatem tellus illa protulit, vt etiam lætiſſimum
humanis oculis ſpectaculũ præberet. Cumque
beſtiæ ſuo incurſu ea depopulari inciperẽt, vir ſan-
ctus tanquam rationis compotes ſic eos affatur:
Nolite mihi exhibere moleſtiam, Deus qui hoc mi-
hi olerum præbuit ſolatium ad alimentum, vobis
præcipit ne meas herbas depaſcatis. His verbis mi-
Feræ ei obediunt. rabile dictu, feræ protinùs ceſſerunt, neque damni
deinceps vllum viro ſancto intulerunt.

Poſt hæc Saraceni illi, qui primã Epiphanio cel-
lulam extruxerant, tres alias domos ei ædificarunt,
vt numerus diſcipulorum, qui ad quinquaginta au-
ctus erat, laxiùs commodiusque cum eo degeret.
Porrò cùm illi die noctuque in magna vitæ tran-
quillitate Deo famularentur, inimicus humani ge-
neris, abſente quodam die Epiphanio, inſidias ſtru-
xit. Nam ſumpto per ſimulationem habitu eius, in
monaſterium Spanydrion venit, cui cùm diſcipu-
lorum vnus tanquàm fœlicem patri reditum ſpe-
cioſa mente gratulaturus occurreret, ſtatim à ma-
ligna

gno ſpiritu obſeſſus eſt. Quo cognito Epiphanius pox aduolauit, & dicto citiùs impurũ dæmonem pecit. Latebat in ea ſylua non procùl à monaſterio eo immanis & ſæuus, qui plurimis illac iter facientibus necem intulerat. Huic vir ſanctus, cùm omnes locum illũ adire trepidarent, acceſſit & flammantibus oculis obuiàm ſibi venientem ſolo intuitu proſtrauit, & iter infectũ omnibus magno multorum gaudio & ſtupore expeditum reddidit.

Expellit dęmonem.

Leo crudelis eo conſpecto moritur.

Poſt hæc cœpit Spanydrion & diſcipulorũ numero & præclaro omnium virtutum germine magis magiſque floreſcere: nam prçter aſſiduam diuinarum rerum cõtemplationem vir ſanctus ſedulò ſacros voluebat codices, eorumque vim diſcipulis luculenter exponebat, & frequenter cum admiranda eruditionis opinione varijs de rebus ad eos diſſerebat: prorsùs vt cùm alij, tum Epiphanius Edeſę philoſophus & orator inſignis, ad eum cõfluerent: vt doctrinę eius participes fierent. Porrò hic philoſophus cùm anno admodum vno varijs de rebus cum viro ſancto diſceptaſſet, neque vllo modo veritatis lucem ſyncera mente inſpicere poſſet, accidit die quodã vt homines ſexaginta numero, Agrippinum adoleſcentẽ truculento dæmone vexatum, catenis vinctum, ad Epiphaniũ deferrent: vt pro ſua in oẽs benignitate ac miſericordia hunc miſerum ab ea calamitate liberaret. Et quidem Epiphanius philoſopho illum obtulit, ſponſum, ſi deorum ſuorum virtute, quibus veram diuinitatis rationẽ tribuebat, dæmonem expelleret, e protinùs relicto Chriſto ad deorũ iſtorum cultum & religionem acceſſurum. Sin verò ipſe Chriſti potentia & gratia immũdum ſpiritum eijceret, ebat nè diutiùs pertinaci mente cum certiſſimo

Epiphanius philoſoph⁹ venit ad S. Epiphaniũ.

animæ ſuæ periculo, reluctaretur. Hæc dicētem E-
piphanium ridebat philoſophus, neque vllo modo
perſuadere ſibi poterat tantam viro ſancto vim in-
eſſe, vt ſæuum adeò dæmonem comprimeret. Tum
verò Epiphanius nihil vltrà cunctatus adoleſcenti
adijt, philoſopho interim fugiente & prudenter
quaſi imminens periculū declinante) & ferreos ne-
xus, quibus arctiſſimè cōſtrictus iacebat, ſoluit, ad-
hibitoq; ſacroſancto Crucis ſigno in nomine Chri-
ſti Ieſu crucifixi dæmonē in fugam cōpulit: ſtatim
adoleſcens cōpoſitis adeò moribus, vt philoſophus

Epiphanius philoſoph' credit.

eo ſpectaculo victus, è cubiculo, in quod præ metu
ſe concluſerat, erumperet: & ante pedes ſanctiſſi-
mi viri proſtratus manus daret: & execrabili er-
rore relicto ex animo nomen Chriſto dedit.

His alijsque virtutibus cùm longè lateque Epi-
phanij nomē inclareſceret, factus eſt indies frequēs
hominum ad monaſterium cōcurſus vt optatam
ſancti benedictione potirētur. Ea res cùm Epipha-
nio valdè impedimento eſſet, ſtatuit ſe fuga inde

Epiphanius in Ægyptū fugit.

proripere. Itaque aſſumpto diſcipulo in Ægyptum
perrexit: cumq; Leontopolim veniſſet, inuenit
hominē Hieracem nomine, qui magnū diſcipulo-
rum numerū ſub monaſtica diſciplina tenebat, &
eruditionis opinione præſtans diuinarū rerum co-
gnitione imbuebat. Is autem quanquàm aſpera [illegible]
nè & horridum vitæ inſtitutum ageret, & ſeuera
diſciplina omnes cupiditates elideret prauā tamen
quandam de reſurrectione carnis noſtræ ſententiam

Hieracis errores.

mordicùs tuebatur, palā docēns nequaquàm ea-
dem carne reſurrectionē futuram: & infantes pu-
eros perfectam viri ætatem in altera vita non ca-
pturos. Quibus auditis Epiphanius vehementer com-
motus & zelo inflammatus, quòd tantum diſcipu-
lorum

…rum numerum in apertum ſecum errorem pertraheret, dixit: Obmuteſce, & diſce ſpem reſurrectionis noſtræ vana doctrina deinceps non peruertere. Quo dicto protinùs omni loquendi facultate priuatus eſt Hierax: adeò vt eo miraculo diſcipuli obſtupeſcerent, ſupplicesque ab Epiphanio ſaniorem doctrinã poſtularent. Qua tradita, Hieraci loquelę beneficium reſtituit: monuitque vt deinceps ſincera & pura auditores ſuos doctrina imbueret.

Hierax priuatur linguę officio.

Baroni⁹ hæc aliaq; parũ fida integritate eſſe ſcribit, & ſcriptorẽ mẽdacij arguit, q ego aliorũ cõmitto iudicio. Vide tom. 4. Annal. fol. 298.

Leontopoli verò diſcedens in ſuperiorem Thebaidem ad Iohannem quẽdam multis virtutibus & iuſtitiæ laudibus ornatum venit: vbi adoleſcẽtem dæmonio vexatum liberauit: indè ad Bubalia migrans ſeptem ibidem annos exegit. Cumque res ibi tàm admirandas gereret Eudęmon philoſophus, vt cum eo diſputãdo cõgrederetur, acceſſit. Is autem adducebat puerum altero orbatum oculo: cumque Epiphanius mentem eius potenter nimis à dęmone obſeſſam ſcripturis diuinis expugnare non poſſet: Deus, inquit, Eudęmon, quandoquidẽ ſuper omnes eloquentia polles, & diuitijs, & deorum tuorũ virtute gloriaris plurimùm, velim vt huic tuo puero adolescentias & amiſſum lumẽ reſtituas. Riſit hunc Epiphanij ſermonẽ philoſophus & quaſi reſpõſione indignum cõtempſit. Tùm Epiphanius: Vt cognoscas, inquit, Chriſtum verũ cęli terręque Dñm eſſe, eius virtute lumen recipiet: ſimulq; extenſa dextera ſua vice Crucis ſignũ oculo impreſſit, & protinus amiſſum lumẽ recuperauit. Quo miraculo victus Eudæmon ad genua viri ſancti procidit, & patria ſuperſtitione relicta, Chriſto nomẽ dedit. Eodem tempore in Phœnicũ regione dira fames miseros mortales exagitabat, & extrema ſiccitas terram confecerat: cumq; nullum in calamitate refugium

Epiphanius curat dęmoniacum.

Signo Crucis ſanat cæcum puerũ, & Eudęmon credit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gium inuenirent, ad Epiphanium abierunt vt rebus deſperatis pro ſua pietate opem ferret. Non recu-ſauit vir ſanctus, quanquàm ſe peccatorem diceret, quin preces cum lachrymis pro ſalute miſerorum ad Deum funderet. Et eccè cælũ repentè obductum nubibus copioſum in terram imbrem effudit: fru-gesque Solis ardoribus exuſtas recreauit. Perſeue-rauit deindè toto triduo eadẽ pluuia, quá, populo rogante & obſecrãte, ſuis quoq; precibus repreſſit.

Impetrat pluuiam ſuis precibus Epiph.

Hilarion in Cypro.

Degebat id temporis in Cypro S. Hilarion, cuius conſpectu & benedictione vt frueretur eò prope-rauit. Poſt mutuum autem cõgreſſum & colloquia ſuauiſſima, Epiphanius cùm ſolitudinem repe[illegible] ſtatuiſſet, vetuit Hilarion, eumque vt Salaminam pergeret, & habitationis locũ ibi eligeret, monuit. Sed Epiphanius & Hilarionis monita negligens, & conſcenſa naui Aſcalonem iter inſtituit. Erat[…] ingenti ſubitò tempeſtate coorta, nauis pericli[…] cœpit, totoque triduò mortis imagine perpetuò ob oculos verſante, vi vndarum iactata eſt: & tan-dem, fruſtrà fluctus euitante magiſtro Salaminam delata. Erant id temporis Epiſcopi congregati, vt defuncto loci illius antiſtiti alium ſubrogarent. Dumque magno ſtudio pro grege ſoliciti, dignum eo munere virum exquirunt, fuit Pappo Cytrio-rum E-piſcopo (qui eam dignitatem annis quinquaginta cum eximia ſanctitatis laude & gloria etiam mar-tyrij adminiſtrauerat) per viſum de Epiphanio re-uelatum. Itaque Pappus Epiphanium ad forum de-euntem, vt vuas victui neceſſarias emeret, cum du-obus Diaconis ſubſequutus eſt: & data ſalutatione benigne eum ad eccleſiam ſecum inuitauit. Recor-datus continuò verbi diuini Epiphanius, quod di-cit: Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi, in do-

Pappus Epiſcopus inſignis.

mum

num Domini ibimus, relictis, quas empturus erat, nis, hilariter ſubſecutus eſt. Cumq; ad altare venm eſſet, Pappus ſacris eum ordinibus (adhuc em laicus erat) initiauit, & Epiſcopum ritè conſecrauit. Ea re, cùm præter exſpectationem accideret, commotus Epiphanius animo vehemẽter angi, & largiſſimo fletu dolorem teſtari cœpit: & omnibus modis ſe eo munere indignum clamans nitebatur impoſitam humeris dignitatem abijcere. Sed cùm Pappus Dei voluntatem per viſum oblatam exponeret, tãdem acquieuit: totiſque ſe viribus ad ſacram functionem ſanctiſſimè obeundã accinxit.

Epiphanius initiatur ſacris & conſecratur Epiſcopus.

Tribus autem pòſt diebus vir quidã venerandus Eugnomon nomine, ære centum nummorum Draconi cuidam clariſſimo ciuitatis illius viro obſtrictus in vincula coniectus eſt. Cumque omni liberationis ſpe (erat enim Romanus) deſtitutus vitam in ſqualore & luctu graui exigeret, Epiphanius, qua ſumma erat erga calamitoſos benignitate, vt miſero ſubueniret, relictos in Epiſcopatu ad eccleſiæ miniſteriũ nummos totidem Draconi tradidit: Eugnomonem ex inſperata ſalute mirificè exultantem in libertatem reſtituit. Eo autẽ pietatis ſtudio Diaconus quidã Charinus nomine (qui magna ſocietate, quanquàm admodùm diues, lucro inhians) grauiter offenſus ſanctiſſimum Antiſtitem calumniandi anſam arripuit. Itaque non deſtitit nomen Epiphanij apud alios traducere, & quibuſcunque modis poterat iniuria afficere. At vir ſanctus acceptæ iniuriç immemor parem ſemper animi beneuolentiam erga Charinum conſeruabat. Accidit autem vt vir ſanctus die quodam omnes eccleſiæ miniſtros conuiuio exciperet. Cumq; de more ſacroſancto Euangeliorum codice pia monita

Debitorem Romanum è carcere liberat.

inter

inter prandendum depromeret, coruus, qui in eadē forte domo alebatur, intensè vocē emiſit, & ſecundò ac tertiò concitauit. Tum Charinus in medio conuiuarum: Ecquis, inquit, veſtrū intelligit, quid ſibi hic coruus crocitando velit? Cęteris autē ſilentibus dixit Epiphanio: Annūcia mihi & ego te meorum omnium dn̄m conſtituam. Cui Epiphanius: Coruus hic te ampliùs Diaconū non futurum prædixit. Sublata deīn mēſa & oratione peracta, Charinus repentino correptus tremore in morbum incidit, ex quo altera luce vita defunctus eſt. Eius verò coniunx inſigni pietate matrona decem annorum decurſu ex manu altera paralyſi laborabat quæ, intellecto viri ſui repentino interitu, cum ſua Epiphanio obtulit: à quo non ſine ingenti miraculo manus ſanitatem obtinuit.

Charini repetina mors

Porrò vir ſanctus cùm in more poſitus haberet oblationis tempore non prius tremendum altaris ſacrificium peragere, quam cæleſti viſione aliquod diuinæ propitiationis ſignum haberet: accidit die quodā quod nulla ei poſt vota preceſq; viſio offerretur. Vndè cōturbatus ſanè vim lachrymarū profudit, timenſq; ne forte per humanā fragilitatem aliquam peccati cōtagionem contraxiſſet; enixius Deum precatus eſt vt cauſam, quò minùs ſolita viſio oſtenderetur, indicaret. Et eccè ſtantem à ſiniſtris Diaconum repentè in fronte lepra deformatum vidit, cui protinùs benignè, vt relicto miniſterio, domum ſe conferret, annuit. Abijt ille, eoque amota, ſolitum diuinæ clementiæ ſignum Epiphanio ſeſe conſpiciendum præbuit. Peracta autem oblatione, accerſitò Diacono, cauſam ex corporis tinæ lepræ ſciſcitatur. Tum ille, hac, inquit, mihi, ô pater, à luxurioſo vxoris concubitu, quemadmodum

Idem de Carpo ſcribit Dionyſius Areopagita.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...um oportuit, non abſtinui: & nihilominùs diui-
...rum cum alijs myſteriorum particeps fieri vo- Nota quales voluerit habere Eccleſiæ miniſtros.
...bam. Quo audito vir ſanctus cælibes tantùm, &
...petuo caſtitatis voto ſeſe aſtringentes ad ſacras
...ctiones aſſumpſit.

Erat in diœceſi eius vir quidam diuitiarum exi-
...matiõe facilè princeps Draco nomine: qui mul- Draco homo impius.
...virum ſanctum iniurijs afficiebat. Is filium ha-
...bat aduerſa valetudine ſatis periculosè laboran-
...m, pro quo fruſtrà in medicos ingentes opes con-
...mpſerat. Cùm autem aliquando Epiphanius il-
...iter haberet, vbi is Draco inter alios viros po-
...tes honoratus ſedebat; fuit omniũ iocis indignè
...ceptus. Aderat etiã Draconis filius diuturna tabe
...hauſtus. Cumq; appropinquaſſet Epiphanius ni-
...illis iocis & iniurijs, quas in eum iaculabantur,
...us; ægrum illũ manu apprehendit, & ait: Dra- Ægrũ ſanat.
...tu quoque eſto ſanus. Ad ea verba æger ſtatim
...aluit; & cunctis ſtupentibus exilijt. At pater
...tanta fuit admiratione perculſus, vt timore &
...more correptus in morbum incideret, quem vir
...ctus ſuis etiam precibus depulit: pro quo bene-
...o Epiphanio quinque nummorum millia obtu-
...quæ vir ſanctus accipere noluit, dicẽs: Cur mi-
...onus imponis, cùm ego grauari nolim. Vnica
...corpuſculum tunicella contentum eſt, & præ-
...panem potumq́ue aquæ omnibus communem
...il deſiderat. Non multò pòſt Syneſij filium ho-
...s gentilis Euſtorgium nomine defunctum, ad
...m reuocauit, vndè multorum animi magnitu- Excitat mortuum.
...e rei defixi, ac noua dein lætitia perfuſa diui-
...Chriſti potentiam agnouerunt: & extemplò
...Deum conuerſi ſunt.

Adminiſtrabat id temporis Sedem Hieroſoly-
morum

Iohãnes Epiſcopus Hieroſolymitanus.

morum Iohannes, qui cum viro ſancto olim quandoque in Hilarionis monaſterio Chriſto militauerat. Is cùm animum ſimul cum honoribus permutaſſet auaritia cæcus immenſas domi diuitias cumulauit: nec poterat illa auri fames vlla ſatietate expleri. Quod vt intellexit Epiphanius conatus eſt eum ad benignè pauperibus faciẽdum allicere. At is aurum ſuum quouis charitatis officio præferebat: neque vllam pauperum curam habebat. Tum Epiphanius callidè per ſpeciem mutui argẽti pondus circiter mille quingentarum extorſit, poſtquàm impetrauit: totumque illud mira hilaritate egenis diſtribuit. Interiectis autem diebus aliquot Iohannes importunus exactor argentum repetit. Epiphanius autem leniter & placidè ſe redditurum promiſit. At ille inſtare, & vrgere, & vim inferre, & virum ſanctum impoſtorem appellare cœpit: & multis eum iniurijs afficere non deſtitit. Epiphanius autem nihil commotus in faciem eius expuit, & ſtatim cæcitate percuſſus pronus in terram cecidit: & ſic demùm agnito turpiſſimo auaritiç vitio cum lachrymis ſceleris ſui veniam poſtulauit. Tum Epiphanius quanto ſe crimine obſtrinxiſſet, docuit: & impoſitis capiti manibus dextero oculo lumen reſtituit. Orauit autem Iohannes & pro ſiniſtro: cui tamen ſanitas reſtituta non eſt: vt eo ſigno admonitus modeſtiam deindè conſeruaret; & auaritiæ peſtem cautiùs ſubterfugeret.

Iohannem propter auaritiam cęcitate percutit.

Poſt hæc cùm fama miraculorum eius longè lateque increbreſceret Romam quoq; delata eſt, quo tempore Archadij & Honorij Imperatorum ſoror periculoſo admodùm morbo laborabat. Morbus enim ille qui ad totius corporis contagionẽ ſerpit, manum eius inuaſerat & miſerrimè depaſcebat.

Itaque

…que Epiphanius miſſis ab Impp. nũcijs Romam
…ocatus fuit, vt miſeræ mulierculę à medicis tum
…ſtitutæ opem aliquam, ſi poſſet, adferret. Venit
…ſanctus & apprehenſam manum eius trina vice
…auit, omnemq; dolorẽ cum peſtifera contagio
…ilicò depulit. Fertur quoq; eodẽ tempore eiuſdẽ
…tronæ filium vita functum à mortuis excitaſſe.

Conſueuerat vir ſanctus pro ſalute miſerorum
…precibus pernoctare. Cumque aliquandò extre-
…fames cunctos oppreſſiſſet, & Fauſtinianus in-
…ntem frumenti vim domi congeſtam haberet, E-
…hanius vt pauperũ inopiæ ſubueniret ſupplex
…o frumentum poſtulabat. At ille ab omni miſe-
…ordia alienus & cilice durior preces reiecit: &
…contemptum vt à Chriſto Deo ſuo opem poſtu-
…, obiecit. Tum Epiphanius noctu pro conſue-
…ne Sanctorum cœmiteria martyrum reliquijs
…ta ingreſſus, Deo ſupplicauit vt aliquod in ex-
…a calamitate miſeris refugiũ oſtenderet. Erat
…m templum quoddã regio ſignaculò munitum
…d à Tutela Iouis nomen obtinebat: Huic tem-
…quis appropinquaſſet à malo dæmone ſtatim
…e mulctabatur. Epiphanius verò iuſſus eſt à
…templum illud ingredi, & aurum quod ibi re-
…tum erat efferre, vt eius precio frumentum
…pararet. Fecit, vt erat cæleſti oraculo admoni-
…, omne frumẽtum, quod Fauſtinianus in hor-
…congeſſerat, emit ac pauperibus erogauit. Non
…à poſt idem Fauſtinianus inopia rei frumẽta-
…conſtrictus ſeruos ſuos in Calabriam mittere
…ſtuſeſt. Putabat enim ſuo nomine & magnifi-
…a indignum eſſe ab Epiphanio aliquid coeme-
…ed ſceleratus mox dignas ſua duritie & ſuper-
…œnas dedit: Nam vt ſex eius & quinque naui-

Filiam Theodoſij Imperatoris ſanat.

Fauſtinian' durus & auarus.

Templum Tutela Iouis.

Vltio diuina in Fauſtinianum.

gia frumento onuſta ex Calabria in portum Conſtantię delata ſunt, coorta ex improuiſo tempeſtas cuncta diſiecit & fluctibus oppreſſit: & ipſe poſtremò Fauſtinianus ſubitanea morte ſublatus eſt.

Erat quidam Ruffinus nomine, Diaconus, qui [illegible] cacodæmonis inſtinctu viro ſancto necem meditabatur. Ei autem, cùm ſecundas in miniſterio teneret, ex officio Epiſcopi thronum adornare incidebat.

Ruffinus necem molitur Epiphanio.

Itaque homo ſceleratus & audacia ſingulari præditus acinacem ſub veſte ſtragula recondidit, vt nihil minùs ſuſpicanti antiſtiti ad Sedem properanti in viſcera penetraret. Sed vir ſanctus, quem [illegible] die latére non poterant, cùm ad Sedē veniſſet, mandauit Ruffino vt ſtragulas veſtes tolleret, quo [illegible] ſante, Epiphanius eas ſuſtulit, ſimulque gladius ſu, dextero inſidiatoris pedi infixus eſt. Tum antiſtes; Ceſſa deinceps ô fili, inquit, ab hac inſolentia: periculum, quod alteri ſtruis, in caput tuum redibit.

Contulit aliquandò ſermones cum Aëtio Valentinianorum Epiſcopo. Erantque Conſtantię multi huius hæreſis ſectatores. Cùm igitur pertinacia verborum cōtentione ſuperaret Aëtius, & intolerandas in Deum blaſphemias euomeret, dixit Epiphanius: Obmuteſce Aëti, & intellige iſtam tuam inſolētiam Deo hominibusque execrabilem eſſe. His

Impio heretico obſtructum os.

dictis planè obmutuit impius diebus ſex, ſeptimo verò vitam cum morte permutauit. Eo miraculo plurimi ad orthodoxā fidem conuerſi ſunt, & Epiphanij virtutem ſine fine admirantes hæreticorum impietatem (quorum ingens erat Conſtātię numerus & diuerſitas, execrati ſunt. Laborabat eo

Theodoſiū Imp. paralyſi laborātem ſigno Crucis ſanat.

ferè tempore Theodoſius Imp. paralyſi. Cumque [illegible] menſibus lecto affixus à dolore vinceretur, Epiphanium è Cypro in regiam euocauit, vt eius precibus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſitatem conſequeretur, quã ei vir ſanctus Crucis
virtute benignè impartijt: obtinuitque vt oẽs Ca-
tholicę fidei aduerſarios, ſi rectis dogmatib⁹ parére
recuſarét, ex Cyprorũ regione eijceret: nè ſęua cõ-
tagio ad toti⁹ corporis perniciẽ pauſatim manaret.
Imperatoribus deindè valere iuſſis cõſcenſa na-
ui Cyprum repetijt: & eccè poſt multa in concauo
nauis colloquia cum diſcipulis habita, poſt moni-
ta & preces ſingulos ſuauiſſimè amplexãs è corpo- Obitus viri ſancti.
ris cuſtodia migrauit. Ibi verò cùm diſcipuli Pa-
tris amantiſſimi mortẽ amariſſimè deflerent, vnus
e nautis amota veſte eius num circũciſus eſſet in-
dagare voluit. Epiphanius autem ſublato pede de- Stupendum miraculum.
xtero tanta vi in faciem eius impegit, vt ad nauis
... puppim proiectus expiraret. Tertio verò die
... ſocium hoc modo vita functum ad ſanctiſſi-
mi viri pedes depoſuerunt: quorum contactu mox
ad vitam reuocatus eſt. Fuit deindè proſpero vẽto,
cum antè ſæua admodùm tempeſtas fuiſſet, nauis
cum ſacris reliquijs Conſtantiam delata: quibus
ſummo cum honore ac reuerentia ad eccleſiam de-
portatis, magna ſanè contẽtio exorta eſt. Nam cùm
plebs honorifica eas ſepultura in eccleſia digna-
ri vellet, Longinus & Petronius Diaconi hæretica
...ciniani prauitate adhuc infecti, pertinaciter
...ebant: cõmuni lege pugnantes qua cautũ erat
ne cadauera in ciuitate condirentur. Decem itaque
dies acerrimè decertatũ eſt, cùm ſacrũ ſancti viri
corpus crebris interim miraculis coruſcaret, & a-
lijs ſanitatem corporũ, alijs viſum, alijs deniq; alia
...alia beneficia cõcederet. Quibus cõmotus Sa-
...Diaconus cũ Dracone viro venerabili, arre-
pto ligone ſepulcrũ effodere cœpit. Cumq; Longi-
nus & Petronius eadẽ qua priùs animi pertinacia

ſeſe opponerent, & rudem plebeculam ad turbandas ciendas cõmouerent; Sabinus voce magna & luctu amariſſimo exclamauit: Sancte Pater Epiphani, ſcio & credo quòd cùm in hac caduca vita plurimũ apud omnipotentẽ Deum potueris, nunc certè amplius aliquid vales: quarè te oro vt Longinum & Petronium comprimas: & impiam eorum contentionem refellas. Hęc cùm dixiſſet, Longinus ſtatim humi prolapſus exſpirauit: Petronius verò & linguæ & manuum officio priuatus, quarto demùm die vitam cum dolore finijt: & ſic demùm cum gaudio & honore ſacrum corpus in eccleſia ſepultum eſt.

Vide quid Sancti poſt mortẽ poſſint ſi inuocati cum fide fuerint.

Imperator autẽ Archadius intellecto ſancti viri obitu, diebus quadraginta in luctu verſatus eſt, miſſoq; Maximo viri militari & egregiè pio ſepulturam in eccleſia contra legem latam factam confirmauit. Is verò Maximus ab immundo obſeſſus ſpiritu dirè interdũ torquebatur. Itaque Conſtantiam ingreſſus magna ſanè de Patris Epiphanij benignitate concepta fiducia, monumentum adijt, & fuſis cum ardentiſſima pietate precibus contra immundum merita preceſque ſanctiſſimi viri implorauit, ſtatimq; fugato dæmone ſanitatem obtinuit.

Maxim⁹ inuocans S. Epiphanium a dæmone liberatur.

DE S. SERVATIO TVNGRORVM Epiſcopo.

ex Gregorio Turonenſi hiſtor. Francor. lib. 2. cap. 4. & 5. Interfuit Concilio Sardicenſi & Agrippinenſi, celebrato poſt Conſulatum Amantij & Albini anno 346. Præclaram eius etiam mentionem facit S. Athanaſius in Apologia ad Conſtantium. Porrò quòd Sigebertus in Chronica eum Domini noſtri Ieſu Chriſti conſanguineum ſecundum carnem fuiſſe, & pluſquàm trecẽtis annis vixiſſe ſcribat, quid ſentiendum

ſiendum de eo ſit conſule Baronium, qui portentoſa ea eſſe putat

SAnctus Seruatius Tungrenſis Epiſcopus, vir eximiæ ſanctitatis, vigilijs ac ieiunijs vacans, & crebro lachrymarum imbre perfuſus, Dei miſericordiam aſſiduò deprecabatur, nè vnquam gentem Hunnorum incredulam (quam rumor erat in Gallias velle prorūpere) eò ſæuire permitteret. Cùm ſe à Deo (delictis populi hoc exigentibus) pulſam pati per ſpiritū intelligeret, vrbem Romam petijt, vt adiūctis ſibi Apoſtolicæ virtutis patrocinijs, quæ humiliter à Deo flagitabat, faciliùs obtinere mereretur. Accedens ergò ad B. Petri Apoſtoli tumulum multis diebus biduo triduoque ieiunium, ſine omni cibo potuque in precibus perſeuerabat. Cumque in tali corporis afflictione imminentem iram à ceruicibus populi ſui depellere conaretur reſponſum accepit: immutabili Dei voluntate conſtitutum eſſe quòd gens illa Gallias depopularetur: oculos tamen eius mala illa non viſuros. Accelerarer igitur Galliaſque velociter repeteret & funeri ſuo neceſſaria pararet. 13. Maij.

Romam petit S. Seruatius.

Igitur relicta Roma, quāta potuit celeritate magna, Tungrorum vrbem ingreſſus eſt, & clericis reliquiſque vrbis ciuibus valedictis Epiſcopalem ſedem Traiectum tranſtulit: illiſque cum magno luctu & eiulatu eum proſequentibus abijt: & Traiectum accedens mox leni correptus febri, paulò poſt è corpore receſſit: ablutusq; à fidelibus, iuxta aggerem publicum ſepultus eſt.

Apud Traiectū S. Seruatius moritur.

Porrò hoc ſanè inter alia eius miracula admiratione comprimis dignū eſt, quòd cùm maxima vis niuis hyemali tempore de cælo decidat, & omnia circumcirca loca repleat, nunquam tamē eius ſepul-

Vide rem admirandã.

crum operuerit; donec induſtria ciuium baſilica ſuper illud ædificata eſt. Et quidem pia fideliũ deuotio ſtudiumque non rarò oratorium de tabulis ligneis leuigatisque conſtruebat, ſed protinus aut rapiebantur à vento aut ſpontè ruebant. Credo idcircò iſta accidiſſe, donec veniret, qui dignam tam glorioſo Antiſtite fabricam ædificaret. Procedente

Monulphus Epiſcopus.

verò tempore Monulphus Epiſcopus, templum inſigni opere in eius honorem cõſtruxit, ornauitque; in quod multo ſtudio & veneratione tranſlatũ corpus, magnis pollet virtutibus.

VITA S. IOHANNIS EPISCOPI Silentiarij, Lauræ Abbatis Sabæ, ex ea quæ eſt per Cyrillum monachũ. Floruit temporibus Zenonis Imp. agens iam tum annum quartum ſupra centeſimum.

13. Maij.

Eius patria & parentes.

IOhannes Silentiarius ex Nicopoli parẽtibus inſigni generis nobilitate & opibus clariſsimis ortus, patre Encratio, matre verò Euphemia, quarto anno Imperij Martiani natus eſt. Cumque a parentibus Chriſtianis ſanctiſſimis diſciplinis à teneris vnguibus inſtitutus eſſet, ipſamque quodammodò ſanctitatem cum lacte imbibiſſet, vtroq; parente piè & ſanctè vitæ munere perfuncto, Deo totum, octauodecimo ætatis ſuę anno conſecrauit,

Templum cõſtruit, ſitque monachus.

in ipſa Nicopoli ex proprijs facultatibus templum Virgini matri ſacrum ædificauit: in quo aſſumptis decem fratribus eximia pietate viris cœnobiticam vitam inſtituit. Ibi tãtis tamque egregijs virtutum omnium exẽplis cæteris præluxit, vt Sebaſtiæ Me-

Ordinatur Epiſcopus.

tropolitanus fama eius commotus, ciuitatis illius, quæ Colonia dicitur, antiſtitem eum conſtituerit. Is autem cum inuitus Pontificatum ſuſcepiſſet, ita dignitatem illam adminiſtrauit, vt de monaſtica

vitæ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

æ ſeueritate nihil remitteret. Cumq́ue ieiunijs orationibus aſſiduis operam daret, tum præci- um in caſtitate & corporis & mentis ſtudiũ col- bat: prorſus vt toto vitæ tempore nunquàm ſum oculis nudis inſpexerit. Hinc tanta men- puritate vigebat, vt quamuis corpore in terris, gitatione tamẽ ſemper in cæleſtibus verſaretur. alios etiam plurimos ſuarum ſplendore vir- um illuſtrauit, & potenti exemplo ad amorem ellatis pertraxit.

Pudicitia eius.

Tranſactis autem decẽ in Epiſcopatu annis, cùm eret indies magis magiſq́ue pietatem ab homi- m malitia pręfocari, nihilq́ue amplius ſanctum, il ſyncerum in hóminum moribus inueniri ſta- , relictis omnibus huius turbulentæ vitæ nego- m trãquillum religionis portum ſecedere. Ita- omnibus inſcijs cõſcenſa naui Hieroſolymam , vbi antè quàm nouo alicui inſtituto penitùs ddiceret, votis precibuſq́ue Dei voluntatem ex- ere ſtatuit. Itaque in oratorio Georgio marty- ro in fundendis ad Deum precibus lõgo tem- cùm verſaretur, eccè vidit nocte quadam ſtel- inter alias omnes admirando ſplendore ruti- em & viuificæ Crucis figura inſignitam. Eam attonita mente contemplaretur viſus ſibi au- vocem eſt, vt eam lucem ſequeretur, ſi vellet ſi- ctore ad veram rectamq́ue ſalutis viam perue- . Itaque ſine cunctatione ad illam lucem greſ- dirigẽs, ad maximam Lauram centum & quin- ginta Anachoritis celebrem, quibus omnibus præerat, peruenit. Erat autem locus iſte om- ſere ſolatio humano deſtitutus, ſed tantis tam- eximijs ſpiritualis vitæ delicijs floridus, vt il eo præclarius, nihil iucundius videretur.

Abit vir ſanctus Hieroſolymam.

Viſio eius.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Degit in monaſterio Sabæ.

Ad hanc igitur accedens Iohannes, ſe Sabæ in diſci-plinam tradidit. Fuit continuò ad OEconomū miſ-ſus, vt ei in ijs quæ ad victum & Lauræ mundiciem ſpectabant, inſeruiret. Fecit hoc vir ſanctus tanta alacritate, vt præter excipiendorum hoſpitum cu-ram, omnibus inſuper & ſingulis patribus incredi-bili humilitate & manſuetudine miniſtraret. Isto autem miniſterio poſtquàm anno vno cum laude verſatus fuiſſet, Sabas viſa admiranda viri pietate ab omni externa occupatione & congreſſu hominū eum ſeparauit, vt tota mente diuinis rebus incum-beret. Itaque accepta ſilētij cella, tribus admodum annis in admirāda vitę auſteritate vixit. totiſque que hebdomadæ diebus cibi potûſque expers a-mine videbatur. Sabbatho autē & Dominica cū reliquis quidem ad diuina veniebat, ſed ab omni-bus ſemotus mente oculiſque cælo intentus ſta-tum pſalmodię officiū explebat. Quo peracto pro-tinùs ad tutiſſimum ſilentij & ſolitudinis portum confugiebat. Expleto autem triēnij tempore Sabas OEconomiæ Lauræ eum præfecit, & ignarus adhuc conditionis eius, ad Eliam ſanctæ ciuitatis Archi-piſcopum eum adduxit, vt ſacerdotio initiaret. Cumque eò vētum eſſet vt manuum ſuarum impo-ſitione antiſtes eum conſecraret, Iohannes neceſſi-tate compulſus Eliam ſecretum petijt, eique quis eſſet cum multis lachrymis aperuit. Obſtupuit non mediocriter antiſtes, vocatoque ad ſe Saba, dicens fi-eri non poſſe vt Iohannes, ſacrorum ordinum gra-dus conſcenderet. quarè ne quis ei moleſtiam exhi-beret, ſilentium ei concederet.

Degit in magno ſilētio.

Ea re magno animi dolore affectus Sabas, totum ſe ad deprecandum Deum cōtulit, vt, num quo cri-mine obſtrictus eſſet Iohānes, intelligeret. Et cum

poſt

...ſt crebras preces & lachrymas per viſum ei exi-
...a Iohannis ſanctitas reuelata eſt: & quomodò
...ſpreta dignitate terrena ad ſingularem animę puri-
...atem conſequendam ad ſolitudinem confugiſſet.
...um vehementer gauiſus ſenex quietem illi cōceſ-
...it, aſſignatoq; ei miniſtro annos quatuor ab omni
...miliari hominū colloquio congreſſuq; abſtinere
...emiſit. Quo tempore vir ſanctus nunquā pedem
...ris extulit: niſi quo die ſolennis Lauræ dedicati-
...is memoria cum feſtiuo gaudio recolebatur.

> Abbati Sabæ diuinitùs reuelatur quis eſſet hic vir ſanctus.

Expleto verò quadriennij tempore nouorū in-
...iarum inſolentia offenſus ſeceſſit in deſertū Ru-
...æ, quinquageſimo ætatis ſuæ anno; vbi annis no-
...em ab omni humana cōſuetudine remotus in ſpe
...ca ſoli Deo cognitus delituit. Cumque die quo-
...iam ad colligenda in vſum cibi melagria ſua ſpōte
...ſcentia ſolitudinem oberraret, viarum ignarus
...in quædam præcipitia incidit; è quibus nullo
...odo ſe extricare poterat: prorsùs vt propemodū
...nimis humi laberetur. Eccè autem repentè di-
...næ virtutis viſitatione in altū ſublatus, non ſecùs
...propheta Abacuc in ſua eſt ſpelunca inuentus.

> Degit in deſerto Rubæ nouē annis.

Venit aliquandò frater quidam ad eum anacho-
...icæ vitæ ſe apparebat cupidus. Sed is paulò pòſt
...s philoſophiæ tædio affectus, inſtante Paſchali
...tate, Iohannem vt ſecū ad Lauram pergeret,
...ce rogare cœpit. Erat enim ſumma ibi rerum
...um penuria & frater ille lautiori aliquātum
...m fractam inedia carnē roborare volebat. Cui
...nes nullo modo acquieſcebat, ſed hortabatur
...nſtanter vt Dei benignitatem præſtolaretur,
...potens eſſet in vaſta ſolitudine non modo quæ
...ceſſitatem ſed quæ ad voluptatem etiam faci-
...abundè ſuppeditare. Sed ille his alijsque mini-

 mè per-

mè perſuaſus, relicto Iohanne, ad Lauram abijt: ſed errabundus, quò deſiderabat, peruenire non potuit. At venerãdus Pater Iohannes, eo abſente, multis fuit à ſuperueniẽte quodam amico donis ac muneribus affectus, pane optimo, vino, oleo, caſeo recente, melle & ouis. Alter autem triduana inedia & labore confectus tandem redijt & ingenti pudore affectus eum demùm eſſe diffidentiæ & inobedientiæ fructum intellexit.

Eodem tempore Alamundares Sicices Arabiam & Palæſtinã inuaſit & flamma ferroque cuncta populatus ſolitudinem peragrabat. Cumque omnes vnicum in fuga ſalutis ſuæ præſidium cõſtituerent, Iohãnes nullo modo Rubam deſerere voluit. Quis enim, dicebat, ſi Deus meî curam nõ gerit, quid viuo? Itaque cæteris omnibus in fuga ſalutẽ quærentibus, ille altiſſimũ ſuum refugium poſuit & animo imperterrito aduentãtes barbaros expectauit. Eccè autem admirabilem diuinæ prouidẽtiæ bonitatem, & paternam ſuorũ curam in omni ſeculorũ æternitate prædicãdam. Leo immanis & terribilis ſanè die noctuq; viro ſancto aſſiſtens barbarorum vim repulit, & ferociùs irruentes ipſe ferocior repreſſit. At Sabas Nicopoli veniens Iohannem adijt & multis rationibus perſuaſum, ad Lauram quam alio in loco à Barbarorum incurſione immunem conſtruxerat, ſecũ abduxit. Ibì autem in cella ignotus latuit donec Angelo reuelante ad aliorũ omnium profectum & vtilitatem mirabiliter innotuit. Quod qualiter contigerit non erit abs re paucis explicare. Atherius Archiepiſcopus ex Aſiæ regione religionis ergò Hieroſolymam ſacra loca viſitatum venerat; cumque votis precibusque ex animi ſententia perſolutis in patriam maturaret fuit ora-

Leo defendit virum ſanctum ab incurſione Barbarorũ.

tio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a vento non ſine periculo Aſcalonem repulſus: poſt duos verò dies nauigationem reſtaurás ab Angelo ſecundum quietam admonitus fuit, vt reuerſus Hieroſolymam Iohannem olim antiſtitem & omni laude ſanctitatis præditũ in Lauræ Sabæ Abbatis delireſcentem conueniret. Tali igitur monitus oraculo Hieroſolymam repetijt, & Iohannem conueniens quæ ab Angelo acceperat, enunciauit; iureiurando adegit vt genus ſuum & conditionem ad illum diem omnibus incognita panderet. Igitur Iohannes per nomen Domini ab Atherio adiuratus multis cum lachrymis & genus & dignitatem, cui ſpontè renunciauerat, aperuit; cunctis ſanctiſſimi viri virtutes vehementer admirantibus.

Locus autem in quo incluſus erat ſanctus ſenex habebat altiſſimum ab Occidente præcipitium, eratque ex petra exciſus & omni humore deſtitutus. Quadam verò die accepto vnius caricæ ſemine dixit Theodoro & Iohanni diſcipulis: Si Dei clementia huic ſemini & petræ duriſſimæ virtutem contulerit, vt fructum ferat, indicium erit, quòd mihi dono largitur Deus regnum cælorum. Hoc cum dixiſſet, infractæ illi petræ admouit caricam: ſemen paulatim in altum creſcens eò magnitudinis peruenit, & etiam ramis ſuis tectum operuerit, & tres poſt aliquod tempus ficus produxerit, quas ſenex cum lachrymis deoſculans comedit, & plenus dierum atque bonorum operum tandem in pace quieuit.

Res ſanè ſtupenda.

Hæc quidem pauca ex multis monumẽtis mandata; eius verò certamina, quæ aduerſus Origenis & Theodori Mopſueſtiæ dogmata ſuſcepit: & perſecutiones & pericula, quæ pro orthodoxa fide

Hic habes auctorem hiſtoriæ.

ſuſti-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſuſtinuit, victoriaſque & res ab eo glorioſè geſtas alijs narrãda relinquo. Trigeſimo octauo ætatis ſuæ anno Pontifex ordinatus fuit, decem verò annis in epiſcopatu trãſactis, ad Lauram ſe contulit: in qua annos nouem exegit: & nunc anguſto loco concluſus, in quo vſque in diem hodiernum ſilet, quadraginta ſeptẽ annos Dei gratia impleuit. Et licet iam ætatis ſuæ annum centeſimum quartum attigerit, eſt tamẽ vultu hilari & prompto alacrique animo ad omnes labores pro Chriſti nomine perferendos.

Ex hoc loco conſtat Iohannem adhuc vixiſſe dum auctor vitam eius conſcriberet.

MARTYRIVM SS. VICTORIS ET Coronæ. ex eo quod eſt apud Metaphraſten.

14. Maij.

QVo tempore Antoninus Romanum adminiſtrabat Imperium ingens aduerſus Chriſtianæ fidei & pietatis cultores perſecutionem ſæuijt. Erat autem miles quidam genere Italus, & eximia in Deum pietate ante alios clarus, quem Sebaſtianus dux exercitûs comprehendi & ad immolanda dijs ſacrificia compelli iuſſit. At Victor (Victori namq́ue militi Chriſtiano nomen erat) ſpreto Sebaſtiani mandato præcisè & conſtanter reſpondit ſe nullo modo dijs ſacrificaturum. ſi vellet corpus varijs ſupplicijs excarnificare, ſe paratum eſſe: nam probè certoq́ue ſciat animã in manu Dei eſſe quam nullo modo attingere poſſet. Dux hoc accepto reſponſo obſtupuit, & nùm certum deliberatumque ei eſſet mortem ita intrepidè oppetere quæſiuit. Ad quæ Victor: Hanc ego mortem eſſe nequaquam exiſtimo, quæ vitam cõciliat ſempiternam his qui breuia hæc tormenta ad extremum ſpiritum fortiter perferunt. Tum Dux digitorum Victoris compages confringi & à cute auelli iuſſit. At Victor

Victoris cõſtantia.

Crudeliter torquetur S. Victor.

quia

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aſi iam martyrij primitijs decoratus in eo ſup-
cio incredibiliter exultauit. Dux verò fornacē
hementer accendi & martyrem in eam conijci
ſſit. Factum fuit quod imperatum erat celeritate
agna, & ne qua martyris oſſa ſupereſſent, triduò
cluſa fornace in ea detentus fuit. Tertio verò die
m opinarentur eum penitus ab igne conſumptū,
cluſa fornace, præter omnem opinionem marty-
m viuum & vultu totoque corpore decorem De-
laudantem & pſallentem inuenerunt.

Qua re cõturbatus Dux carnes peſtifero infectas
eno ei comedēdas obtulit. Quæ cùm à venefico
odam ei porrectę fuiſſent ſanctus martyr: Mihi
dem, inquit, vſus carnium conceſſus non eſt, ſed
telligas veneficia tua nihili eſſe, eas comedam: — *A veneno nihil læditur.*
mque precatione priùs peracta, eiuſmodi car-
s veſci cœpit: neque mali quicquā paſſus eſt.
neficus autem pudore ſuffuſus, alia quædam ob-
prioribus peiora, aitque: Profectò ſi & huius
i vim ſuperaueris, ego quoque, derelicta arte
gica, protinùs ad Deū, quem tu colis, accedam.
m igitur Victor eadem qua prius, facilitate ea
ſiſſet, exclamans Magus: En, inquit, viciſti, & — *Cõuertitur veneficus ad Christum.*
nam meam ęternis ſupplicijs deputatam ab in-
liberaſti: ſtatimque libris ſuis Vulcano tradi-
Chriſto ex animo nomen dedit.

nc furore accenſus Sebaſtianus iuſſit totius
oris martyris neruos diuelli, & feruens oleum
lis corporis partibus infundi. Quo facto bea-
martyr: Tam mihi, inquit, ſuaue hoc oleum fer-
niſum eſt, quàm aqua gelida quæ ab homine
o æſtu laborante potari ſolet. Tunc Dux into-
ili furore correptus martyrē in ligno ſuſpen-
ardentes eius lateribus faces admoueri iuſſit:

& con-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& conuerſus ad martyrem: Sacrifica, inquit, dijs, diu enim te pertuli. Cui Victor: Minimè faciam quod tu vis, ſed quod vult Deus meus: quem precor vt ſacrificium purum & caſtũ meipſum illi offerre poſſim, in cuius poteſtate & anima & corpus meum eſt. Tunc Dux venenũ aceto miſtum in eius fauces ingeri & oculis eum priuari iuſſit. At beatus Victor: Cùm, ait, corporis mei viſum excæcaueris, tunc interiori animæ ſenſu acutiùs videbo. Corporei enim oculi mundi huius vanitatem aſpiciunt, at cordis acies veram illam lucem intuetur. Crede me, inquit Dux, multa & magna tibi inferre tormenta. Ille autẽ: Et ego gratias ago Deo meo, qui facultatem & robur eadẽ perferenda mihi præbet. Vt igitur libet, me crucies, neq; vlla in re mihi parcas: paratus enim ſum omnes, quaſcunque mihi intuleris, ærumnas libenter perpeti, Deo ipſo mihi vires ſuggerente.

Tunc Dux in rabiem conuerſus: Suſpendite, inquit, hominem iſtum obuerſo in terrã capite, quoad anima cum ſanguine per nares deſluat. Illo igitur ſuſpenſo milites diſceſſerũt. Triduo in eo ſupplicio perſeuerauerat, cùm milites redeũtes, quem mortuum exiſtimabant, viuum reperêre. Sed ſtatur ipſo acceſſu omnes luminibus orbaſtis, quæ tamen martyr ſuis precibus reſtituit. Itaque reſtituta militibus videndi facultate illi abeuntes & Duci quæ acciderant, retulêre. Tum verò ille furore æſtuans, militibus vt Victorem deglubent præcepit. Cumque ferro armati appropinquarent, beatus martyr: Licèt, inquit, corporis cutem abſtuleris, mentem tamen & cogitationes meas non ſuperabis. Aderat ibì militis cuiuſdam vxor, Stephana nomine, annos nata ſedecim, quæ voce magna

Tres dies reuoluto in terram capite manet ſuſpenſus.

Cutis ei detrahitur.

Stephana Græcè, Latinè Corona.

Vidit

Victorem fœlicem & terq; quaterque beatum prædicare cœpit, & deproptis varijs ſcripturæ locis mirificè exhilarare. Tandem verò hęc accidit. Eccè video duas è cælo coronas demiſſas, vnam maiorẽ, alteram minorem: & maiorem quidem illam, tibi allatam ab angelis duodecim, minorẽ verò ad me miſſam audiui. Nam etſi vas infirmũ ego ſum, nihilominùs tamẽ & ipſa parata ſum certamen ſubire.

Hæc cùm audijſſet Dux iratus valdè, fœminam illam ad ſe adduci iuſſit, quam ſic affatus eſt: Quænam es tu? Christiana, inquit illa, ego ſum. Tum Dux, quot annorũ es? Cui Stephana, quindecim, & menſium octo. Quęſiuit pręterea Dux quãdiu cum viro, quicũ iuncta fuerat, vixiſſet. Reſpõdit illa, ſe annum vnũ & mẽſes quatuor cũ eo vixiſſe. Et quare, inquit, tam citò mũdum reliquiſti? Ad quę Stephana: Reliqui breuem & fragilẽ mundi huius decorẽ, & terrenas ac fallaces corporis voluptates, vt alacri animo Saluatori meo Ieſu Chriſto, quẽ expectamus, occurrere valeã: illi videlicet diuino & cęleſti ſpõſo, terreſtris enim ad tẽpus eſt & mortalis. Tum Dux: Deſiſtas ab iſta nugacitate inutili, & ad nos accedẽs illis ſacrifices, nè nouis & grauiorib⁹ tormẽtis te cruciatã conſumã. At illa dixit: Ego vocor Stephana, cui in cęlis corona repoſita eſt. Quãpropter ſacrificia iſta veſtra nõ offerã, vt à vero illo certaminũ pręſide Chriſto coronã recipere poſſim. His auditis Dux ille furore nimio accenſus, iuſſit Stephanam duabus palmarum arboribus incuruatis alligari: & repẽtè arbores illas dimitti. Quo facto bellatrix & martyr Stephana per mediũ diſcerpta eſt: præclaroque ornata martyrio ad cælos migrauit. Sanctum autem Victorem iuſſit ſecuri percuti. Qua ſentẽtia mirabiliter gauiſus Victor in

Pręclara Coronæ cõfeſſio.

Diſcerpta abit in cælos.

S. Victor ſecuri percutitur.

has

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

has voces prorupit: Gratias ago Deo meo, qui me tali ac tanto dono dignatus eſt. Cumque ad ſupplicium duceretur prophetico ſpiritu excitatus, dixit Quæſtoribus: Poſt dies ſeptẽ oratores veſtri morti ſuccũbent, & vos poſt duodecim eadem mors comprehendet. Dux verò poſt dies viginti quatuor ab aduerſarijs in captiuitatem abducetur. Porrò hoc meum corpuſculum poſt annos tres ab hominibus noſtris in loculos iampridem mihi paratos deferetur. His dictis ſecuri percuſſus eſt, ſtatimq; ſanguis & lac non ſine ingẽti omnium admiratione ex vulneribus eius profluxerunt. Quo miraculo multi Græcorum permoti ad fidem acceſſerunt: in quo poſteà, exitu certiſſimo martyris vaticinia probante, mirificè cõfirmati ſunt. Martyrio autem functi ſunt S. Victor & beata Stephana in vrbe Damaſco imperante Autonino & Sebaſtiano Duce.

Prophetia eius.

VITA S. BONIFACII EPISCOPI FErentini in Tuſcia. ex ea quæ eſt per D. Gregorium Papam lib. 1. dialog. cap. 9. Claruit circa tempora Iuſtini Imperatoris.

14. Maij.

SAnctus Bonifacius nutritus in obſequio Candentij presbyteri ciuitatis illius, quæ Ferentis dicitur, Antiſtes, & vitæ ſanctitate & miraculis claruit. Habebat is vnicum paupertatis ſuæ ſolatium vineam exiguam, quæ quodam die grandine irruente vaſtata eſt, vt in ea paucis vitibus parui rarique racemi remãſiſſent. Pro quo magis vir Dei omnipotenti Deo gratias egit, quod magis ſe inopia affligi cerneret. Sed cùm iam tempus vindemiæ immineret, quadam die mandauit Conſtantio presbytero nepoti ſuo vt cuncta vini vaſa, doliaque omnia vt antè cõſueuerat, pice ſuffiret,

Paupertas eccleſiæ Ferentinæ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

præpararet. Quod cùm nepos illius presbyter uiſſet, valdè admiratus eſt, quòd quaſi inſania periret: vt vini vaſcula præpararet, qui vinum nimè haberet: iuſſis tamen obtemperans omnia more præparauit. Tunc vir Dei collectis race- ad torcular abijt, & eiectis omnibus, ſolus ibi- cum puero remáſit à quo pauciſſimos illos ra- calcari fecit. Cumque ex ijſdem racemis pa- aliquid vini deflueret, cœpit hoc vir Dei per dolia vaſaque, quę parata fuerant, pro bene- ne diuidere: vocatoque ad ſe presbytero iuſ- eſſe pauperes. Tunc protinùs tanta vini copia redundauit, vt omnia pauperum vaſcula rentur. Quibus cũ ſe idoneè ſatisfeciſſe con- ret, apothecam clauſit, atque impreſſo ſigillo munitam reliquit: moxque ad eccleſiam Die verò tertia, prædictum Conſtantinum & oratione facta apothecam aperuit, & in quibus tenuiſſimum liquorem infuderat, vinum fundentia inuenit: ita vt pauimen- excreſcentia vina inuaderent, ſi ad hæc pus tardiùs intraſſet. Tunc terribiliter pre- præcepit, ne quouſque ipſe in corpore vi- hoc miraculum cuiquam indicaret: perti- videlicet, nè virtute facti, fauore humano indè intùs euaneſceret, vndè foris homi- magnus appareret.

Insigne miraculum.

quoque tempore cùm beati Proculi marty- itius appropinquaret dies, vir nobilis For- magnis precibus ab eodem venerabili viro ut cùm apud beatum martyrem Miſſa- ſolennia ageret ad benedictionem dandam in domum deolinaret. Vir autem Dei negare nõ quod ab eo ex Fortunati mente charitas po-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

poſcit. Peractis igitur Miſſarum ſolennijs, cùm a
prædicti Fortunati veniſſet menſam, priuſquã Dei
hymnum diceret, ſicut quidam ludendi arte cibum
ſolent quærere, repentè ante ianuam cum ſimia vir
aſtitit, & cymbala percuſſit. Quem ſanctus vir de-
dignatus audiẽs ſonitum dixit: Heu heu, mortuus
eſt miſer iſte. Ego ad menſam refectionis venio,
adhuc in laudem Dei non aperui: & ille cum ſimia
veniens percuſſit cymbala. Subiũxit quoque & ait:
Ite, & pro charitate ei cibum potumque tribuite:
ſcitote tamen, quia mortuus eſt. Qui infœlix
dum panem ac vinum ex eadem domo percepiſſet,
egredi ianuam voluit: ſed ſaxum ingens ſubito
tecto cecidit, eique in verticem venit. Ex qua per-
cuſſione proſtratus, in manibus iam ſemiuiuus
uatus eſt. Die verò altera, ſecundum viri Dei
tentiam, funditùs finiuit vitam.

Vir ſanctus abominatur ſeculatorẽ.

Alio tempore Conſtãtius nepos eius, equum
am duodecim aureis vendiderat, preciũque in arca
repoſuerat. Tunc ſubitò ad epiſcopũ pauperes
nerunt qui importunè precabantur, vt eis aliquid
ad conſolationem inopiæ largiretur. Sed vir
quia, quid tribueret, non habebat, æſtuare cœpit
cogitatione, nè ab eo pauperes vacui exirent
cùm repentè nepotis equus & precium eius in arca
reconditum in mentem veniſſet, acceſſit ad arcam,
& piè violentus clauſtra arcæ comminuit, &
duodecim aureos tulit: eoſque indigẽtibus, vt
cuit, diuiſit. Itaque Conſtantius presbyter
ſus ex opere, arcam fractam reperit, & caballi
precium, quod in eam poſuerat, non inuenit.
voce magna perſtrepere, & cùm furore nimio
mare cœpit: Omnes hîc viuunt, ſolus ego in
hac viuere non poſſum. Ad cuius voces cùm

Benignitas eius in pauperes.

...currerent, tum epiſcopus voce blanda eius furo-
...m mitigare voluit. At ille, cum iurgio, ſolidos ſu
...repoſcés nulla antiſtitis perſuaſione placari po-
...rat. Tum vir ſanctus importunis eius clamori-
...coactus, B. Virginis eccleſiã ingreſſus eſt, & ex-
...ſis ad cælum manibus, ſtando orare cœpit; vt ei
...ſteret, vndè presbyteri furentis inſania mitiga-
...potuiſſet. Cumq́; ſubitò oculos ad veſtimentum
...inter extẽſa brachia reduxiſſet, repentè in ſinu
...duodecim aureos inuenit, ità fulgẽtes, tamquã
...igne producti eadem hora fuiſſent. Qui mox
...eccleſia egreſſus eos in ſinum furentis presbyte-
...proiecit, dicens: Eccè habes ſolidos quos quæſi-
...ſed hoc tibi notum ſit; quia poſt mortem meam,
...huius eccleſiæ epiſcopum non eligeris, propter
...am auaritiam. Ex qua ſententia veritatis colli-
...tur, quia eoſdẽ ſolidos presbyter, pro adipiſcen-
...epiſcopatu, pręparabat: ſed viri Dei ſermo prę-
...luit: Nam idem Conſtantius in presbyteratũs
...ſtio vitam finiuit.

Diuinitũs ei aurei redduntur.

...venerunt quãdoque ad eum, hoſpitalitatis gra-
...dio Gotthi, qui Rauennam ſe feſtinare profeſſi
...nt. Quibus ipſe paruum vas ligneũ, vino plenum
...mulus præbuit, quod fortaſsè in prandio itine-
...bibere potuiſſent, ex quo illi, quouſque Rauen-
...peruenerunt, Gotthi biberunt. Aliquantis autem
...bus in eadem ciuitate morati ſunt, & vinum,
...à ſancto viro acceperant, quotidiè in vſu ha-
...bent. Sicque vſque ad eundem venerabilem Pa-
...conferẽtes, reuerſi ſunt, vt nullo die ceſſarent bi-
...ere, & tamen vinum eis ex illo vaſculo nunquam
...fecit, ac ſi in illo vaſe ligneo, quod Epiſcopus eis
...derat, vinum non augeretur, ſed naſceretur.
Quadam die vir ſanctus hortum ingreſſus cùm

Vinum in vaſculo accreſcit.

magna erucarum multitudine eum coopertum inueniſſet, quæ omne olus depaſcebantur, conuerſus ad eaſdem dixit: Adiuro vos in nomine Domini Ieſu Chriſti, recedite hinc, atque hæc olera comedere nolite. Quæ ſtatim ad Dei verbum ità omnes egreſſę ſunt, vt nec vna quidem intrà ſpatium horti remaneret. Sed quid mirum quod hęc de epiſcopatûs eius tempore narramus, quãdo iam ab omnipotente Deo, ordine ſimul & moribus creuerat: dum illa magis miranda ſint, quæ adhuc puerulus geſſit. Nam eo tempore quo cum matre ſua puer habitabat, egreſſus hoſpitio, nonnunquam ſine linea crebrò etiã ſine tunica reuertebatur: quia ſi vt nudum quempiam inuenit, veſtiebat, hic ſe ſpolians, vt ſe ante Dei oculos illius mercede veſtiret. Quem mater ſua frequenter increpare conſueuerat, dicens quòd iuſtum non eſſet, vt ipſe omnes pauperibus veſtimenta largiretur. Quæ die quadam horreum ingreſſa, pœnè omne triticum, quod ſibi in expendium totius anni præparauit, inuenit à filio ſuo pauperibus erogatũ: cumque ſemetipſam alapis pugniſque tunderet, quod quaſi anni ſtipendia perdidiſſet, ſuperuenit Bonifacius puer Dei, eamq; verbis, quibus valuit, conſolari cœpit. Quæ cùm nihil conſolationis admitteret, hanc rogauit, vt ab horreo exire debuiſſet, in quo ex omni ferè rum tritico parùm, quod inuẽtum eſt, remanſiſſet. Puer autem Dei ſe illic protinùs in orationẽ dedit, qui poſt paululum egreſſus ab horreo matrem adduxit: quod ità tritico plenum inuentum eſt, ſicut plenũ antea nõ fuerat, vndè mater illius totius anni ſumptus ſe congregaſſe gaudebat. Quo viſo miraculo compuncta mater, iam ipſa cœpit hortari, ut daret, q ſic celeriter poſſet, quæ perijſſet, accipere.

Hæc

Erucas iuſſu pellit ex horto.

Adhuc puer quàm fuerit larg᷒ in pauperes.

Precibus magnam tritici copiam obtinet.

Hęc itaque in hoſpitij ſui veſtibulo gallinas nutrire conſueuerat: ſed eas ex vicino rure vulpes veniens auferebat. Quadam verò die, dum in eodem veſtibulo puer Bonifacius ſtaret, vulpes ex more venit, gallinam abſtulit. Ipſe autem concitus eccleſiam intrauit, & ſeſe in orationem proſternens, ... vocibus dixit: Placet tibi Dn̄e, vt de nutrimentis matris meæ manducare nõ poſſim? Eccè enim gallinas quas nutrit vulpes comedit. Qui ab oratione ſurgens, eccleſiã eſt egreſſus. Mox autem vulpes rediit, gallinam, quam ore tenebat, dimiſit, atque ipſa moriens ante eius oculos in terram decidit: & ſic exauditus eſt in rebus vilibus puer ſanctus & ſimplex, vt in paruis diſceret, quantùm de ... præſumere in magnis petitionibus deberet. Precibus vulpem interficit.

HISTORIA INSIGNIS PONTII MARTYRIS. *ex ea quæ apud Surium eſt. Paſſus eſt anno Chriſti 246. Fabiani Papæ 8. Philippi Imp. 5.*

Beatus Pontius patrem habuit vrbis Romanæ Senatorem, Marcum nomine, matrẽ Iuliam. 14. Maij. Ea prægnans cùm templa, falſorum deorum (S. Pontij parentes.) ...era oblatura, vnà cum marito ſuo obiret, ad templum Iouis peruenit. Illud ipſa ingrediente, ...ſtabat ſacerdos velato capite infula ornatus ...ras. Is à dæmone arreptus, velamen cum infula ...cepit, eiulanſque mirum in modum templum clamoribus impleuit, ità dicẽs: Hæc mulier filium ...geſtat, qui grande hoc fanum funditùs euertet, & deos illius cõminuet. Quas voces cùm identidem repeteret, Marcus & Iulia in vicinas ædes au...gerunt: correptoque ſaxo Iulia ventrem & latera tundebat: Vtinam, inquiens, nõ concepiſſem ...o qui hoc magnum delubrum & eius numina

euertet. Satius profectò fuerit me cum illo pariter interire.

Naſcitur Pōtius pręter opinionem formoſus.

Pòſt vbi aduenit pariendi tempus, infantem formoſum enixa eſt, nulla macula aſperſum, exiſtimantibus alijs abortũ edituram matrem, propter vim, crebris ictibus, corpori eius illatã. Et illa quidem volebat etiam natum puerum perdere, ſed pater obſiſtebat, dicens: Si vult Iupiter vlciſcatur hoſtem ſuum, atque ità conſeruatus eſt paruulus, cui Pontio nomen indiderunt. Nolebant autem vnquã in templa idolorũ eum introducere. Poſtquam creuit, doctiſſimis præceptoribus adhibitus, diuerſorum artium & philoſophiæ ſtudijs imbutus eſt, tenaci memorię omnia cōmendans. Cùm autem primo diluculo aliquandò ad pręceptorem ſuum pergeret, audiuit Chriſtianos, quibus Pontianus Romanus Pōtifex pręerat, pſallētes & dicentes: Deus autem noſter in cęlo omnia quæcũque voluit fecit. Simulacra gentium argentum & aurum, &c. Id ille audiens diuinitùs cōpunctus, ſuſpirans fleuit, elatiſque ad cælũ manibus: Deus, inquit, cuius laudes iſti concelebrant, fac me, quęſo, ad tui notitiam peruenire: moxq; fores pulſare cœpit. Qui ſtatim à Pontifice, Spiritu ſancto pueri aduentum ei reuelante, benignè humaniterq; admiſſus eſt. Ingreſſus igitur puer cum adoleſcentulo Valerio condiſcipulo ſuo, de fide inſtructus eſt: & ſedulò deinceps poſthabitis magiſtris ſuis, Pontifici de rebus diuinis differenti, aures præbuit.

Pontianus Pōtifex Romanus.

Pontius inſtruitur in fide Chriſti à Romano Pontifice.

Intereà accidit vt reuertētem illum parens ſuus, & amicus interrogaret, quidnam è ſuis præceptoribus didiciſſet, cui reſpondit puer: nunquam ſe tam bene inſtitutum, quam hoc biduo. Tandem eo progreſſus eſt, vt parenti ſuo vanitatem idolorum demon-

ſtraret

…ducet: eumq; ad Pontianum Pontificem introdu- …cet, qui breui eum ad Chriſtũ adduxit & luſtrali- …s aquis expiauit. Eo autem poſteà vitæ munere …ſte perfuncto, filius Pontius, quãquàm inuitus …reluctans in patris locum cum honore ſubſtitu- …ſt. Porrò in regia tanta morũ ſuauitate & mo- …ſtia verſabatur, vt mirè omnibus charus eſſet. …d tempus fœlici obitu Pontianus deceſſit è vi- …ſque Anterus ſucceſſit; qui vno tantùm menſe …leſiæ Dei præfuit. Ei ſubrogatus Fabianus bea- …n Põtium haud ſecùs atque filium ſuum dilexit. …verò iam perfectus, omnes facultates ſuas, per …us S. Fabiani, in pauperes erogauit.

Pater eius cõuertitur.

Sic ſentit Onuphrius, licèt aliter Platina habeat de Antero.

…rat autem etiam familiariter notus & amicus …bus Philippis Imperatoribus patri & filio. Ij …anno Vrbis cõditæ milleſimo, vt deos ſibi pro- …os redderent & grati animi ſignificationem o- …derent, quòd eos in annum Romanæ vrbis mil- …um perduxiſſent, ſacrificia offerre voluerunt. …us autem, cùm eum ad ſocietatẽ, vt amicũ in- …rent, multis modis ſubterfugere nitebatur. Sed …ullus ſubterfugiẽdi locus aut occaſio daretur, …ter ad imperatores cõuerſus dixit: ô pijſſimi …eratores, cùm auguſtũ vobis à Deo imperiũ in …nes collatũ ſit, cur nõ eum potiùs honoratis à …o eſtis beneficio aucti. Reſpõdit Philippus: …verò ea cauſa magno deo Ioui ſacrificare cu- …abillo hęc mihi collata ſit poteſtas. At Põti- …ridens: Ne erres, inquit Imperator. Eſt Deus …potens in cælo, qui omnia cõdidit verbo ſuo, & …us ſui gratia animauit. Quid plura? Imperato …& alijs eius ſermonib' permoti, crediderũt, …S. Fabiano Papa ſacris aquis luſtrati ſunt. Por- …abian' & Põtius magni fani idola omnia cõfre-

Vide Baron. Annal. tom. 2. anno Chriſti 246. de duob' Imperatoribus Philippis ad fidem per Põtium cõuerſis.

Conuertit duos Imperatores.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gerunt, & ipſo templo funditùs ſubuerſo ingentem populi multitudinem ad fidem traxerunt.

Poſteà autem Valeriano & Gallieno imperantibus, & dira in Chriſtianos perſecutione feruentibus, beatus Pontius ab Italia egreſſus, ad Cimelam vrbem ſe cõtulit. At Claudius præſes pro tribunali ſedens iuſſit eum coram ſe adduci, dixitque ei: Tunè es ille Pontius, qui Romanam vrbem neſcio qua excitata ſeditione turbâſti, atque etiam piorum principum animos abalienaſti? Reſpondit S. Pontius: Ego verò neque turbaui quenquã, neque ſubuerti: ſed à malorum dæmonum cultu & errore ad Deum verum conuerti. Cumque non poſſet ad ſacrificãdum induci, Præſes omnium tormentorum inſtrumentis productis, primò eum in eculeo tanta ſeueritate diſtendi iuſſit: vt per omnia membra pœnæ diffunderentur. Videbimus, inquiens, num Deus eius ſit eum ex manibus meis erepturus. Et beatus Pontius ait: Tametſi tu putas imbecillem eſſe Deum meum, mihi tamẽ planè perſuaſum habeo, pœnas tuas in eius nomine mihi nullum prorſùs dolorem irrogaturas. Cùm ergò in eculeo tenderetur, & miniſtri cochleam impoſitis vectibus promouerent, cum magno fragore ruptus eſt eculeus, adeoque in puluerem redactus, vt nuſquam appareret: quique præſentes aderant, repentino fulgore exanimes reddebantur.

Pontius ſiſtitur Præſidi.

Seuerè torquetur.

Diuinitùs è tormẽtis eripitur.

Tunc verò Pontius hilari ad Præſidem vultu: Vel nunc tandem, inquit, incredule diſce, Deum meum pios poſſe de tẽtatione eripere: vos autem iniquos & impios in die iudicij æternis ignibus cruciandos deſtinare. Iuſſit autem Præſes apparari amphitheatrum & beatum Põtium in arena deponi. Vbi autem ex conſilio Anabij aſſeſſoris eius, duo venatores

caute

quereis vrſos in eum incitarunt: ſed illi è caueis egreſſi, ipſos venatores miſerè diſcerpſerunt, ità vt humana forma pœnitùs deſtituti viderētur. Porrò S. Pontio blandientes nullam prorsùs moleſtiam intulerunt. Id conſpicatus populus ſublatis in cælum clamoribus dicebat: Vnus eſt Deus Chriſtianorum, quem Pontius colit. Ijs vocibus efferatus Præſes, præcepit Chriſti martyrem, iniectis in eius manus & pedes catenis, in media arena ſtatui, magnámque lignorum ſtruem & omne genus fomitis comportari & incendi. Sed ecce flamma lambens materiam omnem atque fomitem, nihil eius relinquens nō combuſtum & abſumptum: at ſancti martyris ne fimbriam quidem veſtimenti lædit. Pudefactus ea re Pręſes, hortatur martyrem vt Apollini ſacrificet. Ille verò reſpondit: Ego corpus meum ſacrifico Deo meo, qui me ab idolis veſtris hactenus incontaminatum conſeruat. Vobis autem & principibus veſtris breui aderit cæleſtis vindicta, qui iniuſtè ſeruos Chriſti perſequimini.

Vrſi blandiuntur S. Pontio.

Cernens Præſes eius conſtantiam, iuſſit eum in ſaxo, quod riuulo imminebat, decollari, corpuſque eius deorſum proijci. Non multò pòſt completus eſt ſermo martyris propheticus. Valerianus enim Imperator à Sapore Perſarū rege captus, ludibrio habitus cunctis diebus vitæ ſuæ: ità vt quotieſcunque rex Sapor equum cōſcendere vellet, in eius incuruatū dorſum & ceruicem poſito pede, pro ſcabello eo vteretur: Gallienus verò apud Mediolanum à militibus ſuis comprehenſus & gladijs confoſſus eſt. Porrò Claudius Præſes & Anabius aſſeſſor eius, eadē hora, qua capite plexus eſt S. Pontius, arrepti à dæmonibus præfocati ſunt. Claudius linguam ſuā morſibus particulatim diſcerpſit; Anabij

Decollatur S. Pontius.

Cæleſtis vindicta in tyrannos.

oculi è ſuis ſedibus præ nimio dolore extruſi, pellibus tenuiſſimis per ora pendebant: denique momento temporis ambo animas expirárunt.

VITA S. BONIFACII ARCHIEPIſcopi Moguntini, Germanorum Apoſtoli & martyris, poſt VVillibaldum primum Eiſtetenſem Epiſcopum. ex ea quæ eſt apud Surium fide integra. Quo tempore floruerit ex actis conſtat.

14 Maij. quo die eū Vſuardus habet. Ado aūt Nonis Iunij.

Anglia ſanctorū virorum ferax.

CVm gens Anglorum ſub fidei iugum, beatiſſimi Pontificis Gregorij ſtudio, miſſa fuiſſet, & eius ſuffragātibus meritis, præ multis nationibus ſanctorum virorū ferax & fertilis imprimis eſſe cœpiſſet, quorum doctrinis tanquàm luminibus quibuſdam hominū pectora obcæcata illuſtrarentur; inter illos etiam ſanctū Bonifacium, ceu Luciferum quēdam, cæteris ſyderibus illuſtriorem edidit. Is verò magna parentum cura educatus, magnarum quoque virtutum, pro ætatis incremento, factus eſt ſtudioſus. Et quidem cùm adhuc puellus eſſet, ſi quem fortaſſis ſiue Clericū ſiue laicum audiſſet diuini verbi notitiā adferentem, mox quantū ea permitteret ætas, ſecū expēdere ſolebat, quidnam indè ad ſuos vſus & profectus accommodare poſſet. Cumq; eiuſmodi meditatione diuturna ad ſuperna & cæleſtia appetenda ſe erigeret, patri aperuit mentem ſuam, orans vti nè deeſſet propoſito ſuo. Vt verò audiuit iſthuc pater, primò quidem obſtupuit: deindè eum obiurgās nunc minis, nunc blādimentis, ad mūdi huius curas conatus eſt pertrahere: & vt animum tenerū faciliùs à ſententia deduceret, promiſit ſe eum, poſt obitū, omnium facultatū & prædiorum ſuorū hæredem ſcripturum.

Pater eū retrahit à vita monaſtica.

At puer ſanctus iam virtute diuina plenus, quo eum

ſo eum pater enixiùs reuocabat ad ea, quę ſunt mũdi huius, tãto propoſito ſuo tenacius inhæſit, & ad ſacrarum ſtudia literarũ ardentiùs aſpirauit. Itaq; miro diuinæ moderationis iudicio factũ eſt, vt pater, qui ſolus reſiſtebat, repentino correptus morbo, à ſua ſententia diſcederet, puerumque per idoneos homines ad monaſterium, quod priſco vocabulo Adeſcancaſter dicitur, mitteret, commendans eum VVolfhardo venerabili eiuſdem monaſterij abbati. A quo ſanè, pro monaſticæ vitæ inſtituto, benignè ſuſceptus fratribusq; cõmendatus, vniuerſæ religionis exercitia, quæ illa ætas admitteret & probè inchoauit & in dies meliùs proſecutus eſt. Vbi autẽ è pueritia exceſſit, vſqueadeò in venerabilium Patrũ inſtituta & ſacrã lectionem incubuit, vt momentis omnibus, ſua in illo virtutes capeſſerent incrementa. Cùm verò in illo monaſterio propter doctorũ hominum penuriam, inexhauſto ſuo ſacras Scripturas cognoſcendi deſiderio non poſſet ſacere ſatis, permiſſu Abbatis ad monaſteriũ ꝙ hodie *Nutſcelle dicitur, ſe contulit, & beatę memoriæ VVinberti Abbatis, qui tũc illi pręerat, magiſterio ſe ſubdidit. Ibi verò optata eruditione potitus, adeò cœpit haberi celebris, vt fama doctrinæ eius paſſim diffuſa, alios etiã alliceret, vt ſe in eius traderent diſciplinã. Cùm igitur inſigni iam pręditus ſapiẽtia, alios nihilominùs humilitate & ſubiectione anteuerteret; & illũ alij partim ſapientiæ eius opinióe incitati, partim ſaluberrima eius doctrina imbuti, honore ceu patrem afficerẽt, cunctiq; eum laude & prædicatione efferrẽt, & ſingulis Eccleſiaſtici ordinis gradibus dignũ affirmarent; tandẽ ętatis ſuę anno plùs minùs trigeſimo ſacerdotio initiatus eſt. Eam verò adeptus dignitatẽ, qualẽ ſe exhi-

S.Bonifacius religioni ſe dat.

Diſcẽdi cauſa aliud petit monaſterium.

fortè *Nonacella

Fit Sacerdos.

buerit ex operum eius teſtimonijs certiùs ac meliùs quàm vllis verborum indicijs colligi poteſt.

Per id tempus regnante in Occidentali Angliæ regione Saxonum rege nouus extitit tumultus, cuius compeſcẽdi cauſa regis iuſſu & procerum eius conſilio Synodus indicta eſt: ad quam cunctis confluentibus & cõtrouerſiam nupèr ortam dirimentibus, viſum eſt ſapientibus quibuſdam, vt, quæ illis definita eſſent, ad Brichtvvaldi Cantuarienſis Archiepiſcopi notitiam perferrentur. Tum verò inter omnes Bonifacius tantæ rei expediendæ idoneus inuentus eſt. Itaque Bonifacius ea legatione ſibi demandata, præclarè eo munere apud Archiepiſcopum functus eſt: & regem & omnes Dei ſeruos magno gaudio affecit. Ea autem re nomen eius, tam apud eos qui in Clero numerantur, quàm homines laicos, adeò celebre euaſit, vt deinceps ſæpiſſimè rogatus ſit, vt ſe in ipſorum Synodis præſenté exhiberet. Sed quia ab humano faſtu abhorrebat plurimùm, cœpit tractare seriò, quẽadmodùm relictis parẽtibus & cognatis omnibus, ad loca remotiora Chriſti cauſa emigrare poſſet. Quæ in cogitatione cùm diu & quidem accuratè verſaretur, eam tandem ſupràdicto Abbati aperuit: qui vehementer eum talia moliri admiratus, primò eius voluntati præciſè reluctatus eſt: ad extremum tamen, Bonifacio conſtanter in propoſito & precibus perſeuerante, aſſenſus eſt: prorſus vt diuina prouidentia id agente, & ſumptus ei ad iter neceſſarios & duos fratres cumprimis fideles quorum & corporalibus & ſpiritalibus adminiculis ſuſtineretur, ſuppeditauerit. Ità ergò vtriuſque hominis ſolatijs inſtructus, proſpero curſu iter ingreſſus eſt, peruenitque ad locum, qui antiquitùs Anglo-

Synodus Angliæ.

Legatione fungitur.

axonum vocabulo dicitur 𝔏𝔲𝔫𝔡𝔢𝔫𝔴𝔦𝔠: nec multò poſt abijt in Dorſtet, vbi aliquamdiù moratus, die & nocte debitas Deo perſoluit laudes.

Ea tempeſtate inter Carolum Francorum Principem & Ducem egregium, Friſonumque Regem Rathbodum, hoſtilis orta diſſenſio populos vtrinq; perturbabat, & maxima eccleſiarum pars, quæ in Friſia ditioni Francorum ſubditæ fuerant, Rathbodo perſequente & Chriſti ſeruos profligāte, vaſtata & deſtructa eſt: dæmonumque cultus prophanis ſtructis fanis miſerādum in modum inſtauratus. Cuius rei indignitate permotus vir Dei ab illis locis receſſit, peruenitque Traiectum, vbi Rathbodū Regem pijs monitis & precibus à tanta impietate reuocare conatus eſt. Deindè peragratis eius terræ locis cùm fruſtrà ſe illic verbi Dei ſementem facere cognoſceret, vacuis ſpiritali fertilitate aruis relictis ad natale ſolum ſe recepit. Intereà monaſterij eius pater vitæ munere perfunctus fuerat, cuius obitu valdè afflicti fratres ſancti viri ſpiritalibus colloquijs recreati ſunt, hortantis eos vt in monaſticæ diſciplinæ obſeruantia permanerent, & aliquē ſibi rectorem eligerent. Illi verò vnanimiter eum precabantur, vt paſtoris apud ipſos vice fungi nè recuſaret. At ille altiora animo volutans, non quidem illorum preces vllo ſuperbiæ faſtu contempſit: ſed ut ſe patriæ honoribus & facultatibus deſpectis, pro Chriſti amore & aliorum ſalute peregrinationes meditari. Quod vt illi audierunt ſumma beneuolentia eius propoſito aſſenſêre. Vt autem maior accederet auctoritas loci eius antiſtitem Danielem adijt, vt eius benedictione & literis Romam iturus frui mereretur.

In Friſia Chriſti eccleſiæ deſtruuntur.

Abbatis functionem recuſat.

Ea igitur benedictione fretus mox valedicens

fratri-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fratribus itineri ſe dedit, collectisq́; non paucis eodem ſpiritu feruentibus, terrarum & maris longa ſpatia & ignotas vias emenſus eſt: ac tandem Romam delatus, Apoſtolicę Sedis Pręſulem Gregorium II allocutus eſt, eiq́; tum cauſam aduentus ſui, tum deſiderium, quo diù flagraret, expoſuit. Mox Pontifex hilari vultu eum intuens, peramanter excepit, ſeduloq́; deinceps cum illo ſermones conferens, per oẽm Germaniam prædicãdi ei munus demandauit. Igitur acceptis à venerabili Papa literis, profectus eſt indè ad Lõgobardorum regem Luitprandum. A quo honorificè ſuſceptus aliquamdiu apud illũ hoſpitio vſus eſt. Porrò ab illo diſcedens ardua & prærupta Alpium iuga tranſcendit, ignotosq́ue Baioariorum & Germanię fines perluſtrans in Thuringiam peruenit; accuratè explorans vbique inſtàr apis prudẽtiſſimæ, vbi poſtmodùm nectarum ſanctæ fidei mella colligere & comportare poſſet. Cumq́ue dies aliquot in Thuringia hæreret, omnes interim illius prouinciæ principes, ad ſacrã fidem & religionem inuitauit: Sacerdotes quoque, quos varijs deditos flagitijs cõperit, ſermonibus Euangelicis ad inſtitutionis Canonicæ normã correxit. Audita autem Rathbodi Friſonũ regis morte, qui per id tempus magnam in Chriſtianos perſecutionem exercuerat, multo affectus gaudio, in Friſiam nauigauit, ibiq́; verbi diuini ſemina ſpargens, permultos ab errore idololatriæ retraxit.

Venit Romã cum ſocijs.

Gregori⁹ II cõmittit illi Euãgelij munus per Germaniam.

Venit ad Thuringos.

Item in Friſiam.

Eodem tẽpore venerabilis VVillibrordus, Traiectenſis eccleſiæ Præſul, buccinam cæleſtis doctrinæ in Friſia inflauit, cuius ſtudijs S. Bonifacius mirifice gratulãs & adhęrens, triennio apud illum ſuam nauauit operam. Erat autem VVillibrordus prouecta prorsùs ætate, ſuggerentibusq́; diſcipulis, hi

Manet apud VVillibrordum.

Dei ſer-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dei ſeruum, ſenectutis ſuæ ſolatium, ad ſuſcipien-
dum Epiſcopi munus obnixè rogauit. At ille tanta
ſe functione indignum reputans reſpōdit, ſe euan-
gelizandi cauſa à B. Gregorio Papa in Germaniam
miſſum eſſe, & in eas nationes Barbaras delatum,
ſponte ſe ſua ditioni eius ſubieciſſe. Itaque non li-
cere, poſthabito Pontificis mandato, aliud quoduis
negociū ſuſcipere, ſed in illas regiōes, ad quas miſ-
ſus eſſet, ſine mora properandū. His auditis VVil-
librordus illi benè precatus, abeūdi poteſtatē fecit.

Recuſat epiſcopatum.

At ille proficiſcens, venit Amanaburgum; cumq;
ingentem populum in Friſia Chriſto lucrifaceret,
& plurimos ardentioribus charitatis radijs illu-
ſtraret, tum collectis nō paucis fratribus, monaſte-
rium extruxit: atque indè in Haſſiam ſiue Cattho-
rum regionem, prædicandi cauſa profectus eſt. Ibi
verò multa hominū millia ſalutaribus vndis tin-
xit, ac proſperos Euangelij ſucceſſus Romano Pon-
tifici nūciauit: ſimulq; de rebus varijs, quę ad quo-
tidianam populi recens cōuerſi neceſſitatem perti-
nebant, eundem Pontificem conſuluit. Literæ fuêre
magno cum gaudio acceptę & reſpōſum ad propo-
ſitas quęſtiones conuenienter datū: & ipſe vir ſan-
ctus Pōtificis literis Romā euocatus. Mox igitur ad
ſummū obedientię gradū contendens, fratrū agmi-
ne ſtipatus, Italiā petijt, & humiliter ſe ſuaq; om-
nia Pōtifici ſubiecit. Pōtifex aūt poſt multos vltrò
citroq; ſermones habitos, aperuit ei, ꝙ decreuerit
illū Epiſcopū ordinare, vt ampliori Apoſtolicę di-
gnitatis auctoritate ſuffult⁹, tāto apud oēs eius cō-
ciones gratiores eſſent, quāto certius cōſtaret, à Præ-
ſule Apoſtolico ipſum, vt cōcionetur, eſſe deſtina-
tum. Tum vir Dei omnia ſagaciter perpendēs, me-
tuiſq; nè illud Propheticū in ipſum cōpeteret, No-

Extruit monaſterium.

Romæ Pontificem inuiſit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Pſalm. 108.

luit benedictionem & elongabitur ab eo: tamẽ benedictionis gratiam minimè recuſauit. Vt autem adfuit dies ordinationis eius, qui fuit pridie Kalendas Decembris, id eſt, in ſancti Andreæ Apoſtoli ferijs, Pontifex eum & conſecrauit epiſcopum & Bonifaciũ deinceps dici voluit, cùm anteà VVinfridus diceretur: & vt obedientiam ſibi ſuiſq; ſucceſſoribus exhibendam, omnemq́ue ſacræ fidei traditionem obſeruandam arctius eum aſtringeret, iuramentum ab eo exegit & accepit.

Cõſecratur à Pontifice Epiſcopus.

Bonifacius anteà VVinfridus dict⁹.

Eo autem iuramẽto præſtito Pontifex viciſſim eum quibuſcunque potuit modis prouehere & venerari ſtuduit: datiſq́ue ad reges & viros principes atque antiſtites literis, eum omnibus & ſingulis tuendum commendauit. Quarum literarum authoritate fretus in Germaniam ad Carolũ Martellum profectus, exhibitiſq́ue Romani Pontificis literis, ſe eius ditioni & patrocinio commiſit, illoq; annuente ad Catthorum, quos Heſſos vocant, quibus iam antè prædicare cœperat, regionem abijt. Illos autem præter ſpem atque opinionem, Chriſtiana religione abiecta, in varios incidiſſe errores reperit. Alij enim lignis & fontibus ſacrificabant: alij præſtigias & incantationes ſectabantur: plerique alijs nefandis ſacrilegijs erant addicti: pauci verò in via veritatis quam ſemel didicerant, perſiſtebant: quorum quidem conſilio arborem quandam miræ vaſtitatis, quam priſca voce Iouis arborem nuncupabant, in loco qui Geiſmere dicitur, ſeruis Dei ipſis aſſiſtentibus, excindere tentauit. Accurrentem magna ethnicorum multitudo, illum tanquam hoſtem ſuum necare volentiũ. Sed cùm arbor paulùm cęderetur, mox quaſi diuinitùs agitata, in quatuor partes dirupta eſt. Quod cernẽtes ethnici, illi

Errores Heſſorum.

Arborẽ ingentem diuinitus ſubuertis.

Domi-

Dominum laudantes, fidem cóplexi ſunt. Sanctus
tem Præſul ex illa ingenti vaſtæ arboris mole
orium in beatiſſimi Petri Apoſtoli honorem
ſtruxit.

His ita geſtis, in Thuringiam profectus eſt, vt e-
gentis principes hæretica prauitate corruptos
itaté adduceret. Quidam enim pſeudochri-
i, Dorthuuinus, Bertherus, Eanberbertus &
edus apud eos hoſpitio recepti hæreſeos illis
ores fuêre. Cumque illi ipſi impuri ſcortato-
& adulteri viro Dei certamē excitaſſent, ab il-
egiè confutati, dignam ſuæ veſaniæ mercedē
ere. Manabat interim longè lateque fama præ-
onis eius, & credentium numero magnæ fie-
acceſſiones, templa inſtaurabantur, monaſte-
conſtruebantur: in quibus id quod in Ordorff
orem S. Michaelis Archangeli conditum eſt
primas tenet. Omnes enim qui ſe Deo ibidē
abant Apoſtolico more viuentes, iuſtis la-
s, quæ ad victum veſtitūque neceſſaria ſunt,
comparabant. Qua autem de cauſa illud Ar-
gelo potiſſimùm dedicatum fuerit, non erit
explicare. Cùm vir Dei in Thuringia prædi-
Euangelio incumberet, & nocte quadam a-
Orham flumē fixis tentorijs permaneret, lux
diffuſa totum illum locum mirabiliter il-
it: atque in ipſa luce S. Michael Archange-
parens, eum in Domino confortauit. Mane
n cæleſti delibutus conſolatione Miſſarum
a illic celebrauit: ac deindè prandium ſibi
i iuſſit. Dicente autem miniſtro deeſſe cibū,
ceretur, ille reſpondit: Itanè qui tot ho-
millia in deſerto annis quadraginta pauit
, mihi indigno ſeruulo ſuo non poteſt vnius

Hæreſis auctores in Thuringia.

S. Michael ei apparet.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

diei alimoniam ſuppeditare? His dictis iubet apponi menſam. Intereà auis quædam piſcem offerens aduolauit, eumq; antè menſam depoſuit. Tum verò ſanctus Præſul gratias Deo agens, piſcem illū ocyus per miniſtros præparatum ſumpſit, & reliquias in flumen proijci iuſſit. Indè cœptū carpens iter, Thuringiamque peragrans, loci illius, vbi ea viſio ipſi fuit oblata, dominū inquiſiuit: comperto que eum Hugonis ſenioris eſſe, eum ſibi donari petijt: quem Hugo Primus apud Thuringos, hæreditatem ſuam, venerando Præſuli tradidit: poſt eum Alboltus, pluresque alij prædia loco illi vicina donarunt: quibus adeptis ſanctus Bonifacius templum extruxit.

Nota rem miram.

Poſtquàm verò multa hominum millia tam per ſe, quàm per ſuos cõterraneos, quos ad ſocietatem tam præclari facinoris euocauerat, ad Christi religionem traduxiſſet, defuncto Gregorio Secūdo Sedis Apoſtolicæ Pontifice, tertioque Gregorio eandem Sedem obtinente, Romam legatos miſit, qui cum nouo Pontifice prioris amicitię fœdera renouarent & priſtinam beneuolentiā atque humanitatem eius erga ipſum expeterent. Pontifex, auditis legatis, omnia amicitię & beneuolētiæ officia pollicitus eſt: maioraq; quàm experita fuerant, praeſtitit. Quibus mirificè gauiſus Bonifacius Deo laudes gratesq; agens mox duas eccleſias cōſtruxit, alteram quidē in Fritiſlar quā Apoſtolorū Principi Petro dedicauit: alterā verò Amanaburgi in honorem S. Michaelis Archangeli cōſecrauit: duo quoque monaſteria duabus adiūxit eccleſijs, nō minima illic adunata Deo ſeruientiū congregatione: vbi ad hactenùs laudis & cultus diuini officia peraguntur.

Gregorius Tertius ſuccedit Gregorio Secundo.

S. Bonifacius duas eccleſias conſtruit.

His ità confectis S. Bonifacius Baioariorum re-

gionem

piones, quibus per id tempus dominabatur Hughe-
rtus Dux, inuiſit, prædicationisque munus apud
los ſtudioſiſſimè exercens, Ermvvolfum hçreticū
...ſiléntem, magno diuinæ æmulationis feruore in-
ſus, ex Canonū præſcripto damnauit, & ab Ec-
ſia eiecit: ac deindè ad ſuæ diœceſis homines re-
ſus, omnia circuibat, inſtaurās ea, quæ eccleſia-
cura poſcere videbatur. Eodem tēpore multa
...corū, Baioariorum & Britannorū ſtipatus ca-
tu Romā ꝓfectus eſt, vt noui Pōtificis cōſpectu
...retur: à quo peramāter acceptus, & muneribus
...ſanctorū reliquijs honorificè donatus eſt. Ea tē-
...re cū Carolus Dux inclytus, vitæ ſuæ curſum
...pliſſet, & filij eius Carolomānus & Pipinus ei in
...rio ſucceſſiſſent, cū ad nutū Carolomāni, qui
... maior natu, omnia paterni regni iura diſpo-
...ur, S. Bonifacius eū acceſſit, modisq; omnibus
... vt Christianç religionis cultū, quē pater eius
... próptiſſimo inchoauerat & exercuerat, ip-
...que, pro Dei amore & regni ſui ſtabilimēto,
...pro omniū ſibi ſubiectorum ſalute, eadē bene-
...ia ꝓſequeretur. Quibus ille verbis haud ali-
...q; diuino oraculo permotus, oēs ſuæ ditionis
...nes tū clericos tū laicos, q̃ à Christiana reli-
...e deflexerant, ad viā iuſtitiç reuocare ſtuduit:
...ſita monaſteria multis beneficijs auxit: nihilq;
...it, vt inſtituta religiōis pietas, per Bonifaciū
...fectioné duceretur. Cùm itaq; Carolomano
...re & ꝓpectore, multi nō ſolū clerici quilibet,
...ca prauitate infecti, ſed etiā epiſcopi capita-
...minū maculis infames, extra Eccleſiæ cōmu-
...pellerétur: tùm etiā Geruilio Moguntinç Se-
...tiſſes, ſuç dignitatis munere defunctus eſt: ꝙ
...er acciderit operçprecium eſt cōmemorare.

Ermvvolfus hæreticus.

Iterùm Romam proficiſcitur.

Adit Carolomannum.

Geruilio Moguntinus Epiſcopus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ea tempeſtate Saxonibus Thuringiam vaſtantibus, eius prouinciæ homines Carolomanni operā implorabant. Ille mox coacto exercitu (cui Geroldum Moguntinum Epiſcopū, Geruilionis patrem præfecit) firma periclitantibus ſubſidia miſit. Vt verò pugna commiſſa eſt, in ipſo conflictu, Geroldus cum alijs quibuſdam primæ nobilitatis viris occubuit. Geruilio verò filius eius, qui tum adhuc laicus in aula degebat, in clerum aſciſcitur, leniendique doloris cauſa, quem ex patris morte conceperat, eidem in Moguntino pōtificatu ſubrogatus. Non diù pòſt Carolomannus militem cōtra Saxones ducturus, Geruilionem ſecum ſumpſit. Exercitu autē vtroque, vltrà citraque ripam fluminis Viſurgis cōſiſtente, Geruilio quendam ex ſuis ad hoſtium caſtra trāſmiſit, vt interfectorem patris ſui inquireret, eumque benignè ad colloquium inuitaret. Abijt famulus, inuētoque patrati facinoris auctore Dominum ſuum certiorem facit, eum qui cum ſermonem miſcere cupiat, adeſſe. Tum Geruilio, aduentu eius denūciato, ad necem paternam vlciſcendam obuiàm proceſſit, hominemque, ſimulata humanitatis ſpecie excipiens, poſt pauca admodum verba, vltrò citroq; habita, educto clàm pugione, quem ad illum vſum abdiderat, confodit: qui mox ex equo corruens, in ipſo flumine exſpirauit. Repentè autem comperta cæde ſublato clamore, vtrinque ad arma concurſum & atrociſſimè prælium commiſſum eſt: in quo Carolomannus, victis Saxonibus, præclaram victoriam obtinuit. Porrò Geruilio, quanquam eo facto nullum non modò homicidij crimen, ſed laudē potius ſibi comperiſſet, tamen quia humano ſe ſanguine cruentauerat, functionibus ſacris renūciare debuit. Quod

Geruilio interfectorē patris ſui occidit.

quidem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quidem fecit minimè inuitus, ſed libens epiſcopaliſe munere abdicauit: cui protinùs à Carolomanno & Pipino S. Bonifacius ſubſtitutus eſt: atque vt eius dignitas foret eminẽtior, Moguntinam eccleſiam, quæ tum alteri ſubiecta erat, in totius Germaniæ metropolim, ſumma Romani Põtificis voluntate, prouexerunt.

S. Bonifacius fit Archiepiſcopus Moguntinus.

Ea verò fretus auctoritate S. Bonifacius cœpit vigili cura peſtifera Sathanæ zizania extirpare, diuinaque in cordibus hominum ſementa iacere: & eccleſijs ſuis ſolertiſſimos paſtores pręficere. Nam inter multos iam antè ab ipſo inſtitutos antiſtites, in quibus fuêre VVilliboldus Eiſtetẽſis & Burchardus Herbipolenſis, etiam Gregorium Traiectenſi vrbi ordinauit epiſcopũ & Lullum, ſibi adhuc viuenti, in Sede Moguntina ſubſtituit. Deniq; quanta cura, beneuolentia, humanitate ſuos, quos in Chriſto genuit, filios proſecutus fuerit, nulla vis orationis explicare poteſt. Hinc nõ immeritò Germanorum omnium pater dici meruit, quos tantis laboribus Chriſto genuit, exemplo confirmauit, ac extremò fortiter viriliterque, pro eorum ſalute effundendo, ſanguinem fudit. Nec mirum ſanè quòd illos ſuos charitate complecteretur, qui Deum in ipſo adeò amore colebat, vt in illius recordatione & quaſi amplexu aſſiduò conquieſceret.

Epiſcopi à Bonifacio ordinati.

S. Bonifacius Germanorum Apoſtolus.

Præclarè hoc ad commiſſi ſibi gregis ſalutem & commodum, atque ad ſplendorem dignitatemque Romanæ Eccleſiæ excogitauit, vt prouinciã in tres hierarchias partiretur: tresq; præcipuas in Germania Sedes epiſcopales cõſtitueret. Vnam in VVirtzburg, alterã in Buriburg, tertiam verò, in loco qui Erphesfurt dicitur, ordinauit: quas deindè Zacharias Papa ſua auctoritate cõfirmauit, anno Imperij

Epiſcopatus tres à S. Bonifacio inſtituti.

Conſtantini 24. Monaſterium quoque, in vaſta ſolitudine conſtruxit quod à Fulda fluuio Fuldenſe appellatum eſt: atque in eo viros ſeuerioris diſciplinæ amantes, ſub Benedicti regula militantes, conſtituit: cui Sturmis Abbas primò præfectus eſt, qui ex eiuſdem S. Bonifacij conſilio, tot tantiſque locum illum virtutibus adornauit, vt cùm alij permulti, ſplendore earum mirificè illuſtrarētur, tum ipſe etiam Carolomannus, relictis omnibus mundi huius opibus & honoribus (rarum profectò virtutis exemplum) ad Caſſinum montem, vbi tunc arctiſſima monaſticæ vitæ diſciplina vigebat, profectus ſit: ibidemq; in ſanctiſſimam monachorum ſocietatem ſeſe receperit.

... em Fuldēſe monaſterium.

Sturmis primus Abbas Fuldenſis.

Carolomannus fit monachus.

Per idem tempus, clericus quidā inculpatæ vitæ, Adalgerus nomine, S. Bonifacio adhęſit, eique fidelem in omnibus operam præſtitit. Non diu poſt, idem morbo graui correptus, cùm ſe in extremis poſitum ſentiret, prædia omnia, quę ex paterna hæreditate, ad ipſum deuoluta erant, S. Martino reddidit. Eo verò defuncto, fratres eius Aſpertus & Trutmundus omnia, quę teſtamento legauerat, ſibi vendicārunt: & iuramento affirmārūt eam extremam fratris voluntatem fuiſſe, vt excluſis ceteris omnibus, ſoli ipſi, ex aſſe hęredes eſſent. Ei iuramento Epiſcopus cùm intereſſet, dixit Aſperto: Vtinam vrſus te occidat, & cōuerſus ad Trutmundū: Nunquam, inquit, ex te proles naſcantur. Illi, cùm nefario iuramēto parta hæreditate exultarent, propheticum ſanctiſſimi Antiſtitis ſpiritum abeūtes paruifecerūt: ſed mox diuina eos vindicta ſubſequente, didicerunt, magno ſuo malo, quam ſeuerus vltor eiuſmodi ſcelerū Deus eſſet. Nam paulò poſt Aſperto ad menſam ſedenti, cùm nunciatum eſſet, mo-

ſolitæ magnitudinis vrſum in agris diſcurrere, ille aſcenſo equo, non exſpectatis ſocijs, cum venabulo cœpit vrſum perſequi. Sed ex equo delapſus, membris omnibus confractis perijt, ità vt ſerui ad illum properantes iam extinctũ inuenirent. Id vbi Erutmundus audiuit, cernens ſanctiſſimi viri vaticinium in fratre completũ, valdè pertimuit; moxque per nefas ablata prædia, ad altare ſancti Martini reſtituit.

Vltio diuina in periuros.

Intereà vir Dei, cùm ſparſa inter Germaniæ & Galliæ fines, diuini verbi ſemina, vberem ſatis fructum producere cerneret, ſtatuit ad Friſones redire, vt quos, fallente diabolo, ad Ethniciſmi errores relapſos didicerat, ad viam veritatis reduceret: vel certè, vitam, quæ à termino ſuo non longè aberat, pro Chriſti cauſa, cum cruciatu & ſupplicijs, ibidem finiret. Antè verò quàm ſe tam periculoſo itineri committeret, proprijs ouibus Lullum, fidiſſimum prædicationum & laborum ſuorum comitem, præfecit: lætusq́ue, cum delectis ad illud iter ſocijs, ad Friſonum regionem peruenit. Ibi tum, nouo quaſi afflatus ſpiritu, circumquaque progrediens, multa virorum ac mulierum millia, Chriſto lucratus eſt, multas eccleſias extruxit: & collapſa priſtinæque pietatis fundamenta ita erexit, vt profligata omni impietate, mirabilis virtutum ſplendor, longè lateq́ue manaret. Inter alios autem laborum ſuorum ſocios, Eobanum imprimis fidelem habebat, quem etiam, vt labantibus ſenectutis viribus ſubueniret, Traiecti Epiſcopum inſtituit: reliquos verò VVintrugium, VValterum & Adalherũ preſbyteros, & totidem diaconos Stirebaldum, Hamundum & Boſonem, præclaros martyrij ſui comites habuit.

Redit in Friſiam s Bonifacius.

Multos conuertit.

Eobanum Traiecti Epiſcopum ordinat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cùm enim per latas Friſonum terras diſcurriſſent, & ad Bortnam fluuium perueniſſent, S. Bonifacius ſolis comitibus ſtipatus, iuſſit ibi tentoria figi; vt ibidem, luſtralibus nuper aquis expiatos, vnctionis gratia ad ſpiritalem pugnā confirmaret.

Bortna fluuius.

Iamque inſtabat dies eidem confirmationi deſtinatus; cum ecce ingens neophytorū turba, ex filijs in lictores mutati, ad ſpiritalia caſtra, cum horrendo armorum ſtrepitu, aduolârunt. Id cernentes famuli, ſumptis armis, contra illam furentis populi multitudinem ſanctos tueri nitebantur. At Bonifacius, audito tumultuantis turbæ impetu, primò quidem, ad ſpiritalis præſidij aſylum confugit; arreptisque Sanctorū reliquijs, quas ſecum circumferre ſolitus erat, è tentorio proceſſit; famulosque ad reſiſtendum paratos, mira orationis lenitate compeſcuit, dicens: Fratres chariſſimi ſi qua vobis cura diuini amoris, ſi qua apud vos mearū admonitionum reſidet memoria, hac hora iam declinate. Iamdiù optatus adeſt dies, iam tempus illud aduenit, quo de laborioſa ſeculi huius ærumna, ad æternæ beatitudinis gaudia inuitamur. Cur ergo tantam gratiam, tantam gloriam à nobis excludere vultis? Nolite, obſecro, diuturna inuictarum mentium prælia, in hoc temporis puncto amittere; nolite improbis gentilium blandimentis credere: ſed hoc præſentiſſimum mortis diſcrimē, quod nobis impēdet, pro illius amore, qui noſtra cauſa paſſus eſt, cōſtanter & viriliter perferte, vt cum illo æternùm gaudere poſſitis.

S. Bonifacij oratio ad ſocios, inſtante martyrio

Necdum ſanctus Antiſtes, huius ſalutiferæ exhortationis verba abſoluerat, cùm ecce furentium Paganorum turba, cum gladijs & omni genere infeſta armatura, in eos irruit, cruentisque [illegible]

Trucidatur cum ſocijs vir ſanctus.

bus, barbara quadam feritate trucidat. Indè ad tentoria eorum properantes, in libros & ſacrarum capſulas reliquiarum inuolant, arbitrantes ſe magnos, in eis, argenti & auri theſauros reperturos. Mox ad naues digreſſi, parum quod ibi vini repererunt, hilari inter ſe compotatione abſumpſerunt. Poſteà tractârunt de diuidendo inter ipſos theſauro; quem ſe inueniſſe falsò exiſtimabant. Cumque longa diſceptatione, nihil inter ſe, pacificè conſtituere poſſent, repentè inter eos immanis extitit diſcordia, quæ eo vſq; proceſſit, vt eodem furore, eadem veſania, iiſdemq; armis, quibus ſanctos Martyres, ſuę ſalutis miniſtros iugulârant, mutuò ſe conficerent. Ea cæde peracta, qui ex ijs ſupererant, iterum ſpe pecuniarum incitati, ad thecas illas properant; iiſq; confractis, pro auro & argento codices & diuinæ doctrinæ chartas inueniunt. Tum furore & amentia perciti codices illos per campi planitiem abiecerunt: fruſtratiq; ſua ſpe carnifices, domum triſtes abierunt. Vbi autem vicini Chriſtiani, eam ſanctorum necem percepere, terras latronum illorum, armata manu, inuaſerunt: & tanti ſceleris conſcientia preſſos trucidârunt.

Non diu pòſt Traiectenſis eccleſiæ Clerici, corpus viri ſanctiſſimi Traiectum, multa cum veneratione, deportarunt & in monumentum, tanto Pontifice dignum, intulerunt. Id poſtquàm reſciuit S. Lullus, conuocatis permultis, tam clericis quàm laicis, eis antiſtitis necem expoſuit: hortatuſq; eſt omnes, vt ſacrum eius corpus, à Traiectenſibus repeterent. Illi ſeſe promptiſſimos certatim obtulerunt & partim nauibus, partim equis ſubuecti Traiectum properârunt. At Traiectenſes cognito illorum aduentu, ſeſe ad reſiſtendum compararun:

Sepelitur Traiecti.

cumque de ſacro pignore, vtrinq; contentio oborta eſſet, campana eccleſiæ, nullo mouente, inſonuit. Quod audientes incolæ, qui ſe ad pugnam parauerant, nutu diuino perterriti, ſancti viri corpus petentibus reddendum cenſuerunt. Atque ita venerabiles legati, ſacrum corpus honorificè & ſine remigantium labore, triceſimo ab obitu eius die, Moguntiam attulerunt. Quo accepto pignore, Moguntinenſes incredibili perfuſi gaudio, exultârunt: atque vt eo in loco, vbi epiſcopum egerat, conderetur, à Lullo poſtularunt. Et quidem vſque adeo omnium ſententia prǫualebat, vt propemodum iam ipſe Lullus conſentire videretur. Sed cuidam venerabili Diacono Otberto, Sancto Bonifacius per viſum apparens, mandauit, vt corpus ad monaſterium ſuum, in quo viuẽs adhuc ſepulchrum delegerat, ſine vlla hæſitatione, transferretur. Multis autem huic viſioni fidem derogantibus, Sanctus Lullus voluit Otbertum ad ſanctorum reliquias iurare, ſe non niſi vera loqui: Quod cùm ille incunctanter feciſſet, omnes mox in eam iuere ſententiam, ſacrumque corpus hymnis & canticis & pſalmodia, ad monaſterium, proſecuti ſunt. Ad eius autem tumulum, multa, congrua fide, petentibus vtriuſque hominis contingunt beneficia. Vixit in epiſcopatu annos triginta ſex menſes ſex & dies totidem. Paſſus verò eſt cum ſocijs, anno peregrinationis ſuæ quadrageſimo: incarnationis autem Dominicæ ſeptingẽteſimo quinquageſimo quinto, regnante eodem Domino, cui laus eſt & gloria in omni ſeculorum æternitate. Amen.

Corpus S. Bonifacij deportatur Mogũtiam.

S. Bonifacius fuldam transfertur.

VITA

VITA S. PATRIS PACHOMII, EX EA, quæ eſt apud Simeonem Metaphraſten. Huius res geſtas Græcè conſcriptas Dionyſius Abbas Rom. cognomento Exiguus ſanctitate & eruditione clarus Latinè conuertit, ante annos plus mille ac centum.

14. Maij.

PAchomius gentilibus ortus maioribus, cùm admodum iuuenis à parentibus ad locū quendam, idolorum ſacrificijs celebrem, perdu-ctus fuiſſet, & ipſe Sacerdos, qui tunc fortè neſan-dis ſacris intentus erat, nullo modo ſacrificium per-agere vel conſueta à dæmone oracula extorquere potuit. Id verò cùm non alia de cauſa, quàm pro-pter iuuenis præſentiam accidere intelligeret, ma-gna cum indignatione & furore, Pachomium è fa-nis eiecit. Qua re parentes, ſanè, conturbati ſunt & ſollicitè inquirere cœperunt, quidnam eſſet, quod eorum filius, nunquam, libamināū vinum à ſe hau-ſtum, retinere poſſet. Verùm cùm eius rei cauſam indagare nequirent, triſtes conquieuêre: & AEgy-ptiacis literis apprimè eum erudiri curârunt,

Vide rē mirā in Pachomio puero.

Cùm autem poſt varias perſecutiones quibus Eccleſia diu grauiterque quaſſata fuerat, Conſtan-tinus Imperat. aduerſus tyrannnm expeditionem ſuſciperet, ad eamq; inſigni robore ac virtute iuue-nes, ex varijs prouincijs deligerentur, inter alios & ipſe Pachomius, annos tum natus viginti ſeſe tyronibus illis adiunxit: & conſcenſa cum reli-quis naue, proſpero ſatis ventorum flatu in quod-dam Thebaidis oppidum appulit. Intereà cùm omni penu exhauſto, extrema rerum omnium in-opia premerentur, Chriſtiani quidam, pietatis & miſericordiæ memores, benignè admodùm eis fe-cerūt: & non modò cibo potuq; ſed recentib. etiam fructi-

Pachomius dat ſe militiæ ſub Conſtantino.

fructibus, alijſque recuperandæ valetudini rebus idoneis recrearunt. Id tacitus ſecum admirans Pachomius, & ſedulò virorum iſtorum benignitatem charitatemq; contemplans, ſtudioſe inquirere cœpit, quæ gens illa eſſet, quam religionem ſectaretur, & quid demùm, ad tantam humanitatem hominibus peregrinis præſtandam, eos impelleret. Cumq; eos homines Chriſtianos eſſe, & nihil, vnica in Deum & homines charitate, antiquius habere intelligeret, repentè flammam quandam diuini amoris concepit: prorſus vt ſe continere nequiret, quin ſupplices ad Chriſtum preces, cum lachrymis, funderet, vt eadem fide ſe illuſtraret & hominibus tam ſanctis, & tam pijs aggregaret.

Pachomius adhuc gentilis Chriſtũ precatur.

Hæc poſtquàm ardenti cum pietate precatus fuiſſet, inſequente luce ventis vela fecit. Intereà cùm adhuc inter militares turbas, & mille peccandi licentias verſaretur, precum ſuarum memor omnes carnis illecebras & noxias voluptates conſtanter repellebat, & corporis imprimis mẽtiſq; caſtitate, cæleſte numen ſibi propitium habere ſtudebat. Quamobrem, vt primùm Conſtantius, profligatis hoſtibus, tyrones ſuis rude donauit, Pachomius ſtatim in ſuperiorem Thebaidem profectus, ad Chriſtianæ militiæ caſtra ſe contulit: & primùm in vico, quem Chenoboſciam appellabant, luſtralibus aquis expiatus, Chriſto nomen dedit. Nocte verò illa, qua cæleſtis epuli particeps factus fuit, ſecundùm quietem, rorem cælitus in dexteram ſuam deſcendentem vidit: qui mòx in mellis craſſitudinem vt concreuit, audiuit vocem ſibi dicentem: ô Pachomi, intellige quæ hic in manu tua peraguntur myſteria, ea enim indicium ſunt collatę tibi à Chriſto gratiæ quam etiam atq; etiam, vt retineas, cu-

S. Pachomius baptizatur.

Viſio eius.

Hac

Hac viſione excitatus vir Dei, totuſque Chriſti amore ſaucius, ſe plane vni Chriſto, ſub monaſtica diſciplina, conſecrare decreuit. Itaque ſumma feſtinatione, ad anachoretam quendam, Palamonem nomine, virum in palæſtra ſpirituali egregiè exercitatum, contendit: eique ſeſe, prompto ac hilari animo, in diſciplinam tradidit. Ibi pariter orationibus, die noctuque vacabãt, & indefeſſo manuum labore, ſibi pauperibuſque victum comparabant. Palamon autem, cùm inter nocturnas preces, Pachomium peruigilio feſſum, ſomno grauari cerneret, eum protinus ſecum aſſumebat, & ſportas arena plenas de loco in locum transferre iubebat: ne vel leui torpore oppreſſus quicquam de intento orationis, laborumq; ſtudio remitteret.

Abit ad Palamonem anachoretam.

Vide quid faciat contra torporem.

Quodam autem die, de more, ilis diuinarum rerum meditationi incumbentibus, quidam foris adueniens, hoſpitium apud viros ſanctos precabatur. Quo libenter conceſſo, luculentus ei protinùs eſt focus extructus: vt feſſa membra refocillaret. Cum que pariter aſſidentes, de cæleſtibus rebus ſermonem inſtituerent, externus ille ſuperbiæ ſpiritu inflatus, confidenter ait: Si quis veſtrum ſynceram fidem adeptus eſt, is ſurgat, & nudis plantis prunas calcare non vereatur; vt nobis fidei ſuæ teſtimonium præbeat. Audiens hoc Palamon ſtatim tantam verborum eius inſolentiam increpauit, & temeritatis eum, quòd rem tantam, nulla vrgente neceſſitate, proponeret, redarguit. Is autem maiori elatus ſuperbia, in carbones, nudis pedibus, proſiliit, & dæmonum operatione, illæſus, eos ſuperauit: atque viris ſanctis, quod infirma vel nulla fide præditi eſſent, impiè exprobrauit. Cumque calliditas dęmon eum, hoc modo, in fraudem impuliſſet:

Vide dæmonis verſutiã.

maiore

maiore dolo, in eum graſſari conſtituit. Itaque, aſ-
ſumpta formoſę mulieres ſpecie, quodam die, oſti-
um cellæ eius pulſauit; finxitq́; ſe, ære alieno gra-
uatam, à creditoribus inquiri: cuius rei periculum
vt euitaret, infimis precibus cellæ ipſius latebras
petiuit. Is autem recenti ſuperbiæ ſuæ vitio adhuc
occæcatus, iudicare non potuit dæmonis illam il-
luſionem eſſe: itaque ipſum dæmonem, in forma
mulieris latentem excepit & ſine vlla inſidiarum
ſuſpicione, ſermones cum eo miſcuit. Cumque
dæmonem iam nihil eorum quæ in animo illius a-
gebantur, lateret, cœpit eum carnis illecebris titil-
lare; qui mox cupiditate victus, totus in libidinem
miſer exarſit. Cumq́ue iam in amplexus, cæca men-
te, ruere vellet, dæmon eum verbere excepit, hum-
q́ue proſtratum pœnè exanimem reliquit. Nō mul-
tò pòſt, ab eodem dæmone miſerè agitatus, emota
mente, per ſyluas monteſq́; cucurrit: ac tandem in
fornacem balnei ſemetipſum præcipitans, flammis
cōbuſtus perijt. Hæc cùm Pachomius per ordinem
cerneret, nequaquàm frigidè in Dei gratia laboran-
dū eſſe didicit, multoq́; minus aduerſario velitan-
leuiſſima aditū concedendū. Vt igitur oēs illi vias
prçcluderet, vtq́; collatas ſibi gratiæ opes multipli-
caret, tāta virtute anniſus eſt, vt ipſi etiam ſeni, a-
gentem interdum admirationem commoueret.

Patientia S. Pachomij. Erat non procul horrida quædam ſolitudo, vepri-
bus & ſpinis obſita, quā nudis ſæpè pedibus, ligni
di gratia, inambulabat. Ibi cùm aſpera quæque pe-
ferret, & ſaucias, grauiter plantas, poſt ſe traheret,
ſuſtinebat lætus, memor clauorum quos Christus
Dominus, ſcelerum noſtrorum ergò pertulerat.

In ſolitudine etiam de aliorum ſalute multū ſolicitus eſt. Porrò quanquàm ſpiritu ſolitudinis delectaretur
plurimùm, nunquam tamen proximi curam depo-

nebat,

ebat; ſed ardentiſſimas ſemper pro omnium ſalu-
tead Dominum preces fundebat. Cumq; aliquan-
pò è cella egreſſus, per inculta eremi loca ſolus in
ambulans, ad vicum Tabēneſe perueniſſet, audiuit,
inter ipſa orationum ſuarum ſuſpiria, vocem ſibi
dicentem: Pachomi, mane hîc, & conſtructo mona
ſterio, curam eorum, qui ſalutis cauſa ad te conflu-
nt, ſuſcipe confidenter. Hac voce attonitus Pa-
chomius, conſtitit: & ecce Angelus Dei illi aſti-
tit, tabulamq; in qua monachorum regulæ & opti-
ma viuendi norma congeſta erat, ei tradidit: quàm
vir ſanctus ſuis deindè diſcipulis præſcripſit, ad
quam, in hodiernum vſque diem, Tabenneſiotæ vi
tam inſtituunt.

Porrò Palamon deuexa tum ætate vir, tandè cor-
poreis vinculis, lætus ad cælos migrauit, Pachomi-
us autem, cùm in eadem vitæ auſteritate perſeue-
raret, paulò pòſt fratrem ſuum naturalem, Iohan-
nem eiuſdé vitæ ſocium habere meruit. Poſt quin-
decim autem annorum decurſum, quo tempore vi-
giliarũ & inediæ patientiſſimus multa pręclara cũ
aduerſario certaminã ſuſtinuerat, recordat⁹ ꝓmiſ-
ſi ſibi per Angelũ de ſalute animarũ plurimarũ acce-
ptat, ampliſſima noui monaſterij fundamenta ia-
cere cœpit. At frater, qui ſeceſſum & ſolitudinem
meditabatur, ea amplitudine offenſus, Pachomio
ſuccenſuit, multiſq; rationib. volũtati eius ſeſe op-
poſuit; quin etiã aſperis eum verbis increpuit: quaſi
cilicio & ſordibus, nominis celebritatem quęre-
ret. Pachomius verò ea contumelia affectus, mul-
tum quidem cõmotus fuit, ab omni tamen verborũ
iniuria abſtinuit. Erat enim miti manſuetoq; inge-
nio. Sequẽte autem nocte, de illa animi commotio-
ne, quæ in pectore oborta fuerat, tantum dolorem
conce-

De regulis S. Pachomij, meminit Gennadius de Viris illuſt. cap. 7. Ipſas Pachomij regulas Latine reddidit S. Hieron. Vide Baron. in notis hoc die.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vide quantis lachrymis vir ſanctus leuiſſimum delictum plangit.

concepit, vt quaſi grauiſſimorum ſcelerum reus aſſiduos lachrymarum imbres funderet: ſuamq; fragilitatem acerbiſſimè deploraret. Timebat enim ne aliquando obicem diuinæ gratiæ opponeret, & e timore Dei incautè excideret. Conſueuerat totis noctibus extenſis in formam crucis manibus ſtans, Dei miſericordiam deprecari: & aduerſus inimici rugientis ſæuitiam opem implorare.

Dæmonum in eum inſidiæ.

Interea cùm monaſterium, magna animi alacritate, ædificaret, dæmones acrioribus inuidiæ ſtimulis concitati, varias ei inſidias ſtruebant: & cùm irruptione & aperta vi nihil ſe proficere intelligerent, vanis imaginibus eum à mentis & precum puritate retardare conati ſunt. Sed vir ſanctus omnes eorum inſultus conſtanter eludebat: prorſus eandem animi tranquillitatem, in medijs tempeſtatibus & clamoribus, ſemper conſeruaret. Accidit quandoq;, vt viro ſancto, poſt preces ad opus ſedenti, malignus, ſuſcepta ſpecie galli, inſultaret & continuas ſæuaſq; voces ederet: ſimulque in capillum iuuolaret & vnguibus acerbè eum feriret. Ille autem crucis ſigno in fugam quidem eum compulit: ſed alias mox inſidias ſenſit. Eccè enim ingens dæmonum turba, vno conſenſu, folia ex arbore concutere viſa eſt, allatiſque funibus ea alligabant. Tum verò vtrinque ſtantes ſe inuicem hortabantur vt ea folia tanquàm immanis ponderis ſaxum totis viribus traherent. Hoc autem ab eis excogitatum erat, vt re adeò ridicula, ſanctiſſimi viri mentem ad leuitates riſumq; diſſoluerent. Sed Pachomius viſa eorum impudentia, ingemuit, & Chriſti virtute cunctos repentè in fugam conuertit. Eo autem ſæpè ad menſam ſedente, dæmones, in habitu mulierum, ſe ei obtulerunt, quos ille, clauſis oculis,

auerſa-

…erſatus repellebat. Tanta autem menti eius ine…
…fiducia, tanta fides, vt ſcorpiones & ſerpentes,
…ſis calcaret plantis: & Crocodilis, in traiectu
…uiórum, pro nauiculo vteretur. Cùm autem vi-
…ret in ſe, perpetuos dęmonum inſultus, vt gene-
…ſus & perfectus athleta veritatis, petiuit à Domi
…vt die noctuque aduerſus inimicum, in acie, in-
…nis perſiſteret. Qua petitione conceſſa, omnis
…ſomni expers, vitam producebat, & inuicta — *Viuit ſine omni ferè ſomno.*
…virtute, hoſtiles impetus ſuſtinebat.

Paucis indè diebus, nocturnis precibus inuigi-
…, interim angelus Domini, clara ſe luce ei con- — *Angelus ei apparet.*
…endum præbuit, tertioque eum, vt hominum
…s Deo conciliaret, monuit: & protinus receſ-
… Hac viſione oblata, nouus multoque quâm antè
…hominum concurſus ad eum factus eſt. Ij au
…erant ferè omnes ex eorum genere, qui ſcele- — *Peccatores ad ſe venientes Deo conciliat.*
…conſcientia grauati, cum Deo in gratiam redi
…piebant. Hos itaque ſumma beneuolentia ex-
…Pachomius, in viam reduxit & mortuas ac
… putentes animas, non ſine miraculo, Chriſti
…, in vitam reſtituit. Et quidem alios ſeuerio-
… diſciplinis idoneos, ad monaſticam vitam
…: alios mente corporeq; fragiliori, Deo con-
…, communem viuendi viam ingredi permi-
… omnibus autem ſalutis monita dabat, quibus
…, læti alacreſque, ſuauiſſimum Chriſti iu-
… portabant. Hæc aliaque præclara pietatis offi- — *Soror eius ad eum venit & mundo renunciat.*
… ſoror eius audiret, perfectioris vitę ſtudio
…, ad eum venit, locumq; paulùm à monaſte-
…orum obtinuit, in quo, Pachomio fratre in-
…tore, ſolitaria vitam inſtituit, multaſq; fœmi
… ad eandem, ſuo exemplo, ſocietatem allexit.
…rea cùm Pachomij nomen, propter multipli-

 cem

cem ſanctitatē, celebri ſermone in ore omniū verſa-
retur, multiq; indies, ſpretis voluptatib. & peritu-
ris mundi honorib. contēptis, ad religionis portum
cōfugerēt, inter alios, Theodor⁹ qdā, illuſtri admo-
dū familia ort⁹, annos nat⁹ plus minùs 14. in magna
ſpe dignitatis & honoris educatus, ſtudio tā admi-
rabilis virtutis, quā oculis intuebatur, incenſus, ho-
nores contēpſit, opes deſeruit, parētum lachrymas
deſpexit & in monachorū ſocietatem ſeſe recepit.

Theodorus iuuenis illuſtris fit monachus.

Nec mirū ſanè quòd oēs ſeſe certatim Pachomio in
diſciplinā tradere cuperent, qui cōmiſſum ſibi gre-
gem, tanta dexteritate ac ſuauitate regere, & vt
minimè dubia, ad ſalutis portū deducere nouit.
Quidam exercitator multorū fratrum, inter alios
quendam inſtituendum habebat, qui ad ſacrorum
ordinum dignitatē, quamuis ineptus, importunè &
opportunè aſpirabat. Prꝑfectus verò cū eū tali fun-
ctione indignū cerneret, preces ei⁹ repudiabat, neq;
vllo modo promouere volebat. Cūq; frater ille ſua
importunitate, prꝑfectū vincere contenderet & va-
rijs moleſtijs afficeret, Prꝑfectus eū Pachomio de-
tulit: vt quod vtile iudicaret, de eo ſtatueret. Ille
aūt, auditis de frater illo querelis, nequaquā au-
riorib. eum monitis excepit, ſed, ne hominē deſpe-
rationis barathro abſorberet, Præfecto mādauit, ne
diutiùs eius voluntati nequaq̄ reſiſteret, ſed ea
quꝑ poſtulabat, benignè cōcederet. Prudenter enim
dicebat, virū malum, ſi beneficio afficiatur, ad ſen-
ſum boni perduci poſſe. Itaq; Prꝑfect⁹, hoc accepto
reſponſo, fecit quod iuſſus fuerat. Frater autē,
audita hac Pachomij in ſe beneuolentia, cum do-
mis reuerſus ad pedes eius procidit & ait: Fili
Dei magnꝑ tibi grates debentur, qui vincas in bono
malum. Si enim leni in me animo non fuiſſes, ad

Induſtria eius in aliorum animis regendis.

ſens-

ſeueritate vſus, Prędecto ſubdidiſſes, profectò, relicto habitu, ſeculi commoda repetiſſem. Nunc autem benedictus es tu à Domino, quoniam, per te, ſalua eſt anima mea. His auditis, vir ſanctus, fratrem peramanter amplexans, hortatus eſt, vt dignā ſua profeſſione, vitam oſtenderet, ne deteriores in futuro pœnas lueret. Et hac quidem lenitate erga infirmos & in curſu pietatis adhuc teneros vtebatur: Robuſtos verò, & qui longa bellandi conſuetudine viriliter decertârant, varijs modis exercebat: inter quos Theodorus: quem ſanctum vir ſanctus ſerius increpare & nullo ipſius demerito, ad functiones quaſlibet inutilē appellare non verebatur.

Miracula eius.

Inter hæc aliaque virtutum inſignia cœpit etiam miraculis clareſcere. Quædam mulier, ex ijs quæ ſic vitam agebant, cùm laboraret profluuio ſanguinis, neque vlla recuperandæ ſalutis ſpes in arte medica, reliqua eſſet, concepta de Pachomij ſanctitate fiducia, contactu cucullæ ipſius repentè priſtinam ſanitatem obtinuit. Alia item puella, à ſæuo dæmone, propter violatam caſtitatis fidem, correpta, oleo ſacro, per Pachomium liberata fuit. Sed et filius viri cuiuſdam optimi, immani obſeſſus dæmonio, pane per eum benedicto, eoque ſumpto, repentè ſanatus fuit.

Hæretici oppugnant diſcipulos eius.

Venerunt quandoq; ad viri ſancti diſcipulos hęretici quidā arrogantia tumidi, qui vt impietatem ſilentio occultabāt, ita miraculorū virtute, ad certamen fidei eos prouocare nō verebātur. Agedū, dicebant, vt liquido cōſtare valeat, quorū fides ſyncera & integra eſt, pedibus hūc fluuiū tranſmittamus. Hæc cum diſcipuli ad Pachomiū retuliſſent, vir ſanctus reſpondit: o impoſturam: ò fraudem callidi ſerpentis: Neſcitis illud Apoſtoli: quòd Deus ſecun-

dum duritiem eorũ & cor impœnitens tradidit eos in reprobum ſenſum, vt ſint inexcuſabiles? Et illi quidem, Dei permiſſione, fluuiũ traijcere poſſent, opem eis ad hoc ferente diabolo quò hæreſi eorum hoc modo confirmata, arctioribus eos, qui iam decepti ſunt, impietatis vinculis cõſtrictos, poſt ſe a ptinos trahat. Mihi verò hoc nõ eſt à Deo propoſitũ, vt pedib. fluuium tranſmittã, aut feris imperẽ, quas ab initio Deus homini ſubiecit, ſed vt, Dei virtute, diabolicas trãſiliã inſidias: & me totũ, meaq; omnia ad Dei mei voluntatẽ, cõponam. Quod vbi fecero, reliqua omnia, mira facilitate, protinùs cõſequentur. Poſt hæc voluerunt quidã viri de reb. diuinis cũ eo ſermonẽ inſtituere, qui falſa ſanctitatis & doctrinæ opinione ſe venditabãt. Fuêre illi benignè à Pachomio admiſſi, collatoq; ſermone, ſenſit protinùs vir ſanctus fœtorẽ intolerabilẽ. Cumq; tetri odoris cauſam ignoraret, ijs dimiſſis, enixè Deũ rogauit, intellexitq; mentes eorũ prauis opinionibus corruptas, impietatis virus per linguas effundere voluiſſe. Tum protinùs eos inſecutus, quęſiuit, num Origenis opera lectitaſſent. Illis autẽ negantib. Cauete, inquit, ne vos nefaria viri illius hęreſi contaminetis. Teſtor.n.corã Deo, quòd oĩs qui Origenis dogmata tuẽda ſuſcipit, pęnã inferni nequaquã euadet.

Cum hæreticis diſſerẽs tetrum ſentit odorem.

Eius de Origene ſententia.

In cõmiſſo ſibi grege & animis ſingulorũ moderandis, mira eius induſtria & ſolertia fuit. Et quidẽ non oẽs vna eademq; via (quod in quibuſdã monaſteriorum moderatoribus valdè vituperandũ eſt) ad ſtudiũ virtutis adducere conabatur, ſed deſpiciebat in primis, quod ingeniũ, & qua ratione tractãdũ eſſet. Cùm aliquãdo ſedulus paſtor monaſteria ſua peragraret, fortè in ipſo itinere, fratris cuiuſdã, qui negligenter admodũ vitã traduxerat, funus obuiũ habuit:

buit: quòd parentes, maxima pompę celebritate, in monumentũ deferebant. Quo viſo, vir ſanctus pſallentium voces protinùs conquieſcere, veſteſq; funebres omnes comburi iuſſit: atq; ità, ſine vllo honore, aut precũ ſolennitate, reliquias ſepulchro tradi. Parentib. aũt & cognatis eam rem admirãtibus, rogantibuſq; vt iuſta ei fieri pmitteret reſpondit: vos quidẽ ſolius corporis curã habẽtes, per eum, quem defuncto defertis honorẽ, maiorẽ illi pœnam conciliatis, ego verò, quanquàm vobis crudelis & inhumanus videar, per hanc ignominiam, vincula peccatorum eius, quib. anima eius conſtricta tenetur, laxanda curo. Deus enim qui eſt fons bonitatis, occaſiones quærit, per quas ſuam in nos benignitatẽ effundat abundè: vt nõ ſolùm in hoc, ſed ẽt in futuro ſeculo, peccatorũ veniam conſequamur. Propterea ego vos, quo is qui deceſſit, à malis imminẽtibus liberetur, eum ſine Pſalmis ſepeliatis. Hæc enim ſaluatis ignominia ad expiationẽ animę ei cedet.

Obſerua quomodò vir ſanctus etiam poſt mortem peccata ſoluit.

Accidit, vt cùm fratrum cellas quandoq; luſtraret, in Romanum quendam maximæ auctoritatis virum incideret. Is autem, multis præteritæ vitæ peccatis onuſtus, vehementer ſe ab eo onere, per ſacram confeſſionem exonerare cupiebat. Sed neminem, præter vnum Pachomium, arcana conſcientiæ ſuæ concredere volebat. Interim Pachomius, cum Romanę Grecęq; linguæ prorſus ignarus eſſet, videretq; & illum & alios non paucos, propter linguarum ignorantiam, periclitari; fidenter ad Dominum acceſſit, precibuſq; donum linguarũ omnium poſtulauit, obtinuitq; prorſus, vt ſibi, in dicẽdi facultate, ſecundum non haberet. Hinc innumerabilem perditorum hominum multitudinẽ in viam ſalutis reduxit, cunctiſq; ea pietatis monita dedit, quibus

Diuinitus obtinet notitiam omnium linguarum.

quibus facilè, ſine vlla offenſione, ingrederentur & dæmonis inſidias, quas erat expertus plurimas, mira dexteritate, ſubterfugerent. Itaq; poſt plurima cæleſtis philoſophiæ extructa domicilia, poſt infinitos labores & certamina, quæ pro ſua ſuorũq; ſalute, inuicta mente, ſuſtinuit, lætus hilariſq; animã Saluatori tradidit, menſis Maij quartodecimo.

Obitus S. Pachomij.

MARTYRIVM S. DYMPNAE, REGIS *Hyberniæ filiæ, ex actis, quæ Petrus Cameracenſis conſcripſit. Claruit circa annum Domini 600.*

15. Maij.

FVit in Hybernia, rex gentilis, qui vanis idolorum cultibus & maxima opũ potentia & militari gloria admodùm celebris, ex illuſtri coniuge, quam propter eximiam formæ pulchritudinem, ſingulari diligebat affectu, filiam ſuſceperat, decoris venuſtate matri valdè ſimilem, merito & nomine Dympnam; vt ex ipſo vocabuli præſagio poſtea Deo digna iudicaretur. Quæ in domo paterna nobiliter educata, tranſactis pueritiæ annis, cælesti lumine illuſtrata, regales luxus & voluptates omnes aſpernari cepit: ac tandem occultè facris aquis expiata, Chriſto nomẽ dedit & caſtitatis voto perpetuùm, ſe eius ſeruituti addixit. Intereà matre eius regina defuncta, cũ rex, ea cauſa, ſuperuacaneis doloribus laboraret, tandem, habito cum proceribus conſilio, ſtatuit virginem adoleſcentulam, genere & forma ſpectabilem regi alicui ſtabili matrimonio coniungere. Cũq; eam in rẽ, milites morum & eloquentia preſtantiſſimi, per varias regiones & vrbes miſſi fuiſſẽt, vt aliquẽ, regio ſtẽmate propagatum inquirerẽt, tandẽ, re infecta, redierunt, regiamq; ingreſſi, ac rege ſalutato, huiuſmodi ad eũ orationem

S. Dympna clam baptizata caſtitatem vouet.

em inſtituerunt: Nos quidē, ô rex excellentiſſime,
ieſtatis tuæ iuſſis obtēperantes, nullo modo re-
um adoleſcētem tua filia dignum reperire potui-
us. Sed, ſi placet, eccè filiam tuam Dympnam, di-
na præditā pulchritudine, iube tibi potiùs fœlici
trimonio copulari. Vix hæc effati erat, cùm mox
bolus, qui virginem ſacram ad infandam ſuper-
tionem reducere volebat, regem amore inceſto
impudicitiæ facibus inflammauit.

Itaq; rex cupiditate parū honeſti amoris inflam-
mus cœpit animum puellæ blanditijs pertentare
opes mundiq; gloriam promittere, ſi eas nupti-
pari amore ac voluntate amplecti vellet. At
riſti virgo, præciſe conſtanterq; ſe tantum nefas
quàm admiſſuram reſpondit. Neq; enim vel iu
re vel legibus conſentaneum eſſe, vt filia patris
rum commaculet: atq;, eo ſcelere, omni poſte-
perpetuam ignominiæ notam inurat. Cumq;
vehementius inſtaret precib. & illa fortiùs ne-
, tandem rex iratus, dixit, eam vel ingratis ac-
ſcere oportere. Tunc illa quaſi obtemperatu-
quadraginta dierum petiuit, ad cautelam, indu-
. Interim ornamenta & gēmas & veſtium ſplen
em cultumque puellarem ſibi dari depoſcit, vt
antius ornata gratioſior patri appareret. Rex
mirificè lætatus, omni ambitione, puellæ
latis ſatis fieri curauit. Intereà virgo, vt pa-
libidinem effugeret, aſſiduis precibus Chriſti
implorabat. Cogitabat enim, patria relicta
ad ignotas terras confugere.

Erat tunc temporis, in Hybernia, eximiæ ſancti-
& doctrinæ ſacerdos quidam, Gerebernus no-
, qui occultè conuertendis ad Chriſtū animab.
uam nauabat operā reginæq; defunctæ, Chri-

Eius pater vult eam habere coniugem.

Gerebernus inſignis presbyter.

ſtum in hac vita colenti, & animæ labes per cõfeſ-
ſionem frequenter expianti, aures præbuerat: & ip-
ſam quoq; Dympnam ſacro fonte luſtrauerat, & nõ
rarò, cęleſti pane vtramq; refecerat. Hunc beata vir-
go clanculum accerſens docuit quanto in periculo
verſaretur: rogauitq; multis cum lachrymis, vt ſibi
& conſilio & precib. ſubueniret: ne in tam horren-
dæ turpitudinis barathrum demergeretur. Tũc vir
ſanctus tutiſſimũ in fuga præſidiũ eſſe dixit, horta-
tuſq; eſt eam, vt patrio ſolo relicto, pauper ſpũ,
pauperem Chriſtum ſequeretur. Nec mora. Capto
tempore fugę opportuno, virgo ſancta adiunctis ſi-
bi ſancto Gereberno, & ioculatore patris ſui, cum
eius vxore, vt ſub ioculatorũ ſpecie, ſecretiùs pro-
ficiſci poſſent, propoſitum iter ingreſſa eſt: perue-
nienſq; ad portũ nauem conſcendit & auris ac ven-
tis proſperantib. Andouerpiam appulit. Ibi aliquã-
diu cõmorati, cũ mentes Chriſto deuotę, ſæculares
ſtrepitus ferre non poſſet, ſolitudinis ſeceſſum me-
ditari cœperũt: tandemq; per nemoroſa & deuia,
ad pagũ quendam, cui Ghele nomen eſt, peruenit.
Erat ibi eccleſia vnica beato Pontifici Martino ſa-
cra, in qua etiánùm ſanctiſſimæ virginis corpuſcu-
lum requieſcit. Non procul autem ab ea eccleſia in
loco qui Zammale appèllatur, conſtruendum ſibi
habitaculũ elegerunt: vt ibidem, ab omni mundano
ſtrepitu remoti, per contẽplationis dulcedinẽ Deo
famularẽtur. Extirpatis igitur arborib. & ſpinis do-
miciliũ ſibi congruũ extruxerunt, in quo tribus &
amplius menſib⁹, ieiunijs & orationib. vacãtes vitã
produxêre. Nam Pater, cognita fuga, ſciſſis veſtib.
poſt gemit⁹ & dolores diu repetitos, maxima mul-
tũ ſtipat⁹ caterua ꝑ ciuitates, & mõtiũ ſolitudines
ſolicitę eam quæſiuit. Qua nõ inuẽta, mare adijt, &
Ando-

S. Dympna fugit e patria.

Venit Andouerpiam.

Inde Ghelam.

Andouerpiã, cũ multiplici ſuo comitatu appulit. Egrediente autẽ illo de naui, magnus populi concurſus, vt moris eſt, certatim ad eum videndũ ruit. Ipſe verò moram ibidem faciens, varios per adiacentes prouincias miſit legatos, ſi quem fortè de filia rumorem percipere poſſet. Proficiſcentibus autem diuerſis, per loca varia, quidam illorũ ad villam rurenſem, cui VVeſterlo nomen eſt, peruenerunt; cumque hoſpiti, apud quem nocte diuerterant, nummos ſuos depromerent, ille, ijs inſpectis, ait ſe illis valdè conſimiles habere, quorum tamen præciũ penitùs ignoraret. Et requiſitus ab eis, à quo talem pecuniam recepiſſet, reſpondit, ignarus cur id quærerent, ſe à virgine alienigena, corpore & aſpectu pulcherrima, propè in deſerto habitante, eam habere: quę pro emendis alimentis id genus nũmos ſemper mitteret. His auditis illi ſtatim in ſpem maximam recuperãdæ Dympnæ regis filiæ venerunt. Itaque ſe eò adduci curarunt, virginemque inter cæteros, procùl ſtantem, cognouerũt protinùs. Tum ſumma celeritate Andouerpiã regreſſi, viſa & audita regi, magno cũ gaudio, retulerunt. Eo nuncio incredibiliter gauiſus rex iter cum ſuis ad locum arripuit, eaque inuenta cernens faciem eius, macie nonnihil deformatam, libidinis igne accenſus, blandiſſimis hiſce verbis eam affatus eſt: ô vnica filia mea Dympna, amor meuś, deſiderium meũ & dulcedo, quæ te compulit neceſſitas, vt regali dignitate contempta terram tuæ natiuitatis relinqueres, innatæque ab ipſa natura dilectionis oblita, patrem regem deſereres, iſtique ſeni decrepito, ſacerdoti, tanquàm filia adhęreres: & pariſſimis eius mandatis, tãta alacritate, obtemperares? Cur regni Hyberniæ vnica, poſt patrem,

Pater Andouerpiam veniens filiam requirit.

S. Dympna à patre ſuo inuenitur.

hæres, aulam regiam ſpreuiſti? Noſtro igitur acquieſce cõſilio, & nobiſcum ad Hyberniam reuertere: quoniam ſi paternis affectibus aſſenſum præbueris, diademate regali coronaberis, & ſuper omnes principes, matronas, ac virgines regni mei, principatum obtinebis. Quin & templum de marmore candidiſſimo, inter deas tibi ædificari, ſtatuamque ex auro puriſſimo fabrefactam & gemmis inæſtimabilis præcij rutilantem, ab omnibus adorandam, tibi collocari iubebo. Ad hæc cùm virgo reſpondere vellet, Gerebernus reſponſionem eius anteuertẽs, regem dura ſeueritate redarguit, eumque ſceleratiſſimũ & abominabilem inclamauit: quòd filiam propriam fœdare vellet, à quo ſcelere impuriſſimi etiam ſcortatores abhorrerent pluri-mùm. Monuit inſuper vir ſanctus virginem, ne vnquàm regi, in tam nefario opere, conſentiret: ne æterni regis, cuius dulcedinem iam guſtaſſet, indignationem incurreret. Ea monitione rex proceresque grauiter offenſi Gerebernum morte dignũ clamarunt: amouentesque eum à virgine multis iniurijs exagitarunt: ac tandem violentas manus inferentes crudeliter peremerunt. Sic glorioſus martyr Domini, ex tyranno triumphum referens, capitis amputatione, perfectam martyrij coronam à Domino accepit.

8. Gerebernus interficitur.

Tunc rex, iterùm conuerſus ad virginem, roſeo decore nitentem, vt ſibi acquieſceret, acriùs inſtare cœpit: multisque blandicijs virginis conſtantiam infringere conatus, dicebat: ô filia mea cur pateris patrem tuum tantis angi doloribus? miſereri cur renuis: & illum ſpernis quem allicit amor tui? Tantummodò mihi aures præbe, & nihil tibi deesse patiar. Nomen tuum per cunctos regni mei fines

inter

ter deas ſacratiſſimas celebrabitur. Tunc virgo
Deo deuotiſſima patri cum indignatione reſpon-
it: Cur infœlix tyranne promiſſis fallacibus, à S. Dympnæ egregia cõſtantia.
doris propoſito auertere me conaris? Putas, mi-
, quòd à ſtabilitate propoſiti mei reſiliam, cor-
uſque meum polluendo, Chriſtum vnicum ama-
rem meum offendam? Tuas ego regales delicias,
a mente cõtemno, & illas promiſſiones Domini
i Ieſu Chriſti, quæ cuncta ſuperant deſideria,
totis viſceribus concupiſco. Pro dea haberi re-
o, & honoré ſtatuæ vilipendo. Talem mihi de-
eps noli fruſtrà adhibere ſermonem. Tunc rex
mo ferus, libidini deditus, atque cultor idolorũ
cipuus, quàtò magis fidem Chriſti in ea feruere
gnouit, tanto furioſiùs in eam, totis viribus, in-
it dixitque: Vide, malitioſa, ne decætero nos
ges; exple ſtatim quod opto, & dijs noſtris ſa-
ica, aut, certè, mortis tuæ exemplo, efficies, nè
um filiæ, paternis imperijs contradicere auſint.
que virgo: Qua de cauſa, crudelis tyrãne, egre-
m Domini ſacerdotem, nulli crimini affinẽ oc-
diſti? Dei omnipotentis iudicium non euades,
os deasque tuas vt figmenta deteſtor: & Domi-
Ieſu Chriſto, tota me deuotione cõmitto. Ille
nſus meus, gloria mea, ſalus mea & deſiderium
um. Pœnas omnes, quas inferre potes, læta men-
parata ſum, pro Domino meo, perpeti.
Hæc audiens rex nimio furore incenſus, iuſſit
m celeriter capitis affici ſupplicio. Sed cùm nul-
tam crudele præceptum exequi auderet: ipſe-
e crudelis rex, antiquæ nobilitatis & regalis cle-
ntiæ oblitus, gladio, quo fuerat accinctus, ſa- S. Dympna à ſuo parente iugulatur
m caput præclaræ virginis amputauit: atq; indè,
m ſuo comitatu, ad propria remeãs, Sanctorum
corpo-

corpora volatilibus cęli & beſtijs terræ deuoranda reliquit. Cumque ea, dies aliquot, à feris & auibus intacta, in nuda humo iacuiſſent, à quibuſdã, iuxtà habitantibus, in ſpecu condita ſunt. Excolebatur tunc quidem temporis Ghele raro inhabitatore: erant enim in ea non niſi quindecim domus, eæque nemorum denſitate ferè per ſex milliaria circumſeptę. Poſt multa verò annorum curricula cùm pagus ille hominũ frequentia iam valdè celebris redditus eſſet, pro ſtupẽda ſignorum exhibitione quæ fiebant illic erga quibuſcunque languoribus occupatos, Clerus & populus congregati in loco ſepulturæ, Sanctorum corpora inquirere cœperunt, res mira & omnibus ſeculis inaudita. Cùm enim fodientes terram eieciſſent, angelicis manibus præparatos, niue candidiores ſarcophagos duos, è petra exciſos repererunt. Inde extractas, ſine difficultate, tumbas circũquaque accuratiùs contemplantes, nullum in eis vel iuncturæ vel fracturæ ſignum conſpiciunt, imò verò ſanas & integras comperiunt Sanctorum corpora continentes. Qua re valdè attoniti non hominum, ſed angelorũ id opus eſſe cognouerunt: perque tumbas niue candidiores, Sanctorum caſtitatem ſignificari intellexerunt.

Vide rem admiratione dignam.

Igitur cùm ad Xanthenſe oppidũ, quod ad Rhenum ſitum eſt, fama virtutum & miraculorum huiuſmodi perueniſſet, eius incolæ ſub peregrinationis ſpecie ſitum loci ſagaciter explorârunt: & per aliquot dies coram ſanctis corporibus excubantes, clanculũ precioſas reliquias, cum tumbis lapideis quadrigis impoſitas auexerunt. Quo cõperto Ghelenſes vehementer commoti, mox ad arma concurrunt: accẽſiſque animis à tergo viriliter inſequuntur. Igitur ſono immenſę multitudinis, marmorea geſta-

Xanthenſes auferunt ſacra corpora

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...atores exterriti, tumbas, magna celeritate, in
...ram depoſuerunt: vnamq́ue in fruſta redigẽtes,
...qua ſancti Gereberni corpus erat, cum eo effuge-
...: & proſpero itinere, ad Xanthenſe oppidum
...uenerunt: vbi Gerebernum, vniuerſa multitu-
... cum canticis & hymnis & cereorum lumina-
... eis obuiàm ruente, honorificè ſepelierunt.
...lenſes verò, qui inſecuti eos fuerant accedẽtes
... locum, fracta B. Gereberni tumba, S. Dympnæ
...bam abſque vllo læſionis ſigno repererunt.
...am cùm ad propriam vellent reducere eccleſiã, S. Dympnæ
...lo modo, corpus loco mouere quiuerunt: pror- corpus loco
...ac ſi radicitus fixũ in terra teneretur. Cumq́ue, moueri nõ
...d facto opus eſſet, ignorarẽt, nocte vna quędam poteſt.
..., ſecũdùm quietem admonita eſt, vt vitulum,
... habebat in ſtabulo, nouellum, bigę iungeret,
...irginis corpus reduceret, quod multi, peccatis
...um obſiſtentibus, mouere non poterant. Mane
...que facto, mulier viſionis ſeriem filio ſuo enar-
..., cumq́ue monuit, vt citiùs, à Domino iuſſa
...pleret. At puer matrem ſuam delirare èxiſti-
..., eam deprecari cœpit, vt ea de re ſileret, nè
...os ſimul riſui exponeret. Sed illa nihil mora-
...tulum nondũ cornua producentem applicuit
...ctã, nõ ſine multis & immodicis incidentium
..., ad locum tetendit. Sequebatur eam parui &
...gni, piamq́ue mulierem, planè delirare & deſi-
...credebant. Tandem loco appropinquans, cu-
...es ſacri theſauri obnixè rogauit vt bigæ ſuæ eũ
...ponerent. Quidam eam riſu & cachinno exci-
...bant, quidam cum indignatione repellebant: Nota mira-
... verò, precibus eius importunis victi, manus o- culum.
... admouerunt: & ſine vllo grauamine corpus
...lerunt, impoſitumq; bigæ ſumma cum lætitia
adpro-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ad propriam eccleſiam reduxerunt. In qua, per venerãdæ virginis & martyris Dympnæ merita, quotidiè innumerabilia coruſcant miracula.

Poſteà verò nobiliores loci incolæ, ſacrum corpus theca ex auro & argento, ac precioſis lapidibus confecta exceperunt. Itaque Epiſcopus Cameracenſis, cum immenſo vulgi comitatu eò veniens, de tumba lapidea ſacrũ virginis corpus, in thecam illam ex auro & argento fabrefactam, tranſtulit. Aperta autem tumba, inuenit antiſtes, in ſacro venerandæ virginis pectore, lapidem rubeum, cum inſcriptione nominis. Dympna. Dubium nõ eſt eum ab angelis pectori ſanctiſſimæ virginis impoſitum fuiſſe, vt per eum martyriũ cunctis innoteſceret. Prædicta autem corporis tranſlatio, magna cum celebritate, decimaquinta Maij peracta eſt: eoque die, memoria martyrij eius, cum feſtiuo gaudio inſtituta: quanquam eam coronam triceſimo menſis die adepta ſit.

Et quoniam diuerſa conſcripta miracula omni admiratione digna, quæ Dominus noſter Ieſus per glorioſam hanc virginem & martyrem mundo oſtendere dignatus eſt, longum foret enarrare, breuitatis cauſa à nobis omittuntur. Certè obſeſſi à dæmonibus, cùm ad eius venerabile templum in Ghele afferuntur, quotidiè, per eam liberantur. Porrò alia beneficia infinita deuotis ſuis cultoribus impetrat apud Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum, qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat in ſecula ſempiterna. Amen.

VITA S. DOMNOLI EPISCOPI Cenomanenſis. *ex ea quæ eſt Haduini Præſulis iuſſu, à quodam Domnoli familiari amico conſcripta. Cla-*

nit temporibus Clotarij Regis Francorum filij Clodouei & eius filij Chereberti ac ſucceſſoris eius Chilperici circa annum Domini 571.

BEatiſſimus Domnolus ex generoſis procreatus parentibus à primis annis inſigni morum probitate vitęq́; integritate, cunctis pręluxit ad Cenomanicam vrbem in multorum ſalutem diuinitùs tranſmiſſus fuit. Cùm alibi ad Epiſcopa- dignitaté non ſine magno honore euectus fuiſ- relicta patria, parentibusq́; & cũctis, quas poſ- debat, rebus, Romã orationis ergò profectus eſt: cùm ad ſacra Apoſtolorum limina, animi ſui otioni feciſſet ſatis, poſt longa itineris emenſa ia, Domino gubernante ad Cenomanos appu- quos, propter obitum ſui Pontificis, magno of- animi mœrore affectos. Iampridẽ enim be- Innocẽs ad Dñm migrârat: & laboris ſui prę- cõſecutus maximum ſui deſideriũ reliquerat.

16 Maij.

Obijt 1 Decembris.

It Romam orationis cauſa.

Cumque Clerus & populus vniuerſus alium co & honore dignũ exquireret, viſo Domnolo, inus, vnanimi conſenſu, oẽs id honoris in eum ulerunt: & inuitum ac reluctãtem plane, eum itatis gradum aſcendere compulerunt. Com- ius itaque cathedram ſubijt: illudq́ue nobilita- inſigne perpetuò geſtauit, quo, Chriſto, die ac e, alacri & iucundo animo gratam exhibebat tutem. Neque tamen vel à generis nobilita- vel ab operum ſanctitate, gloriolæ & laudis fu- captabat: ſed præclara de ſe præbens virtu- exempla, intrà ſe ſuos theſauros depone- totusq́ue cæleſti diſciplinæ addictus omnem di pompam egregiè calcabat. Erat magna itate ac beneuolentia, Germano ſanctiſſimo ſiorum Antiſtiti coniunctus, quem in omni- bus

S. Domnolus fit Cenomanorũ Antiſtes.

S. Domnolus Germano familiaris.

bus pietatis operibus conſultorem habebat fideliſſimum, optimumque: prorſus vt mutuis adhortationibus inflãmati, ſubiectis ſibi populis haud vulgariter prodeſſent. Cumque pietatis & religionis cultor eximius eos præcipuo cõplecteretur amore, qui abſtracti ab omni prophanorum hominum congreſſu, Deo familiariùs ſuauiuſque famularentur; monaſteriũ in ſuburbio ciuitatis ſuæ extruxit, in quo præclaras leges, conuertendis ad Chriſtum animabus, aptiſſimas cõdidit: & plurimis ſancte ploratę ſalutis hominibus viam vitæ aperuit, & ad portũ ſaluationis æternæ perduxit. In ea item cellula, in qua S. Iulianus, primus Cenomanorum Epiſcopus, corpore requieſcit, iuxta monaſterium Victurij, monaſticum inſtitutũ, quod iampridem illic florere cœperat, mirifice augmentauit; adeo vt quinquaginta ferè patribus fratribuſque cũ ea neceſſaria, tam ad illorum, quàm peregrinorum aduentantium victum, magnificè ſuppeditaret. Aliud quoque monaſterium & xenodochium contra Sartam flumen ædificauit, ſuæque eccleſiæ bus ità dotauit, vt pauperes & peregrini, egenique oẽs, quos vicina vrbs capere nõ poterat, reciperet.

Construit monasterium.

Quanta autem ſeueritate in caſtigando proprio corpuſculo, vſus fuerit, quàm ſe perpetuis vigiliis confecerit, quàm in præſtandis eleemoſynis liberalis & profuſus fuerit, nullis ferè verbis explicari poteſt: quãdoquidem eiuſmodi pietatis opera, ne quo inanis gloriæ fumo inficerentur, clam potius quàm palàm exercebat. Nullum omninò tempus quantumuis exiguum præterlabi ſinebat, quo non vel proximorum ſaluti conſuleret, vel aliquid ad ſuos profectus adijceret. Quod ſi quis eius facta diligentiùs ſcrutari voluerit, magnarum virtutum

Exercitia S. viri.

tutu-

miracula inueniet, è quibus nos vel pauca promemus.

Quodã die Dominico, cùm peracto officio ſolemni, ad menſam, ex more, pranſurus accederet, allatamque aquam miniſter in eius manus infunderet, & lotis manibus, malluuiũ aſportaret; cœcus quidam, Seagrius nomine, aquam illam, quę de manibus Pontificis defluxerat, ſibi dari petijt: ea ſuos oculos ablutarus. Miniſter id paruipendens, ſpeciſulatam aquam ei tradidit. Ea cœcus ſuos perluens oculos, mox in Chriſti nomine, viſum recepit: lętusque abſceſſit. Vir quidam, genere nobilis, & opibus prædiues, qui regi à conſilijs erat, in villam eccleſiæ, Tridentẽ nomine, cui vir Dei præerat, inuaſerat: eamque obſtinato animo, per ſummam iniquitatem, ſibi vendicabat. Vir autem ſanctus, cùm crebrò illum admoneret, vt à ſuis maleficijs reſipiſceret, nihilque tamen monendo proficeret, tandem ad precandum Dominum ſe contulit, vt res, pro expiandis peccatis, olim à fidelibus eccleſiæ donatas, ipſi reſtitueret. Interim ſacrilegus, rerum Deo dicatarum occupator, diuina vltione, febre corripitur: neque tamen res malè vſurpatas reddere voluit, vt eius pœna fieret cumulatior. Cùm autẽ ea febre dirè affictaretur, lecto decumberet, viſus eſt ſibi, nocte quadam videre matrem Domini (cui res ab ipſo vſurpatæ, vnaque beatis martyribus Geruaſio & Protaſio dicatæ erant) ferreo malleo ipſum in frõte percutientem. Mox igitur multo terrore correptus, vocato ad ſe Domnolo, res ipſi ablatas cum fœnore reſtituit: & precibus S. Domnoli ſanitatem quidem recuperauit; ſed vulneris eius fronti malleo impreſſi, quòad vixit, veſtigia reſeruauit: non alia proculdubio de cauſa,

Miracula eius.

 quàm

quàm vt ſuo exemplo à ſimili facinore alios ab-ſterreret.

Quodam Quadrageſimæ tempore, cùm vir ſanctus in cellam Aniſolæ monaſterij ſeſe abdidiſſet, vt liberiùs diuinis rebus, in ſilentio & ſolitudine vacaret, Francus quidã regi valdè familiaris, quandam eius eccleſiæ villam, Bonallem nomine, in pago Stadinſe ſitam, ad ſe rapuit. Eam iniquitatem vir Dei moleſtè ferens, tranſacta Paſchali ſolemnitate, per ſe vindicare ſtatuit. Itaque præpotentis Dei auxilio fretus, animo intrepidus eò ſe contulit: vt res ſuæ fidei creditas recuperaret. Francus autem qui tunc fortè eadem in villa amicis operã dabat, belloſque admodùm agebat homunculos, vt primùm de aduentu antiſtitis certior factus eſt, animo commotus, à tota villa iuſſit eum excludi prorſus, eijcique. Et quidem Epiſcopus non recalcitrans, dedit locum iræ: ſed mox diuina vltio in ſacrilegum eſt excitata. Nocte enim illa, viro ſancto in precibus perſiſtente, ſacrilegum febris inuaſit: & manè altero infœlicem ab illo extorſit animam. Eius tam repentino interitu cæteri, qui eodem ſcelere ſeſe conſtrinxerant, metu correpti, eccleſijs ablata reſtituerũt & antiſtitem, vt par erat, reueriti ſunt.

Puerulus quidam, Rainarius nomine, oculorum auriumq́ue & linguæ ac pedum officio miſere orbatus, crucis ſigno à viro ſancto munitus & ſacro inunctus oleo, totus reualuit. Quodam die, in villa eccleſiæ, quam Baladonem vocant, ſancto Epiſcopo, pontificale exequenti miniſterium, Magnarius quidam oblatus eſt, qui die Dominico, magna temeritate audaciaque, ab opere non ceſſans, Deo vlciſcente, luminibus orbatus fuerat. Vir ſanctus,

capite

preſſo Crucis ſigno, cœcitatem depulit, viſum
formauit, monuitque hominem nè deinceps di-
m vni Deo conſecratũ violare præſumeret. Cùm
quandò vir ſanctus nõ longè à carcere quodam,
quo plurimi vincti tenebantur, iter haberet &
ſerabiles damnatorum voces & eiulatus audi-
, miſericordia motus, per miniſtrum cuſtodi
ndauit, vt vinctos illos abſolutos pateretur ab-
. Illo autem recuſante vir ſanctus, cum lachry-
pro eorum redemptione Dominum rogauit: Carcerem ſuis precibus aperit.
ecce, die tertio, ſpontè aperto carcer, omnibus
ndi poteſtatem fecit. Plurimos etiã dæmonio
ſſos liberauit: dæmonesque ſolo Crucis ſigno
fugauit. Ægros quoq; & malè affectos diuer-
que languoribus laborantes, nullo negotio cura-
adeò vt miraculorũ aſſiduitate fama eius lon-
lateq; cum admiratione vagaretur. Porrò tanta
endi vis & facultas ei inerat, vt vix quiſquã tam
eo pectore viſeretur quem eius cõciones ad la- Cõcionum eius efficacia.
mas non mouerent. Totus in eam curam in-
us erat, ne ad ſupernam illam ciuitatem ſolus
nderet, ſed ſocios eò ſecũ quamplurimos ad-
eret. Nihil in eius actionibus cernebatur, quod
Deum non pertineret: nihil in ſermonibus eius
oſum percipiebatur. Ad altare rarò ſine lachry-
, ad menſam nunquàm ſine pauperibus conui-
acceſſit. Multa animi deuotione, opera beni-
tis & miſericordiæ proſequebatur, ſtudebat-
adeſſe deſolatis, egentes alere, veſtire nudos, &
ipſa non poſſet, prompta animi beneuolentia,
bus ferre opẽ. Porrò peracto iam militię cer-
ne, cùm ſe ad alteram vitam à Domino vocari
lligeret, præclara admodũ pietatis monita di-
pulis dedit & antiqui hoſtis inſidias ei detexit,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

monuitque vt bonis operibus intenti ad brauium gloriæ ſempiternæ viriliter aſpirarent: & ſic demùm Kalendis Decembris è corpore fœliciter migrauit. Humatus eſt à diſcipulis magno luctu deformatis, in eccleſia beatorum martyrum Laurentij & Vincentij quam ipſe condiderat: in qua meritis & precibus eius, multi morbidi gratiam ſanitatis obtinent. Nam, tertio tranſlationis eius die, energumenus quidã in ſeipſum valdè crudelis, eò adductus, poſt triduum, cum parentibus ſoſpes diſceſſit, multisq́; annis, ſanus permanens, Deo ſe deuotum exhibuit cultorem. Quarto deinde die, cæci tres ad tumulum eius venientes, redintegrata luce, incolumes indè abiêre. Nimis prolixi erimus ſi audita viſaq́; omnia literis mandare velimus, Pauca, quæ retulimus, ad faciendam fidelibus fidem abundè ſufficere exiſtimamus. Sedit autem in Epiſcopatu annis 4[illegible]. menſ. 11. dies 19. & interfuit Synodo Turonenſi, cui ſubſcripſit: numeraturque ſe-nus eius Sedis Antiſtes.

Obdormit in Domino.

MARTYRIVM S. TORPETIS PAVLI *Apoſtoli familiaris. ex eo quod in præclaro quodam MS. Codice extat.*

Maij 17.

S Torpes magnus apud Neronem.

SAnctus Torpes qui apud Neronem Imperatorem, dignitate auctoritateque, valuit plurimùm, vt primùm eius pietas & admiranda religio innotuit, Nero comprehenſum eum cuſtodi ſuo propinquo Satellico tradidit: vt eum, ſi quo modo poſſet, ad deorum ſacrificia impelleret. Sed cùm ſanctus martyr, diuina egregiè virtute roboratus, in Chriſti cõfeſſione, immobilis perſiſteret, commotus Satellicus, alapis eum cædi iuſſit: & ad columnam ligatum, verberibus tam immaniter affici,

Crudeliter cæditur.

ſti; vt purpureo ſuo ſanguine, ſolum vndiq; rigaetornaretque. Eo ſupplicio diù multũque nequicquam fatigatus, tandem rotæ alligatus eſt. Indè feſſa Syluio Satellici filio obiectus, nihil tamẽ mapaſſus, præclaram vbique de hoſte victoriam reportauit. Hac eius conſtantia animiq; virtute perſpecta Euellius Neronis conſiliarius, perfidiam & impietatem execratus, fidem amplexatus eſt: & 5. Kal. Maij luſtralibus aquis expiatus, Chriſto, ex animo nomen dedit. Torpes verò, iubente Syluio, extra Piſanam ciuitatẽ ductus, capitis abſciſſione, martyriũ compleuit, tertio Kal. Maij. Corpus eius, ſceleris miniſtri, pœnè fractæ & nimia vetuſtate conſumptæ nauiculæ impoſuerunt, ſimulque cum cane & gallo in decurſum fluminis demiſerunt. Verò Angelus Domini venerabili cuidam matronæ, Celerinę nomine, ſecundùm quietem apparens mandauit, vt martyris corpus perquireret, ſepeliretque. Quod illa nequaquam ſurda aure accepit, & inuentum ſanctiſſimi martyris corpus magno honore ac reuerentia excepit, & in monumentum intulit: quod poſteà ceſſante perſecutione, noua eccleſiæ fabrica, inſigni opere viſenda honorauit; ſuiſque facultatibus mirificè exornauit. Cuius feſtiuitas, propter tranſlationem, hoc die, celebriùs colitur.

Feris obijcitur ſed nihil læditur.

Euellius cõſiliarius cõuertitur.

Torpes capite truncatur.

VITA S. DVNSTANI ARCHIEPISCOPI Cantuarienſis. ex ea quæ eſt per Osbertum Monachum Cantuarienſem. Migrauit ex hac vita anno Domini 988, anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo, cùm ſediſſet annis triginta tribus.

BEatus Dunſtanus, nobiliſſima gentis Anglorũ 19. Maij.
proſapia ortus, eò nobiliùs, in huius mundi lu-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cem prodijt, quo ſub materni ſinus adhuc anguſtia clauſo, diuino miraculo, deſignatum eſt, præclarum mundo per eum lumen oriturum. Cùm etenim mater eius eo grauida, ſpe prolis futuræ lætaretur, dies Purificationis B. Matris Dei feſtiuus illuxit. Cumque vtriuſque ſexûs homines plurimi, accenſis de more cereis, ad eccleſiam confluerent:

Parentes eius.

inter eos pater S. Dunſtani, Herſtanus nomine, cũ Chinedrita matre eius, ad Dei ſeruitium properabant, ambo cereos, quos pro ritu ipſius diei, Deo offerrent, deferentes. Tum ſubitò, cælo admodum ſereno, cunctis admirantibus, cuncta ſimul luminaria extincta ſunt.

Mira res.

Dumque pro rei nouitate attoniti ſtarent, & quid certi de tali euentu ſentire deberent, ignorarent, erectis vultibus, intuẽtur flammam ignis cælitùs labi, & cereum, quem mater Dunſtani manu ferebat, ex ea accendi. Accedunt itaque ſinguli ad lumen cælo demiſſum, & inde recipiunt lumen amiſſum. Ex eo autem tempore prægnantem mulierem & Herſtanum virum eius, maiori omnes ſunt veneratione proſecuti: prolemque ſpe maximi boni expectarunt. Dehinc, inſtante partûs tempore, puer eleganti forma naſcitur & poſt dies paucos, ſacro fonte regeneratus, Dunſtanus nuncupatus eſt.

Dunſtanus naſcitur.

Qui teneris infantiæ annis ſuperatis, mox literis adhibitus eſt, quibus die ac nocte intentus, languore graui corripitur, & gemebunda in dies vexatione tortus, vſque ad exhalationem vltimi flatus producitur. Sed cùm iam, velut morti contiguus iaceret, & conſueta vicinorum cœtus, deſperata planè ſalute, mortem expectaret: eccè noctis medio, præter omnium opinionem integræ ſanitati donatur; cunctiſque ſtupentibus, lecto deſiliens, ad eccleſiam, pro reddita

Diuinitùs à morbo ſanatur.

ſibi

ſibi ſanitate, Deo gratias acturus, impiger tendit. Cuius deuotioni diabolus inuidens, ſimulato teterrimorum canum globo, immani latratu ac terrifico impetu in eum ruit. At ille, inuocato Christi nomine, ſigno ſe ſanctæ Crucis armauit, arreptamque, quæ fortè in via iacebat, virgulam contra illorum malignorum incurſus vibrauit: omneſque inſtàr fumi diſſipauit, & in effuſam fugam compulit. Poſt hæc ad eccleſiæ ianuas veniens, eam vndique obſeratam inuenit. Huc igitur illucque deambulans, ſcalam ad parietem templi erectam offendit, quam neſcienter aſcendens, atque ad faſtigium eccleſiæ aſcendendo pertingens, nullum, quo ingredi poſſet, aditum reperit: indeque ſtatim ex altera tecti parte deſcendere cœpit. Deus autem qui delectabatur innocentia cordis eius, viam inter inuia ipſa diſponebat greſſibus eius. Tunc repente Angelico miniſterio ſublatus intra eccleſiam omni ex parte clauſam, coram altari depoſitus eſt. Cuius rei euentum, qui ipſum egredientem ſecuti fuerant, contemplantes, fidele teſtimonium diuino miraculo perhibuerunt.

Profligat dæmones.

Vide mira[illegible]

Intereà adoleſcentiæ decus Dunſtanus induere cœpit, cùm morum grauitate & ſapientia cunctis admirabilis, in ſortem Domini tranſijt, ſacriſque initiatus, omnibus mundi oblectamentis calcatis, laudabilem Deo ſeruitutem exhibuit. Videres igitur illum in fouendis pauperibus eſſe aſſiduum, die nocteque precibus vacantem, meditationibus & diuinorum lectioni librorum ſedulò incumbentem. Audita inter hæc fama venerabilis Athelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi, patrui

Minores ordines accepit.

ſui, eum adijt, & quò majorem virtutum omnium perfectionem hauriret, ſedulus ei adhæſit. Verùm cùm elapſo aliquanto tempore, Pontifex vitæ eius integritatem animique prudentiã clariùs cerneret,

In aulam regis Angliæ adducitur.

ipſum regi Ethelſtano magno affectu fouendũ pioque ſtudio protegendum cõmendauit. Quem ipſe, benigna mente, ſuſcipiens, multo ſynceri affectus amore percoluit. Dunſtanus itaque licet corpore in regia verſaretur, mente tamen in cælo degebat; & quo labiliùs, inter plurima vitiorum fomenta gradiebatur, tanto firmiùs, ne ab ipſis, aliquo modo deijceretur, præcauebat. Vt autem inertiam, omnium malorum ſentinam deuitaret, varijs operibus, animum intendebat. Peritia namq; ſcribendi, pingendi ſculpendique, & in auro argentoque quiduis fabricandi ita claruit, vt à multis, quam maximè admirationi haberetur. Super hæc instru-

Vt ſit vſus muſicis inſtrumẽtis.

mentis muſici generis, quorum ſcientia plurimum excellebat, non tantùm ſe, ſed & multorum animos à turbulentis mundi negocijs ſæpè demulcebat & in meditationem cæleſtis hermoniæ frequenter concitabat.

Hęc inter opera ſua, à quadam inſigni pietate ac religione matrona, ad horariũ pro miniſterio ecclesiæ inaurandum, inuitatus fuit. Acceſſit matronam Dunſtanus, cumque opus in manibus haberet,

Nota miri quiddam.

cythara eius, quam ſecum fortè detulerat, parieti affixa, cœpit per ſe, nullo hominis attactu, antiphonam iſtã diſtinctis vocibus reſonare: Gaudent in cælis animæ iuſtorum, qui Chriſti veſtigia ſunt ſecuti: & quia pro eius amore ſanguinem fuderunt, ideò cum Chriſto gaudebunt in æternum. Ad hæc ingens omnes, qui aderant, admiratio comprehendit & oculis menteque ad cytharam intenti audiebant

chorda-

chordarum vocem captabant. Dunſtanus verò cytharam iſtam, verè angelico modulamine adminiſtratam, ità accepit, quaſi ex ſenſibili Dei præſentia, quid ſibi deinceps agendum foret, doceretur.

Patitur obtrectatores.

His ita conſtitutis, qui primò virum Dei ardentiori amore complectebantur, tunc, mutata voluntate, prouectibus eius inuidere, & ſiniſtris eum artibus vti calumniati ſunt: feceruntq; diſſipato nequiſſimo rumore, vt ipſe rex & multi ex primoribus eum auerſarentur: caneq; peius & angue odirent. Quod Dunſtanus aduertens, malignorum hominum iracundiæ ceſſit, regiaque relicta, ad cognatum ſuum Elphegum VVentanum epiſcopum, cognomine Caluum, profectus eſt. Præfatæ autem, malitiæ cōmentores, comperto eius diſceſſu, viam obſidentes, eum interceperunt, equoque deiectum malè mnlctarunt, multiſq; affectum iniurijs, acriter flagellatum ac vinctum, in horridum cœnum præcipitatum reliquerunt. Ne autem penitùs periretur, impedimento fuit ingens quædam moloſſorum multitudo, quæ, ex inſperato, in eos, horribilis latratibus, irruens, adoleſcentem defendit. Profectus dehinc venit ad memoratum antiſtitem, eximiæ religionis & pietatis virum, cuius conſuetudine ac familiari colloquio permotus, de monaſticæ vitæ inſtitutò amplectendo, ſecum pertractare cœpit. Nec multò pòſt, cùm antè, magno impetu, de ducenda vxore cogitaſſet, carnalibus funditùs renuncians illecebris, perpetuam Deó de Chriſti gratia confiſus, caſtitatem deuouit, monaſticæque vitæ propoſitum amplexus eſt: ac legitimo deinde tempore, per canonicas ſacrorum ordinum ſucceſſiones, & iam ad ſacerdotij gradum, ab eodem antiſtite euectus eſt.

Ab æmulis multa patitur.

Canes eum tuentur.

Vouet caſtitatem.

Fit Sacerdos.

In arctiſſimo degit domicilio.

Tùm verò totus Chriſti amore inflammatus, ad ædem Glaſconiam, Virgini Matri ſacram perrexit: ibidemque domicilium, longitudine quatuor non ampliùs pedum, latitudine vero duorum cum dimidio, ſibi conſtruxit. Altitudo autem ſtaturam hominis non excedebat. In eo igitur, vt vni Deo per omnia placeret, pſallere, orare, manibuſq; ſtrenuè operari non deſtitit: prorſus vt pijs eius exercitijs aduerſarius inuidens, inſidias ei ſtruere aggreſſus ſit. Quadam enim vice, humana ſpecie tectus, feneſtræ ipſius aſtitit: obnixè ab eo neſcio quid operis poſtulās. Ille pietatis affectu motus, intermiſſis his quæ faciebat, ad ſatisfaciendum poſtulanti ſe parabat. Sed mòx ex formæ verborumq; mutatione, dæmonem eſſe depræhendens, ſumptis tenaculis fortiter ignitis, monſtrum per naſum arripuit & fortiſſimè tenuit: ac poſtremò, ſummo notatum dedecore, à ſe abegit. At ille deiectam ſuam ſuperbiam non ferens, querula, per plateas, voce curſitans illatam à Dunſtano iniuriam vindicare nitebatur: ſed mox ab omnibus cognitus, ingenti fœtore relicto, prorſus euanuit. Ex eo tempore, tanta cordis munditia & corporis pudicitia in Dunſtano claruit, vt omnes, qui vitam eius nouerant, Angelo ſimilem iudicarent. Vnde complures vtriuſque ſexus homines, quotidiè, ad eum confluere, & de ſalute conſulere cœperunt: quos, pijs monitis ſanoque conſilio ita inſtituit, vt maximo ſe affectos beneficio ſinguli gauderent.

Egregiè tractat dæmonem ipſi illudere volẽtem.

Intereà Ethelſtanus rex, regio munere ſimul cum vita perfunctus, Edmundum fratrem ſucceſſorem reliquit: qui miſſis ad Dunſtanum nuncijs, eum in regno, à conſilijs habere voluit. Non recuſauit vir ſanctus, ſed eius ſe, libens, ſalua tamen ordinis re-

erentia, imperio ſubiecit: tantaq; fœlicitate, con-
ſilio, & virtute, regni gubernacula direxit, vt non
modo vulgus, ſed Rex ipſe eum ſine fine coleret:
nihilque præter eius voluntatem attentare præſu-
meret. Sed his fœlicibus rerum ſucceſſibus rurſus
irritatus dæmon, primùm dolo cuniculiſque, de-
indè irruptione & aperta vi, in eum graſſari conſti-
tuit. Itaque per idones malitiæ ſuæ miniſtros, non
ſolùm de priſtino eum honore deiecit: ſed etiam
regi proceribuſque inuiſum, curia depulit. Sed ac-
cidit deinde die tertio cùm Rex in ſyluam vena-
tum abiret, vt equo, per montis altiſſimi præcipi-
tia ruente, in vltimum vitæ diſcrimen veniret:
cumque, deſperata ſalutis ſpe, trepidaret, occur-
rit animo eius, illata Dunſtano iniuria. Itaque gra-
uiſſima ab imo cordis trahens ſuſpiria, celeri ſpon-
ſione, ſi præſens mortis periculum euaderet, pro-
miſit, ſe optimam cum Dunſtano in gratiam redi-
turum. Exauditæ fuêre continuò à Deo preces: equuſ-
que illicò ſubſiſtens regem à periculo ſubduxit &
incredibili gaudio ex inſperata ſalute exultantem,
domum deuexit. Tum verò Rex adunatis in aula
principibus, cuncta quæ acciderant expoſuit, &
Dunſtanum in priſtinos non modò honores reſti-
tuit, ſed ampliſſimo quoq; fundo, in quo natus erat
donauit: vt de eo, pro libertate arbitrij ſui, diſpo-
neret. Itaq; Dunſtanus, cui præcipua animarum cu-
ra ſub pectore, viuebat, locum illum diuino cultui
conſecrauit: regiaq; adiutus liberalitate, magnum
fratrum numerum congregauit; quibus ipſe Abbas
præfuit, & paterna pluſquam benignitate, mirabi-
liter profuit. Et quia omnium ſalutem ardenter ex-
optabat, ſic ſuos diſciplinis informabat: vt in-
numerabiles ab eo prodirent, qui collapſa per

Regi Edmũdo egregiũ ſe exhibet adiutorem.

Opera obtrectatorum à regis aula pellitur.

Rex in ſummum periculum adductus, vt euaſerit.

Extruit monaſterium.

Angliam pietatis fundamenta, & collabantem eccleſiæ ſtatum fulciebant. Factumque eſt, vt ſicut, quod ſupra diximus, ex cereo matris totus Eccleſiæ conuentus lumen amiſſum recuperauit: ita ex hoc loco ipſius Dunſtani doctrina inſtituto, omnes eccleſiæ Angliæ veræ religionis lumen ſumpſerunt.

Dæmon variis modis orationes eius impedire nititur.

Inter hæc Diabolus ſolitis inuidiæ ſtimulis concitatus, cùm aperta vi fraudibuſque eum de ſtatu tam ſancto tamque fælici deturbare non poſſet, potis hoc ſaltem viribus anniſus eſt, vt puritatem orationum eius mentiſque ſplendorem impuris cogitationibus obſcuraret. Vndè in lupi & vulpeculæ interdum effigiem demutatus, horridus apparebat, & varijs anfractibus & iocoſis motibus animum mentemque eius diſſoluere nitebatur. Sed fuit ſemper cum dedecore repulſus, nouamq; potiùs in dies glorioſi triumphi materiam Chriſti militi ſuppeditauit. Die quodam ad Edmundo rege ad colloquium inuitatus, in medio itinere dæmonem ſibi obuiam habuit, qui mimo ſimilis, coram eo ludere, ſubſilire, & multis modis lętitię fręna laxare cœpit. Cognouit protinùs, diuinitùs edoctus Dunſtanus, quid ſibi illa intẽpeſtiua inimici gaudia vellet. Ait itaque ſpiritu prophetico: Rex noſter, morti iam proximus, multis regnum tempeſtatibus obnoxium ſucceſſori relinquet. Quam ſententiam, die ſeptimo, veritas ſubſecuta eſt. Regi namque, in aula à ſuis miſerè interempto, Edredus frater ſucceſſit, vir pietate & prudentia egregius: qui, præter ſpem omnium iniquam, pari amore & honore Dunſtanum amplexus eſt: prorſus, vt antiſtitem eum multis modis creare niteretur. Sed vir ſanctus, vt ab omni honore plurimum ſemper abhorruit, ita eum

Prophetia eius Edmundi regis cædes.

Epiſcopatũ recuſat.

digni-

dignitatem conſtanter recuſabat. Interea Edredus, aduerſa correptus valetudine, Dunſtanum in monaſterio ſuo tunc temporis degentem, per nuncios ad ſe vocauit. Qui cùm aſcenſò protinùs equo, ad ægrotum feſtinaret, in ipſo itinere, vocem cælitus delapſam audiuit: Rex Edredus in pace quieſcit: ſtatimque ad eum vocis ſonitum, equus, cui vir Dei inſidebat, humi corruens extinctus eſt.

Eredi regis obitum fœlicem diuinitus cognoſcit.

Poſt Edredum, Eduinus Edmundi filius omnis prudentiæ inops & rerum gerendarum planè expers, regni gubernacula, fœlici parum omine ſuſcepit. Mente namque & corpore iuuenis, per omnia libidinum genera vagabatur, & regnum tyrannicè opprimebat, ſuaq; ſæuitia & crudelitate, rebus omnibus, tam ſacris quàm prophanis vaſtitatem inferebat. Gemebat in iſtis Dunſtanus & viam omnem modumque inquirebat, vt regem, tanto mentis agitatum furore, ad ſanitatẽ reduceret. ſed fruſtra Rex enim cuncta eius monita repellebat, & ſcelera ſceleribus cumulans, quocunque impietatis, animus eum vocabat, ſequebatur. Tum Dunſtanus, relicta regia, Glaſconiam, ad monaſterium ſuum receſſit: atque Eduinus, carnis illecebris ineſcatus, duabus mulierculis, impudico nimis amore, aſſiduè adhærebat. Accidit autem, die ipſo; quo regio diademate ſceptroque donatus, regale totius regni proceribus conuiuium extruxerat, vt poſt epulas, ſubito mentis furore, ad impudicas illas fœminas accederet: nihilque tantorum virorum conſeſſum veritus, honeſtè parùm amori operã daret. Qua cognita, optimates ſanè indignati, Odonẽ Cantuarienſem Archiepiſcopum, qui dignitate auctoritateque cæteris eminebat, hortati ſunt, vt regem ab illicito & impudico fœminarum congreſſu, reduceret.

Eduini regis infauſtũ imperium.

S. Dunſtanus relicta regia ad monaſterium ſuum abit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

duceret. Sed ille puſillo animo regiam offenſionem pertimeſcens, ſe excuſauit: regemque, publica afficere ignominia, nefas eſſe dixit. At proceres de regis regnique ſalute ſolliciti, Dunſtanum monuerunt, vt eam rem ſua virtute ac ſanctitate dignam

Vide S. Viri zelum.

exequeretur intrepidè. Tunc verò Dunſtanus cum ſumma grauitate ac modeſtia cubiculum ingreſſus, primò aſperis ſanè verbis, in mulieres impudicas inuectus, laſciuias earum deteſtatus eſt. Deindè leni ad regem vultu, voceque conuerſus, vt ſe tanti opprobij exortem faceret monuit: ac ſubmiſſe, vt ſecum ad proceres rediret, ſuaque eos præſentia exhilararet, precatus eſt. Qui animi furore & vultus rubore perfuſus, dum ſe rediturum negaret, Dunſtauus appræhenſa illius manu, è medio fœminarum eum abſtraxit, impoſitoque capiti eius diademate, ad conuiuantes introduxit. Quam ignominiam altera fœminarum non ferens, ſe eam, quouis modo, vlturam, garrula conteſtatione, deuouit. Nec quieuit fœmi-

S. Dunſtanus proſcribitur.

neus furor, malitiaque, antè quàm apud regem efficeret, vt vir ſanctus, è regni totius finibus expulſus, cunctis etiam, quæ in monaſterio habebat, ſpoliaretur. Tulit eam iniuriã Dunſtanus animo magno, & in alto diuinæ prouidentiæ iudicio acquieſcens, Gandauum in Flandriam, abijt. Verum

Abit Gandauum.

da interim fœmina, eum vbique inquirente, vterculorum priuato lumine, ad ludibrium abuteretur. Sed omnipotens Deus qui nunquam ſuorum gloriam, iniquis perſecutionibus, penitus obſcurari patitur: non multò pòſt quoſdã magni nominis Humbrę potẽtes excitauit, qui impiũ regem aut occidere, aut regno priuare moliti ſunt: Et ipſum quidem in effuſam fugam vltra Thameſim compulerunt.

pulerunt: ſceleratam vero meretricem eius, iuxta ciuitatem Glauuornenſem, mala morte perdiderunt. Quibus patratis, Edgarum fratrem illius, ſuper totam terram, à prædicto Humbræ fluuio, vſq; ad Thameſim flumen, regem fecerunt: regnumque hoc modo, quod prius vnum erat, in duo diuiſum est: Thameſi ſuo illud alueo diſterminante. Edgarus itaq; percepta regali dignitate côuulſum regni statũ reſtituit & obſcuratam religionis pietatiſq; nitorem, nouo virtutũ ſplendore, reformauit. Dunstanum quoq; miſſis in Flãdriã nuncijs, honorificè ab exilio reuocauit: & ad VVigornienſis eccleſiæ episcopatum, quanquã inuitũ, euexit ac ſe ſuaq; omnia, eius ſapientiæ & conſilio moderanda, cõmiſit.

Interea Eduinus vitæ præſenti ſubtractus eſt, & anima ipſius, Dunſtano precibus intento, à teterrimis dæmonibus eueſtigiò præſentata. Cuius pœnæ miſeratus vir ſanctus, ſuarum immemor iniuriarum, pro eius liberatione, immẽſos Deo lachrymarũ effudit imbres, donec ſe pro eo exauditum agnouit. Poſthęc Edgarus totius regni hæres effectus, ſedigatis bellis ac ſeditionib. deſyderatam diu requiẽ ac pacem, in oẽs regni partes, inuexit. Exin defuncto Londonienſi epiſcopo, Dunſtano eam quoq; ſedem adminiſtrandam cõmiſit: quã ſumma neceſſitate cõpulſus ſubijt: ſuoq; exẽplo ac vitę integritate corruptis morib. ad verũ religionis & iuſtitiæ cultũ reduxit. Cũ n. clericos ibidẽ degẽtes, nec à praue ſua cõuertere, nec indè, ꝗ potẽtia & nobilitate pſtarent, poſſet eliminare, cõſtruxit cõtiguũ ipſi eccleſiæ monaſteriũ: in quo, cũ ſuis, tanto eximio virtutũ oĩm ſplendore, Chriſto ſeruiebat vulgus, ea virtutum pulchritudine captum, ſolutos clericos contemneret, monachoſque

incre-

Eccè tibi vltio diuina in impium regẽ, & ſcortum impurum.

S. Dunſtanus reuocatur in Angliam & VVigornienſis Epiſcopus creatus.

Edgarus rex Angliæ.

Dunſtanus creatur Londonienſis epiſcopus.

incredibili amore ac honore ſuſciperet: prorſus vt ipſi clerici, propriæ conſcientiæ teſtimonio redarguti vel recederent, vel in eandem vitæ ſocietatem commigrarent.

Inter hęc fœliciſſima pietatis quotidianæ incrementa, Odo Cantuariorum Archiepiſcopus, ſua morte, ingentem omnibus Anglorum eccleſijs luctum intulit: populoſque innumeros acerbo mœrore percuſſit. Dumque alius, ſede illa primaria dignus, exquiritur antiſtes, poſt vnum atque alterum, tandem ipſe Dunſtanus, vnanimi omnium acclamatione, ſolus tanto honore dignus pronunciatur. Et quanquam ipſe manibus (quod aiunt) pedibuſque, eam à ſe dignitatem repellere niteretur: ſuppetitis tamen acclamantium vocibus victus ſuperatuſque, primatem totius Britanniæ ſedem regendam ſuſcipere coactus eſt. Itaque accepta temporis opportunitate, Romam ad Pontificem profectus eſt, vt ſi ei viſum foret, ſtola ſui Apoſtolatus decoraretur. Quod Pontifex ei honorificè ac decentiſſimè præſtitit: & multis magniſque affectum beneficijs, paſtorem eum genti Anglorum ac ſalutis eorum prouiſorem deſtinauit.

Fit Archiepiſcopus Cãtuarienſis.

Porrò Dunſtanus, qua virtute & iuſtitia, et pietate & religione, eam ſedem adminiſtrauit, quæ orationis vis dignè ſatis explicare poterit? Certè hoc conſtat, tam excellentibus omnium virtutum meritis eum claruiſſe, vt tota ipſa Anglia, vſq; hodiè eius ſanctitatem miretur, virtutes prædicet, iuſtitiam & æquitatem laudet; meritóq; de tam inſigni Pátrono, glorietur. Et quidem cùm omnia, quæ cum admiranda iuſtitiæ & pietatis opinione geſſit, explicari nequeant, è paucis, quæ ſubijcimus, reliqua metiri debemus. Comes quidam

prępo-

...epotens cognatam ſuam, illicito ſibi matrimo-
...copulauerat, & à Dunſtano ſemel, ſecundò &
...tiò redargutus, inceſtum ſuum diuortio expia-
...nolebat. Qua propter gladio Spiritus ſancti, à
...o Dei percuſſus, à liminibus eſt ſanctæ Eccleſiæ
...ratus. Qui typho tactus ſuperbiæ, regem adit,
... Dunſtanum immoderatæ & impiæ ſeueritatis
...ſat, regia ſanctione, ſe ab eius tyrannide libe-
...m conſtitui; querula voce, precatur & impe-
... Sed Dunſtanus qui regis ea in re auctorita-
...nihili faciebat, vbi vidit illum, contumaci ſpi-
..., contra ſe furere, minarique, omnem ei fi-
...um communionem, donec à ſua prauitate di-
...ſceret, interdixit. Tunc ille immani furore
...ſpeus, legatos ſuos Romam deſtinat, & tali-
..., aſſueta quorundam Romanorum corda &
..., in ſuam cauſam, largo munere, largiorique
...miſſione, permutat. Quid deinde? Præſul
...oſtolicæ ſedis, Dunſtano, verbis ac literis, vt
...mini peccatori condeſcendat, eumque eccleſiæ
...o integrè conciliet, hortatur, monet, impe-
... Ad quæ Duuſtanus ità reſpondit: *Se præce-*
...Domini Papæ libenter pariturum, cùm illum
...delicti pœnitudine ductum, ſcelus deteſtari
...eret. Auertat hoc Deus, dicebat, vt ego, cau-
...cuius mortalis hominis, vel pro redemptione
...æ mei, poſtponam legem, quam ſeruandam in
...eſia ſua, ſtatuit idem Dominus meus IESVS
...ſtus. Hac viri conſtantia perterritus Comes,
...to illicito coniugio, pœnitentiæ ſibi cultum
...uit: docuitque palam, quanti excommuni-
...is fulmem, à viro ſanctiſſimo vibratum, faci-
...m ſit. Dunſtano namque generale totius regni
...lium celebrãte, ipſe ſuimet oblitus, nudis pe-
dibus,

Excommunicat hominem contumacem.

Vide notabile exemplũ publicæ pœnitentiæ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dibus, laneis amictus indumentis, virgas manu ferens, Concilio ſeſe medium ingeſſit: & gemebundus, ante viri ſancti pedes corruens, admirando nouoque ſpectaculo, cunctos ad lachrymas prouocauit: & ab anathematis vinculo abſolutus, fidelium communioni reſtitutus eſt.

Alio verò tempore, monetarij tres, cum falſa moneta capti, ad ſubeundam pœnam, hominibus per totum regnum promulgatam, ſunt adiudicati. Die ergò Pentecoſtes, idem Pater, Miſſarum ſolennia celebraturus, cùm ob diei reuerẽtiam, ſtatutam Dei populo iuſtitiam, in alium diem tranſlatam intelligeret, mox ab offerendo ſacrificio pedem retraxit: negauitque ſe antè, pro omnium ſalute, Deum precaturum, quàm homines nefarij meritas pœnas dediſſent. Cùm enim pauperum viduarum, ac pupillorum defenſor eſſet eximius, & ſingulari eos patrocinio foueret, palàm denunciabat, Deum iuſtum Iudicem, benignas ſupplicantibus non præbiturum aures, niſi tantum nefas, debito iuſtitiæ rigore, expiatum eſſet. Ea res, quanquam crudelitatis plurimum habere videretur, & multi tamen in antiſtite ſeueritatem damnarent, Deus tamen præclaro ſanè miraculo, quàm ſibi ea iuſtitia grata eſſet, declarauit. Nam vt primùm, à peracto ſupplicio, inter Miſſurum ſolennia, ſacras manus extendit, niuea columba, multis intuentibus, de cœlo deſcendit, expanſiſque ſupra caput eius alis, permanſit, donec ſacrificium, non ſine maximo lachrymarum imbre, ritè conſummatum eſſet.

Nota ſeueritatem S. Viri, in eos qui monetam adulterarãt.

Columba cœlitus veniẽs ſacrificãtis capiti inſidet.

Moris erat viro ſancto loca ſancta, vno tantum fidele comitatus ſocio, noctu peragrare, & ſe ibi, per cordis contritionem, Deo mactare. Accidit autem frequenter, cùm prolixiùs diuinis inten-

[...]meditationibus, mente, per cęleſtia regna vaga[...]tur, vt angelicos concentus audiret, & quaſi præ[...]ſanctorum choris intereſſet, res admirandas [...]templaretur: adeò vt ab ipſa beatiſſima virgi[...]numeroſo virginum choro ſtipata, ſummo cum [...]ore, exceptus, & ad eccleſiam, quò tendebat, de[...]ſus fuerit. Hinc viſa cognitaq; ſemel animarum [...]ſtarum pulchritudine, incredibili ſalutis omni[...] amore flagrare cœpit: prorſus vt volentes, no[...]leſq; ſecum ad regna cælorum abriperet. Præſi[...]bat ea tempeſtate VVentanæ eccleſiæ præſul A[...]duuoldus, vir eximiæ ſanctitatis & educatione [...] Dunſtani, non parum inſignis. Is, cùm eccle[...]ſiæ canonicos, per abrupta vitiorum ruere cer[...]ret, neq; poſſet vllis monitis vel exemplis, homi[...]nis illecebris irretitos ad meliorem frugem [...]cere, cunctos, obſtinata mente, in ſcelere per[...]tes, de eccleſia eliminauit, cæteros verò ad mo[...]cæ vitæ profeſſionem, non inuitos, adduxit: ef[...]q; vt canonicorum ordo, in veræ pietatis domi[...]um ac monaſterium, mutaretur. Ea re, Clerici, [...]iecti fuerant, offenſi plurimum, citato greſſu [...] adeunt, & iudicium atq; iuſtitiam de illata [...]iuria fieri poſtulant. Indicitur, ex regis præ[...], VVintoniæ, omnium Ordinum concilium, [...]us negocij querela determinetur. Surgunt [...]indè lites, quas Dunſtanus, propoſitis ratio[...], deſtruit: docetque clericos, qui à ſorte Do[...], per vitæ ſuæ prauitatem, diſſilierant, ni[...]hi ex ijs vendicare poſſe, quæ eccleſijs, ad [...]ſum eorum, qui inculpata vitæ integritate, [...]ſeruiunt, data ſunt. Quibus auditis rex, & ex [...]cipibus pleriq;, omiſſa controuerſia, concilio [...]erunt: ſed mox clericorũ precibus permoti,

ſeſe deprecatores exhibuerunt apud Dunſtanum; vt, vel hac vice, veniam tribuat: eiectoſque in priſtinum ſtatum reſtituat. Silet ad iſta vir ſanctus, cumque, demiſſo capite, quid facto potiſſimum opus eſſet pertractaret; & reliqui interim, ſuſpenſis animis, ad pontificis reſponſum aures arrigerent: ecce ſubitò Crucifixi imago, quæ in edito loco pendebat, cunctis audientibus dixit: Non fiet, non fiet. Iudicaſtis benè, Mutaretis non benè. Tremefacto in his vniuerſo ſimul conuentu, intulit Pater Dunſtanus & ait: Quid amplius vultis, fratres mei? Diuina ſententia definitum audiſtis negotium præſens.

Ecce rem ſanè ſtupendã.

Et hoc quidem modo, monaſterio eliminatis planè Canonicis, pax conceſſa fuit, ſed non multò pòſt filij eorum, vt amiſſam illam in parentibus ſuis hæreditatem recuperarent, Bernelinum quendam admirandæ eloquentiæ virum, magno conductum prętio, contra Dunſtanum adduxerunt. Cùmque omnes Clericorum filij, armati rhetore illo, præcipua victoriæ ſuæ ſpe, antiquæ calumniæ iurgia apud Dunſtanum promerent; vrgerentq́ue, vt bona ablata reſtituerentur, vir ſanctus: Noſtis, inquit, calumniam iſtam, quam mouetis, diuino oraculo definitam: & ego iam grandæuus, multiſq́ue laboribus exhauſtus, quod reliquũ eſt vitæ, in pace tranſigere cupio. Hactenus, pro virium mearum facultate, laboranti eccleſiæ opem tuli: amodò totus laboris impatiens, Domino Deo cauſam Eccleſiæ ſuæ, contra inſurgentes hoſtes, tuendam cõmitto. Dixit, & eccè ſolarium, in quo conſiſtebant, euelligatum cecidit, omneſq; pariter præcipitatos, in ſuo caſu aliquos modicùm lęſit. Vbi verò Dunſtanus cũ ſuis conſiſtebat, nulla ruina domus, nullus caſus emerſit. Hoc

En iterum rem admirandam.

ergo

gò modo omnis calumnia clericorum ſopita &
ita ſanctorum monachorum conuerſatio adeò ſta
ilita eſt; vt alijs, eadem vitę ignominia notatis cle
ris, de ſuis eccleſijs eiectis, monachi, in eorum lo-
m ſubſtituti ſint: adeò vt, aucta per Angliam re-
ſpone, quadraginta & octo monaſteria inſtituta
rint. 48. Monaſteria ſub Dunſtano inſti[illegible]a.

Inter hęc, ſopito negocio, quod Edgarum regem
diademate remorabatur, Dunſtanus, cunctis gau-
entibus & exultantibus, regni coronam illi impo-
it. Ipſo autem, à biennio, quo hæc facta ſunt, im-
atura morte præuento, Eduardo filio ſuo, totum
gnum, hæreditario iure reliquit. Illo verò poſt
quot annos, per fraudem nouercæ ſuæ, interfe-
, Ethelredus filius illius malæ mulieris, matris
ominia magis, quàm patris ſuis ſolertia prædi-
in regnũ ſubſtitutus eſt. Cuius prouectio, quan-
m animo Dunſtani minimè ſederet, ius tamen
am ei compleuit. Attamen regali ſolio potitũ,
co quodam verborum tonitruo, quia per ſan-
em fratris ſui, regnũ obtineret, increpauit: &
ophetico ſpiritu, totam illam terram, per pluri-
ecula, depopulandam prædixit. Quæ licet ſe
ne euentura negarit, euentura tamen eſſe, ni-
eraci prophetia, teſte calamitate præſenti, aſ-
t. Accelerabit, cùm ſibi placuerit, omnipotens
, quam ſubſecuturam promiſit liberationem,
nti vatis ſui merita & interceſſionem.

rrò vir ſanctus, vt nunquam ferè, in vita, cœ-
onſolatione & admirandis viſionibus & An
m etiam colloquio deſtitutus fuit: ità aſſi-
pene dæmonum inſultus ſuſtinuit. Et quan-
ſæpè ſeſe ab eo victum confuſumq; meminiſ-
micus, ab eius tamen infeſtatione cohiberi

Vir Sanctus, per omnem vitam, & dæmonum inſidias, & celeſtes conſolationes expertus eſt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

non potuit. Nam ſuarum artium verſutijs confiſus, hoc vnum moliebatur aſſiduè, vt ſaltem puritatem mentis obnubilaret: & efficaciam precum eius infringeret. Itaq; die quodam in vrſi effigie hiſpidus, orantem aggreditur, & hiante rictu, inſurgens, horrore ſui, ab oratione deterrere nititur. At ille, zelo diuino correptus, arreptum baculum, quē manu ferre ſolebat, in hoſtem vibrat, eumq; cædendo tamdiu perſequitur, donec idem baculus, in tres partes comminutus, confringeretur. Inde verò alium ſibi ſcipionem confecit, in cuius ſummitate argento egregiè decorata, dentem Beati Andreæ Apoſtoli, quē ſingulari honore, in omni ſemper vita coluit, incluſit. Et quidem in ijs ſanctiſſimi Apoſtoli reliquijs, tantum, contra malignorum ſpirituum incurſus, munimen ſenſit, vt deinceps congreſſum formidarent, oblatamq; vltrò pugnam detrectarent.

Nota vim reliquiarum.

Itaque deuexa hoc modo ætate, poſt plurima dæmonum certamina, Chriſti auſpicio, fœliciter ſuperata, poſt multa, ab inimicis, propter pietatis ſtudium, intentata pericula, poſt præclara ſanctitatis ſuæ teſtata miracula, diuinitus, de obitu ſuo præmonitus, ſuauiter ex hac vita exceſſit, & angelicis eum choris ducentibus ad Chriſtum migrauit.

Fœliciſſimè migrat ad Chriſtum.

Poſtquam verò vinculis mortalitatis ſolutus eſt, miracula, quæ in vita patrare cœperat, multo maiorem longè lateque de ſe ſplendorem dederunt: quin & nouis adeò coruſcauit, vt aperto, quanta ſanctitatis meritique apud Deum eſſet, luce meridiana clariùs, teſtarentur. Cæci tres, non ſine maxima aſtantium admiratione, lumen ad tumulum eius, adepti ſunt. Paralyticus quidam, prater[illegible] bili[illegible]

Miracula poſt obitū eius.

ſtatis & diuitiarum gloriam, presbyterij etiam
more clarus, hortantibus amicis, vili turbę admi-
ſſus, confeſtim ſanitatem conſecutus eſt. Sed is i-
tem, cùm inſtructo amicis & vicinis conuiuio, vt
ipſius ſaluti congratularentur, inter epulas illi Deũ
laudarent; quòd potentes non abijceret, ſed inter
diuites & pauperes ipſis quoq; gratificaretur; presby
ter, ſuperbiæ ſpiritu tumidus, negauit ſe inſtar in-
firmis à Dunſtano curatum: quin inquit etiam, ſine
Dunſtano, mihi ſalus reſtituta fuiſſet. Vix ea verba
ſemel compleuerat, cùm ecce priſtinus morbus re-
diit, & acerrima vi animam infœlicem, ab ingrato
corpore extorquet. Ea res effecit, vt metus & re-
uerentia erga beati viri ſacras reliquias excreſce-
ret, multique ex longinquis locis eò confluerent,
tùm vt morbis liberarentur, tùm vt eius interceſſi-
one veniam obtinerent peccatorum. Plurima in-
ſuper, diuina virtute, edidit miracula, quæ nos, ne
nimia prolixitate lectorem oneremus, prætermit-
timus.

VITA S. PETRI DE MORONO, QVI ex anachoreta, ſummus Pontifex creatus, dictus eſt Cœleſtinus quintus. ex ea, quæ eſt per Reuerendiſſimum D. Petrum de Alliaco, Cardinalem Cameracenſem ſcripta. Claruit Anno Domini 1294.

PEtrus vir eximia virtute, in Aprutijs, in parti- 19. Maij.
bus Italię natus, ſpiritu quàm carne, & animo
quàm origine nobilior, patrem habuit Ange- Parentes eius.
lum, qui ex Maria, coniuge ſua, inſtar patriarchę
Iacob, filijs duodecim à Deo ditatus, parem cum
illo Patriarcha Deo ſeruitutem exhibere ſtu-
duit. Vacebat ſedulò pietatis operibus &

 quan-

quantum per facultates licebat, curandis pauperi-bus, aſſiduò operam dabat: & ſine intermiſſione, multis gemitibus & indefeſſis orationibus, vt v-num ex omnibus filijs, diuino ſeruitio dignum di-geret, poſtulabat vterq;. Nec ſua fuêre ſpe fruſtra-ti. Nam ex duodecim fratribus velut alterum Io-ſeph à Deo ſingulariter dilectum, diuina prouiden-tia, multis indicijs ac ſignis mirabilib. declarauit.

Dæmonis aduerſus eũ machinamẽta.

Defuncto patre, mater tali prole beata, filium hunc ſuum ſtudio literarum tradidit. In ea autem nocte, qua puer literis incumbere cœpit, defun-ctus pater, cuidam in ſomnis apparuiſſe viſus eſt, monens hortanſq;, vt matrem incitaret ad filium, omnibus maximarum artium diſciplinis imbuen-dum. Nec hoc ſine numine diuino factum eſſe cre-dendum eſt. Nam humani generis inimicus, fœlici-bus huius pueri ſucceſſib. inuidens, per ſe ſuoſq; mi-niſtros, ſanctum matris conatum impugnare ſata-gebat. At conſtans ac fortis mulier, à ſuo ſe propo-ſito diuelli non ſinebat. Intereà puer vt primum li-teris à limine ſalutis, mentē vocemq; ad orationem formare didicit, aſpectu imaginis Chriſti, pēdētis in crucem ſublati, mirum in modū delectari cœpit. Cumq; puerili ſimplicitate ardētiùs interdū ocul' in eam ſpeciem defigeret, virginēq; Matrē & Ioan-nē ſub Cruce ſtantes cōtemplaretur: viſus ſibi vide-re eſt Apoſtolū, (p̃cipuè ſi quid eo die correptione dignū admiſiſſet) ad ſe venientē, monentēq; vt vitā moreſq; cōponeret & Chriſti veſtigijs ſeduliſſimè in-ſteret. Indè paulatim culmen perfectionis aſcen-dēs, tota mente, die nocteq;, cæleſtia ptractare cœ-pit; & matri, ſignis minimè dubijs, ſpem q̃ de eo con-ceperat, certam oſtendere. Porrò cùm puer adhuc trium annorum, ligno præacuto, in dextero oculo per-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

percuſſus, excœcatus fuiſſet, mater à medicis deſtituta, ad quandam B. Virginis eccleſiam, cum filio pergens, totam ibi noctem in ſacris vigilijs ac precibus exegit: & mane oculum filij ſanum & incolumem reperit.

Oculus eius læſus diuinitus curatur.

Itaque puer ſanctus, vt primùm adoleſcētiæ annos attigit, incredibili amore ſolitudinis & eremiticæ vitæ flagrare cœpit. Et nè qua dæmonis fraude circumueniri poſſet, Romam priùs adire decreuit, vt conſilium ab ipſo Pontifice, ſanum ſaluberrimumque acciperet. Solus igitur, omni humano deſtitutus conſortio, iter aggreditur, in quo, poſt multos labores, terrores atque pericula, ad mōtem quendã peruenit, vbi, omiſſo Romani itineris propoſito, paruã corpuſculo ſuo aptam, formauit foſſam, in qua annos tres, in ſumma admodum vitæ auſteritate peregit. Hoc ergò in loco, inter multas diuinæ bonitatis conſolationes, mirum quantas in vitæ conuerſionis principio, diabolicæ malignitatis pertulerit inſidias: & quàm inuicta virtute, inſultus inimici repulerit. Exacto autem illo annorum ſpatio, Romam perrexit, vt ſacerdotali benedictione ac beneficio dotatus, multo virilius, pro ſua aliorumque ſalute, contra hoſtem decertaret. Itaque ſacro presbyterij affectus munere, mox ad montem Muronis abijt, vbi in crypta quadam, annis quinque, angelicæ vitæ puritatem æmulatus, vixit. Cumque degens ibidem omnium terrenarũ rerum & corporis etiam conſuetudinis oblitus, indies, magis magiſque cæleſti ſplendore illuminaretur, ſentiretque interim humanæ carnis fragilitatem ſpiritui obluctantem, & interdum nocturnis pollutionibus neceſſariò ſuccumbētem, animo vehementer angi cœpit, an deinceps ſacroſancta

De vitæ ſolitariæ deſiderio & abitione eius ad eremum.

Degit triennio in foſſula.

Romæ Sacerdotio initiatur.

Moleſtiæ ſcrupulorum eius.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

immaculati corporis & ſãguinis Chriſti myſteria offerre deberet. Ea fluctuatio cũ in dies vehementi' eũ ꝑturbaret, putaretq́; iã prorſus numẽ ſibi diuinũ grauiſſimè offenſum, iterũ Romã petere decreuit: vt contractas ꝑ illã carnis fragilitatẽ animi, vt ipſe exiſtimabat, labes dignè expiaret: ſimulq́; conſiliũ peteret, q̃d poſt nocturnas pollutiões faciundũ eſſet. Ecce aũt, nocte illa, q̃ itineris ꝓpoſiti diẽ praecedebat, viſus ei in ſomnis ipſe Chriſt' aſſiſtere, q vanos illos cõſcientię ſtimulos à malo ſpiritu fraudulẽter immiſſos, ſuſtulit: docuitq́; ac monuit ꝓpter innatam corporis cõſuetudinem immunditiãque, quãdiù illis illecebris animus repugnat, à ſpiritalium exercitio myſteriorum neutiq̃ ceſſandũ eſſe.

Migrat ad montem Magallæ.

Hac igitur infœlici laniantis cõſcientię miſeria ac pœna liberatus, magno eſt gaudio delibutus: & vt præclariora de hoſte trophæa erigeret, vaſtiorẽ expetẽs ſolitudinem, ex Muronis ad Magallę montem ſe tranſtulit; in quo nouas variasq́ue dæmonũ inſidias rurſus expertus, glorioſum ſemper triumphum de hoſte reportauit. Nec defuêre, in medijs procellis angelicę cõſolationes, ſpiritusq́; cæleſtes, qui appoſitis dapibus, illi miniſtrârunt: & ingenti perfuſum gaudio recreârunt. Nec mirũ ſanè, adeo nãq; diuinis aſſueuerat alloquijs, vt corporeo cultu & cibo potuq́; planè neglectis, dies noctesq́; precib' & hymnis & diuinis meditationibus iũgeret,

Summa vitę eius auſteritas.

& fatigatos vigilia cadẽtesq́; oculos, tãdiù in opere contineret, quoad ſomno & laſſitudine oppreſſus, vbi ſors ferret, tandẽ aliquando ſuccũberet. Et quãquam exhauſta ieiunijs mẽbra próptiſſimè ſpiritui obtemperarẽt, ne tamẽ inſurgentes interdũ rebelles carnis motus, tranquillum animi ſtatũ labefactarent, aſperrimo corpus cilicio domabat, cate-

naq;

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

naq; ferrea, laſciuiētes lumborū mot' cōprimebat.

Igitur cùm tantus hic virtutum ſplēdor, & rutilans charitatis flāma vim ſuam longè lateque exerceret, multos ad ſanctæ vitæ ſocietatem ſuiq; imitationē allexit: adeò vt noua quotidiè fratrū multitudine ad eū confluente, varia pietatis domicilia extruxerit, & præclarè admodùm, contra dæmonū inſultus & graue paupertatis onus fratres ſuos cæleſti cōſolatione tutatus ſit. Et ne puſillus grex, quē ſanctitatis exēplo & verbo, Chriſti ouili aggregauerat, diſperſus aliquandò periret: eum in Lugdunenſi Concilio, ſub Pontifice Gregorio, eius nominis decimo, confirmari poſtulauit, impetrauitq; vt ſub Benedicti Regula, quæ multorū vitijs tunc obſcurata iacebat, ordo ſacer in eccleſia Deo militaret.

Ordo Cæleſtinorū in Lugdunenſi Concilio ſub Gregorio decimo cōfirmatur.

Itaq; religione eius per Pontificem cōfirmata, animum ad ſalutem omniū ſedulò promouendam adiecit; breuiq; admodum ſex & triginta loca Deo dicauit: in quibus ſexcēti ferè fratres, varijs virtutum & bonorum operū exercitijs inſudabant.

Valdè proficit.

Iam verò quot animas è diaboli faucibus extraxerit, quotà via prauitatis ad rectam virtutis ſemitā reduxerit, nullis verbis explicari poteſt. Et quis benignitatis ſtudium, ꝙ in pauperes impēdebat, exprimere valeat? Cuncta quæ poſſidebat, pauperū eſſe patrimoniū dicebat. Nam vt inopibus alimēta, dotes virginibus, remedia infirmis & oppreſſis ſubſidia largiretur, oues & boues, argenteos calices, & ſericas veſtes, & alia denique precioſa eccleſiarum ornamenta diſtrahebat: quò miſerorum inopiam ſubleuaret. Cùm aūt tanta ſollicitudine morituræ carni ſuccurreret, tū verò animæ multò ſollicitiùs, cæleſte pabulum miniſtrabat. Et quanq̄ magna literarū ſciētia prędịtus nō eſſet, diuino tamē illuſtra-

Benignitas eius in pauperes.

tus lu-

ſtus lumine, cũctos ſaluberrima informabat doctri-
na, & innumeros ſui imitatione ad virtutum ope-
ra prouocabat. Hoc autem de eo admiratione di-
gnum narratur, quòd nullus erat tot vitiorum la-
queis irretitus, aut tantorum peccatorum pondere
preſſus, qui ex faciei illius conſpectu, verbisq; mel-
lifluis, ad conſcientiæ compunctionem nõ rediret,

Efficacia ſermonũ eius.

& ingenti cõſolatione perfuſus, ab eo recederet. Et
quia maximus quotidiè populi cõcurſus ad eũ fie-
bat, qui ſermonis eius dulcedine frui cupiebat, ali-
locum ab omni hominum familiari acceſſu remo-
tiſſimum expetijt, qui in montis Magellæ vertice
ſitus, vel ſolo aſpectu, cunctis horrorem ac formi-
dinem incutiebat. In quo cùm plurimis item mi-
raculis inclareſceret, eo relicto, iterum ad Muro-

Reuertitur ad montem Muronis.

nis mõtem redijt, vt ibidem vltimum vitæ actum,
in omni ſanctitate tranſigeret. Sed cùm ibi per
anni & menſis vnius ſpatium habitaſſet, fuit ad no-
ui certaminis campum euocatus.

Nam cùm Sedes Apoſtolica ab obitu Nicolai
Papæ Quarti, propter Cardinalium diſcordiam,
biẽnio & ampliùs, paſtore viduata fuiſſet, vnus eo-
rum, qui primę vocis honore fungebatur, in medio
Patrum conſeſſu, Petrum de Murone in ſummum

Eligitur in ſummum Põtificem.

nominauit Põtificem. Ad quam vocem cæteri ſtu-
pefacti pariter in electionem conſenſerunt. Cum-
que populus vniuerſus, de hoc eius honore lætus,
proſiliret, ille incredibili mœrore repletus, indi-
gnum ſe tãti honoris titulo clamabat. Et quia mul-
tis obteſtationibus ac lachrymis fruſtrà eum à ſe
repellere nitebatur, ſpem omnem, in ſalutari fuga,

Fugam capeſſit, ſed retinetur.

quã vnico cum ſocio clàm meditabatur, conſtituit.
Verùm ſubita populi multitudine circumuentus,
cùm iam euadendi ſpes non eſſet, ſummum illud
hono-

honoris faſtigium, vi magis adactus, quàm voluntate, aſcendit. Ea dignitatis gloria decoratus, tantum abeſt vt de adiecto ſibi honore blãditus fuerit, vt etiam multò magis quàm antè, ſe deijceret & præteritæ humilitatis propoſitum mirum in modum auxerit. Vndé, cùm audita electionis eius fama, reges Siciliæ & Hungariæ, veloci curſu, ad eũ perueniſſent, vt debita cum reuerẽtia & obſequio ad Aquilam ciuitatem deducerent, ipſe non magnum equorum apparatum ſed paruum ſibi aſellũ adhiberi præcepit. Neque potuit vnquam vllis regum & Cardinalium precibus adduci, vt ab incepto humilitatis ſtudio deſiſteret. Et certè quam fuerit hoc ſummo illi omnium Pontificum Pontifici Chriſto gratum, ſingulari voluit miraculo declarare. Nam cùm multi varijs infirmitatibus oppreſſi, poſt eum portarentur, vt contactu veſtimenti eius (erat enim totius populi mira erga eum fidei deuotio) ſanarentur; homo quidam, filium ſuum ambobus pedibus claudũ deferens, cùm ad virum ſanctum, præ multitudine, acceſſus non pateret, aſello, de quo deſcenderat, puerũ impoſuit: qui ſanitate recepta, ab illa hora firmiter ambulauit.

Nota inſigne miraculum.

Indicta igitur ciuitate Aquila, vocato Cardinalium cœtu, cùm Apoſtolatûs inſignibus coronandus eſſet pater ſanctus, quia, in terris habitans, tota tamen mente, in cælis erat, Cæleſtini nomen accepit. Et nè quid inter quotidianos aulę ſtrepitus, de perceptа Dei gratia deperderet, in auguſto palatio, cellam ligneam, anguſtumque ſibi habitaculum conſtruxit: vt inter turbas ſolitarius, & inter diuitias, pauper, liberiùs orationi ac contẽplationi vacaret. Ibi ergò aſſiduò cum mente ſua pertractare cœpit, quomodò, tanta dignitatis ſarcina abiecta, ad anti-

In Pontificatu Cæleſtinus vocatur.

En ſtudium ſolitudinis.

quam

quam ſolitudinē repedaret. Quid plura? Cùm ipſe anno quaſi dimidio, non ſine magna laude, Apoſtolicæ Sedi præfuiſſet, tandem in Vigilia S. Luciæ, depoſitis pontificalibus inſignibus, de alta Petri Sede deſcendens Cæleſtinus, vt cæleſtem ſedem cōſcenderet, ad pedes eorum, quibus præfuerat, humiliter

Abdicat ſe Pōtificatu.

Petrus proſternitur: nec prius è terræ puluere (ſi rarum humilitatis exemplū) ſurgerē voluit, quam iſtius honoris compedibus ſolutus, voti ſui cōpos fieret. Hæc dum fierent, multique dubio mentis iudicio fluctuarent, inter laudem & admirationem ipſius, diuinum numen præclaro miraculo animi eius altitudinem, terrenarumq; rerum contemptū comprobauit. Nam cùm poſt Miſſarum ſolēnia, quidam claudus, contractis membris, ſeſe ad pedes ipſius proſterneret, accepta ab eo benedictione, ſanus erectus eſt. Hoc igitur honore, velut onere mortifero depulſo, ad ſuaue Chriſti iugum in priſtina ſolitudine ferendum, lætus redire ſatagebat. Sed cùm iam magna propter adeptam libertatem, lætitiæ ſpiritalis ſigna oculis ac frōte geſtaret, maior tēpeſtas, vndè minimè putabatur, ſubitò oborta, tetra eandē caligine inuoluit. Bonifacius tanq̄

Bonifacius Pontifex eū perſequitur

q̄ ei in Sede Apoſtolica, nō ſine ambitione ſucceſſerat, terribilibus ei verbis pręcepit: nè pedē foras efferret. Timebat enim ne fortè vir ſanctus à deuoto ſibi populo, tanq̄ Summus Pōtifex coleretur: & vniuerſos honores, vni Apoſtolicę Sedi debitos ſecū aſportaret. Sed Cæleſtinus optimo cōſcientiæ ſuæ teſtimonio fretus, eaque ſola comitatus, relicta curia, clàm abſceſſit, & gaudens atque exultās, priſtinam vitæ conſuetudinē repetiuit. Et ne quis eā fugā inobediētiæ aut alterius culpæ viā eſſe crederet, Deus iterū teſtato miraculo eā cōfirmare dignatus eſt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſt. Nam in via mulier quædã filiam ſuam vtriuſq; manus officio deſtitutam, ei ſanandam obtulit: quã ſolo Crucis ſigno ità ſanã & incolumẽ reddidit, vt cũctis dieb⁹ vitæ ſuæ de pcepto beneficio gauderet.

Signo Crucis ſanat paralyticam.

At Bonifacius tumore adeptæ gloriæ turgidus, & timore amittẽdæ turbatus, miſſis idoneis viris è fuga eum retrahere, & volentem, nolentẽ, ad ſe adducere præcepit. Ipſe verò quãquàm corporis viribus deſtitutus, & propter vltimam ſenectutẽ, ocio & quieti, quàm itinerum labori habilior, ad partes Apuliæ in obſcuram ſyluam, per loca abſcõdita & ignota, vno tantũ fratre comitatus, latitandi cauſa, fugere cogitur. Cùm autem nec in illis quidẽ partibus occultari poſſet, mare tranſire diſpoſuit: ſed cùm per 15 milliaria, proſpero malè vẽto nauigaſſet, ad terrã iterùm appulſus, iuxta ciuitatem, cui nomẽ Veſtia eſt, applicuit. Ibi verò, cũ circa maris ... tranquillũ nauigandi tẽpus expectaret, ciuitatis illius gubernator, captũ eum detinuit, ac Pontificis iuſſu Romã deſtinauit. Quacunq; autem iter habebat, ingẽs populi multitudo, nõ ſecùs ac Pôtifici occurrebat, tantoq; honore excipiebat, vt nocte media, iter aggredi cogeretur, nè de die populi corona circũdatus, Pôtifex ab omnibus acclamaretur. Nec deerant, qui viro ſancto perſuadere conarentur, vt denuò Pontificiã ſibi dignitatẽ vẽdicaret, ... ſaluis legibus diuinis pariter & humanis, renũciare minimè potuiſſet. Ipſe verò cõſtantis animi, ... ſemel atq; iterũ ac ſæpiùs interpellat⁹, firmus ... propoſito perſtitit: aſſerẽs ſi nõdum ea ſolutus eſſet, oẽm moturũ lapidẽ, quò eadẽ demũ ſolui poſſet. Poſtquàm igitur ex regno Siciliç in Campaniã ... ductus fuit, Bonifacius, ſpreto Cardinaliũ cõſilio, q ... tantũ, tãq; pręclaris vbiq; miraculis coruſcantem,

Capitur vir ſanctus & Romã mittitur.

tem, ad ſolitudinis quietem remittẽdum eſſe pronunciabant, propriæ crudelitatis vſus conſilio, in turri, ad Fumonis caſtrũ, fortiſſima eum recluſit; adhibitiſque triginta & ſex cuſtodibus, omni humano ſolatio & colloquio deſtitutum, arctiſſimè ſeruari præcepit. Quanquàm autem tantæ eſſent loci illius anguſtiæ, vt duo illius fratres, qui propter rem diuinam ritè peragendam, ei conceſſi fuerant, eas nullo modo ferre valerent, indeque graui languore oppreſſi, ęgrederentur; vir ſanctus tamẽ non ſolùm patienter, ſed etiam gaudenter, huius carceris ignominiam, multò magis, quàm antea Papalis aulæ gloriam ſuſtinuit.

> In caſtro Fumonis vir ſanctus detinetur.

Poſtquàm autem fidelis athleta diu ac legitimè certaſſet, & annos quinque & ſexaginta, inuicto animi robore, huius vitæ labores pertuliſſet, poſt decimum, in eo ſquallore menſem fortiter euaſiſſet, ſanctiſſimum Deo ſpiritum tradidit: cuius venerandum corpus, debito cum honore ac celebritate, à Bonifacio, in ędem S. Antonij de Ferentino tranſlatum, ad maius altare ſepultum eſt. Et quia vt eius ſanctitatem eximiam, omnipotens Deus, vt in vita, ita etiam poſt mortem, multiplici miraculis comprobauit: anno reſtauratæ ſalutis 1313, ab eius autem tranſitu 11, Clemens eius nominis quintus, propter admirandam eorundem claritatem, quam oculis hauriebat, ſanctorum Confeſſorum catalogo eum, magna cum celebritate annumerauit, eidemque annuã feſtiuitatis diem, 14 Kal. Iunij inſtituit, qua, poſt huius vitæ ærumnas, in Chriſti pace feliciſſimè quieuit.

> Obitus viri ſancti.

> Sanctorum catalogo aſſcribitur.

VITA S. IVONIS PRESBYTERI ET ***Confeſſoris, omnium Iuriſconſultorũ Patroni***, *ideoq;*

ideoq́, tantò ſtudioſius ab eis colendi. Relatus eſt in numerum Sanctorum à Clemente Papa Sexto, anno Domini 1347. hac ipſa die.

QVo tempore mundus inſolitis quibuſdã tenebris ac procellis agitabatur, & in magnũ ſalutis periculũ adductus, propter impuni- 19. Maij.
..m flagitiorũ omnium licentiam, periclitabatur: ..portunè nouus quidã ſplendor diuinæ bonitatis ..ritannia minore exortus, horrendam caliginem ..ſpauit, & gratũ adeò pietatis ac religionis iu..rattulit, vt hoc ipſo tempore, quo rarius, tanto ..tioſius & admirabilius omnium in oculis ſit; ..eoq; ab omnibus Iuriſconſultis (quorum eſt Pa..nus) ſtudioſè colendum, vt eodem pietatis offi.. facili atque expedita via, eandẽ cæleſtis gloriæ ..onam conſequi mereantur. Fuit autem hic Iuo ..is ſanè natalibus, patre Aheloro Cancieti mili- Parentes eius.
..ilio, matre verò Azona ortus. Et quidem ante..m in lucẽ ederetur, in pago S. Martini, non lon..o vrbe Trecorenſi, multis & admirandis ſanè, ..ri ſecundum quietem viſionibus oſtẽſum fuit, ..ilis inter mortales miraculis coruſcaret: & ſuæ ..utis exemplo, vera ſolidaq; pietatis fundamẽta ..itus collapſa reſtauraret. Quod qua via modo.. perfecerit, dignum eſt, vt attentiſſima mentis ..ſideratione perpẽdamus. A primis ætatis annis ..ſupremum vſq; vitæ diem ità rationis habenas ..deratus eſt, vt vix vnquã vel minimum quid in..geret, quòd eius animum, turbulento motu con..ret: vel ad huius mundi honores carniſque il..bras ſectandas impelleret.

Vbi ad quartumdecimũ plus minùs ætatis per..t annũ, Pariſios profectus eſt, vt parentũ ami..mq; vanis deſtitutus ſolatijs, liberiùs ac ſolu- Pariſijs dat operam literis.

tiùs ſeſe, quoad fieri poſſet, à flagitioſa corporis
conſuetudine abduceret: mentiſq́; aciem in cæleſtē
ſplendorem intéderet. Poſtquàm autem animum,
omnibus bonarũ artium diſciplinis egregiè imbu-
Aureliam abiit. iſſet, Lutetia Aureliã ſe contulit; vt Iuris Pontificij
& ſacræ Theologiæ ſtudijs ſeſe traderet. Vbi ſanè
Abſtinet à vino, &c. vino & lautioribus ferculis, vitæq́; huius oblecta-
mentis & delicijs, quantum potuit, ſibi interdixit,
corpuſq́; ſuum varijs modis macerauit. Confide-
bat enim omnem inprimis cupiditatis immanitatē
coërcendam, totumq́; animum à cõtagio corporis
auocandum, illi qui cupit in veræ ſapientiæ ſtudio
proficere, & diuinas opes in ſacris literis abditas
intueri. Cùm autem in his ſtudijs, iam diu, cum non
mediocri laude verſatus eſſet, à quodã Rhedonensi
Archidiacono accitus eſt, vt iudicis eccleſiaſtici of-
ficio, apud illũ fungeretur. Ille verò memor illius
Psalm. 105. Propheticæ ſententię: Beati qui cuſtodiunt iudici-
um, & faciũt iuſtitiam, in omni tempore, eam fun-
Iudicis officio fungitur. ctionem gratis in ſe recepit: & quę facienda erant,
benignè, amanter, & abſq; dilatione exequi cona-
tus eſt: nec tamen committere voluit, quin ſacræ
Theologiæ prælectioni intereſſet quotidiè, & cor-
pus ſuum multiplici abſtinentia afficeret. Cum au-
té fractis hoc modo rebellibus corporis motibus,
ſumma cõtentione animi, puritatem conſeruaret, ea
tum verò illa ſanctiſſima piacula reputabat, quæ
diuini iuris & cultu & hominũ charitate ac bene-
Vide pręclarum & rarũ Iuriſcõſulti officium. uolentia continentur. Itaq; benignè faciendi diſci-
plinã colebat aſſiduè, iudiciorũ æquitatē ſanctiſſi-
mè conſeruabat, iniuria oppreſſos ſubleuabat, pu-
pillis opē afferebat, viduarũ cauſam ſuſcipiebat, &
vt ſummatim concludam, orphanos, afflictos, cala-
mitoſos homines incredibili humanitate & patro-
cinio

io fouebat. Inter diſcordes pacem & amicitiam
nciliabat: & ſi quando ſententia in iudicio pro-
renda eſſet, id nō ſine maximo lachrymarum im-
efficiebat. Deniq; vſq; adeò ſe totū in hæc ſtudia
lerat, vt nocte dieque nihil aliud meditaretur
am vt iudicia, pecuniæ cupiditate corrupta, re-
eret: iudiceſq; ſuo exēplo informaret, vt pri-
ū iudicū ſeueritatē ſanctitatemq; imitarentur.
Interim cū hæc tam admirāda iuſtitiæ & ſancti-
eius opinio inclareſceret, fama ad Trecorēſis
ſcopi aures perlata eſt, qui eū donis & ingenti-
promiſſis ad ſe allexit: & iudicē diœceſis ſuæ
ralē cōſtituit. Id officij vir ſanctus nó illibēter
ſit, dona verò & promiſſa contēpſit. Cùm aūt
munere ſtrenuē & fideliter aliquādiu verſa-
ſſet, acriore diuinarū rerū amore inflāmatus,
officio abdicauit, atq; ad eccleſiā de Lohane-
userat moderator, ſe contulit, totumq; ſe di-
rebus mācipauit: prorſus vt veſtibus mollibꝰ
licatis, quibus anteà pro ſtatûs ſui ratiōe vſus
, ilicò abiectis, pāno albo eoq; rudi & exigui
cōtentus, pauperum monachorū inſtàr ſcul-
s vteretur. Carnem verò edomabat cilicio, q
craſſiſſimo tegebat, nè ſub cuiuſquā cōſpe-
veniret. Porrò ieiunia omnia ab Eccleſia in-
& indicta ità obſeruabat vt pane & aqua ſo-
mē ſitimq; profligaret. In cibatu quotidiano
pulmēto viliſſimo cōtentus erat. Sōni par-
in nuda humo cubabat: neq; priùs ſomno
gebat, q̄ lectione vel itinere fatigatus, neceſſi-
opprimeretur. Ad hæc incredibili ardore in
& meditationibꝰ perſiſtebat, adeò vt quo-
pore, ſeptem dies cōtinuos omni cibo abſti-
, cæleſtiq; cōſolatione refectꝰ, nulla omninò

Abdicat ſe iudicis officio.

Admiranda vitę eius auſteritas.

Septem dies perpetuò orat, nihil comedens.

perſeuerantis inediæ incommodo ſenſerit. Nullo non die ſacrificium, niſi legitimè impeditus eſſet, offerebat: nocturnis verò diurniſq; precibus, attentiſſima cura ſemper intererat. Quodã die, offerẽte illo ſacrificiũ, cùm ex more ſacrã hoſtiã eleuaret, glob⁹ igneus, magni ſplẽdoris, ipſam ambiebat, caliceq; eleuato ac rursùs depoſito, repẽtè diſparuit.

Porrò ex hoc tam incẽſo in Deum amore, egregia nimirùm illa charitas in proximos redũdauit: quos (præcipuè pauperes & egenos) tanto amore complectebatur, vt quicquid poterat, totum id in eos conferret. Semper aliquos inopes, menſæ ſuæ volebat eſſe participes: & haud ſecùs eos quàm fratres ſuos fouebat. Hominem quendã inopem, cum vxore & liberis quatuor, nouem plus minusue domi ſuæ benignè aluit, cunctaque quæ ad victum cultumque pertinebant, liberaliter ſuppeditauit. Eiuſmodi autẽ pietatis officijs, certas aſsignarat ſedes, in quibus ijs ſemper vacare poſſet. Conuocabat enim calamitoſos omnes, quibus ſe mirè comẽ & affabilem exhibebat, eorumq; pedes proprijs abſtergebat manibus, appoſitiſq; dapibus eos recreabat. Et vt charitati, qua feruebat, abundè ſatisfaceret, ſæpe ſibi vltrò res vitæ degẽdæ neceſſarias ſubtrahebat, & vt pauperibus benignè faceret, veſtes & alimẽta ſua illis impertiebatur. Accidit quandoq; vt in ſumma frumẽti charitate, vnicus tantùm victui ſuo panis eſſet, quẽ cùm pauperibus elargiri vellet, vicarius eius, ingẽti ex ea re moleſtia affectus, querulabatur. Tum vir Dei, dimidia parte vicario relicta, alterã pauperibus diſtribuit. Sed cũ iam tempus eos ad prandiũ inuitaret, vicarius dimidium panem, quem diligenter abſconderat, reperire non potuit. Ecce autem, diuino nutu, pia quædam mu-

Studia erga pauperes & peregrinos.

na ilicò adeſt, & tres panes ſatis magnos, menſe
lius infert: nec vltrà à quoquã videri potuit. Alio
ecùm inopes plurimi, lachrymabili voce, ſtipẽ
ı eo peterent, paucis panibus, diuino implorato
ilio, omnibus ſatisfecit. Quod nequaquã viro
ſto inſolitum fuit. Tanta namq́ue fiducia, diui-
onitati & potẽtiæ innitebatur, vt quotieſcun-
e proximi calamitas vrgeret, cũcta ſine vlla du-
one exhauriret: & tamen nihil imminutum
eret. AEgrotos, lãguidos, & malo dæmone ob-
os, mira facilitate curabat: & omnes omnium
nũ neceſſitates, ipſe vel precibus vel præſenti
ate ſubleuabat. Domum quandam flamma vo-
aſtabat: cumq́; vicini & remediũ adferre fru-
conarentur, vir Dei intellecto periculo, furen-
ãmas precibus ilicò extinxit. Sed hæc omnia
ma ſunt, ſi cum ea virtute & benignitate cõfe-
ur quã in pupillis & orphanis præſtabat: quo-
e cauſa, diuerſis in locis adibat iudicia, ſolaq́ue
ate & iuſtitia permotus, patronũ ſe illis, ſanè
uim vigilãtem exhibebat: adeò vt tota illa in
one, Aduocatus pauperũ meritò appellaretur.
alebat autem dicendi facultate plurimùm: &
in vna ſua parœchia, Euangelij cura ei com-
erat, tam luculentis verbis, de regno Dei diſ-
at, vt plurimos è cœno vitiorum extraheret,
diaboli ſeruitute ad Chriſti obſequium tradu-
. Cùm aliquandò diuerſa loca, ſeminandi eu-
lij cauſa, peragraret, venit ad flumen quoddã,
pontem inundantes aquæ planè operuerant.
igitur Crucis ſigno, aquas diuiſit, liberumq́;
ſibi & famulo à Deo impetrauit. Fuit etiam
mplator egregius, adeoq́ue frequenter ad cæ-
a toto animo ſuſpẽſus, vt angelica viſitatione

Panes diuinitùs augentur.

Morbidos & dæmoniacos curat.

Incendium precibus extinguit.

Aduocatus pauperum.

Multos ad pietatem conuertit.

Crucis ſigno aquas diuidit.

refici & recreari meruerit. Sedenti quandoque ad mẽſam, pauper vili indutus habitu & planè, vt videbatur, miſerabilis, ſupplicẽ ſe illi præbuit: quem ilico comiter & multa cũ humanitate vir ſanctus excepit, ſuoq́; lateri aſſidere fecit. Sed cũ extremis vix labijs cibum deguſtaſſet, mox à menſa ſurgens: Dominus, inquit, vobiſcum. & ecce, qui viſus fuerat abiecto habitu & deformis, iam pulcherrimus multaque luce coruſcans & candida amictus veſte conſpicitur: qui immenſo ſplendore & iucunditate animum illius mentemq́ue perfuſam reliquit.

Angelus in pauperis forma ei apparet.

Tandem multis ieiunijs & laboribus exhauſtus, cùm diuinitùs obitus ſui tẽpus edoctus eſſet, omni medicamine neglecto, humi ſe proſtrauit, oculiſq; in Crucis imaginem perpetuò defixis, multiſcum lachrymis & ſuſpirijs Deũ precatus eſt, donec ſpiritum redderet. Corpus eius fuit in Trecorenſi ecclesia humatum, vbi innumeris coruſcans miraculis, animã in cælo perpetuò viuere teſtatur: quem Clemens eius nominis ſextus, diligenti prius de virtutibus miraculiſque eius facto examine, Sanctorum catalogo ſolenni ritu aſcripſit: cuius diploma his geſtis per omnia aſtipulatur.

Sanctiſſimè obit.

VITA B. AVSTREGISILI ARCHIEPIſcopi Bituricenſis. ex ea quæ eſt apud Surium. Floruit temporibus Heraclij Imp. anno Domini 630. numeraturq́; triceſimus eius Sedis Epiſcopus.

20. Maij.

BEatus Auſtregiſilus apud vrbem Bituricẽſem patre Gundino natus, Guntranno regi à puero inprimis charus fuit. Poſtquã enim literis mediocriter imbutus fuiſſet, parens enim regi ſuam ei operã nauaret, tradidit. Itãq; cùm tempus non exiguũ in regis aula exegiſſet, & parentes eum ad ma-

In aula Guntranni regis degit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

d matrimonium ineundum, hortantes ſæpiùs hac de re moleſtiam inferrent, ille, quamuis tota mente à carnali copula abhorreret, ne tamé grauitem aliquã eis mœſtitiam inureret: recepit ſe eis obtemperaturũ. Interim cùm animi anxiùs valdè fluctuaret, cui viæ potiſſimùm inſiſteret, venit illi tandem in mẽtem haud procul habitare viros tres, eiuſdem nationis & pari facultate. Eorum itaq; nomina chartæ inſcripta, altari impoſuit, ſimulq́; voto ſe obſtrinxit, tres noctes in precibus ibidem exacturũ, ac deinde manu ad chartulas miſſa, q̃ primã apprehendiſſet, eius viri filiã ſtabili ſibi matrimonio ducturã. Prima igitur nocte, nõ difficulter ſine ſomno peracta, altera adeò prægrauari cœpit, vt eius importunitate victus, flexo poplite ſuccubuerit. Ecce aũt per viſum duo decoro vultu ſenes ante altare ei aſſiſtũt, aitq́; alter ad alterũ: Cuius filiã hic Auſtregiſilus ducturus eſt vxorem? Reſpõdit alter: Tune ignoras, quia iã ſibi deſpõſam habet iuſti iudicis filiã. Sub his verbis Auſtregiſilus expergefactus cũ animo ſuo voluere cœpit, quænã illa eſſet iuſti iudicis filia. Cũq́; certi nihil cõſequi poſſet, animi dubius ibat ad aulã regis, peruenitq́; ad diuerſorium quoddã, vbi hoſpites inuenit ſenẽ pauperẽ cũ vetula cõiuge. Ibi Vetula viſo Auſtregiſilo, ſomnium quod ea nocte habuerat, narrare cœpit. Videbar mihi, dicebat, magni cuiuſdã ſoni audire fragorẽ, quaſi feſtiuo cãtu nuptias Auſtregiſili celebrari. Tumq́; mirificè exhilarata, cũ multa alacritate ad videndam ſponſæ tuæ vultum viſura progrederer, tu quidẽ veſte ornatus nuptiali apparuiſti, ſed puellã quam te ducturũ audieram, nequaq̃ videre potui. At codicem euangelij manibus te geſtantem vidi: tum oẽs dilectiſſimam tibi à Deo ſpõſam datam

Viſio eius.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſſe aſſerebant. Hanc viſionem Auſtregiſilus, vt audiuit, omni humano coniugio poſthabito, intellexit ſe ad ſacram ſacerdotij functionem, à Deo vocari, quarè enixiùs vigilijs precibusq; inſtare cœpit, ſummaque contentione anniti, vt vocationem ſuam, bonis operibus certam faceret.

Sed totius malitiæ architectus, liuidusq; humani generis hoſtis, diabolus, cùm videret eũ toto deſiderio ad illam veram vereque beatam æternæ patrię gloriã aſpirare, fraudulentis machinationibus à ſancto propoſito eum retardare conatus eſt. Erat per id tempus in regia, Betellinus quidã, homo potens, qui magnam pecuniæ vim ex regio fiſco, per fraudem auerterat. Cùm autẽ rex cum eo de furto expoſtularet, ille per calumniam in Auſtregiſilum culpã conferre nitebatur. Illis igitur inter ſe diſceptantibus, rex ira vehementer cõmotus, iuſſit eos duello inter ſe decertare, vt fallax diuino iudicio demõſtraretur. Iam certaminis aderat dies, & Auſtregiſilus manè ſurgens, præmiſſis per pueros ſuos, clypeo & iaculo in agrum, vbi rex confligentes ſpectare cõſueuerat, ipſe ad ædem S. Marcelli, precandi cauſa ſe contulit, factaque oratione, conſcientia innocẽtiæ ſuæ fretus, imperterritus ad certaminis locũ properabat: vbi cùm ſuſtineret aduerſarij aduentum, ecce quidam è Betellini miniſtris, nunciat regi anhelus & vultu lugubri mortuũ eſſe Betellinum. Diuina enim vltione eum perſequente, ex equo quem alioquin manſuetiſſimum aſcenderat, deiectus fuerat, eiusque calcibus, miſerandũ in modum protritus, infœlicem animã efflauerat.

Duellũ inter Auſtregiſilũ & Betellinum.

Horrenda mors calumniatoris.

His igitur inſidijs dæmonis fœliciter ſuperatis, Auſtregiſilus bonis operibus quotidiana adijciebat incrementa, totoq; niſu, ad ſacros ordines aſpirare

are cœpit. Acceptis igitur à rege literis, ſumma ...um ipſius voluntate, Antiſiodorum abijt: & à B. ...unario antiſtite deciſa cæſarie, in clerum adoptatus eſt. Deindè ad AEthereum Lugdunenſem epiſcopum profectus eſt: à quo ingenti cum gaudio ſuſceptus, preſbyter & B. Nicetij Abbas ordinatus ...t. Cùm autem iam tempus à Deo præfinitum veniſſet, quo eum ad ſublimiorem honoris gradum ...ehere decreuerat, mortuo Bituricenſi Epiſcopo ...pollinari, in eius locum, omnium vnanimi conſenſu, ſuffectus eſt Auſtregiſilus, quam functionem ...nis duodecim, præclarè adminiſtrauit, quemadmodum ab angelo ei, antè prædictum fuerat. Porrò ...antis eam ſedem virtutibus ac miraculis adornauerit, explicatu eſt difficile. Toto illo tempore, ...o dignitatem illam adminiſtrauit, nullus qua... calamitate vel morbo oppreſſus, virtutis illius ...pers fuit. Cæci, claudi, membris omnibus contra..., & à dæmonio vexati, ad eum ferebantur, quib. ...precibus, vel oleo benedicto, vel crucis denique ...o ſalutem conferebat. Friouala puella, parentibus chariſſima, apud Brioderum, ſæuo adeò dæmone cruciabatur, vt cuncti tantillam ætatem, in ...a acerbitate, durare poſſe mirarentur. Adducitur tandem ad virum Dei. Ille ſentiens hoſtis ver... vexatione puellam exagitari, iuſſit eam altari ...pius admoueri. Tum corpus Domini priùs ab ...confectum ſumptumque etiam puellæ tradidit, ...mque inconditos eius clamores compeſcuit. ...ndè veſtes eius benedixit, & religioſo indutam ...bitu à vino carnibuſq; abſtinere præcepit. Quo ...o, profligato dæmone, puella priſtinæ incolumitati reſtituta eſt.

S. Auſtregiſilus fit preſbyter.

Nota vt tractet dæmoniacam puellam.

His alijſq; innumeris, quæ ſingulatim proſequi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Migrat è corpore. nimis prolixum foret, miraculis clarus, vir ſanctus, è corporis ergaſtulo, ad cęlos migrauit: in cuius exequijs noua itidem increbreſcerę cœperunt miracula. Cùm autem adhuc in humanis ageret, peruigili admodum cura, commiſſam ſibi eccleſiam, à luporũ faucibus ſeruare ſtudebat. Cùm enim ex aula Theodorici regis, Guarnerius homo ſæuiſſimus, auaritiæ & turpi lucro addictus, ad Bituricẽſem vrbem, pecuniam à ciuib. exacturus, veniſſet, Auſtregiſilus, vt populum ſuum, ab iniqua exactione liberaret, intrepidè ſe furibundo Guarnerio obiecit, & aſperis, ſanè, verbis increpitum, repulit. **Non patitur plebẽ ſuam inſolita exactione premi.** Ea iniuria, vt ille putabat, grauiter commotus, ad regem abijt, eiq; illatam ſibi iniuriam grauiter cõqueſtus eſt. Deinde nouo armatus furore, vt, ſimul cum exactione, vindictam repeteret, ad vrbem redijt, ſed vir ſanctus in pace obdormiuerat. Sulpitius verò, qui ei in illa dignitate ſucceſſerat, ingenti formidine oppreſſus, neque viam neque modum inueniebat, quo immminentem cladem, à ſua ſuorumque ceruicibus propulſaret. **Sulpitius eſus ſucceſſor.** Ingreſſus itaque in vrbẽ Guarnerius, ſpretis Sulpitij precibus, qui eum ad lenitatem miſericordiamque inflectere conabatur, ingentem pecuniæ vim, à ciuibus extorſit, rebuſque iam, pro voto expeditis Auſtregiſili, nunquàm preces oblaturus, eccleſiã adit. Vt vidit autẽ monumentum viri ſancti, à fidelibus Chriſtianis, auro argentoq; mirificè ornatum, dixit, ſanè, arroganter; aurum argentumque illud in pauperes erogari debuiſſe, & nequaquàm ſepulchrum exornari. **Exactor improbus diuinitus punitur.** Cumq; his dictis, à ſepulchro diſcedens, in ipſa baſilica inambularet, lignum quoddam ex alto ruens, graue capiti illius vulnus inflixit. Quo vulnere accepto, voce, qua potuit, exclamauit; Auſtregiſilus

giſilus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

giſilus dum viueret, hoſtili ſemper in me animo fuit, & nunc mortuus, pœnè me interficit. Hinc acriore feruens malitia, Auguſtodunum ire inſtituit ut eius loci epiſcopum perderet: ſed in ipſo itinere, cùm à menſa, ad exonerandum ventrem, ſurgere cogeretur, infœlicem animam, cum inteſtinis & viſceribus, in cloacam dimiſit. Cuius repentino interitu, regij miniſtri deinceps compreſſi fuerunt, ne ab vrbe Bituricenſi eiuſmodi pecunias extorquerent.

Poſteà, cùm Pipinus Francorum princeps, aduerſus Eudonem, Aquitaniæ principem, pugnaturus, ad Bituricēſe oppidum veniſſet, Barbari, in villa, quæ Carobeias dicitur, domum S. Auſtregiſili, inflammare voluerunt, nihil fracti admonitionib. vicinorum, qui illis dicebant, multa diuinitùs illic fieri miracula. Sed ſimulatque flammas domui iniecerunt, arrepti à dæmonibus, partim ſe in ipſas flammas præcipites dederunt, partim dentibus ſe laniarunt, partim membra ſibi corporis truncarūt. Vbi Pipinus id cognouit, exercitu eius, ea re, valdè perterrito, edicto cauit, ne quiſquam res aut villas S. Auſtregiſili attingeret. Non multò pòſt, Eudo eandem vrbem obſidens, Agnum virum primarium in monaſterio S. Auſtregiſili manere iuſſit. Ille, prꝰ auaritia cæcus res monaſterij omnes comitibus ſuis diſtribuit: ſed paulò pòſt, in menſa, repentina morte, pœnas tanto ſcelere dignas luit.

Expilator rerum eccleſiaſticarum diuinitus punitur.

VITA BERNARDINI SENENSIS, PROfeſſioni Franciſcane. ex ea, quæ eſt integra fide, apud Surium. Obijt in ciuitate Aquilæ XX Maij anno Domini 1443. Sedenti Eugenio 4. Relatus eſt in numerum Sanctorum à Nicolao Papa V. anno 1451.

In

20. Maij.

Parentes eius.

IN Senenſi vrbe, ex nobili familia Albizeſchorum, Bernardinus, patre Tollo, matre verò Nera ortus, ab ipſa infantia præclarum ſanè virtutis de ſe ſpecimen ſemper præbuit. Et quidem à teneris benignè faciendi diſciplinam adeò ſtudioſe ſanctèque coluit, vt ſibi alimenta ſubtrahere potiùs quam inopem à ſe non refectum dimitteret. Senis, literarum ſtudijs adhibitus, in ſcholis triuialibus, Onuphrio vſus eſt præceptore miraq; diſcendi celeritate coætaneos ſuos ſuperauit omnes; eiſque, à ſacris concionibus, quibus ſingulari attentione ſemper intererat, quæ memoria retinere poterat, puerili quidem ſimplicitate, ſed magna tamẽ dexteritate, referebat: omneſque & ſingulos, ad virtutis & pietatis ſtudium, acriter ſectandum hortabatur. Fuit autem vſque adeò quoddam honeſtatis & integritatis exemplar omnibus, vt ſi fortè adoleſcentes, de rebus parùm honeſtis, inter ſe verba miſcerent, eo adueniente, protinùs conticeſcerent. Poſtquàm adoleuit, relictis ſtudijs philoſophicis, in quibus præ cæteris excellebat, animum ad ſacros canones & ſacrarum literarum ſtudia appulit, in quibus, triennio, magno cum fructu exacto, adeò earum amore captus eſt, vt reliqua omnia præ eo contempſerit.

Adhibetur literis.

Deliberat de aliquo vitæ genere eligendo.

Vbi decimum & ſeptimum ætatis annum attigit, ſedulo, de aliquo vitæ genere deligendo, conſilium cum Tobia conſobriua ſua, inſigni pietate ac ſanctitate fœmina, inijt. Tandem, poſt multas preces & lachrymas, poſt plurima benignitatis opera miſeris præſtita, poſt varias corporis afflictiones & ieiunia, in ſpectatam religionis ſodalitatem, quam vulgò confraternitatem diſciplinatorum B. Mariæ Virginis vocant, conceſſit. Fuit enim locus ille,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ille, qui in domo hoſpitali de la Scala eſt, multo tempore veræ pietatis & religionis exemplar & ſpeculum: ex quo omnes ferè Italiæ laicorum piæ exercitationes vel deuotionis ſtudia manârunt. Itaque Bernardinus fratrum omnium conſenſu admiſſus, preces, corporis afflictiones, aliaque tum iucunda tum aſpera exercitia, noctu diuq; illic vſitata, præ cæteris, ipſe copioſiùs ſectatus eſt.

Domus hoſpitalitatis de la Scala, in Italia.

Seuiente peſte illa terribili & generali, anno 1040. innumeri peregrini Romam euntes atq; indè redeuntes, ad celeberrimam illam, toto orbe Chriſtiano, domum hoſpitalem beatiſſimæ Mariæ Virginis, quæ Senis eſt, confluxêre: augebaturq; valdè numerus ægrotorum, è quibus, quotidiè, interdum à peſtilenti contagione laniati, vitam cum morte miſerè, profectò, permutabant. Ad eam calamitatem accedebat hoc mali, quòd fratres duo & viginti, fœminæ octodecim ſacerdotes nouem, clerici quinque, pharmocopolæ ſex, pueri triginta ſex, famuli quadraginta, cuncti ægrorum miniſterijs deputati, eadem calamitate abſumpti fuerant: neq; vlli ferè ſupererant, qui ignem peſtiferum omnia vaſtantem repellerent, vel miſeros, eo iam infectos, ſubleuarent. Ibi tum Bernardinus vltrò ſibi eam de omnibus benè merendi occaſionem depoſcit: & quia ſe ſolum ad tantam morbidorum multitudinem recurandam ſufficere non videbat religioſos duodecim, pietate & charitate præcipuos, ad ſe vocat: hortaturque, vt vnà ſecum Chriſti pauperes curarent & vitam ſuam pro illius amore, qui ſuam, innumeris ſupplicijs, pro nobis obtulerat, libenter in periculis magnum diſcrimen inferrent. His Bernardini monitis & exemplo allecti adoleſcentes, iucundis animis & magno feruore, curam ægrotorum

Peſtis Sæua anno 1040.

Egregia Bernardini charitas, erga peſte laborantes.

cum

cùm ipſo ſuſcipiunt. Ipſe verò, diu noctuque, ægrotantibus aſtabat, pharmaca parabat, cibos, pro ſingulorum qualitate, porrigebat, ſordes omnes ipſe, ante omnes, ſua voluntate, amouendas ſuſcipiebat: non labore, non vigilijs, non intolerandis fœtoribus non incommodis vllis frangebatur: ſed ea ſemper alacritate illis ſeruiebat, ac ſi vel parentes vel fratres vel filios, ſanè, proprios tractaſſet.

Cum autem iam menſibus quatuor & eo amplius in ea domo ſedulò miniſtraſſet, peſte ſopita, domum ſe recepit. Eccè autem, quemadmodum ipſe Chriſtum Dominum, in pauperibus eius, morbo laborantibus, viſitârat, ita Chriſtus bonus Dominus rurſus illum viſitat. Nam, hoſpitali egreſſus,

Corripitur febri.

paulò pòſt, acerrima febri exerceri cœpit. Ea verò vt, poſt menſes quatuor liberatus fuit, ad priſtinum pietatis & humanitatis ſtudium ilicò ſe recepit: atque interim tota mente, ad ſanctiorem viuendi rationem aſpirans, diurnis nocturniſque, aſſiduò, precibus inſiſtebat, vt in optimam cæleſtis

Diuinitus ad S. Franciſci inſtitutum vocatur

vitæ viam, à Deo duceretur. Cumque, ſollicita mente, ſecum pertractaret, cui vitæ generi ſeſe potiſſimùm addiceret, cæleſte numen, in viſione, illi adfuit, ſigniſq; minimè dubijs, ad B. Franciſci inſtitutum pertraxit. Vt igitur vota ſua in rem conferret, contulit omnia ſua conſilia cogitationeſq; cum Iohanne Triſtorio, Franciſcano Senenſi, vitæ integritate & prudentiæ opinione præſtantiſſimo: cuius conſilio fretus, cunctas poſſeſſione, & quidquid habebat pecuniæ, in gratiam Chriſti Domini, pauperibus diſtribuit, & collocandis matrimonio puellis benignè impartijt: vt nudus nudum Chriſtum expeditiùs ſequeretur: præfixoq; die, qui fuit nata-

ſbeatiſſimæ Virginis Matris, in cœnobio Franci-
ſcanorum Senenſium, Chriſtianæ militiæ nomen,
animo, dedit, anno ſalutis 1401. Erat tunc annos
natus duos ſupra viginti, quo tempore adeo rigi- **Feruor ſpi-**
dus corporis ſui domitor erat, vt hominibus terre- **ritus eius.**
næ ſapientię nimiùm deditis, non tam Deo ſeruire,
quàm delirare videretur.

Intereà hoſtis malignus tantam tamque eximi-
am in iuuenili animo pietatē non ferens, callidè ei
inſidias ſtruere, modiſque omnibus vt eum in frau-
dem pelleret, conari cœpit. Erat Senis matrona
quædam, cum ſuo marito, fratribus D. Franciſci
valdè addicta, quam diabolus, ſub magno pietatis
prætextu, tandem cupiditate impuri amoris, erga
Bernardinum inflammauit: adeoq; ea libidinis
æſtu depaſtata eſt, vt diutius ſe eius amplexibus ca-
rere, ſine vitæ periculo, non poſſe exiſtimaret. Ita-
que quo tempore vir ſanctus panem oſtiatim, de
more, mendicabat, illa venientem procul Bernar-
dinum conſpicata, benignis ad ſe verbis inuitauit:
vt largiorem aliquam eleemoſynam acciperet. Ille **Mulier libi-**
verò nihil inſidiarum ſuſpicatus, pedem in do- **dinoſa eum**
mum intulit: quo ingreſſo, mox deteſtabilis muli- **ad carnis vo-**
er turpem ei amorem ſuum explicauit, apertè **luptatē ſol-**
aſſeuerans, ni conſentiret, ſe vociferatu- **licitat.**
ram, vim ſibi ab ipſo intentari. Tum Bernar-
dinus in haſce ſe anguſtias coniectum cernens,
ſtatus ad orationum præſidia, vt ſolebat in quo-
uis periculo, confugit. Cuius menti diuinum
numen mox præſens ſuggeſſit conſilium: vt dice-
ret mulieri, ſi cupitis vellet frui amplexibus, ſe **En vt mulie-**
illum illicò veſtibus nudaret. Quod cum illa face- **rem nefariā**
ret, vir ſanctus flagellum, quod clam ſecum defer- **acceperit.**
re ſolebat, corripuit, eamque egregiè cecidit,

donec

donec omnis illa tentatio euaneſceret.

Fit ſacerdos. Poſt hæc ſacerdotio Bernardinus initiatus eſt, & concionandi munus ei demandatum eſt: in quibus ſanè admodum ſe mirabilem exhibuit: adeò vt miniſter Ordinis, perſpecta eius virtute & ſermonis efficacia, terræ ſanctæ Miniſtrum eum inſtitueret:

Miniſter terræ ſanctæ.

quò non modo apud Chriſti fideles, ſed etiam à Chriſtiana religione alienos fructum facere poſſet. Deindè Italiæ fratribus Ciſmontanis præfectus eſt: in quo officio, ita ſua vſus eſt poteſtate, ad gloriam Dei, vt trecenta ampliùs monaſteria reformarit. Itaque Romanus Pontifex eius, animi pruden-

Itē Legatus Pontificis.

tiam ſingularem cum tanta pietate cōiunctam non ignorans, præcipuum quoddam legationis munus ei commiſit: quo ità perfunctus eſt, vt celeberrima paſſim eius fama diffuſa ſit. Erant igniti eius ſermones, & vita virtutibus illuſtris; in cuius argumentum, ſolem manu geſtans pingi ſolet, quan-

Cur pingatur ſolem manu geſtās

quàm eius ſymboli alia etiam ratio eſt. Cùm enim in ampla quadam ciuitate, de rebus diuinis concionem, ad populum, haberet, homines ad eius illius ſermonibus permoti ſunt, vt teſſeras, tabulaſque luſorias, quarum magnus erat ibidem abuſus, flammis abſumerent. Qua re indignatus faber, qui ex ijs haud mediocre ſibi lucrum acquirebat, ad beatum virum acceſſit, eique conqueſtus eſt, ſe iam ad inopiam eſſe redactum. Sciſcitante Bernardino, num aliud calleret artificium, illoque negante, Bernardinus circino circulum expreſſit, in eoq; Solem depinxit, & in medio ſolis, ſacroſanctum nomen Ieſu, cuius, ità vt par erat, Præcipuus fuit venerator & cultor: imò, vt quidam affirmant, Romæ, tam luculenter ſublimiterque, de illo dulciſſimo nomine concionatus eſt, vt quidam, eius

verba

rba non capientes, hæreſim ei impingere volue-
re: at poſtera die, illo concionante, vt ſuperio-
concionis veritas, miraculo indicaretur, nomen
sv, in eiuſmodi forma, qualem eum pinxiſſe di-
mus, miro ſplendore coruſcans, ſupra illum ap-
ruit. Hanc igitur effigiem iuſſit illum fabrum, de
eps, ſua arte imitari: ex qua pauper ad diuitias
d mediocres peruenit.

Porrò, in concionibus, acriter vitia perſtringe-
, quæ res Principis Mediolanenſis animum in i-
m concitauit: prorſus, vt ſe mala morte ipſum
ſtaturum minaretur, niſi eam concionandi ra-
nem ilicò mutaret. At vir ſanctus, tãtùm abfuit,
llius minis cederet, vt etiam infracto animo, ip-
m Ducem, in magna populi frequentia horrendo
orum tonitruo, ita perfregerit: vt, ne minima
dem moleſtia eum afficere auſus fuerit. Sed is,
llum inſigni aliqua ignominia afficeret atque
itiæ & turpis lucri crimine notaret miſit illi,
quendam vinum primarium, poculum aureis
mis refertum. Illo autem recuſante, iterum
e iterum ad illum remiſit, multiſque ſermoni-
, animum eius pertentauit. Tum Bernardinus
m nobilem qui munus offerebat, ſe ſequi iuſſit,
q; hominem ad carcerem, in quo ingens vin-
m multitudo, ære alieno obſtricta, tenebatur:
q; illa pecunia, duobus tantùm exceptis, è
lis liberauit. Duobus verò promiſit, ſi alia re-
ptionis occaſio ſe non offerret, ſe in illorum
n ſucceſſurum. Quo charitatis humanita-
e officio cognito, ciues eos è vinculis dimi-
t.

Offendunt eius conciones Mediolanenſem principem.

Multos è carcere liberat.

m autem fama ſanctitatis eius longè lateque
naret, à tribus ciuitatibus, Senenſe, Ferrari-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

enſe, & Vrbinate, Epiſcopus electus eſt; ſed ille, vt poſſet vberiora animarum lucra, concionando, facere, eos honores recuſauit. Pontifex autem Eugenius, tantò magis eo honore illum dignum exiſtimans, ſuis ipſe manibus mitram capiti eius impo-

Recuſat epiſcopatum.

ſuit: quam ille, magna cum animi ſubmiſſione deponens, Pontifici gratias egit: orans atq; obſecrans, ne vellet ijs compedibus, à ſalute proximi procuranda, eum vincire. Romam, quandoq; ad concionem iturus, in ipſo itinere, claudum, miſerabili voce, opem eius implorantem vidit. Cui Bernardinus: credis, inquit, in Chriſti nomine, me tibi ſanitatem reddere poſſe. Illo reſpondente: credo itaque, poſſe me, à Deo, eam, per preces tuas, adipiſci.

Claudum ſanat.

Tum vir ſanctus porrecta manu, è terra eum ſubleuauit: prorſuſq; incolumen à ſe dimiſit.

Poſt hæc aliaq; miraculorum ſigna in Apuliam iturus, in ipſo itinere, morbo prægrauatus, Aquilam declinauit, vbi, in quodam ſui Ordinis cœnobio, lætus, ex mortali corpore, ad cælos migrauit,

Obitus eius.

ætatis ſuæ anno 63. Corpus eius, cùm ad monaſterium, extra vrbem illam ſitum, deferretur, ſurdus quidam virtute aquæ illius qua ablutum fuerat, auditum recepit. Quo audito miraculo, mox in vrbem relatum eſt, in Franciſcanorum cœnobium, vbi præter alia admirandæ virtutis miracula, iuuenis quidam vita functus, excitatus eſt.

DE HOSPITIO RECLVSO EX GREgorio Turonenſe. *Hiſt. Francorum. lib 6. cap. 6.*

21. Maij.

Vide raram abſtinentiã.

APud vrbem Nicienſem, Hoſpitius, magnæ abſtinentiæ vir, ferreis cathenis, ad corpus conſtrictus, indutuſq; deſuper cilicio, ſolo pane, cum paucis dactylis, vitam ſuſtentabat. In die-

diebus autem Quadrageſimæ, ſolis herbarum radicibus, quibus Eremitæ in AEgypto vtuntur, alebatur. Magnas autem per eum virtutes Dominus dignatus eſt operari. Nam quodam tempore, diuinitus edoctus, Longobardorum in Gallias aduentum cognouit: & ciuitates ſeptem, propter impunitam flagitiorum omnium licentiam, deuaſtādas prædixit: monuitque cunctos, vt tempeſtiua fuga, eam calamitatem deuitarent. Quibuſdam autem pietatis cultoribus, qui pia ab eo monita frequenter hauriebant, dicentibus, ſe nullo modo eum deſerere velle, ait: Nolite pro me timere: futurum enim eſt, vt iniurias quidem mihi inferant, ſed nequaquā morte mulctare poterunt. Non multò pòſt furibunda gens, eò veniens, cuncta depopulata eſt. Cumque ad locum, vbi ſanctus recluſus erat, perueniſſet, aditum, quo ad eum ingrederetur, inuenire non potuit. Tum verò, duo ex eis, tectum per vim deiecerunt, viſoq; viro cāthenis cincto & aſpero indutum cilicio, arbitrati ſunt eum maleficum eſſe: vocatoq; interprete, ſciſcitati ſunt ab eo, quid mali feciſſet, vt tali ſupplicio arctaretur. At ille homicidam ſe eſſe, omniſq; criminis rerum fatetur. Tunc vnus, euaginato gladio, capite eum trūcare voluit, ſed ecce, dextera, in ipſo ictu, ſuſpenſa diriguit: nec eam ad ſe reuocare potuit. Hæc videntes ſocij, clamore in cælum ſublato, flagitarunt à ſancto, quid ſibi oporteret. Ipſe igitur impoſito ſalutis ſigno, brachium ſanitati reſtituit. Ille autem, eodem in loco, Chriſti ſe obſequio totum mancipauit, ac raſo capite, ſub ſeueriore monaſticæ vitæ diſciplina, ſtrennuè omnipotenti Deo militauit. Multi à dæmonijs correpti exagitabātur miſerè, quib. ſanctus, impoſita manu, ſanitatem reſtituebat.

Longobardorum in Gallias aduentū prædicit.

Signo Crucis ſanat brachium.

Poſt hęc quidam Andegauenſis incola, nimia febre exhauſtus, linguæ auriumque officium perdiderat, quem vir Dei vocatum ad ſe oleo ſancto ori verticiq; eius infuſo, protinus ſanum & incolumen reddidit. Quo permotus miraculo quidam à natiuitate cæcus, duobus aut tribus menſibus, in monaſterio orationi ac ieiunijs ſe totum tradidit: tandemq; à S. Hoſpitio vocatus, oleoq; benedicto inunctus, in Chriſti nomine lumen recepit. Dehinc mulier quædam tribus dæmonijs obſeſſa, ab eodem viro ſancto, oleo ſancto & crucis ſigno benedicta, à ſæuis hoſpitibus liberata eſt. Sed & aliam puellam, immundo vexatam ſpiritu, benedictione ſanauit.

Vide quæ faciat oleo benedicto & ſigno crucis

Cùm autem iam dies obitus eius appropinquaret, vocauit ad ſe ciuitatis Nicienſis antiſtitẽ, vt ei pòſt mortem ſepelire dignaretur. Inſtante igitur mortis hora, catheſſas, quib. vinctus erat, depoſuit; & corpuſculum, quod, ſcatentibus vndique vermibus, intolerabili cruciatu afficiebatur, humi proſtrauit: deindè, tota mente precibus intentus, vim lachrymarum profudit: eleuatiſq; ad cælum manibus, gratias Deo agens, ſpiritum tradidit.

Vide rigiditatem vitæ.

Obitus eius.

VITA BREVIS S. MARTIANI RAVENnatis Archiepiſcopi. *Vt habetur libro primo hiſtoriarum Hieronymi Rubei, de geſtis Rauennatum.*

22. Maij.

S Apollinaris, Rauennatum Apoſtolus, diuinitus factus certior, fore, vt breui Rauenna exularet, ac ſubita opprimeretur calamitate, capiteq; oppugnaretur: ne Rauennatem eccleſiam, abſq; paſtore relinqueret, duodecimo poſtquàm acceſſerat anno, ſacerdotes binos inſtituit, Aderitum & Calocerum,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cerum, Diacones verò Martianum virum nobiliſſimum & Eleochadium, ſummum philoſophum. Ceſſo igitur Apollinare, poſt Eleochadium, in Rauennati Archiepiſcopatu, Martianus, à Deo demiſſa columba electus, ſufficitur: natus ſublimi loco vir, tam piè, iuſtè, ac temperanter vitam degebat & tanto concitus ardore animi, Chriſtum prædicabat, vt in animis Rauennatum, ardente excitaret omnium virtutum amorem: multiq; nullis rerum aduerſarum ictibus frangi, neq; oppugnationibus nefariorum, de gradu pietatis deijci potuerint: ſed calamitates omnes, tandemq; necem pro Chriſto libenter pertulerint. Plurimos ſacris initiauit: cumq; rerum admirabilium gloria clariſſimus eſſet, cæleſtem in patriam abijt, vndecimo Kal. Iunij: atq;, vti ex vetuſtiſſimis ſcriptis collegimus, in D. Eleochadij, ſepulturæ traditus eſt, Anno Domini ſeptimo & vigeſimo ſupra centeſimum dùm Ælius Hadrianus imperaret.

Martianus diuinitus deſignatur Epiſcopus.

MARTYRIVM SS. DONATIANI ET *Rogatiani, ex eo quod, optima fide, apud Surium extat, cui vetuſtiſſima ad ſtipulantur Martyrologia.*

CVM Diocletianus & Maximianus Romani Imperij ſceptra tenerent, ſuiſq; præceptis & edictis crudelibus, Chriſtianum nomen, obliuione ſempiterna, cõterere niterentur, erat in vrbe Nannetica, iuuenis quidã, Donatianus nomine genere clarus, ſed fide multo clarior; qui in ipſo iuuẽtutis ſuę feruore, maturioris animi fręno, turbulentos adoleſcentię motus temperabat: & ne, inter ſpiritualis nequitiæ procellas, lapſum incurreret, in timore Domini, ꝓſperè, vitę curſum dirigebat. Qui

24. Maij.

Donatianus egregius iuuenis.

 mox,

mox, vt deſpectis idolis, luſtralibus aquis expiatus, Chriſto nomen dedit, ſine metu aliquo, triumphũ Chriſti, oris ſui buccina, miles fortiſſimus, in populo decantauit, & inſtar optimi agricolæ, fruges beatæ fidei in gentilium pectora ſeminauit. Qua ſancti viri opinione florente, germanus eius Rogatianus, adhuc in cultu idolatriæ conſiſtens, blando ſuauiſſimi oris eius odore impletus, ad fratrem, ætate licet minorem, ſeniorem tamen credulitatis ordine, feſtinus accurrit, deprecans vt, antè quàm perſecutionis colluctatio appropinquaret, Chriſtiani baptiſmatis munere dotaretur: nè tam fœlix certamen adhuc paganum vel catechumenum inueniret, vt à fratre nĩhil minus in pugna, nihil minus obtineret in palma. Et ne ſacro fonte continuò ablueretur, audita perſecutione fugitiua ſacerdotis fecit abſentia; ſed fuſus martyrij cruor, fontis inopiam ſuppleuit.

Rogatianus à fratre iuniore ad Chriſtum adducitur.

Interea Nannetenſem ciuitatem, fauente gentilium turba, perſecutor, cum inſtrumento iniquitatis, ingrediens, ab vno è circumſtãtibus ciuibus, ad Donatianum & Rogatianum fratres comprehendendos, acerrimis verborum ſtimulis incitatus eſt. Tunc præſes dolore commotus, Donatianum ſuis fecit aſpectibus præſentari, ac talibus eum verbis compellauit: Audiuimus, Donatiane, te Iouem & Appollinem Deos noſtris conuicijs proſcindere, ac prædicatione inani, ad crucifixi religionem compellere. Aut igitur prædicationi ſuperfluæ finem impone, aut ſi id recuſas, pœnis noſtris & cruciatibus ſubiaceto. Cui Donatianus reſpondit: Minas, quas mihi prætendis, deſpicio; fruſtraque ab eius me cultu reuocare contendis, cui creata omnia promptè deſeruiunt. Hinc Præſes fu-

Donatianus ſiſtitur corã præſide.

rore

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ore ſuccenſus, iubet ſanctum compedibus vinctum, in cuſtodiam retrudi, vt tormentorum violenta feralitas, non perferentis fidem frangeret aut ſaltè ne alij in Chriſtum crederent, impediret.

Truditur in carcerem.

Tunc eius germano in conſpectu populi conſtituto, cœpit Præſes, ſub blandimenti dulcedine, perſuaſionis iniquæ venena miſcere, vt qui iuſſionon cederet, oblectationis arte colla laxaret. Quem molliter appetens, in hæc verba prorupit: Audio, Rogatione à deorum cultu te velle inconſultè recedere. Sed caue, nè vnius Dei confeſſione, plures Deos in tuam perniciem ire compellas. Sed quia adhuc neſcio quo baptiſmate non teneris inſectus, ſi voluntas obſtinata te non decipit, deorum indulgentia conceſſa, recipies, vt in Imperatorum palatio & aula deorum, poſſis, cum vitæ fruitione ſuſciri dignitatis augmentum. Rogatianus reſpondit: optimè promittis peruerſa, cùm ſis ipſe peruerſus, qui primùm polliceris Imperatorum gratiam, poſt deorum. Sed qua ratione, in arce diuinitatis colendi ſunt, qui ipſis hominib. videntur eſſe poſteriores ordine, licèt inter vos habeatis participatio nem miſeriæ: cùm illi ſint de metallo, vos ad melio res habitus ſurdi: illi ſpiritu careant, vos ſenſu. Siquidem qui in ſaxis religionem ſuam conſtituit, non aliud fit ipſe, quàm quod colit. Tunc Iudex, miniſtris imperans, dixit: Et hic inſenſatus, cum doctore inſipientiæ, in carcerem derrudatur, vt ſequenti die, dijs ac principibus illata iniuria, vltore gladio, cenſura publica vindicetur. Sic tenebrarum in lecto, duo fidei luminaria reconduntur: ſed magis carcer illuſtrabatur ex gloria, quàm martyres grauarentur ex pœna. Beatus autem Rogatianus, ſine baptiſmatis gratia, ſe præuentum

Rogatianо blanditur Præſes.

Rogatianus ducitur in cuſtodiam.

eſſe contriſtabatur: ſed hoc ſibi, ex fide, credidit eſſe pro lauacro, ſi fratris ſui Chriſtiani oſculum mereretur. Quo comperto B. Donatianus, pro germano fudit ad Dominum preces, vt promptã eius voluntatem, fidemq; puram aſpiceret; & ſanguinis effuſionem, pro baptiſmatis ſacramento acciperet.

Itaq; vigilijs noctis in oratione tranſcurſis, ſimul lumine cum die relato, & carnificis vulnera, & Domini ſui præmia alacres expectabant. Sequente vero die, Præſes, pro tribunali ſedens, confeſſores Chriſti, in conſpectu populi, præcepit aſſiſti. Educitur intereà de carcere lugubri, gaudium cæli, de ſterili ſede, fructus Eccleſiæ, de ſpinarum germine, flos coronæ. Conſtricti vinculis, liberi erant votis, quos in Chriſto ipſa tormenta reddiderant fortiores. Quibus coràm poſitis, affatus eos eſt Iudex: Cum indignatione, inquit, ordior, ne dum vos molliter alloquor, ſeueritatis publicæ vis frágatur: qui deòrum religionem aut non colitis, ignorando, aut (quod eſt grauiùs) nõ neſciendo, calcatis. Tunc martyres reſponderunt: ſcientia tua, quæ deterior eſt totius ignorantiæ ſtultitia, ſimilis ſit dijs veſtris, quos in metallis ſenſu carentibus adoratis. Nos verò pro Chriſti nomine, quidquid terroris inueneris, excipere parati ſumus: quia non hic vita noſtra diſpendium patitur, ſi illi reddatur, à quo ſumpſit exordiũ, & in futuro multiplicatę lucis fęnore muneretur. Tunc dolore præſes impulſus, iuſſit eoſdem equulei cataſta ſuſpendi: vt, ſi animos eorum non mutaret, tamen membrorum lineamenta ſolueretur in pœna: credens furori ſuo ſe conſulturum, ſi carnifex, licèt ad animam non perueniret, vel per tormenta corpus mactaret: ad hæc miniſtris imperans, vt poſt irrogata ſupplicia, à ſpicula-

Iudex terret martyres ſed fruſtrà.

tore eorum capita truncarentur. Tunc lictoris inſania, vt de crudelitate iudici complaceret, vel magis vt creſcerent ornaměta martyrij, lancea militari perfoſſas ceruices beatiſſimorum, gladio vibrante præcidit. Sic ad Chriſti gloriam venientes, dum B. Donatianus lucratur germanum, & meruit germanus martyrium; iſte fit illi cauſa ſalutis, ille & iſti palma mercedis, & multiplicis gratiæ pignore redundante, conſummatione fœlici, ſpe remunerationis ſuffulti, ad æterna præmia meruerũt accedere, per vulnera laureati: Pręſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui viuit & regnat in ſecula ſeculorum. Amen. Cædũtur capite martyres.

VITA S. ZENOBII EPISCOPI FLOrentini. *ex ea quæ eſt per Ioannem Archipresbyterũ Aretinum. Ex vita conſtat quo tempore floruerit.*

ZEnobius, Luciano patre, claro inter Florẽtinos ciue, & Sophia inſigni fœmina matre natus, anno reſtauratę ſalutis trecenteſimo triceſimo quinto, Põtificatûs Syluestri anno XVII, & Imperij Conſtantini 22, à teneris pueritiæ ſuæ annis, inſignem iuſtitiæ & pietatis de ſe ſplẽdorem præbuit. Nam vt literarum ſtudijs adhibitus, liberales diſciplinas mira ingenij dexteritate cõplexus eſt, inſita naturæ præſtantia & ingenita vultûs hilaritate atque oculorũ gratia, omnes homines miram in modum ſui amore ac ſtudio capiebat: eoſdemque ad ardentiſſimum pietatis ſtudium excitabat. Cumque obiecta vitiorum blãdimenta, vniuerſúmque mundanę cupiditatis fomitẽ virili animo in ſe extinxiſſet, anno ætatis ſuæ octauodecimo catechumenus, beato Theodoro Florentino Epiſcopo traditus eſt: quo tempore poëticis Genti-

Maij 25. Parentes eius. Egregia pueri indoles. Fit catechumenus.

libusque ſtudijs relictis, quibus in teneris annis ad eruditionem ludere cóſueuerat, animum ad res diuinas ſeriò contemplandas appulit. Porrò cùm vigeſimum ætatis ſuæ annũ ageret, parentes eius eximia pulchritudine & prudentia, virginẽ & natalibus clarã, magna cum dote tradere ei decreuerunt. Qua re comperta, Zenobius protinùs in Theodori Florentini antiſtitis ſinum gremiumq́; confugit: eíque ſeruandæ virginitatis propoſitum & Deo ſanctiſſimè famulãdi exponit, orans atq; obſecrans, vt regenerationis lauacrũ ſine mora ei impertiretur. Cuius tam pium, tamq́; ſanctum deſideriũ nequaquam remoratus Theodorus, omni Clero Florẽtino protinùs conuocato, Zenobiũ proprijs manibus honorificè ac celebriter luſtralibus aquis tinxit. Id verò ad parẽtum eius aures, vt famę celeritate perlatum eſt, illi eueſtigio famulorum cuneis ſtipati, Zenobiũ quæſituri, Theodorum Epiſcopũ adeunt: inq; eum, ira & furore perciti, ſummis conuicijs & contumelijs exarſerunt. At Zenobius parentum furorem lenire cupiens, impetrata antiſtitis benedictione, pios in cælũ oculos ſuſtulit: tantaq; exemplò, pia eloquij vbertate, parentum animos perculit, vt impio furore depoſito, mox in nuda humo ad pedes Epiſcopi proſtrati, baptiſmi lauacrum, quod in filio culpauerãt, non ſine lachrymis poſtulauerint. Quo obtento, ſumma cum lætitia domũ regreſſi ſunt. Zenobiũ verò ſanctus Antiſtes à ſuo latere auelli deindè non eſt paſſus, ſed mox Clericum eum, deindè cathedralis eccleſiæ Canonicum, poſtremò ſubdiaconem ordinauit. Cuius vita cum & religione in Deũ & charitate in homines indies excreſceret, ſemperq́; ſeipſa fieret auctior, Archidiacono Florẽtino per id temporis vita functo, Zenobius

Zenobius baptizatur. (margin)

Item parentes ipſius. (margin)

Fit Archidiaconus. (margin)

nobius vicem illius ſortitus eſt, anno ętatis ſuæ tri-
teſimo ſecundo. Quo tempore cùm omnes pœnè
eccleſię, toto orbe, ſub nomine pacis, Conſtantij re-
gis Arrianorũ conſortio polluerentur, vir Dei Ze-
nobius, ſtrenuus & indefeſſus Catholicæ fidei pro-
pugnator, quotidianis aduerſus hæreticos Arria-
nos vel prædicationibus vel diſputationibus acri-
ter inſiſtebat. Neq; verò minùs opere, quàm verbo
orthodoxum populũ inſtruebat. Nam ſibi exiguo
admodũ victu & tenui reſeruato, quicquid ex re-
ditibus ſupereſſet, in vſus pauperũ diſpartiebatur.
Verùm anno à ꝓmotione ipſius elapſo, Conſtãtius
Arrianus Imperator moritur, & ad imperiũ Iulia-
nus execrabilis tyrãnus ſublimatur. Qui cũ occul-
ta impietatis fraude multos in ſempiternã perditi-
onẽ ptraheret, Zenobius illius perfidię impietatẽ,
urgentẽq; nequitiã & publicis & priuatis ſermoni-
bus increpare nõ deſtitit: adeò vt cõmiſſas ſuę fidei
oues, nõ modo cõſeruaret, ſed ex paganis & hęreti-
cis plures quotidiè ad Chriſti Eccleſiã aggregaret.
Intereà mortuo iam tyranno, vir ſanctus Am-
broſius ad epiſcopatũ Mediolanenſem aſſumptus, S. Ambroſius inuiſit S. Zenobium.
fama & crebro rumore Zenobianę ſanctitatis exci-
tus, in Florentinam vrbem Zenobij viſendi ſtudio
conuolauit: cui vera & ſingulari amicitia & Chriſti
vinculo deuinctus eſt. Indè cùm recto itinere ad
Damaſum, maximum Chriſtianorum Pontificem
Ambroſius proficiſceretur, ſibi & vniuerſæ eccle-
ſiæ gratulans, quod Chriſtiana religio tali viro,
qualis Zenobius erat, eſſet ornata, mores illius &
inſtituta vitamque omnem ei enarrauit. Cumque
in dies coram Pontifice fama eius magis increſce-
ret, iuſſit Damaſus ad ſe acciri virum. Qui ſine S. Zenobius accitur à Damaſo Põtifice.
mora iuſſui obtemperans, cum Ambroſio concitè
ad eum

ad eum properauit: à quo peramáter ſuſceptus & benignè detétus fuit. Cumque plura multò indies, & maiora tum ſanctitatis tum eruditionis in eo comperiret exempla, quam fama detulerat, non multò pòſt renitentem ac diutiùs reluctãtem, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ac Sedis Apoſtolicæ diaconũ prorsùs inſtituit, anno ætatis ipſius 38. & ſecundi anni Pontificatûs ſui principio. Ea dignitas calcaria quædam ac ſtimuli augẽdæ ſanctitatis Zenobio fuêre. Cùm enim alios moribus & ſanctimonia antè viciſſet, ſeipſum in ea dignitate vicit. Quod etiam Dominus, manifeſtis miraculis per eum editis, oſtendit. Nam die quadam ad eccleſiã S. Mariæ trans Tyberim, cum Damaſo ibidem celebraturo contendens, à filio præfecti, qui fortè paralyticus lecto iacebat, protinùs accerſitur. A quo precum importunitate laceſſitus ac multis lachrymis exoratus, in orationem ſe pro eo dedit. Qua expleta, manu ægrotum cepit, ſignoque Crucis edito ſuper ægroti corpore, ſanum hilaremque leuauit.

Crucis ſigno ſanat paralyticũ.

Alio quoque tempore, cùm in Oriẽtis partibus, peſtilens hæreſis cuiuſdam nouæ contagio omnem pietatem depopularetur, ad illam profligandam, miſſus à Pontifice Zenobius, Conſtãtinopolim venit: vbì acerrimis diſputationibus & vitæ ſanctimonia miraculorum virtute conſignata (nam duos à dæmonibus miſerabiliter obſeſſos, coram omni populo, ſua oratione liberauit) errorẽ ita repreſſit, vt nemo eam hæreſim admodùm aſſerere per omnia tempora auſus fuerit. Quibus ritè peractis Romam reuerſus eſt. Intereà Theodoro Florentino Epiſcopo, vitæ munere ſanctiſſimè perfuncto, Zenobius ab omnibus ſucceſſor expetitur, & ciuibus importunè opportuneque vrgentibus, ab ipſiſ-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſo Pontifice Florentinus Antiſtes conſecratur, Cõſecratur Florẽtinus Epiſcopus.
ſque Tuſciæ metropolitanus inſtituitur, anno
ns ſuæ 41, ab Incarnatione Domini trecẽteſimo
Damaſi Pontificis anno fere 4, imperãtibus Va-
niano & Valẽte. Quo tempore ſeculum iſtud
ſſimorum ſanctiſſimorumque virorum erat
iſſimum. Igitur Zenobius hoc munere antiſti-
pãuis inuitus decoratus, cùm iam Roma Flo-
tiam, cõmiſſum ſibi populum recturus perge-
uit ab ipſo Pontifice nouo dono, duobus vide-
Sanctorum corporibus Abdon & Sennen af-
s. Quæ vir ſanctus quaſi mutuæ inter ſe ami-
futurum poſteris monumentum, magno cum
io aſſumpſit, & in maiori eccleſia, ſancti vi-
t Saluatoris, ſub altari honorificè colloca-
A Florentinis verò tanta lætitia exceptus eſt,
eius ingreſſu plures dies feſtos ſolenneſque e-
t. At ſanctus Zenobius quanto magis à Domi-
altabatur, tantò ſtudioſiùs ſeipſum deprime-
Corpus longa inedia, multis vigilijs, aſſiduis
onibus, hiſpidis hirſutiſque cilicijs, maiori
nunquàm caſtigatione, macerabat: omneſque Liberalitas eius in pauperes.
ſiæ ſuæ prouentus, præter exiguum ſui ſuo-
que victum, in Chriſti pauperes diſtribuebat.
autem animum à publicis curis & populari
ltu interdum vacuũ ad contemplationis dul-
em reuocaret, in quadam parua eccleſia Se-
ionem verſus vitam pœnè eremiticam du-
, vbi etiam non rarò animam Ambroſij (poſt-
m humanis eſſe deſierat) pro populo Floren- Videt animam S. Ambroſij.
ſupplices ad Deum preces fundentem vidit.
irum, cùm multis alijs eum in vita miracu-
s illuſtrauerit. Nam cum mulier quædam
a, generis & opũ exiſtimatione valdè clara,
in ci-

in ciuitate Florentina, mortuo viro, duos ſuperſti-
tes haberet filios, quos blanda & nimia indulgẽtia
in ſuam ipſius perniciem & perpetuum animi la-
ctum educauerat; illi quodam die, inſano furore
mentis agitati matrem propriam plurimis verbe-
ribus enormiter flagellãrũt. Quod ſcelus ipſa im-
patienter abhorrens, corpora illorum horrendis
imprecationibus deteſtata eſt, genibusq́; procum-
bens & terram manibus pulſans, Erynnim cæteraſ-
que furias infernales, in rabiem filiorum, magno
cum gemitu inuocauit. Exaudiunt ab imis tenebris

Vltio in filios matrẽ verberãtes.

dęmones: iuuenes aggrediuntur, illos furijs exagi-
tant. Qui ſtatim, vt rabidi canes, mordaciter in-
cem ſua membra corrodunt. Concurrunt famili,
fit clamor ingens. Alij funes, alij cathenas ferunt.
Ligantur iuuenes, nec rabie contineri valent. Iam
mater pietate commouetur, iam facti pœnitet, &
tantæ calamitatis euẽtum deflet: plangit, nec quid
indè agat, cogitare valebat. Interim occurrunt me-
moriæ quæ de Zenobio audierat, & accepto con-
lio, ſpeque recuperandæ ſalutis, licet pagana, ſi-
men credula, ad Zenobium filios adduci procurat.
Cuius ipſa pedibus prouoluta, fatetur rem geſtã,
Deum ſuum exorare dignetur, precibus & lachry-
mis fideliter orat. Ille infœlicem iuuenum capti-
uitatem miſeratus pieque commotus, ait ad mu-
erem: Conſtanter age mulier & crede, quod Domi-
nus noſter Ieſus, qui illos modò poſt orationem
am ſanitati reſtituet, verus eſt Dei filius, & omni-
creator & Dominus. Et ſtatim in baſilica Saluato-
ris, vbi aderant, coram vexillo Crucis ſe proſter-
nens componit: vbi duabus admodum horis in ora-
tione expletis, ſurrexit & iuuenes ſigno Crucis be-
nedicens ab immani dæmonum furore liberat.

Zenobius precibus & ſigno Crucis pellit dęmones.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Illi verò ſanitatem conſecuti, vnà cum matre totaque familia, ſalutari lauacro mundati, totos ſe Chriſto in omni vitæ ſanctitate conſecrârunt.

Nec multo pòſt tēpore mulier quędam Gallica, illuſtri ſtemmate nata, Romam magno comitatu contendens, rumore admirabilium Zenobij virtutum excita, ad eum, ex ipſo itinere, viſendi ſtudio diuertit. Cuius vitę ſanctiſſimæ meritis ædificata, vnicum ſuum filium, ex itineris incommodis debiliorem factum, viro Dei ſtudioſè cōmendauit. Sed accidit vt is idē, abſente Zenobio, vitā cum morte permutaret. Quod vt cognouit inclyta mulier, luctu lachrymisq; miſerabiliter deformata, puerile cadauer ad pedes viri ſancti proiecit, orans & per commiſerationes obteſtās vt filium, vnicam familiæ totius ſpē, præter omniū ſuorum mentem ſecū in patria aduectū, ſibi reſtitueret: alias nunquàm ſe incolumi integro patriā viſuram: ſed in perpetuo luctu & ſquallore inuiſam lucem abrupturam. Sanctus rei nouitate & muliebri lamētatione attonitus & matris lachrymantis gemitus, & depoſiti apud ſe pignoris interitum miſeratus, ſacra Oriētem verſus genua deflexit, & oculis manibuſq; ad cælum ſublatis, pias orando lachymas fudit: formatoq; ſuper cadauere Crucis ſigno, puerum manu cepit: atq; ab oratione ſurgens, illum pariter rediuiuum erexit.

Oratione & crucis ſigno mortuū vitę reddit.

Interim parentibus ſuis è corpore commigrantibus, Zenobius poſſeſſiones hæreditarias paulatim diſtraxit, earumque præcia mira benignitate in pauperes erogauit. Porrò quas apud Paſtinianū, agri Florentini, poſſeſſiones habebat, diuino cultui mancipauit: constructoque ibidem amplo cœnobio, duodenarium in eo monachorum numerum inſtituit, qui ſepti clauſtris, vitam ſub Abbate

Cœnobium extruit.

cœno-

cœnobiticam ducebant. Sed nec illud tacendum, quòd quendam multos annos cœcum, præ foribus templi mendicare ſolitum, Crucis ſigno illuſtrauerit, & cum lumine corporeo fidei lucem mirabiliter contulerit. Alio verò tempore cùm Ambroſianam eccleſiam ſedulus paſtor peragraret, funus adoleſcentiæ cuiuſdã nobilis obuiàm habuit. Quod cùm ſtudioſè declinare vellet, ciuium corona præuentus, non potuit. Ibi igitur omnes conclamare cœperunt, vt conciuem reſuſcitaret, qui peregrinę mulieris filium vitę reddiderat. Sanctus autem, vt arrogantiæ crimen euitaret, negauit Gallicæ mulieris filium, ſuis meritis, ſed matris fide, ſuſcitatum eſſe. Quam illi excuſationem cùm nullo pacto reciperent, Sanctus eorum fide perſpecta, ſe in orationem dedit. Qua cōpleta pariter cum adoleſcente viuo & incolumi, non ſine maximo omnium ſtupore, ſurrexit.

Excitat defunctum.

Puer quidam matris ſuæ viduæ vnicus, annorū quinque, in via iuxta cathedralem eccleſiam Saluatoris ludibūdus, à prætereunte aurigæ curru miſerabiliter oppreſſus expirauerat. Quem cùm mœſtiſſima mater vt reſciuit, lamentabili planctu deplorans, filium ſuſtulit, panniſque inuolutum beato Zenobio, per Eugenium diaconem eius, offerendum curauit. Quem vir ſanctus benignè ſuſcipiens multis cum precibus & copioſo lachrymarum imbre Deo obtulit, qui ſolita miſericordia ſeruum ſuum reſpiciens, puero integram ſanitatem reſtituit, prorsùs vt nullum in eo læſionis veſtigium appareret.

Item alium.

His alijſque virtutibus & operibus ſanctiſſimus clarus Zenobius, deuexa iam ætate, in morbum incidit, cuius vi acerbiſſimè cōflictatus, tandem cū

inſig

ſigni ſanctitatis ſignificatione, è vita migrauit, ano ætatis ſuæ nonageſimo. Inſtauratæ verò ſalu- quadringéteſimo vigeſimo quarto. Reliquit vir ctiſſimus vniuerſæ eccleſię magnum ſui deſide- m, cũ multis lachrymis & inſigni luctu coniun- m. Corpus fuit ab electis Clericorũ ipſius aro- tibus conditum, & ad Ambroſianam eccleſiam portatum, vbi multò ante locum ſibi ſepulturæ gerat, & honorificentiſſimè in monumentum moreo decorum opere illatum.

Moritur vir ſanctiſſimus.

Poſt Zenobium verò ad epiſcopalem cathedrã, dreas ciuis Florentinus euectus fuit, qui, viſis in Ambroſiana eccleſia ob *Zenobij* merita à mino fiebant miraculis, hunc honorem prima- Saluatoris ædi potiùs deferendum ſtatuit. Itaq; nto prçſulatus ſui anno loculos viri ſanctiſſimi ificum humeris impoſuit, qui magna cum po- celebritate & feſtiuo gaudio, ad maiorem ec- am eos deportârunt. Ecce autem dum quiſque viribus eos contingere conatur, pontifices, tu- uantis populi compreſſione, de caſu pericli- es, vt lubricantes firmarent greſſus, manum ad am & antiquam valde vlmũ extenderunt, quæ corporis contactu protinùs floruit & emor- multo tempore vires recuperauit. Quæ cùm s à deuoto populo per fruſta diſcerperetur, entini ciues, in perpetuam tantæ rei memori- marmoream cum Cruce, eodem in loco, co- am erexerunt: quæ in hodiernum vſque di- permanens, omnibus tam præclari miraculi rem teſtatam facit.

Transfertur corpus eius.

Inſigne miraculum.

uti igitur epiſcopi, reſumptis viribus, cor- ſanctiſſimum ad eccleſiam detulerũt, ibidemq; dam catatumba honorificè collocârunt. Ad

quod cùm plures diuerſis oppreſſi lãguoribus, pro obtinenda ſalute confluerent, inter alios puer quidam à dęmone miſerabiliter obſeſſus, nulla via vel modo ingreſſum in eccleſiã inuenire poterat. Nam hic cùm olim febribus laboraret, & ob contractam ſitim, matri nocturno potiſſimùm tempore, poculum offerenti ingentes moleſtias adferret, illa tandem feſſa & ſomno oppreſſa, cùm iterùm à puero excitaretur, indignanti animo poculum cum dira hac deprecatione tradidit, dicens: Vnà cum hoc diabolum bibe, quod nec minus ſecurum eſt. Nox enim malignus præſtò adfuit, qui ſæua adeò crudelitate eum exagitauit, vt vix vllis vinculis conſtringi, remedio verò nullo liberari potuit. Tandem pijs quorundam precibus & ieiunijs adiutus, aditum ad S. Zenobij monumentum inuenit: vbi à malo hoſpite, non ſine adſtãtium horrore, tandem liberatus fuit.

Vide imprecationẽ matris in filiũ.

VITA B. ALDELMI EPISCOPI SCHIREBURGENSIS.

ex ea quæ eſt apud Surium, cuius etiam Beda præclarè meminit Eccleſiaſt. hiſtor. Angl. lib. 5. cap. 19. Exceſſit ex hac vita anno Domini 709.

Maij 25.

Patria & parentes eius.

BEatus Aldelmus ſplendidiſſimo Anglorum ſtẽmate & regia proſapia ortus, patrem habuit Kennetum, Iuæ Occidentaliũ Saxonum regis fratrem germanum. Qui poſt exactos pueritiæ annos liberalium diſciplinarũ ſtudijs eum admouit: in quibus tantos breui tempore progreſſus fecit, vt ipſos etiã magiſtros ſuos, quos Græcos Latinosq; habuit doctiſſimos, multis paraſangis antecuerterit. Poſteà verò quàm cana quadã animi prudentia, variã & inſtabilem rerum humanarũ conditionem, & lubricum naturæ ſtatum, infirmitudinem

...dine & flagitio præcipitanté & cœco impetu in ...ſtem ruentem, ſatis expendiſſet: ne ijſdem ali...ando ſceleribus implicaretur, ad tutiſſimũ reli...onis portum, in Meldunenſi monaſterio cõfugit, ...que ab imminente vitiorũ tempeſtate ſubduxit: ...ſumma contentione, Chriſti gratia adiutus, ad ...fectionis apicem aſpirauit. Domabat incredi...li auſteritate corporis petulantiã, frangebat pre...ibus & vigilijs rebelles motus, & aſſidua cæleſtiũ ...rum contemplatione, vagos animi motus cõpri...ebat. His igitur virtutibus clarus, primò ad pre...byterij, indè mox ad Abbatis honoré euectus eſt. ...terim fama eius nouis nouiſq; illuſtrata preco...ijs, vltra mare ſe tranſtulit: atq; Pontificis ad au...reum admiratione peruenit. Qua incitatus Ser...gius (is enim tunc temporis ſummum illud hono...ris faſtigium conſcenderat) ſcriptis literis eum ad ...acciuit, venientemque honorificè ſuſcepit.

Fit Monachus.

Vitæ eius auſteritas.

Fit Abbas.

Cùm autem die quodam in Lateranenſi eccleſia ...ſſimum ſacrificium peregiſſet, caſulam exuẽs, per ...umeros dimiſit, ratus aliqué ex miniſtris præſen...tem fore, qui eam exciperet. Sed cùm nemo mini...ſtrorum adeſſet, mox diuina prouidentia, ſplen...dor quidam eximius, per feneſtram immiſſus, So...lis radij inſtàr, eam ſuſtinuit: in cuius miraculi ...memoriam, caſula illa in Meldunenſi eccleſia ha...ctenus aſſeruatur.

Per idem tempus puer quidam ex inceſtu geni...tus, diuulgato prauorum quorundam hominũ ru...more, Pontificis filius ferebatur. Qua re commo...tus ſanè Aldelmus, multumque dolens Pontificem ...quod vulgari ſibi amicitia deuinctũ, eiuſmodi fœ...dari infamia, puerum non niſi dies nomen natũ ex...quiri iubet: eiq; in virtute & nomine Ieſu Chriſti

imperat, vt edicat, num Sergius Pontifex, eo ſe ſcelere obſtrinxerit. Cui infans diſtincto apertoque reſpōdit ſermone: Pontificem illi crimini nequaquam affinem eſſe, nihil illum fœmineo cum ſexu commercij habere. Atque ità Aldelmus & ab amico Pontifice depulit infamiam & ſibi gratiam cumulauit.

Infans nouem dierū loquitur.

Ea tempeſtate à Berthvvaldo Archiepiſcopo ad colloquium accitus, cùm ad littus maris iter haberet, nautæ quidam, quòd ſordido viderent habitu indutum, illum habere ludibrio atque contemptui non verebantur. Eccè autem aduerſo ſpirante vento mare intumeſcit, ſæuaque tempeſtate nautas in ſummum vitæ periculū adducit. Cùm autem præſens iam mortis imago ob oculos eorū verſaretur, ad pedes viri ſancti proſtrati, commiſſum in eum crimen, cum lachrymis, deteſtati ſunt. Ille verò pia eorū pœnitudine accepta, pro ferenda ope ſcaphā ingreditur, quā ſimulatq; corpore ſuo preſſit, ad omnē tranquillitatem mare ſe compoſuit, nautæque cum naui ad littus incolumes appulerunt.

Miraculum.

Conſtruxit etiā vir ſanctus tria monaſteria, quæ poſteà à Danis euerſa ſunt. Diuitiarum fuit contemptor egregius, adeò vt omnia ſibi collata, in pauperes expenderet. Corporis verò domitor ſuit admirandus, vtpote qui carnem ſuam in fonte frigidiſſimo humero tenus domaret (qui fons ab eo re Aldelmi dictus eſt) nihilque acerrimo frigore abſterritus, per noctes illic in precibus & pſalmis perſiſtebat.

Obſerua vt vir ſanctus carnem domârit.

Quodam tempore Roma per Alpes iter habens, altare ex marmore candido ſecum deferebat, quod lubricante greſſu iumenti, in duas partes caſu ſcuī ſciſſum eſt, ipſumq; iumentū miſerrimè con-

cu-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

um. Cuius læſione ad doloré lachrymasque com-
motus Aldelmus, toto corde ad Deum conuerſus
preces fudit, impartitaque benedictione & iumen- Miraculũ.
to ſanitatem & altari integritatem reſtituit. Fer-
tur autem hoc altare in prouincia Somerſetana,
etiamnum rupturæ eius veſtigia, in miraculi me-
moriam reſeruare.

Tandem verò VVeſtſaxoniæ plagæ epiſcopatus,
in duas parœchias diſtributus eſt, præfectusque eſt
Daniel VVintoniæ, Aldelmus verò apud Schire- Fit Epiſcopus.
burgiam Heddæ epiſcopo ſubrogatus eſt, qui vtri-
que loco pręſederat. Deindè plenus dierum & ſan-
ctorum operum, migrauit ad Dominum, octauo Obitus eius
Kal. Iunij: & in monaſterio ſuo Meldunenſi magno
cum honore tumulatus eſt. Deceſſit autem è vita
anno Domini 709. poſtquam annos quatuor ſupra
triginta Abbatis, & epiſcopatûs munere, quatuor
functus fuiſſet. Porrò eluxit in viro hoc præcipuũ
quoddam religionis argumentum, & præſtantis e-
ruditionis indicium, quod præclaris ſcriptorum
suorum monumentis, poſteris omnibus teſtatum
reliquit.

VITA S. AVGVSTINI EPISCOPI ET Confeſſoris, qui miſſus à B. Gregorio Papa, primus Anglorum genti Chriſti Euangelium prædicauit. ex ea quæ eſt per venerabilem Bedam. Migrauit ex hoc ſæculo anno Domini ſexcenteſimo nono. Lib. 1. cap. 23

ANno ab Incarnatione Domini quingenteſi- Maij 26.
mo 92. Gregorius eximia pietate ac religi-
one vir, anno Imperij Mauricij decimo, ad
Romanæ Eccleſiæ regimē ſummumq; honoris cul-
men euectus eſt: qui gentis Anglorum ſalutis mi-
rifico flagrans deſiderio, anno eiuſdem Imperato-

ris quartodecimo, Anglorum verò in Britanniam
aduentûs centeſimo quinquageſimo, miſit ſemi-
nandi Euangelij cauſa, in Angliam Auguſtinū inſi-
gni pietate & eruditione virum cum alijs non pau-
cis præcipuis Chriſtianæ militiæ athletis: vt gen-
tem illam è miſerrima dæmonū ſeruitute in Chri-
ſti libertatem vindicarent. Sed vt primùm alacri
mente Pontificis mandato obtemperâtes opus ag-
greſſi ſunt, ita pòſt, cùm itineris aliquantulum
confeciſſent, turpi formidine victi, domum po-
tiùs redire, quàm barbaram feramque gentem, ſu-
auiſſimo Chriſti iugo ſubdere, decreuerunt. Nec
mora, Auguſtinum quem Pontifex Gregorius, ſi à
gente ſuſciperentur, Antiſtitem eius conſtituerat,
Romam ad Gregorium cum ſupplicatione remit-
tunt, ne peregrinationem tam incertam, tam pe-
riculoſam, & exitu formidabilem ſubire cogeren-
tur. At Pontifex, vt erat vir animo maximo, &
inſigni in Deum fiducia, literis non minùs aman-
ter quàm piè ac religiosè ſcriptis, inanem illum
timorem eis ademit: hortatuſque vt confidenter
diuina ope confiſi, prouinciam ſuſciperent, effe-
cit, vt ſua confirmatione roborati ad opus diui-
ni verbi intrepidè redirent. Itaque Auguſtinus re-
ligioſo agmine, numero ferè quadraginta ſtipa-
tus, Chriſtiana ſigna in Britanniam intulit: & E-
delberto regi aduentûs ſui cauſam, per idoneos
interpretes, ſignificauit. Rex autem qui iam an-
te multa de Chriſtianæ religionis præſtantia au-
dierat, (habebat enim coniugem Chriſtianis ſa-
cris initiatam, Bertham nomine, quæ ſanguine
Francorum nata, ea ſe conditione vinculo matri-
monij ei alligauerat, vt cum epiſcopo ſuo Luid-
hardo inuiolatam fidei & religionis ſuæ liberta-
tem

Auguſtinus mittitur cū ſocijs in Angliam.

S. Gregorius nutantes confirmat.

m conſeruaret) in Inſula Tanetos commodum tis manendi locum eis aſſignauerat, donec ha- to cum ſuis conſilio, quid eis faceret, ſtatue- r.

Inſula Tanetos.

Poſt dies igitur aliquot, Rex honorifico ſeptus mitatu, ad Inſulam venit, reſidensque ſub dio, guſtinum cum ſocijs ad ſuum ibidem colloqui- m adeſſe iuſſit. Cauerat enim, ne in aliquam do- um ad ſe introirent: vetere vſus augurio, ne ſu- uentu ſuo, ſi quid maleficæ artis habuiſſent, m ſuperando deciperent. At illi non dæmonia- ſed diuina virtute præditi, Crucem pro vexillo genteam, depictamque in tabula Saluatoris ima- em ferentes, litanias canebant, & pro ſua, ſimul rumque, propter quos & ad quos venerant, ſa- æterna, ſupplices Domino preces fundebant. mque iubente rege, de vna in Deum fide & reli- ne & de præmijs cæleſtis gloriæ, omnibus Chri- cultoribus conſtitutis diſſerer incepiſſent; rex miratione captus: Pulchra quidem, inquit, ſunt ba & promiſſa, quæ affertis: ſed quia noua & erta, non poſſum his aſſenſum præbere, relictis uę tanto tempore, cum omni Anglorum gente naui. Verùm quia ab omni vos fraude doloque atos video, nolumus vobis moleſti eſſe; quin ius benigno fauore proſequentes, quæ victui necessaria miniſtrari, ſicut hactenùs, curabi- :nec prohibemus, quin omnes, quos poteſtis, veſtræ religionis, prædicando, ſocietis. Hæc dixit rex, manſionem eis in Dorouernenſi ciui- , totius Imperij ſui metropoli, aſſignauit.

Auguſtino fit copia prędicandi.

Auguſtinus igitur, hac regis beneficētia inuita- tota mente, cum ſuis in opus Euangelij incum- cœpit. Et primùm quidem ieiunijs, vigilijs,

precibusq́ue aſſiduis, diuinum numen propitium habere ſtuduit. Inde ſe incredibili mentis ardore paratũ oſtendit, pro Chriſti ſanctiſſima religione, necem & cruciatum, ſi ità opus fuiſſet, oppetere. Quid mora? Nonnulli, perſpecta tanta viri charitate & omnium ſalutis deſiderio, Chriſto crediderunt, ſeſeq́ue aquis luſtralibus, ab omnibus delictis mundatos, ad parem vitæ innocẽtiam totis viribus ſectandam excitârunt.

En zelum S. Auguſtini pro ſalute omnium.

Erat non procul ab ipſa ciuitate templũ, ab ipſis Romanis Britanniam olim incolentibus, extructũ S. Martino ſacrum, in quo Regina precibus & religionis Chriſtianæ myſterijs operam dabat. In hoc ergo, cùm Auguſtinus cum ſuis rem diuinam frequenter ageret, & ſtatis ſolẽnibusq́ue cæremonijs diuinorum beneficiorum ac munerum amplitudinem in oculis & aſpectu omnium conſtitueret: & luculenter interim de religione Chriſtiana diſſereret, ipſum tandem regẽ inter alios Chriſti amore inflãmauit, ſanctiſſimisq́ue diſciplinis ita illuſtrauit: vt paucis pòſt diebus multis cum lachrymis & inſigni pietatis ſignificatione ſacris aquis ſe expiandum commiſerit. Cuius exemplo alij mox prouocati, certatim ad ſalutarem fontem confugerũt. Quorum fidei & conuerſioni ita congratulatus rex eſſe perhibetur, vt nullum tamen ad Chriſti ſacra ſuſcipienda cogeret, ſed tantummodò credentes arctiori dilectione quaſi conciues ſibi regni cœleſtis amplecteretur. Didicerat enim à doctoribus auctoribusq́ue ſuæ ſalutis, voluntarium ſacrificium, non vi mala coactum, ab hominibus expetendum, neque vim mentibus inferendam, ſed voluntates ad ſtudium veræ religionis allici & inuitari debere.

Templum S. Martini vetuſtum.

Rex Edelbertus credit.

Item alij multi.

Interà

Intereà Auguſtinus fœlicibus hiſce initijs gauiſus plurimùm, venit Arelatem, & ab Archiepiſcopo eiuſdem ciuitatis Aethereo, iuxta voluntatem, S. Pontificis Gregorij, Archiepiſcopus genti Anglorum ordinatus eſt: reuerſuſque in Britanniam, miſit continuò Romam Laurentium presbyterum & Petrum monachum, qui Pontificem rerum omnium, quæ propitio Chriſti numine, geſta fuerant, certiorem redderent.

S. Auguſtinus fit Archiepiſcopus.

Tum verò Gregorius, cùm eſſet ſtudio Chriſtianæ religionis propagandæ vehementer incenſus, rurſus alios ſacerdotes, pietatis opinione præſtantes, in illam regionem miſit, vt communibus operis eos, qui nondum erant luſtralibus aquis expiati ad Chriſti fidem perducerent: & eos qui iam Chriſto nomen dederant, clariore diſciplina confirmarent. Miſit prætereà ſacras veſtes & vaſa, & codices diuinos, ſanctorum etiam reliquias, aliaque eccleſiæ ornamenta plurima, vt ijs omnium animos acriùs ſtudio Chriſtianæ pietatis incenderent.

Vide ſtudiū S. Gregorij Papę ad Anglorum gentem.

Atverò Auguſtinus, vbi in regia ciuitate, epiſcopali fultus auctoritate, conſedit, Eccleſiam, quam ibi Romanorum antiquorum fidelium opera factam fuiſſe didicerat, recuperauit: & legitimis ſacris, à dæmonum cultu expiatam, Chriſto Saluatori conſecrauit. Inſuper monaſterium, non procul ab ipſa ciuitate, à fundamentis extruxit, quod Edelberthus Rex, regia magnificentia ditauit, vt in eo & Auguſtini & omnium epiſcoporum Doroberuenſium corpora, ab obitu conderentur. Intereà vir ſanctus, vt Britonum animos, ab vnitate eccleſiæ multum diſſidentes conglutinaret, omnes Britonum prouinciæ epiſcopos vnum in locum, qui vſque hodie lingua Anglorum *Saxonum* Auguſtinei-

Auguſtineizat locus in Anglia vnde dictus.

ſtineizat, id eſt, robur Auguſtini appellatur, conuocauit. Vndè autem locus ille nomen iſtud ſortitus ſit, non erit abs re, latius explicare. Britones enim, præter alia plurima vnitati eccleſiæ contraria, Paſchæ diem à quarta decima vſque ad vigeſimam Lunam obſeruabant: neque poterant vllis vel monitis vel rationibus vel precibus ab ea temeritate deduci & perſuaderi, vt ſeſe eccleſiæ, totum per orbem diffuſæ, accommodarent. Vnde Auguſtinus ne quid intentatum relinqueret, quo laborioſæ ac longæ diſceptationi finem imponeret, hominem quendam oculorum lumine orbatum adduci præcepit: ſtatuitque vt quæ pars precibus ſuis miſero lumen reſtitueret ea demùm certaminis palmam obtineret. Hac conditione tam æqua, tam iuſta propoſita, aduerſarij licet inuiti conticuêre, & ægrum nequicquàm reſtituere conati, tandem ab inutili miniſterio ceſſauêre. Poſtquam

Auguſtinus cæcum illuminat.

Auguſtinus iuſta neceſſitate compulſus, genua ad Deum flexit, preces fudit, & tandem diuinam clementiam pro cæco exorauit, Britoneſque dedecore notatos egregiè confudit. At illi confitentur ſe non ignorare Auguſtinum optimis rationibus noxum errorem confutâſſe: non poſſe tamen abſque ſuorum conſenſu priſcos mores penitus abdicare. Poſtulabant igitur, vt ſecundò epiſcoporum concilium indiceret, in quo ea controuerſia ſopiri poſſet. Accidit interim vt ſeptem Britonum epiſcopi alijque prudentiæ opinione præſtantes viri ad concilium ituri, primò ad quendam anachoretam ſanctitate & prudentia celebrem diuerterent: eiuſque ſententiam ea de re ſedulò conſulerent. Is vero reſpondiſſe fertur: Si quidem Auguſtinum mitem humilemque & timore Domini repletum inuene-

rit,

rent, incunctanter illum ſequerentur: eiuſque traditiones haud ſecùs ac de cælo miſſas amplecterentur. Sin autem hominem elato animo & ſuperbia tumidum cognoſcerent, eum negligerent eiuſque ſermones tanquam peſtiferos execrarentur. Atque vt huius rei certiſſimum poſſent habere indicium, monuiſſe fertur: vt diligenter proſpicerent, quo ipſe prior Synodi locum aſcenderet. Et ſiquidem illis appropinquantib. aſſurgeret, nihil dubitarent, quin ipſe verus Chriſti famulus ad eorum ſalutem procurandam miſſus eſſet. Sin autem aſſurgere negligeret, eum viciſſim ſpernerent nulloque prorſus honore dignum iudicarent.

His ita conſtitutis accidit vt illis aduentantibus Auguſtinus in ſella ſederet. Quod illi videntes, mòx in iram & indignationem verſi, eum ſuperbiæ notantes, cunctis, quæ dicebat, ſumma contentione contradicere laborabant. Auguſtinus autem cùm cerneret eos pertinaci mente concordiam eccleſiæ proſcindere minitans dixiſſe perhibetur, quòd ſi pacis & vnitatis ſtudia accipere nollēt, bellum ab hoſtibus acciperent, & quia viam vitæ Anglorum nationi prędicare recuſabant, ab eadem gente pœnas tanto ſcelere dignas reciperent. Nec fefellit ſanctiſſimi viri multò antè prolata ſententia: ſiquidem Edelfridus rex collecto grandi exercitu tantam in ea gente ſtragem edidit, vt præter alios vtriuſque ſexus homines, monachos mille ducentos, qui omnes in monaſterio Bancor manuum ſuarum labore victum quæritabant, crudeli internecione deleuerit.

Britones cõtemnunt Auguſtinum.

Monaſterium Bancor.

Anno Dominicę Incarnationis ſexcenteſimo quarto Auguſtinus Britannorum Archiepiſcopus duos antiſti-

antiſtites Mellitum & Iuſtum ordinauit, quibus etiam pro ſua benignitate poſſeſſiones neceſſarias aſſignauit. Poſt quę vir ſanctus plenus dierum bonorumque operum lætus ex carcere corporis huius ad cælos migrauit. Cuius corpus in Eccleſia monaſterij ab eo ædificati beatis Apoſtolis Petro & Paulo ſacra ſepultum eſt.

Obitus viri ſancti.

In lib. de Viris Illuſtrib.

VITA B. QVADRATI ATHENIENSIS *Epiſcopi, Apoſtolorum Diſcipuli, per D. Hieronymum presbyterum ſcripta.*

26. Maij.

QVadratus Apoſtolorum Diſcipulus, Publio Athenarum epiſcopo ob Chriſti fidem martyrio coronato, in locum eius ſubſtituitur, & Eccleſiam grandi terrore diſperſam, fide & induſtria ſua congregat. Cumque Hadrianus Athenis exegiſſet hyemem, inuiſens Eleuſinem, & omnibus penè Græciæ ſacris initiatus dediſſet occaſionem his, qui Chriſtianos oderant abſque præcepto Imperatoris vexare credentib. porrexit ei librum pro religione noſtra compoſitum, valdè vtilem, plenumque rationis & fidei & Apoſtolica doctrina dignum: in quo & antiquitatem ſuæ ętatis oſtendens, ait plurimos à ſe viſos, qui ſub Domino varijs in Iudæa oppreſſi calamitatibus ſanati fuerant, & qui à mortuis reſurrexerant.

Liber à S. Quadrato compoſitus

VITA S. BEDAE PRESBYTERI Anglici *ex Trithemio Abbate, Lib. 3. cap. 155. De Viris Illuſtribus. Sigebertus eum obijſſe ſcribit anno Dom. 731. Trithemius vero 33. anno ætatis ſuæ 72. ſub Leone Imp. Conſule Baronium in notat hoc die.*

Beda

BEda vir doctrina & ſanctitate toti orbi conſpicuus, in extremo orbis Angulo natus, puer ſeptennis in monaſterio SS. Apoſtolorum Petri & Pauli in Anglia artium maximarum diſciplinis imbuendus à parentibus eſt traditus: in quibus tanta claritate eluxit vt maximum ſua eruditione Eccleſiæ vniuerſæ ſplendorem attulerit. Anno ætatis ſuæ nonodecimo Diaconus, triceſimo verò, ſumma cum opinione virtutis, presbyter ordinatus eſt. A quo tempore ad vltimum vſque vitæ ſpiritum, totum ſe diuinis literis tradidit conſecrauitq; : adeò vt nihil ſibi dulcius nihil ſuauius fateretur, quã diuinas opes in ſanctis literis abditas & reconditas ſedula mente dies noctéſque ſcrutari. Et quidem tanto in pretio doctrina eius habita fuit, vt ipſe Pontifex Sergius fama virtutum & eruditionis eius commotus, eum ad ſe accerſiri curauerit: quò diuino eius ingenio in arduis Eccleſiæ rebus vti poſſet.

27. Maij.

Traditur literis in monaſterio ſeptennis.

Sergius Pontifex eum ad ſe vocat.

Erat ei in more poſitum vt poſt lectiones ſacras ad ardentiſſimum orationis ſe conferret ſtudium, quò & mentis ſuæ habitaculum orationibus & Eccleſiam doctrina illuſtraret. Tanto autem diuinarum rerum amore æſtuabat, vt ne momento quidem temporis ab ijs ſe auelli pateretur. Hinc cùm puer omnis literaturæ rudis & ignarus monaſterium ingrederetur, in tantùm ſtudio & labore profecit vt omnes etiam in prophana ſcientia Angliæ profeſſores longè ſuperauerit. Artes quas vocant liberales ſcriptis ſuis egregiè illuſtrauit. Grecæ & Hebraicæ linguæ haud mediocriter peritus fuit. Diſcipulos, quos habuit multos eoſque egregia probitate conſpicuos ſuo exemplo & ſtudio ad aſſiduum ſcripturarum amorem prouocabat. Nec

Egregia eius eruditio.

ſolum ſtudijs, ſed quod ijs amplius eſt, religione
& ſanctitate quos docuit fecit inſignes. Fuit autem
vir per omnia magnificus ſcientia & morum hone-
ſtate venerabilis.

Erat autem decentis ſtaturę, inceſſu grauis, voce
ſublimis, ore facundus, vultu decorus, & quædam
mixta iucunditati ſeueritas. Vnde bonis & ſtudio
pietatis deditis erat affabilis ſuperbis autem & ne-
gligentioribus terribilis. Manſuetudine autem &
humilitate ſibi in monaſterio parem non habebat.
Quicquid autem ſtudio & meditatione de ſcriptu-
ris haurire poterat, ſine inuidia communicabat ijs,
quos idoneos viderat, & in amore ſcientiæ ſaluta-
ris flagrantes. Confluebant ad eum vndique innu-
merabiles, qui eius ſeſe diſciplinis ſubdere cupie-
bant. Et quid multis? Certè talis ac tantus erat vt
omni laude maior eſſet.

Tandem poſt multos labores, quos ſcribendo &
docendo impenderat, animo toto ſuſpirans ad pa-
triam, in debilitatem incidit, continuiſque ſe-
ptem hebdomadibus ante mortem, ſtomachi indi-
gnatione cibos nauſeantis laborans, & anguſto ſpi-
ritu halitum producens, ſtudium tamen literarum
nequaquam omiſit; ſed totis ijs diebus (præter ha-
bitum Pſalmodiæ penſum) illi incendebat: Euan-
gelium Ioannis ijs diebus Anglicana lingua inter-
pretratus eſt. Diſcipulis autem diſcendi amorem
ingerens dicebat: diſcite filioli, quamdiu vobi-
ſcum ſum. Feria autem tertia ante aſcenſionem Do-
mini modicus tumor in pedibus apparuit: tunc ac-
cita congregatione cæleſti epulo, quo corpus & ſan-
guis Chriſti Domini continetur, viam ſuam mu-
niuit: oſculoque cunctis libato futuram ſui memo-
riam à ſingulis implorauit. Nonnullis etiam ob ſa-
millia

miliarem amicitiam Xeniola, quæ in ſecretis habebat, largitus eſt. Die autem aſcenſionis Domini ſubiecto cilicio decumbens, illibato ſenſu & hilari vultu ſpiritum in manus creatoris efflauit. Mox tam ſuauis eſt odor ſubſecutus vt cuncti qui aderant, in paradyſo ſe eſſe exiſtimarent. Corpus eius primò fuit in cœnobio ſepultum. Poſteà verò cum ſancto Cuthberto (à quo eius acta fuſius ſcripta teſtatur Molanus) in Dunelim tranſlatum dicitur. Deeo verò quod oculis orbus fuiſſe fertur, deque ſepulchri ipſius epitaphio, quod Petrus in Catalogo refert his verbis: Cùm, inquit, diſcipulus eius, ipſo defuncto, titulum ſepulchro ponere diſpoſuiſſet vnico carmine Leonino ſic incipiens: Hac ſunt in foſſa. Velletque finire: Bedæ ſancti vel preſbyteri oſſa, nec metrum ſtare poſſet, nec vllum ei vocabulum aliundè occurreret, tædio affectus, tandem iuit dormitum: & ecce mane in tumulo Angelicis manibus reperitur inſculptum. Bedæ venerabilis oſſa. Vide Baronium qui ea ex ſcriptis Trithemij fabuloſa eſſe dicit. Certè Tritheninis teſtatur longè aliud epitaphium ſepulchro eius inſcriptum fuiſſe quod refert lib. 3. cap. 155. De viris illuſtribus Ord. S. Benedicti. eſtque huiuſmodi.

Moritur vir ſanctus.

In notat. hoc die.

Presbyter hic Beda requieſcit carne ſepultus
Dona Chriſte animam in cælis gaudere per æuum.
Daque Sophiæ illum debriari fonte, cui iam
Suſpirauit ouans intento ſemper amore.
Hac ſunt in foſſa Bedæ Venerabilis oſſa.

VITA

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

VITA BEATISSIMI GERMANI PARI-ſienſis Epiſcopi, ex ea quæ eſt per Fortunatum Pictauorum epiſcopum. Migrauit ex hac vita anno Domini 578. numeraturque decimus nonus eius ſedis epiſcopus.

28. Maij.
Patria & parentes.

BEatus Germanus Pariſiorum Pontifex in territorio Auguſtodunenſi patre Eleutherio, matre verò Euſebia honeſtis honoratiſque procreatus parentibus, ante quàm lucẽ aſpiceret haud dubia futuræ ſanctitatis ſigna in vtero materno dedit. Cùm enim eius genitrix ab edito partu, breui pòſt tempore hoc fœtu ſe grauidam ſentiret, muliebri mota pudore, nitebatur ante partum infantem extinguere. Et accepta potione, vt abortiuum proijceret, cùm venena lædere non valerent, incubans in ventrem pondere ſui corporis præfocare eum conabatur. Hac pugna inter mulierem & viſcera durante aliquamdiu, renitebatur paruulus, certabatq; cum matre, vt eam à tanto crimine præſeruaret. Itaque expleto partus tempore puer proceſſit incolumis, matremque ſimul innocentem reddidit. Hoc autem matris certamine fœliciter deuicto mox aliud ab auia in eum excitatum [illegible]. Vt enim vetula auaritiæ peſte turpiter infecta, incredibilem habendi ſitim illius hæreditate per [illegible] perque nefas explere poſſet, nefaria ſecum conſilia de adoleſcentis nece tractare cœpit. Nec mora, cæca cupidine inflammata potionem in amphpullam condit, vinumque in alteram ponit, præcipitque puellæ, vt redeunti à ſcholis Germano cum Stratidio propinquo, illi vinum, huic ve[illegible] leficium propinet. Sed miniſtra per ignorantiam

Mater grauida eum vult, nec poteſt, extinguere.

Item auia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...ium Sancto Germano, venenum verò dat Strati...o: & dum inſonti præparatur interitus, auctor ...dit in laqueum.

Hoc igitur modo ſecundò iam dæmonis fraude ...ſa paulò deinde ſecuriùs in pietatis ſtudio ver...iei conceſſum eſt. Prorſus vt ætatis ſuæ quinto...rimo anno, dignus habitus ſit qui à beato Agrip...o Diaconus inſtitueretur: & ſequenti deindè ...nnio presbyter conſecraretur. Hac ſacri mune...functione decoratus tam egregium virtutum de...fudit ſplendorem, vt paulò pòſt à venerabili ...tifice Nectario ad Abbatis officium in S. Sym...riani monaſterio aſſumeretur. Ibi verò præter ...as virtutes ſtudioſe admodum benignè faciendi ...ciplinam exercuit: adeò vt nec panem quidem ...rum ſuſtentationi neceſſarium reſeruaret, ſed ...n cum reliquis rebus pauperibus diſtribueret. ...e res cum fratrum animos in eum concitaret, ... in cellulam ſe abdens lachrymis ibidem dolo...m ſuum lenire cupiebat: & eccè dum murmur ...rum quietem eius perturbat, & ille precibus ad ...minum confugit, Anna quædam matrona nobi...plena omni annona carpenti mittit vehicula; ...t monachi viſo miraculo terrerentur. Epiſco...s autem bonis eius operibus inflammatus in cu...liam eum detruſit: cui diuino nutu ergaſtulum ...rum fuit, ſed is pedem efferre noluit, niſi ſup...s epiſcopalis daretur benedictio.

Fit Diaconus inde Presbyter.

Item Abbas.

Eius Eleemoſynæ.

Dehinc crebris adeo miraculis inclareſcere cœ..., vt dæmonia paſſim eum prædicarent, & ipſa ...ræ iura legeſque à Deo præfixæ illius virtuti ...cerentur. Fugabat morbos, languores pellebat ...n vltimum vitæ diſcrimen adductos precibus ...ſanitati reſtituebat. Nec mirum ſanè, vtpotè

Crebra eius miracula.

qui angelica quadam mentis puritate vigebat, &
intimo amoris vinculo totus per cõtemplationem
Deo coniunctus erat. Hinc ante annos ferè qua-
tuor quàm epiſcopi dignitatem capeſceret diuino
in ſomnis oraculo admonitus ad Pariſiorum ſecu-
ram vocari intellexit. Indè precibus vigilijſque &

Cognoſcit diuinitus ſe epiſcopum futurum.

præcipuè benignè faciendi ſtudio viam ad eum gra-
dum muniuit quotidiè. Poſtquàm verò ad illud ho-
noris faſtigiũ euectus fuit, virtutes quas antè mul-
tò mente parturierat aperto ſinu plenè effundere
cœpit. Quicquid vel res eccleſiæ vel populi obla-
tio vel regis deniq; munificentia illi conferebat id
totum larga manu pauperibus erogabat, tantaque
vigilantia omnium inopiæ conſulebat, vt cunctis
graui paupertatis onere antiſtitis ſui beneficio ſub-
leuatos ſe gauderent. Nec minus interim anima-
rum ſaluti conſulebat quippe, vt eas ex cœno pec-
catorum extraheret corpora quouis morbi genere
vexata vel precibus vel crucis ſigno curabat. Tan-
tam quoq; in dæmones poteſtatem obtinebat, vt ve-
nientem paſſim formidarent, atque ex ipſis corpo-
ribus quæ obſidebant, deprecarentur vt eiectos la-
tem liceret per ſyluarum ſolitudinem miſeros la-
tare. Fuit prætereà tanta miraculorum gloria cla-
rus, vt ſummi infimique tanquam ſalutis omnium
præſidem, & à ſupernis demiſſum ſedibus intue-
rentur. Nos ſi ſingula, quæ cum admiranda ſancti-
tatis opinione geſſit, miracula proſequi vellemus,
vix iuſto volumine cuncta cõprehẽdere poſſemus.
Itaq; plenus dierum & bonorum operum cùm iam
cælitùs de ſuo ad alteram vitam tranſitu edoctus
fuiſſet octogenarius læto hilariq; animo è vita de-
ceſſit victorque ad cælos euolauit.

Eximia eius benignitas in pauperes.

Moritur feliciſſimè.

CER-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CERTAMEN SS. MARTYRVM, *Siſinnij, Martyrij, & Alexandri, ex eo quod eſt per Sanctum Vigilium Epiſcopum Tridentinum & Martyrem. Paßi ſunt Anno Domini quadringenteſimo, quo Romanæ Eccleſiæ præerat Anaſtaſius. Mediolanenſi autem Simplicianus. Honorij imperatoris anno 6. quo etiam conſulatu S. Vigilius ab iiſdem Gentilibus occiſus eſt.*

QVo tempore Tridentinæ Eccleſiæ ſanctus ac venerabilis præſidebat Vigilius, qui poſtmo dùm ipſam ſedẽ ſui ſanguinis effuſione de- 29. Maij.
[co]rauit, vt quandam regionem Anagniam nomine, [q]uæ vigintiquinq; millibus ab vrbe Tridentina di[ſtan]s, vetuſta gentilis erroris caligine occæcatã Chri[ſti]anæ fidei lumine illuſtraret, tres ad eam viros pie[tate] & prudentia inſignes deſtinauit. Ex quibus Si[ſin]nius ciuis Cappadociæ, genere Græcus ipſa ſe[cun]da venerabilis & diaconatûs munere inſignitus, [vt] miniſter altaris miniſterium verbi Euangelici [con]ſummaret intrepidè in hoſtilia caſtra pedem [in]tulit Barbaræque nationi nouam Chriſtiani no[mi]nis pacem annunciauit. Huic Martyrius pari cõ[ſtan]tia ac pietate vir Lector, & Alexander Oſtiarius [M]artyrij cõſanguinitate germanus ſocij in opus E[uan]gelij dati fuêre: qui dum coniunctis virib. nefa[rium] dæmoniorum cultum delere conantur, & per [mu]lta temporis ſpatia paulatim ſemen diuini ver[bi] ſpargũt fructus minimè pœnitendos colligunt, [tur]bulenta gentilitas pietatis odio prouocata ad[uer]ſus Dei ſeruos pugnatura ſurrexit. Sancti autem [ar]mata manſuetudine publicum furorem ſupera[ba]nt: ſed dum quodã die infando ritu victimas dæ[mo]nibus offerrent & ad eandem impietatis ſocie[tatem] ſanctos cogerent, illi depoſita mãſuetudine cõ-

Siſinnius Ethnicis Christum prædicans.

Martyrius Lector & Alexander Oſtiarius.

ſtanter & preciſe nefarijs operibus communicare
recuſantes ſcelus eorum fulmine quodam verbo-
rum deteſtati ſunt: eoſque à tantis tenebris ad ve-
ritatis lucem omni via modoque transferre conati
Cæduntur atrociter. ſunt. At illi & furore mentis & vino ebrij arreptis,
quæ ſors offerebat, armis ſanctorum membra fune-
ſta cæde laniarunt: Siſinniumque turba & ſecuri-
bus confoſſum in lectulo pænè exanimem reliquę-
runt. Vna interim nocte dilata, mox peruenitur ad
ad præmium.

Nam erumpente aurora, cæteris matutinas ho-
ras Deo hymnis & pſalmis celebrantibus, gentili-
um manus ſecuribus atq; præuſtis armata ſudibus
ſubitò irruit: ſæuaque direptione diuina myſteria
conculcat. Inter ea S. Martyrius circa Siſinnij cu-
ram deprehenſus exhaulanti iam penè ſpiritum vi-
talem quendam aquæ ſuccum inſtillabat. Cumque
audito irruentium clamore, in horti ſecreta, qui
eccleſiæ contiguus erat, ſecedere vellet à virgine
horti illius proditus ab inimicis comprehenditur.
Martyrij cædes. Comprehenſus ſtetit intrepidus, gratias agens vul-
neratus cæſo capite, lotus iterùm baptiſmate pro-
prij cruoris. Indè transfoſſus ſtipitibus ad idolum
ducebatur: in quo itinere precioſam gemmam
reddidit Chriſto, & antè victima promeruit eſſe,
quàm ad aram diaboli perueniret.
Item Alexandri. Poſt hæc ſtudioſè à militibus quæſitus Alexan-
der ad fores eccleſiæ in precibus excubans compre-
henditur, qui præclaro certamine glorioſiſſimam
martyrij palmam obtinuit. Nam apprehenſis ſan-
ctorum corporibus, ſuſpenſoque ex collo Siſinnij
tintinnabulo, Alexandrum manibus pedibuſque
vinctum in medio eorum viuum collocarunt: ra-
ptumq; hoc modo per aſpera loca torquebant oc-

nec ad vitæ terminum veniret. Neque hac in martyres crudelitate ſatiati impias in Chriſtum blaſphemi voces iactabant dicentes: Nunc vindicet te Chriſtus cuius gloriam & virtutem tantis ſæpe præconijs extuliſti. At verò vt primùm ad prophanum veteris Saturni templum ventum eſt, præmiſſis in pyram copioſam geminis ſanctorum corporibus flagellatis, Alexander iterum confeſſurus ſtatuitur, vt ſi vellet euadere flammam præſentem, cæremonijs obediret. Verùm vir ille impiorum munera reprobans calore fidei ſuccenſus glorioſi triumphi materiam arripuit eandemque cum ſocijs martyrij palmam elegit.

Taliter ergò conſummata ſanctorum victoria, atque illis in cæleſti ſede collocatis, non defuit terror impijs. Nam cùm hæc ſexta feria completa fuiſſent, ſubitò horrenda quædam nubis caligo totam regionem inuoluit, fulmina diſcurrerunt, coruſcationis rutilus ignis emicuit, vt eam ipſi impij non iniuſtè pro ſanctorum nece ſe ſentirent ſuſcipere vindictam. Vnde nec multò pòſt, oues quæ in errore poſitæ paſtorem non agnouerant, paſtoris ſanguine ditati ſunt: & vbi diuerſorum ſimulachrorum portenta abundauerant, nunc ſanctorum martyrum templa ſuperabundant. Quo etiam in loco baſilica tribus hiſce martyribus ſacra conſtituta eſt: ad quorum limina fideles concurrentes, pro fidei ſuæ capacitate vulnerum lauacra & medicinam conquirunt.

Vltio diuina.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

VITA S. MAXIMINI EPISCOPI TREuerenſis, ex ea, quæ eſt per Lupum quendam. Fuit hic viceſimus ſextus Treuirorum Epiſcopus, Interfuit Concilio Agrippinenſi, & Sardiceno.

29. Maij.

Patria & parentes eius.

MAximinus vrbis Aquitanicæ Pictauorũ indigena clariſſimis ortus natalibus patrem habuit Maxentium virum & ſtemmatis nobilitate & diuinarum humanarumq; rerum cognitione inprimis clarum.

Maxentius Pictauorum Epiſcopus.

Is poſt alia atque alia mundanæ gloriæ inſignia tandem Pictauorum antiſtes electus eam dignitatẽ multibus virtus egregiè adornauit.

Maximinus venit Treuiros ad S. Agritium.

Maximinus verò genitali ſolo diuino inſtinctu relicto in Galliam Belgicam commigrauit: vbi ſeſe Agritio Treuirorum Epiſcopo ſanctitatis opinione tunc celeberrimo diſciplinis imbuendum tradidit. Qui optima adoleſcentis indole plurimum delectatus in clerum eum adoptauit & præcipua eccleſiaſticæ functionis munera, propter inſignem probitatem, ei commiſit. Interim Quiriacus quidam mira ſanctitate præditus beati Eucharij Eccleſiam nocturno tempore precandi ſtudio ingreſſus, obuerſantem ſibi angelum nõ per quietem ſed vigilando intueri eiuſque vocem corporeis auribus haurire promeruit, præcipiẽtis, vt Maximinum ex diuina iuſſione redderet certiorem, quòd Agritio Epiſcopo ad ſuperna gaudia intromiſſo, mox eſſet ipſe paſtorale officium ſubiturus. Id Quiriacus properè dum compleuiſſet, Beatus Maximinus propriæ fragilitatis rigidus æſtimator, huic honori modis omnibus ſe imparem fatebatur imminentemq; humeris ſarcinam quauis via declinare ſatagebat. Sed Agritius angelico miniſterio admonitus, vt eum ſibi ſucceſſorem inſtituat, ſine

mora

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mora diuino parens imperio ſuis benedictionibus confirmatum, poſt ſe futurum deſignat pontificem. Nec multò pòſt Agritius corporeis vinculis ſolutus inglorioſiſſimum beatorum confeſſorum cœtum commigrauit. Maximinus verò conſenſu ſacrorum ordinum totiuſq; plebis anniſu à vicinis epiſcopis in defuncti cathedram honorificè eſt collocatus. Quam autem ſtrenue, quam ſanctè, quàm prudenter eam ſedem à rabie Arrianorum tutatus ſit, præclaro D. Hieronymi teſtimonio ſatis ſuperque conſtat: qui Maximinum inter omnes Orthodoxæ fidei antiſtites ijs tēporibus maximè clarum fuiſſe ſcribit. Certè ea pietate & fidei lumine inter denſas errorum tenebras & horrendas tempeſtatis procellas eluxit, vt non modo ipſe violatæ fidei contagia declinauerit, ſed hæreticorum nefarios conatus magna ſæpè cum laude repreſſerit: nec repreſſit modò ſed omnibus propter fidem veritatemque exulibus tutiſſimum ad ſe refugium præbuit. Nam cum Athanaſius Alexandrinæ eccleſiæ antiſtes à Conſtantio ad pœnam quæreretur, Maximinus ſpreto regiæ poteſtatis iniuſto impetu Athanaſium non ſinè magno periculo ſi non vitæ at certè dignitatis amplexus eſt, atq; in vno ipſius capite totam penè eccleſiam tutatus eſt. Vndè liquidò apparet quantum iuſtitiæ pondus huic ſancti Maximini conſtantiæ tribui debeat.

S. Agritius decedit. Ei Maximinus ſuccedit.

Athanaſius venit ad Maximinum.

Quanto prætereà ſtudio pro conſeruanda fidei integritate excubauerit, aliàs etiam demonſtrauit, cùm Agrippinæ Synodali euocato conuentu Euphratam epiſcopum, hæretica prauitate corruptum, cum his, qui frequentes conuenerant pontificibus, eccleſiaſtica vſus poteſtate grauiter mouit. Is enim inſanis accedens hæreticis

Synodus Colonienſis cō tra Euphratam.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IESVM CHRISTVM non eſſe verum Dei filium prædicabat. Nec miraculorum gratia defuit ſancto Maximino, quibus editis, ſuæ prædicationis fidem tardioribus faciebat. Siquidem cæcis lucem infundebat optatam, paralyticorum ſolutos artus in priſtinum reformabat vigorem, & eos qui dæmonum perſuaſione humanam mentem exuerant fœdo prorſus dominio liberabat.

Miracula S. Maximini.

Erat ei ſolennis conſuetudo ſanctorum luſtrare memorias eorumque opem ſummis precibus flagitare. Cuius rei gratia cùm Romam tenderet, opinatiſſimum confeſſorem Martinum conuenit: iunctique Pontifices diuinis rebus intenti laborem itineris non, vt alij, ſentiebant. Illis itaque in vlteriora progredientibus, fortè aſellum, qui ſarcinas beatorum ferebat, vrſa offendit, eumq; protinùs deuorauit. Hîc Maximinus in nomine Domini feræ dicitur imperaſſe, vt quia iumentum non abegerat, ſed conſumpſerat, ipſa iumenti onus aſſumeret. Mira res valdè, Illa è veſtigio ſucceſſit oneri, & quòad reuerſi ad locum qui Vrſaria villa dicitur, deuenirent, ſubuectioni manſuetiſſimè famulata eſt. Ibi denique à ſancto viro priſtinam vagandi poteſtatem recepit, priùs tamen licentia quenquam lædendi erepta. Verùm quia vt praui ſibimet ſunt graues, ita boni mutuo ſemper delectantur conſortio, ſanctus Maximinus beatum Martinum Treuirorum vrbem ſecum coegit inuiſere, ſuoque populo duplicata benedictionis reuexit commercia. Ibi Martinus ſpiritualem ſibi filium Lubentium Maximino erudiendum commiſit. Cuius ille parens voluntati, & eum ſacris inſtruxit literis

&

& impoſito gradu pſbyterij, in vico, cui Cubruio vocabulum eſt, præfecit. Ipſe autem piè memor propinquorum, patriam repetiuit, ſuorumq; vſus contubernio multò pòſt ibi vita exceſſit, ſanctorumq; laborum ſuorum fructum cumulata mercede à Domino eſt conſecutus. Obitus S. Maximini.

Succedens in epiſcopatũ Paulinus, qui fidei ſuæ veritatem exilij perpeſſione firmauit, cõmunicato cum Clero & populo Treuirorum conſilio, ſanctũ Maximinum ab Aquitania, vbi ſitus erat, reuehendum conſtituit. Itaque facto agmine Clerus populuſque Aquitaniam verſum tendẽtes, emenſis prolixis viarum ſpatijs, tandem haud longè à loco, vbi ille claudebatur theſaurus admodum fatigati ſubſtiterunt. Mox celeberrima fama rem diſſipante, immanis excitata manus Aquitanorum, Treuiros moliebatur loco arcere: potuiſſetq; committi facinus peſſimum, ni Treuiri Chriſtianitatis fraternitatem opponentes, orandi tantum ſtudio ſe conueniſſe firmaſſent. Aquitani Treuiros ſui timore perculſos arbitrantes, hinc remiſſi lætitia vino indulgent, & quod erat conſequens, ſomno grauiori ſoluuntur.

Intereà beatus Lubentius angelica monitus viſione, adiuncto aliorum presbyterorum cœtu clanculum eccleſiam ingreditur, exoptatumq; theſaurum aſportans cateruis foris expectãtibus exhibet. Tum Treuiri abitum maturãtes Aquitania excedunt. Aquitani verò comperta veritate, coacto exercitu recedentes triduo inſequuntur. Cumque inter mutuum conſpectum vterque populus conſtitiſſet, Aquitani crebris coruſcationibus tonitruiſque, quorũ nihil Treuiros contingebat, repulſi non ſine rubore ad propria rediêre. Treuiris cœptum Treuirenſes ex Aquitania abſportant S. Maximini reliquias.

 iter

iter carpentibus, cœcus quidam ſpe recuperandi viſûs deduci ſe flagitabat ad feretrũ. Cuius vt eum vmbra tetigit, mox caligo inolitę cœcitatis abſceſſit. Cumque Moſomagum caſtellum perueniſſent, paralyticus quidam beato Maximino ſaluãdus offertur. Nec irrita fuêre vota fidelium. Namque et ſine dilatione optatæ redditur ſanitati, ſpecioſiſſimum ſpectaculum intuentibus præbuit. Vtque gratiam referre viderentur eius loci habitatores, eccleſiam Deo ſub honore S. Maximini, vbi ſacræ eius reliquiæ fuerant poſitæ, condiderunt. Hinc reliquiarum baiulis Euiouium caſtellum ingreſſis fœmina quædam maligno ſpiritu obſeſſa ab eius ludibrio liberata eſt. Indè ad caſtellum quod Arlonis dicitur, perlato corpore duo leproſi credula mente ſuffragium eius implorantes, integram ſoſpitatem adepti ſunt.

Cœcus videt.

Paralyticus curatur.

Item demoniaca.

Item duo leproſi.

Tot ac tantis diuinis celebratis miraculis Treuirorum quondã Pontifex Maximinus, vrbi, quam olim egregiè rexerat, propinquabat. Iam verò, quanta tunc ad eum multitudo feſtino cum gaudio confluxerit, vix verbis explicari poteſt. Cremabantur precioſi odores, cereorum copia reſplendebat, diſtinctæ ſacrorum acies ordinum pſalmos & cantica perſonabant. Ita exceptum deductumque ſanctiſſimum Maximinum inſignis Cõfeſſor Paulinus in eccleſia beatiſſima Iohannis Euangeliſtę magnificè ſepulturæ tradidit. Huc poſteà cœcus quidam à natiuitate ex territorio Beneuentano deductus, Creton nomine, confeſtim lucis commercium recepit.

Cœcus à natiuitate recipit lumẽ.

Prætereà in crypta, vbi oſſa venerandi Pontificis condita fuerant, interiectu temporis aqua altitudinem vnius cubiti excreuit: dictuque mirabile

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bile ita ſepulcrum omne ſuo ambitu cinxit, vt ta-
men ab eius crepidine abſiſtens, non paruum intu-
entibus ſtuporem inijceret. Igitur venerabiles epi-
ſcopi Hildulphus, Clemens, atque Gosbertus, con-
uenientes in vnum, & quod euenerat diligenter
examinantes, transferenda beati viri oſſa ad locum
in quo nunc ſita ſunt, iudicauêre. Quod diuina vo-
luntate ſtatutum fuiſſe, exitus indicauit. Et qui-
dem præter alia miracula, illud inprimis admira-
tione dignum, quod Carolo principi contigit, re-
fertur. Is enim, cum longa febrium tabe exhauſtus
in vltimum vitæ periculum adductus eſſet, S. Ma-
ximinus ſecundum quietem ei apparens, manda-
uit vt ſe abeuntem ſequeretur. Expergefactus Ca-
rolus ſatellitem ſibi fortè aſſiſtentem percuncta-
tus, num videret beatum Maximinum qui paulò
ante ſecum contuliſſet ſermonem? Illo negante:
Modò, inquit, foras egreditur, iuſſitque vt eum
continuò ſequerer apud tumulum eius ſalutis com-
pos futurus. Ita illô lectica deportatum & in ſo-
porem reſolutum iterum ſanctus Maximinus al-
loquitur: monetque vt iam Domini clementia ſa-
lutem adeptus, deinceps ab omni peccati conta-
gione ſeſe diligentiſſimè intactum conſeruet. Mox
igitur euigilans Carolus, totum ſe à moleſtiſſi-
ma febrium vi ſubleuatum ſenſit, qui triginta di-
ebus proximis cibi potusque faſtidio laboraue-
rat. Vndè non immemor beneficij cœnobium ſan-
cti Maximini prædixit, auxit: fecitque vt multò
quam ante commodius Chriſti ſerui ibidem famu-
larentur.

Translatio reliquiarũ.

Carol' princeps à mortis periculo liberatur.

Verum præter tantam virtutũ vbertatem, ſpeci-
alis quadam gratia fugãdorum dæmonum poteſtas
Maximino conceſſa videtur. Rex Pipinus Magni
Caroli

Caroli genitor, qnendam ſuum clericum Bruſiō-
nem impuris obſeſſum ſpiritibus, per Hellarii Ar-
chidiaconum ad tumulum beati Maximini deſti-
nauit: qui vt ſacra eius limina tetigit ilicò purga-
tus diuinam in Maximino potentiam magnis voci-
bus prædicauit. Eiuſdem Pipini regis ex filia ne-
pos, nomine Cunibertus, atrociter à dæmone vexa-
tus, multis antè locis circumitis, vltimò ad ſanctū
virum perductus, tandem ab ea peſte purgatus eſt.

Dæmoniaci multi liberantur.

Et vt à ſingulis ad turbam liberatorum tráſeamus,
quondam ad feſtiuitatem beati Pontifices triginta
ſeptem homines à dęmonibus oppreſſi confluxēre,
qui omnes eodem die curati ſunt. Sequēti verò an-
no eadem ſolennitate viginti & duo mundati ſunt:
porrò tertio anno tredecim à ſancti viri cœnobio
ſalutis gaudia retulerunt. Cęterū ſi velimus omnia
quæ diuina virtute aduerſus impotentem dæmonū
vim geſſit, conſcribere, vix modum tenebimus, &
erudito lectori ſimilia frequenter narrando, tædio
erimus. Quarè hac multiplici, quā retulimus, vir-
tutum ſpecie ſatis ſuperq; inſtructi, ita vitam no-
résque noſtros ad imitationem S. Maximini com-
ponamus, ne qua vnquam dæmonum infeſtatione
in peccato vincamur.

PRAECLARVM MARTYRIVM BEA-
tiſſimi Andreæ de Chio, qui Conſtantinopoli [illegible]
anno Domini 1365. Pauli Secundi Summi Pontificis
primo. ex eo quod eſt per Georgium Trapezuntium

29. Maij.

ANno ab Incarnatione Domini milleſimo
trecenteſimo ſexageſimo quinto, cū vir qui-
dam, quem honoris cauſa non nomino, ex
Trapezuntina vrbę ortus, Peripateticorū philoſo-
phiæ profeſſor, abnegata Cruce Domini perfidè

Quidam abnegat fidem Chriſti.

um perfidiã Mahumeti nomen daret, Turcarum
relatus, alium quẽdam maioris fidei ac conſtan-
virum ſimiliter Trapezuntium militiæ peritiſ-
num in carcerem coniecit: dignum ratus vt Phi-
ſophum conciuem ſuum volens nolensque imi-
retur, cupiebat enim eius opera in re militari v-
at ille animo martyr: Philoſophus, dicebat, in
icijs educatus, maiore ſpe ipſarũ, Chriſti Cru- **Conſtantia cuiuſdam Chriſtiani.**
n negauit: ego qui tot tantoſque labores, cum
ptis bella gerens tuli, vulneraq́; excepi, (dixit,
perto pectore cicatrices oſtendebat) pro Impe-
ore cælesti mortem timebo? abſit à me tanta in-
a. Quæ mens prçtereà eſſet mea, vel potiùs quç
itia, veritatem doloris fugiẽdi cauſa prodere,
terna cçleſtiaque regna repudiare, Mahumeti-
adhærere, vt bellorum labores ſubeam, pericu-
agna pro Imperatore mortali ſuſcipiam, gla-
s in Chriſtianos Chriſtianus ipſe natus diſtrin-
? & denique in mortẽ ruere, quam fugiendam
uit Philoſophus, vt in æternam ac veram mor-
deferar præceps?

Hæc dum Conſtantinopoli fierent, Andreas fe-
grauiter laborans perpetuam Virgini matri
itatem vouebat, ſi euaderet. Sedatis ilicò febri- **Voti effectus.**
paulò pòſt quaſi ex morte ſurgens albis ſe ve-
entis induit, vt eo ſymbolo admonitus nun-
m oblati Creatoris matri voti obliuiſceretur.
recuperatis iam planè viribus Conſtantino-
m petijt, non aliqua cupiditate magnarum vr-
n viſendarũ captus (erat enim iuuenis viginti **Integritas**
ptem annorum ſumma grauitate atque con- **& probitas**
: prorsùs vt ne verbum quidem vnum ab ore **Andreæ.**
s vanũ prodiret) ſed gratia Dei procul dubiò
llectus, vt & ipſe martyrij palmã perciperet,

& Phi-

& Philoſophi ſiue breuitate, ſiue errore conturbatos ſua conſtantia in fide confirmaret.

Igitur mox vt vrbē applicuit ab AEgyptijs mercatoribus apud iudicem accuſatus fuit quòd magnum cum Chriſtianis cōmercium haberet, homo qui Alexandriæ Crucem negauerat, cōculcauerat, ſputis fœdauerat: & Mahumetum publica confeſſione ſummis laudibus extulerat. Hac accuſatione in iudicio iniquo recitata, Andreas nunquam ſe à Chio, vbi natus educatusq; fuit, niſi tunc receſſiſſe affirmabat: idque teſtibus multis approbabat. At iudex iniquus Chriſtianorum teſtimonio reiecto, quod ea in re nullū eſſe dicebat, Mahumetiſtarum recipiebat. Tunc Chriſtianorū multitudo ſumma contentione iniquum eſſe clamitauit, aduerſariorum teſtimoniū admittere, petijtq; vt prætermiſſis teſtibus res ipſa digno examine excuteretur. Dicebat igitur vt circumciſionis ſignū in membris eius exquirerent: nam ſi ad Mahumeti diſciplinam acceſſiſſet, neceſſariū fore vt in genitalibus membris circuncíſio inueniretur. Inter ea ſpoliatur veſtibus miles Chriſti, nudusque à tanta multitudine adſpicitur, ſed nullum in eo indicium, nulla circunciſionis macula, nullum Mahometiſtarū apparet veſtigium. Exclamant Chriſtiani incredibili lætitia exultantes, confundūtur aduerſarij & victi penitùs proſternuntur: niſi diabolico aſtu adiuti, expoſuiſſent moris eſſe in AEgypto, minoris hominis ætatis circuncidi: maioris, ſi ad Mahumetum Dei prophetam conuertantur, nullo modo ad circunciſionis legem impelli. His rationibus iudex, qui ſectæ ſuæ fauebat, ſententiam ad Regem tranſtulit, quemadmodum in rebus ambiguis & arduis lege cautum eſt.

Falsò defertur ab Ægyptijs mercatoribus.

Cōuincuntur mendacij accuſatores.

Itaque

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Itaque Chriſti milite in carcerem coniecto, Re-gem conſultum adijt: cui cùm & ætatem floridam & inuictum iuuenis robur referret, rex talium ho-minum in militia cupidus: Vade, inquit, & ſi no-ſtra voluerit obedire voluntati, Centurionatū of-fero. Sin beneficijs noſtris nihil commouetur, mi-nis atque terroribus ipſum concutias, & ſi neutra poteris prǫualere via, capite plectas. Altero igitur die, producto ipſo, primùm Regis pollicitationes proponútur mirabili cum amplificatione. Verùm ... Martyr Chriſti nihil reſpōdendo contemnere ...ata videretur, qui circunfuſi erant veritatis ho-...es, alij argentum atque aurum, alij veſtes, alij ſu-pellectilem variam pollicebantur: cumq; in ſilen-...criùs perſeueraret. Quid, inquiunt, ne verbis ...dem tuis nos dignos putas? Digni quidē, ait, vos ...multò maioribus, q̃ ego dicere aut excogitare ...ſed res, quas offertis, nulla reſponſione dignę ... Quid enim caducam hanc vitam atque mor-...em putatis magni aliquid habere quô cæleſti ſit ...ponenda? Erras ipſi reſpondent: nam nos & ad ...am tibi viā aperire ſtudemus, & hanc inſuper ti-bi felicē reddere conamur. Non cohærēt, inquit, ...ca ęternis, non fœlicibus miſera, nō prophana ...tis. Sed quid opus eſt verbis? Ego fœlicitatem ...us ſeculi nihili facio: ego Crucem, paſſionem, ...ulturamq; Chriſti mei nunquam, auxilio illius ...us negabo. Statuite in me quicquid malueritis: ...um rogo, ne me verbis ampliùs tentetis.

... dictis coniectus ilicò in carcerem, vincu-...catenatus, pedibus atque manibus alligatus ad ...ridiem ſequentis diei, qui fuit 20 Maij, iacu-... Poſt meridiem è carcere eductus in partem vr-...quæ Orientem ſpectat, propè mare trahitur:

vbi

Turcarum princeps eū allicit oblatis honoribus.

Ille omnia contemnit.

Cæditur flagellis.

vbi manibus pedibuſque ad palum alligatus tanta crudelitate cæditur, vt pœnè ſupplicij atrocitate victus animum abieciſſet. cumque principio flagellorum & verberum toto corpore vehementer cõtremiſceret, fertur manibus ad pectus cõtractis ac digitis in pugnum compreſſis magna exclamaſſe voce: Virgo Maria adiuua me. Indè pedibus alt-

Inuocat beatam Virginem in ſupplicijs.

tero ad alterum adductis, ſtetit in ijſdem veſtigijs ad Solis occaſum vſque rectus. Interea dum miles Chriſti his cruciatibus exercetur, Trapezuntius ille, de quo ſupra retuli, è feneſtra turris proſpiciẽs clamabat: ô fœlicem Chriſtianum, ô beatam quæ te genuit inſulam, ô nobiliſſimum atque omni laude dignum genus, vnde ortus es: Vtinam eadem tecum pro Chriſto ſupplicia ſubire liceat. Hæc aliaque martyrij coronam deſiderans vociferabatur. Carnifices autem Andrea reducto, multis pretioſa membra flagellis, loriſque fœdè dilacerata vnguentis vngunt, & cibum potumque ad fulciendam in corpore animam de Medicorũ conſilio, quorum multi ac peritiſſimi aderant, offerũt: ac aquam, in

Magna cura adhibetur vulneribus eius.

qua non paruũ defœcati auri pondus bullierat, offerunt ad bibendum. Id faciebant, quo longior vita eius aliquid ad negationem Crucis afferret, ſimulque oſtenderent quanti vitam eius facerent. Fortè etiam quia non ignorabãt quòd Chriſti martyres per diẽ cruciati, nocte diuino beneficio priſtinam ſolent, imò maiorem frequenter & corporis & animi pulchritudinem recuperare. Quare timentes nè id diuinitùs eueniret, medicamentis ſuis occultare veritatem ſtudebant.

Vicesima prima eiuſdem menſis die, rurſus producitur, denudatuſq; ferreis vnguibus, tergora, quæ pridie eius diei fuerant flagellata, dilacerantur: quid-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quidquam aliud fecit, dixitq́; miles Chriſti, quan-
quàm priùs contremuit, manuſque ad ſe adduxit,
digitos in pugnos contraxit, pedes in ijſdem veſti-
gijs tenuit, magnaq́ue voce clamauit: Virgo Maria
adiuua me. Sic Trapezuntius etiam eadẽ quæ prius
vociferabatur, è turri iterùm atque iterùm repete-
bat. Adueniente nocte, vnguentis illinitur, ſimili-
ter medicamentis atq; aquis, in quibus magna vir-
tus auri fuerat infuſa, ſuſtentatur: quaſi charã Cru-
cis hoſtes ſalutẽ eius haberent, Spiritus ſancti gra-
tiam in Medicorum peritiam, cibiq́; ac potûs com-
moditatem deriuantes. Illuceſcente namq́; die, ſa-
nus omninò martyr Chriſti apparuit, quæ res me-
dicamentis fieri non poteſt: quæ cùm naturaliter
fiunt, longiore indigent tempore, vnde conſtat
diuinam Chriſti virtutem opem martyri contuliſſe.

Curatur diuinitus.

Vicesima ſecunda eiu'dem menſis poſt meridiẽ
crudeliter producitur, tantaq́; crudelitate & manus
& pedes torquẽtur, vt ne vnum quidem membrum
in loco maneret, ſed ſalirent omnia: prorſus vt
& inimici Chriſti hominis cõſtantiam miraren-
tur vehementer. Hoc interim in Chriſti martyre
admiratione dignum eſt, & meritis beatæ Virginis
tribuendum, quod poſt illos clamores qua Virgi-
nis opem implorabat, dicens: Virgo Maria adiuua
me, ne minimum quidem doloris ſignũ ediderit.
Interim Trapezuntius ille magnis vocibus non de-
ſinebat martyris fœlicitatem è turri prædicare &
eandem ſortem expetere: medici verò omni dili-
gentia vt collapſas in martyre vires reſtaurarent,
laborabant.

Atrociſſimè cruciatur

Miraculum de B. Virgine.

Vicesima tertia die ſanus & incolumis non me-
dicorum arte, ſed illius primi martyris & Domini
noſtri Ieſu Chriſti productus Andreas, nouo ge-

En tibi immanem cruciatum.

nere cruciatûs vexatur: humeros carnibus per gladios denudant, ſtudentes ſemper, ne celerior mors ipſum inuaderet. Sperabant enim ſi non acerbitate ac magnitudine dolorum, attamen diuturnitate ſe victuros, ſed deriſi tandem iacuerũt. Declinato die reducitur, ſicuti diebus ſuperioribus, dictis factisq; medicamẽtis quoq; nõ aliter quàm priùs adhibitis.

Die vigeſima quarta eiuſdem menſis eodem in loco, quo prius clunes carnibus nouaculis ſpoliantur, non ſubitò, ſed cum mora, vt doloris acerbitas inuictum athletæ Chriſti animum ſuperaret. Cętera omnia ſimiliter acta, vt in ſuperioribus diebus, dictaque eodem modo etiam à Trapezuntio, animo atque voluntate martyre: qui illis diebus quibus Andreas patiebatur, ſimiliter è turri [illegible]mitabat.

Horrendi cruciatus.

Die vigeſima quinta, partes pedum quę inter genua cluneſque ſunt carnibus ſimiliter denudantur: cætera eodem modo dicta geſtaque fuerunt. Vigeſima ſexta ſuræ ſimiliter carnibus nudatæ miſerabile valde ſpectaculum aſtantibus præbuere. Vigeſima ſeptima femur, quæque circa ipſum ſunt, excoriantur. Vigeſima octaua die totum corpus à capite ad pedes verberibus cæditur, vt doloribus renouatis tandem moueretur. Maxilla quoque [illegible] vno ictu denudata carne fuit, quá Chriſtiani magno ſtudio raptam, in monaſterio beati Franciſci, inuſitato odore fragrantem, condiderunt.

O rem admirandam.

Vigeſima nona eiuſdem menſis producitur iterùm Andreas, martyr Chriſti præcipuus, corpore ſano & viuaci, vultu læto, ac facie decora. Mahumetiſtæ his rebus moti, medicamentorum [illegible] id factum aſſerebant, & ingratitudinem illius accuſantes clamabant: Non vides, ô Andrea, [illegible]

humeti gratia & medicaminum virtute, ſanitatem adeptum? Agnoſce miſer beneficiū prophetæ noſtri, ne mala morte intereas. At Andreas: Non eſt, inquit, mors illa, ſed vita. Quare nolite me verbis iſtis inanibus terrere. Non me veſtra medicamina, ſed Crux Domini noſtri Ieſu Chriſti, ad hunc vſq; diem incolumem conſeruat. His dictis caput intrepidè ſecuri ſubiecit, & ad cæleſtia regna è corporis ergaſtulo euolauit. Tunc mortis eius miniſtri, truncum cum capite corpus, maris fluctibus immergere voluerunt. At Chriſtiani, effuſis lacrymis, circunſtantes mortuum ſepeliendum eſſe clamabant. Inter ea lis ad regem defertur, qui auditis cruciatibus & inuicta martyris fortitudine, dignum eſſe pronunciauit, vt ſummo cum honore, vir adeò fortis ſepeliretur. Itaque Chriſtiani appoſito capite corpori ſuo, ad Galatam deportārunt. Aderat innumerabilis vtriuſque ſexûs multitudo & Mahumetiſtarum etiam multi, admiratione commoti, nō pauciores quàm decies decem millia, ſpectaculo intererant. Alij lachrymas præ gaudio fundebant, alij laudes eius prædicabant, alij cōſtantiam ac robur animi, alij prudentiam atque grauitatem, alij contemptum humanarum rerum extollebant. Multi fidem in Ieſum Chriſtum, pietatem erga immaculatam Virginem deuotionem commemorabant.

Securi percuſſus abit è vita.

Sepelitur honorificè.

His ita geſtis, Rex magna exarſit cupiditate viri illius Trapezuntij, de quo ſuprà diximus, liberādi: ſed quia honeſtè id facere, niſi rogatus, poſſe non iudicabat, per quaſdam, vt dicebatur, mulieres effecit, vt vxor illius, pro marito ſupplicaret ſuo. Ita mors Andreæ atque martyrium illum quidem ſolum, ſed multos quoq; alios à periculo liberauit,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

multos in fide orthodoxa confirmauit: & Mahumetanos pudore confudit. His omnibus ego vehementer commotus, ardebam deſiderio vidẽdi corpus eius: vidiq́ue ipſum in ſepulcro nimium profundo, & ſitu horrido, ea tamen integritate membrorum omniũ eo totius corporis colore & dignitate formæ, tali vultùs ſplendore & habitu, vt non animũ expiraſſe, ſed dormire mihi leniter, ſub vmbra videretur, atqui iacebat loco ita humido, vt omnibus iam indumentis quibus erat inuolutũ corpus, putrefactis, nudum totum conſpiceretur, præterquàm quòd genitales partes, fragmento lini obtegebantur.

Inde verò cùm pòſt pia vota & deſideria, quibus ardebam tangendi & oſculandi pedes, manus, faciem præcipui martyris, decimooctauo die Martij ſoluerem, ipſa ſoluendi hora, in non paruum incidi periculum, nimbis contrà flantibus, inque ſaxa nauem depellentibus. Imploraui ſubitò martyris auxilium, promiſiq́ue, ſi ad meos, Romam, incolumis deuenirem, perpetuis literarum monumentis martyrium eius traditurum. Euaſi maris & latronum pericula, quodq́ue miraculo eſt, ſenex agrotuſq́ue hinc receſſi, iunior ſanuſque ac multò robuſtior remeaui.

Auctor nuncupat votũ martyri, & liberatur à periculis.

HISTORIA S. PETRONILLAE VIRginis filiæ B. Petri Apoſtoli.

Maij 31.

Petronilla paralytica.

SAncta Petronilla Petri Apoſtoli filia, incredibili pulchritudine virgo, fertur, multo tempore, ex patris voluntate, paralyſi laboraſſe, membrorumq; omnium officio deſtituta, lecto decubuiſſe. Cumq́ue die quodam, inter alios diſcipulos, Titus pariter adeſſet, & diſcumbentes famiresde

res de rebus diuinis ſermones conferrent, fertur, cū quadam admiratione, dixiſſe Petro, quid cauſæ eſſet, quòd cùm alijs optata ſanitatum largiretur beneficia, filiam, ab ea, qua detinebatur, lecto affixa, calamitate nō liberaret. Cui Petrus, ſic animæ eius ſaluti, quæ corporis longè præferenda eſt, expedire reſpondit. Veruntamen ne qua hoc putaretur diuinæ gratiæ inopia fieri, ait ad filiam: Surge Petronilla, nobiſque miniſtra. Ad quam vocem illa protinùs viribus integris exiliens, diſcumbentibus miniſtrauit: cunctis rei admiratione defixis. Expleto autem miniſterio, iuſſit eam ad lectulum redire. Redijt illa: moxque febribus correpta, grauiore cœpit moleſtia conflictari. At verò cum ea omnia, ſumma manſuetudine perferret, ageretque tam in aduerſis quàm proſperis Deo grates, paulò poſt, diuino beneficio integræ ſanitati reſtituta, & ſibi & alijs plurimis oratione ſua miram Dei gratiam impetrauit.

Sanatur à patre ad tempus.

Interim cùm formæ eius præſtātia eſſet eximia, multique inſano capti amore eam deperirēt, Flaccus Comes coniugem eam ſibi poſtulauit: armataque manu, nî ſponte conſentiret, eam abripere voluit. Cui virgo: Quid, inquit, ad virginem inermem cum militibus venis. Me ſi tibi vxorem depoſcis, honeſtas potiùs virgines matronaſque poſt triduum ad me mittito: vt earum comitata obſequio, cum honore tuas ad ædes ſponte veniam. Hoc dicto gauiſus vehementer Flaccus triduum ei conceſſit, quo toto Petronilla precibus & ieiunijs, cum Fœlicula virgine collectanea intēta, diuinam aſſiduò opem flagitabat. Tertio verò die, Nicomedes presbyter eam inuiſens, diuina ibidē celebrare myſteria: eamque ſacroſancto Chriſti corpore

Flaccus Comes eā vxorem ſibi petit.

Excedit è vita ſumpto venerab. ſacramento.

& ſanguine refecit : & ecce, ſumpto epulo illo cæleſti, mox beatum Creatori ſuo ſpiritum tradidit. Corpus eius honorificè ſepulturæ mandatum, conſtructo deſuper nobili cœmeterio, anniuerſaria natalis eius commemoratione illuſtratum fuit. Indè verò è dicto cœmeterio ad baſilicã Vaticanam tranſlatum honorificentiſſimè aſſeruatur.

Baro. Tom. 1 Annal. Anno Christi 69.

IVNIVS.

CERTAMEN SS. MARTYRVM PAMPHILI, VALENTIS, PAVLI, SELEVCI, PORPHYRII, THEODVLI, IVLIANI ET SOCIORVM.

Ex eo quod eſt per Euſebium Cæſarienſem.

Iunij 1.

MAGNVM hîc & glorioſum profectò oculis noſtris offertur ſpectaculum, Pamphili & ſociorum virorum admirabilium, nam ſicuti neruorũ vel vocum cantus, plurium ſonorum varietate temperatus ſuauiter aures animumque oblectat: ita virtus in duodenario hoc martyrum numero, in quibus eiuſdem virtutis ſplendor, æquali inęqualitate, mirifice congruit, non poteſt non animos noſtros, ſic admiratione defixos, ad ſe rapere, & ſumma quadam voluptate perfundere. Sunt enim hic adoleſcentes ſimul & ſenes, ſerui ſimul & liberi, eruditi & rudes, obſcuri generis homines, vt multis videbantur, & gloria inſignes, fideles ſimul cum catechumenis, & diaconi cum presbyteris: qui omnes tanquam à ſapien-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN